

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΛΜΑΣ

Ουσιαστικές διαπραγματεύσεις μετά τον Απρίλιο

Με συγκρατημένη αισιοδοξία αντιμετωπίζει η ε/κ πλευρά το επικείμενο ραντεβού στο Βερολίνο με τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Υφυπουργός Παρά τω Προέδρω. Ο Βασίλης Πάλμας θεωρεί ως πιθανή εξέλιξη της Τριμερούς μια πενταμερή διάσκεψη είτε σε επίπεδο τεχνοκρατών είτε σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών. Στο εσωτερικό σκηνικό ο κ. Πάλμας εμφανίζεται επικριτικός με το ΑΚΕΛ και όσους συντηρούν όπως λέει την ιστορία με το αεροπλάνο του Σαουδάραβα επικειρηματία, ενώ διευκρινίζει πως θα πραγματοποιηθεί ο επικείμενος κυβερνητικός ανασχηματισμός. **Σελ. 5**

ΔΙΑΔΟΧΗ ΣΤΟ ΑΚΕΛ

Αυτή τη βδομάδα αποφασίζει ο Άντρος

Κρίση κρίνεται η εβδομάδα που μπαίνει, καθώς ο Άντρος Κυπριανού θα πρέπει να αποφασίσει κατά πόσο θέλει να παραμείνει στη Γραμματεία του κόμματος ή αν τελικώς θα αποχωρήσει. Η συζήτηση πάντως έχει ήδη ανοίξει σε επίπεδο Γραμματείας, με τα μέλη να ζητούν από τον Άντρο Κυπριανού να πάρει τις τελικές αποφάσεις και να τους ενημερώσει. Πάντως, στην Εζεκία Παπαϊωάννου θεωρείται σχεδόν βέβαιη η παραμονή του στο ηνδάλιο του κόμματος τουλάχιστον μέχρι το 2021. **Σελ. 6**

ΠΑΙΔΕΙΑ-ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Εδωσαν τα χέρια και πάνε σε εξατάξιο

Μετά από 17 χρόνια παίρνει σάρκα και οστά το κοινό αίτημα των δήμεν Δερύνειας και Σωτήρας για δημιουργία Λυκείου στην περιοχή, το οποίο ξεκινά τμηματικά τη λειτουργία του από τον Σεπτέμβριο του 2020. Την πλήρη ικανοποίησή τους εκφράζουν οι συμβαλλόμενες δημοτικές αρχές, που κάνουν λόγο για ανάγκη ποιοτικής ανάπτυξης της Αμμοχώστου προς όφελος των μαθητών. **Σελ. 10**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

✓ ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ	Σελ. 2
Η μακροχρόνια νάρκη	
✓ ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ	Σελ. 4
Από τον «ζωτικό χώρο» στις «γαλάζιες πατρίδες»	
✓ ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΡΟΥΝΑΣ	Σελ. 7
Ο Αλ Μπαγκντάτι έφυγε, το Ισλαμικό Κράτος παραμένει	
✓ ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ	Σελ. 13
Ευκαιρία αναβάθμισης της εθνικής άμυνας	

Οπισθοχώρηση ENI-TOTAL από το «7»

Σε αναδιαμόρφωση του αρχικού προγραμματισμού εργασιών κινείται η γαλλο-ιταλική κοινοπραξία

Δύο μήνες πριν από την επανέναρξη των γεωτρητικών δραστηριοτήτων εντός της ΑΟΖ, οι ανησυχίες που είχε εκφράσει ο CEO της ιταλικής ENI Κλάουντιο Ντεσκάλτσι, («αν κάποιος εμφανίζεται με πολεμικά πλοία, δεν κάνω γεωτρήσεις»), για το κλίμα έντασης

που έχει προκαλέσει η Τουρκία στο τεμάχιο 7, φαίνεται να επιδρούν στους αρχικούς προγραμματισμούς. Εν αντιθέσει με τα όσα λεγόντουσαν στο παρασκήνιο, για έναρξη των γεωτρήσεων από το τεμάχιο 7, η κοινοπραξία φέρεται να μετακινείται σε άλλο

εκτός τουρκικής ακτίνας δράσης. Εξέλιξη που αν και αποδίδεται σε λόγους που έχουν να κάνουν με συμβατικές υποχρεώσεις, σαφέστατα σχετίζεται και με τα ζητήματα ασφάλειας. Ζητήματα που φαίνεται να συμμερίζεται και η γαλλική TOTAL. Την ίδια

ώρα, ενημερωμένες πηγές υποστηρίζουν πως μια τέτοια εξέλιξη δεν συνιστά υποχώρηση της κοινοπραξίας, αλλά μια κίνηση τακτικής. Οι δύο εταιρείες προσανατολίζονται, σύμφωνα με πληροφορίες, να κάνουν αρχή από γειτονικά τεμάχια. **Σελ. 9**

Οι Ατλαντίδες του κοντινού μέλλοντος

Στα 150 εκατομμύρια υπολογίζονται οι άνθρωποι που ζουν σήμερα σε εκτάσεις οι οποίες θα βρίσκονται κάτω από το επίπεδο της θάλασσας το 2050, σύμφωνα με νέα μελέτη που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature Communications. Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι η νέα πραγματικότητα θα αποτελέσει μείζονα απειλή για όλους και θα σβήσει από τον χάρτη κάποιες από τις μεγάλες παράκτιες μητροπόλεις της υφηλίου. Μεγάλο μέρος της τη Χο Τσι Μινχ (στη φωτογραφία) οικονομικό κέντρο του Βιετνάμ αλλά και της γειτονικής μας Αλεξάνδρειας θα εξαφανιστεί κάτω από τη θάλασσα. **Σελ. 22**

Η εν Βουλή λήσχη των πρωθυπουργών

Να κληθούν αναμένουν οι 4

Αλέξης Τσίπρας, Αντώνης Σαμαράς, Γιώργος Παπανδρέου και Κώστας Καραμανλής αποτελούν τη «χρυσή λίστα αναμονής» σε περίπτωση που τους χρειαστεί η χώρα π.χ. για την Προεδρία ή να κυβερνήσουν ξανά. Ο καθένας με τις πολιτικές του μετοχές και τους συμμάχους του κι όλοι μαζί αναμένουν. **Σελ. 18**

Πορτοφολάδες στο κέντρο της Αθήνας

Δρουν άφοβα λόγω ποινών-χάδι

Δίκτυο πορτοφολάδων δραστηριοποιείται στο κέντρο της Αθήνας κλέβοντας πορτοφόλια, κινητά και ό,τι άλλο κριθεί εύκολη λεία. Καταστηματάρχες και περίοικοι έχουν φτιάξει την ομάδα «Κλεφτρόνια και άλλα περίεργα» με 106 μέλη και βρίσκονται διαρκώς σε επιφυλακή. **Σελ. 19**

Fitch: Θετική η πορεία της Κύπρου

Ο οίκος βλέπει όμως και σκιές – Συνέντευξη Μ. Napolitano

Θετικές προοπτικές για την οικονομία βλέπει ο οίκος Fitch. Ο επικεφαλής του Οίκου για τη δυτική Ευρώπη, Michele Napolitano, ο οποίος βρίσκεται στην Κύπρο για το συνέδριο Economist, διατυπώνει την εκτίμηση ότι η όποια απόφαση για τους μισθούς του δημοσίου δεν θα λειτουργήσει αρνητικά για τις μελλοντικές

αξιολογήσεις εάν η Κύπρος κρατήσει ισχυρά πλεονάσματα. Επισημαίνει ότι μια κακή αξιολόγηση από τη Moneyval θα μπορούσε να παρεμποδίσει τις ξένες επενδύσεις. Προσθέτει ότι εάν αλλάξει ο νόμος των εκποιήσεων, θα καταστεί δυσκολότερη η ανάκτηση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ). **Οικονομική, σελ. 5**

Ετοίμασαν δώρα για τους Κούρδους

Πούτιν -Τραμπ, με πακέτο ωφελημάτων σε Συρία και Τουρκία

Με την απελευθέρωση του Ιντλίμπ από τους τζιχαντιστές ως τον επόμενο κοινό στόχο Ρωσίας-ΗΠΑ, οι υπερδυνάμεις κινούνται πλέον προς Δαμασκό και Άγκυρα ώστε να διασφαλίσουν στους Κούρδους, περαιτέρω πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες. Ο Άσαντ γνωρίζει ήδη ότι ανασγκρότηση της Συρίας δεν μπορεί να

επιτευχθεί χωρίς τελική συνεννόηση με τους Κούρδους. Από την Άγκυρα οι υπερδυνάμεις θα ζητήσουν διάλογο με τους Κούρδους, απελευθέρωση του Οτσαλάν και μετεξέλιξη του κουρδικού κινήματος σε ένα τουρκικό κόμμα, όπου οι Κούρδοι θα έχουν ενισχυμένα δικαιώματα στην τοπική αυτοδιοίκηση. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Προβλέψιμοι

Είναι απογοητευτικό να βλέπεις να διαμορφώνονται σημαντικές πολιτικές αποφάσεις για τη χώρα σου, όπως στην προκειμένη περίπτωση η εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων, στη βάση μιας παραχρημένης λογικής. Αυτής που ήθελε η επιλογή των ανθρώπων που θα ηγηθούν μια σημαντικής για το δημόσιο συμφέρον προσπάθειας να είναι πρώτα ημέτεροι και μετά ειδήμονες. Αυτής επίσης που ήθελε τον εκλεγμένο ηγέτη να είναι αυθεντία επί παντός επιστητού και συνεπώς αδιαμφισβήτητος, είτε είχε να αποφασίσει για την αγορά αεροπλάνου είτε την καταπολέμηση του δάκου της ελιάς. Από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας όλα τα δεινά και οι τραγωδίες που υπέφερε ο λαός οφείλονται στις διορισμένες αυθεντίες ή τους αυτόκλητους σωτήρες που σαν παράσιτα ροκάνιζαν τούτη την αιωνόβια ελιά στη μέση του πελάγους. Αυτό μοιάζει να γίνεται και τώρα με τους υδρογονάνθρακες. Ίδωμεν.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η πώση του Τείχους του Βερολίνου

Αφιέρωμα της «Κ» για την πώση του Τείχους του Βερολίνου στις 9 Νοεμβρίου του 1989, το οποίο χώριζε συνολικά την Ανατολική και τη Δυτική Γερμανία από το 1961. Πώς οι δημοσιογράφοι άνοιξαν το Τείχος φέρνοντας τις Αρχές προ τετελεσμένων. **Ζωή, σελ. 1, 3, 4, 5**

ΘΕΑΤΡΟ

Πρεμιέρες και καλό θέατρο στην Κύπρο

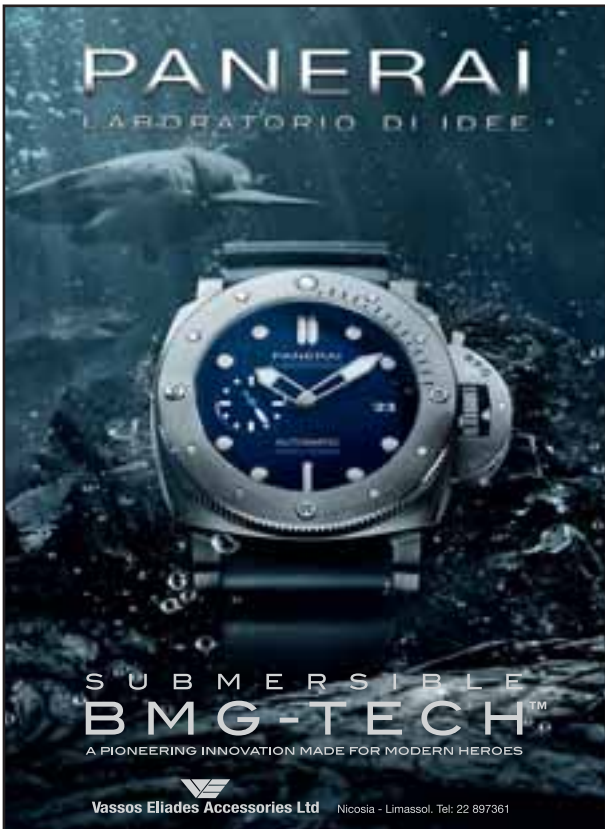
Στην «Κ» μιλάνε οι συντελεστές της παράστασης «Δόκτωρ Γκλας» (Στρ. Πανούριος, Π. Μπουγιούρης και Αγγέλα Σιδροπούλου) και οι ηθοποιοί Χάρης Αττώνης και Στέλιος Καλλιστράτης με το έργο ντεμπούτο για την ομάδα Minimis, «Μισά-Μισά». **Ζωή, σελ. 8, 11**

ΑΠΩΛΕΙΑ

Έφυγε ο Έλληνας συνθέτης Γιάννης Σπανός

Ο σπουδαίος Γιάννης Σπανός έφυγε από τη ζωή, ήρεμα, στον ύπνο του, σε ηλικία 85 ετών την Πέμπτη το βράδυ. Ήταν ένας γλυκός και ζεστός άνθρωπος που ποτέ δεν ανόμπαρε καλλιτέχνες και δεν υποτίμησε άλλες περιοχές τραγουδιού. **Ζωή, σελ. 10**

Καινούριο αυτοκίνητο; Έχεις **κίνητρο!**

Alpha Καταναλωτικά Δάνεια

ALPHA αυτοκίνητο

Χαμηλή μηνιαία δόση

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η μακροχρόνια νάρκη

Μετά το «Γιαβούζ» έφυγε από τις θάλασσές μας την Πέμπτη και ο «Πορθής». Τα δύο γεωτρύπανα λειτούργησαν σαν εργαλεία της τουρκικής στρατηγικής ώστε να καταστήσει αδιαμφισβήτητο το ρόλο της Τουρκίας στο παίγνιο των υδρογονανθράκων της Ανατολικής Μεσόγειου, από τη στιγμή που αυτό άνοιξε με γεωτρήσεις από Ισραήλ και Αίγυπτο. Δύο χώρες ισχυρές στην περιοχή που έκριναν ότι είχε φτάσει η ώρα να μπουν στο παίγνιδι. Η Κύπρος του αρρωστημένου μικρομεγαλισμού, αποφάσισε ότι δεν μπορεί να λείπει ένα παίγνιο δισεκατομμυρίων... Αν και ο Γλαύκος Κληρίδης το 2003 είχε πει στον Νίκο Ρολάνδη, όπως ο ίδιος γράφει σε άρθρο του στη Σημερινή (25/03/2018), ότι πριν από τη λύση κάτι τέτοιο θα ήταν επικίνδυνο: «Χωρίς λύση του Κυπριακού, δεν θα υπάρξει ούτε ομαλότητα στην Κύπρο, ούτε θα βάλουμε στη χούφτα μας έστω και ένα κυβικό πόδι φυσικού αερίου.

Αυτό πίστευε άλλωστε και ο Γλαύκος Κληρίδης. Μου το είπε στην παρουσία του Παντελή Κούρου μετά που υπέγραψα στο Κάιρο τη Συμφωνία για την ΑΟΖ μας με την Αίγυπτο, στις 17 Φεβρουαρίου 2003. Μου είπε ο Κληρίδης επί λέξει: «Νίκο, πήρε τη συμφωνία και τοποθέτησέ την στο χρηματοκιβώτιο του Υπουργείου σου μέχρις ότου λυθεί το Κυπριακό». Όμως η ηγεσία μας, από τον Τάσσο ως τον Χριστόφια και μέχρι τον Αναστασιάδη, «την είδε» ευρωπαϊκά υπερδύναμη. Εν τη σοφία της, όχι μόνο δεν άκουσε τον Κληρίδη. Όχι μόνο δεν διαπραγματεύτηκε λύση το 2004 στο Μπούργκενστοκ. Όχι μόνο έκαμε «μαγικά» κρυφώς με Τσαβούσογλου σε Κραν Μοντάνα και Νέα Υόρκη. Ούτε πρόσφατα έλαβε υπόψη τον Ντεσκάλτσι της ΕΝΙ όταν δήλωνε ότι «αν κάποιος εμφανίζεται με πολεμικά πλοία, δεν κάνω γεωτρήσεις». Ούτε και την απάντηση στο ΚΥΠΕ της εδώ Γαλιλίας πρέσβειρας στην ίδια ερώτηση, ότι «αυτό θα το συζητήσουμε όταν και εάν συμβεί». Η Λευκωσία συνεχίζει το βιολί της κάνοντας επικοινωνιακή πολιτική εσωτερικής κα-

τανάλωσης με αβολίδωτα έναντι μιας χώρας όπως η Τουρκία, που λόγω της στρατηγικής της θέσης και του εκπομπιασμού της σαν αγορά, ερίζουν γι' αυτή οι δυο υπερδυνάμεις. Την εποχή που καταρρέει το «θαύμα» της παγκοσμιοποίησης και ό,τι έχει απομείνει από το διεθνές δίκαιο, οι μικρομεγαλισμοί δεν φτουράνε, κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας. Θυμήσου αυτά που είπε ο Γλαύκος Κληρίδης και προσπάθησε με σοβαρότητα το διάστημα που σου έμεινε στην εξουσία να το μετατρέψεις σε χρόνια ασφαλή για τα παιδιά και τα εγγόνια σου, μήπως επωφεληθούν και τα δικά μας. Κι αυτό γιατί το παίγνιο με το ΦΑ το έπαιζες και στο παρελθόν, φεύγοντας από τις συνουσίες και χάσαμε τόσα πολλά που φτάσαμε σήμερα στο σημείο, η Τουρκία να εντάσσει το ζήτημα του φυσικού αερίου στη συνολική διαπραγμάτευση. Κάτι που εσύ διακήρυττες ότι ποτέ δεν θα γίνει, μέχρι που έφτασες τον Ιανουάριο του 2018 να διχοτομήσεις την ΑΟΖ: «Εάν οι Τούρκοι επιλέγουν να προστατεύσουν τα δικαιώματα των Τ/κ σε μια ξεχωριστή οντότητα τότε θα πρέπει να περιοριστούν εις όσα αναλογούν στην ΑΟΖ της εν λόγω παρανόμου οντότητας». Έχει μάλιστα σε τέτοιο βαθμό γίνει προβλεπτή η πολιτική της Λευκωσίας, που η Άγκυρα (βλ. σελ. 4) δεν διστάζει να αποκαλύψει ότι μέσω ημών έχει εξουδετερώσει ήδη τον Ακιντζί: «Σε περίπτωση που στην πενταμερή φανεί ξεκάθαρα ότι η ε/κ πλευρά δεν αποδέχεται την πολιτική ισότητα και ο ΟΗΕ καταγράψει αυτήν την πραγματικότητα, ο κ. Ακιντζί θα μπορεί να επιμένει στην ομοσπονδία;» λέει στην «Κ» πηγή του τουρκικού Προεδρικού. Κι αυτό μετά το τηλεγράφο την περασμένη Κυριακή του Τούρκου πρέσβη στην Αθήνα, ότι δεν μπορεί να υπάρξει λύση χωρίς διαμερισμό της εξουσίας και των πόρων στο νησί και με την κατάληξη, ότι «οι Τ/κ δεν έχουν στη διάθεσή τους ακόμη 50 χρόνια να διαπραγματεύονται». Εμείς έχουμε; Εσύ, Πρόεδρε, θα επιμένεις να έχει το ένα πόδι σου πάνω στη μακροχρόνια νάρκη Μακαρίου-Δουντα;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Τα νέα κοστούμεια για υπουργούς και βουλευτές και ο Τσαρλς Έλληνας

Ονόματα πάνε και έρχονται, κοστούμεια και φορέματα ράβονται και όλοι περιμένουν τον Νίκαρο. Η ανακοίνωση του νέου Υπουργικού πήρε μετάθεση μετά την Τριμερή και τοποθετείται τέλος Νοεμβρίου ή αρχές Δεκεμβρίου. Η λίστα με τα ονόματα όσο πάει και μεγαλώνει, ενώ ο Νίκαρος δεν λέει κουβέντα σε κανέναν. Τα νέα ονόματα που μπήκαν στο shortlist είναι αυτά της Έμιλυσ Γιολίτη, αλλά και του Βασίλη Πάλμα, μαζί με όλα τα προηγούμενα. Ως έχουν τα πράγματα το Υπουργείο Εσωτερικών φέρεται να παραλαμβάνει ο Νίκος Νουρής, το Υπουργείο Μεταφορών η Έμιλυ Γιολίτη και το Υπουργείο Παιδείας ο Νίκος Τορναρίτης. Ο τελευταίος σύμφωνα με μία πηγή μου φέρεται να το έχει συζητήσει πρόσφατα σε τετ α τετ συνάντηση που είχε με τον Νίκαρο, αλλά και με άλλους «και όλα βαίνουν πολύ καλά»...

Τα νέα του ανασχηματισμού τα αναμένουν με μεγάλη αγωνία όχι μόνο οι υποψήφιοι υπουργοί αλλά και κάποιοι στην Πινδάρου. Πρόκειται για τους υποψήφιους νέους βουλευτές, οι οποίοι με τις ανακατατάξεις που γίνονται θα είναι μάλλον τρεις. Δύο από τα νέα πρόσωπα του ΔΗΣΥ στη Βουλή μάλλον θα είναι γυναίκες, ενώ οι συζητήσεις και τα σενάρια εντός και εκτός Πινδάρου δίνουν και παίρνουν... Αντιδράσεις και σε κάποιες περιπτώσεις πολύ έντονες, προκάλεσε η συμμετοχή του Τσαρλς Έλληνα ως ομιλητή σε συμπόσιο που θα πραγματοποιηθεί στην κατεχόμενη Μόρφου με συμμετοχή και στελεχών του κατοχικού καθεστώτος.

Το συμπόσιο διοργανώνεται από το «Τεχνικό Πανεπιστήμιο Ανατολικής Μεσογείου» στις 11 Νοεμβρίου. Κύριος χρηματοδότης είναι τουρκική εταιρεία που κατασκευάζει συστήματα υψηλής τεχνολογίας για τον τουρκικό στρατό. Στο συνέδριο θα μιλήσει και ο «πρωθυπουργός» του κατοχικού καθεστώτος Ερσίν Τατάρ.

Ο Τσαρλς Έλληνας ως γνωστόν είναι ο πρώην πρόεδρος της Εταιρείας Υδρογονανθράκων Κύπρου (πρώην ΚΡΕΤΥΚ), η οποία συμβούλευε επίσημα την κυπριακή κυβέρνηση για τα θέματα των υδρογονανθράκων. Τώρα είναι διευθύνων σύμβουλος της E-C Natural Hydrocarbons και από αυτή τη θέση συμμετέχει στο συμπόσιο στα Κατεχόμενα. Τα τελευταία χρόνια ο Έλληνας τοποθετείται αρνητικά στην κυβερνητική ενεργειακή πολιτική και κάνει δηλώσεις κυρίως σε αντιπολιτευόμενα ΜΜΕ. Ακούστηκαν αρκετά επικριτικά σχόλια για την

«Κύριε πρύτανη να δείτε που κάποιοι θα παραφράσουν το διδάκτορα...»

απόφασή του να συμμετέχει στο συμπόσιο των Κατεχομένων, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία με την Τουρκία να εισβάλλει στην κυπριακή ΑΟΖ. «Κάποιος τον κατηγόρησε ότι ενώ έλαβε όλα τα οφέλη ως πρόεδρος της ΚΡΕΤΥΚ τώρα τρέχει στα Κατεχόμενα και συμμετέχει στις τουρκικές επιδιώξεις και μεθοδεύσεις κατά της πατρίδας του», ενώ κάποιος άλλος έκανε λογοπαίγνιο με το επώνυμό του, «το οποίο κουρέλιασε με τη συμμετοχή του στο συμπόσιο». Ωστόσο, η πιο έντονη αντίδραση, όπως μαθαίνω από πηγή μου που γνωρίζει, προέρχεται από τον Λόφο. Ο ίδιος ο Νίκαρος φέρεται να τα έχει πάρει στο κρανίο με τη συμπεριφορά του Τσαρλς και να έχει εκφραστεί «με δικό του λεξιλόγιο» όταν πληροφορήθηκε τα νέα.

Μιας και βρισκόμαστε στα ενεργειακά, σας μεταφέρω και την πληροφορία που έφθασε κοντά μου ότι στον Λόφο γίνεται ιδιαίτερη μελέτη για τη συζήτηση (και κυρίως τη μη συζή-

τηση) τους στη νέα διαδικασία που αρχίζει με την Τριμερή. Όπως μου λέχθηκε: «Η πίεση που ασκείται από την Τουρκία για συζήτηση του θέματος και αποδοχή της πρότασης που υπέβαλε (εκ μέρους της) ο Ακιντζί για κοινή επιτροπή υδρογονανθράκων είναι αφόρητη και ο Νίκαρος ετοιμάζει άμυνες και αποκρούσεις»...

Φανερή ήταν η συγκίνηση του Νίκαρου κατά την αναγόρευση του σε επίτιμο διδάκτορα της Νομικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αλλά αυτό δεν τον εμπόδισε, όπως άκουσα, «να ξετυλίξει και το αυθόρμητο χιούμορ του και να σκορπίσει μαζί με συγκίνηση και χαμόγελα».

ΚΟΥΙΖ: Ποιο κομματάρχης κατηγορείται από άλλα στελέχη του κόμματός του ότι ακολουθεί προσωπική πορεία με στόχο τη συνεργασία με μεγάλο κόμμα, χωρίς να συνεννόηση με τα όργανα του κόμματος;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

27.X.1939

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΣΑΜΠΕΡΛΑΙΝ: Ο κ. Τσάμπερλαιν, αναφερόμενος εις τον λόγον του κ. Μολότωφ, είπεν ότι ούτος ανεμείνετο ανυπομόνως υπό των εν Βερολίνω. Φαντάζομαι, όμως, εξηκολούθησεν, ότι θα επροκάλεσε απόθνη ποίαν τινα απογοήτευσιν. Ο λόγος του κ. Μολότωφ εμελετήθη προσεκτικώς υπό της Κυβερνήσεως της Α.Μ.

ήτις μετ' ενδιαφέροντος έλαβεν υπό σημείωσιν τον δι' αυτού γεγόμενον καθορισμόν των μελλοντικών σχολών της Σοβιετικής Κυβερνήσεως. Ο Τσάμπερλαιν υπενθύμισεν ότι εις τον λόγον τον οποίον ο κ. Μολότωφ είχαν εκφωνήσει την 31ην παραβλόντος Μαΐου είχαν ειπεί: «Είμεθα κεκρηγμένοι υπέρ της ειρήνης και υπέρ της παρεμποδίσσεως οιασδήποτε μορφής επιθέσεως». Αυτή εξηκολούθησεν, είναι και η θέσις της Κυβερνήσεως της Α.Μ., δεν είμαι δε διατεθειμένος να ασχοληθώ, παρακολουθών την φαντασιώδη πτήσιν εις την οποίαν εροίφη ο κ. Μολότωφ, περιγράφων τους σκοπούς των Συμμάχων.

ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ: Η αμερικανική Βουλή ενώπιον της οποίας ήρχισεν η συζήτησις του ψηφισθέντος υπό του Κοινοβόσιου νόμου περί της ουδετερότητος των Ηνωμένων Πολιτειών, εψήφισε και αυτή σήμερον τον νόμον διά ψήφων 243 κατά 181. Κατά το ψηφισθέν σχέδιον, η αγορά πολεμικού υλικού θα γίνεται τοις μετροπώσις και η μεταφορά του δεν θα γίνεται δι' αμερικανικών πλοίων. Ο νόμος επιτρέπει την αποστολήν πολεμικού υλικού εις τους ουδετέρους.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στον ανασχηματισμό. Η στήλη σάς ενημερώνει πως τελικά δεν θα γίνει ο ανασχηματισμός. Ο Χαμπισούρης μπορεί να συνεχίσει το έργο του απρόσκοπτα.

2 Στην παραμονή. Για όσους βέβαια το έχουν έτοιμο το δηλητήριο, σας ενημερώνω πως ο Χάρης είναι ο μόνος που θα φύγει. Thank god αναλαμβάνει στη θέση του ο Κων -σκληρός του Μαϊάμ- Πετρίδης. Τέζα οι ντινέλοπερς.

3 Στην περίπτωση. Υπάρχει μια βέβαια περίπτωση να γίνει μίνι ανασχηματισμός και να αλλάξει εκτός από το ΥΠΕΣ και ΥΠΟΙΚ και το Παιδείας. Εκεί φίνεται για να πάει ο Κώστας Χριστοφίδης, τώως πρύτανης. Θα αναπολούν τον Χαμπισούρη προβλέπω ΟΕΛΜΕΚ και ΠΟΕΔ.

4 Στον καφέ. Πάντως όπως όλες οι σύγχρονες πολυεθνικές, με μεγάλα κέρδη εταιρείες, έτσι και η Παγκύπρια Οργάνωση Ελλήνων Δασκάλων πέραν του σούπερ ντιζάιν κτηρίου της απέκτησε και σούπερ τρέντι Caffè Nero. Όλα κι όλα οι δάσκαλοι και οι δασκάλες έχουν στυλ και ποιότητα.

Ψωμί - Παιδεία - Ελευθερία...

5 Στις τάξεις. Εγώ θυμάμαι που συνδικαλισμός ήταν μπρίκι και τοστ πάνω στη σόμπα του υγραερίου. Θα μου πείτε η ΠΟΕΔ δεν είναι ΠΕΟ.

6 Στα συνθήματα. Το Ψωμί - Παιδεία - Ελευθερία έγινε Freddo - Muffin - Latte.

7 Στον θεό. Η δημιουργία του κινήματος «Ανεξάρτητοι» της Θεολόγου, τουλάχιστον έδωσε ένα χαρούμενο τόνο στην πολιτική βαρεμάρα που μας έχει κατακλύσει. Μιας και δεν θα κατεβάσει για επανεκλογή την Ειρήνη το ΑΚΕΛ, είναι μια καλή πλατφόρμα για κίνημα οι ανεξάρτητες. Φανταστήκατε ένα σχήμα

«ανεξάρτητες» με Θεολόγου, Ειρήνη, Σάβια; Εγώ, πάντως, ψηφίζω καρφωτό.

8 Στην υπομονή. Έχει χάσει την υπομονή της η αγαπητή Σάβια, η οποία έπρεπε να ήταν στην Βουλή από τον περασμένο Φεβρουάριο. Αυτή τη φορά τη μίνι της όμορφης προκάλεσε η Ούρσουλα φον Κάτι, η οποία δεν συμπληρώνει το καπινέ της, να παραιτηθεί η Στέλλα, να μπει και η περισσότερα του ΔΗΣΥ (αγαπά το λευκό ταγιέρ η Σάβια γαρ) στη Βουλή. Ή μήπως έχει κι άλλο τρικ ο Αβέ για να την καθυστερήσει πάλι;

9 Στην υγεία. Μακάρι να είναι καλά στην υγεία του ο άνθρωπος. Αναφέρω στον βουλευτή Κασσίνη, ο οποίος μετά την εκλογή του ταλαιπωρείται με σοβαρό πρόβλημα υγείας. Οι ευχές μας για ανάρρωση είναι δεσπομένες, αλλά η λειτουργία της Βουλής σχεδόν για μια ολόκληρη θητεία χωρίς έναν βουλευτή είναι και προβληματική και δείχνει την ελαφρότητα που τη διακατέχει.

10 Στην αγάπη. Λένε πως ο βήχας και ο έρως δεν κρύβεται. Έτσι και ο Άντρος δεν μπορεί να κρύψει πλέον την αγάπη του για το κόμμα και την υπηρεσία την οποία προσφέρει. Λέει να μείνει ακόμη λίγο μέχρι να φύγει.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αγώνας μετ’ εμποδίων η τριμερής συνάντηση

Θέλει υποβάθμισή της η Άγκυρα, η Αθήνα ανησυχεί, ενώ η Λευκωσία βάζει τις κόκκινες γραμμές στην πολιτική ισότητα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το περασμένο καλοκαίρι δημοσιοποιήθηκε το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας που ζητούσε, μεταξύ άλλων, από τις δύο πλευρές να καταθέσουν έκθεση προς τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών για το τι έκαναν οι ίδιοι για να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση της λύσης, πολλοί ήταν εκείνοι που εκτίμησαν πως η όποια περίοδος τακτικισμού ένθεν και ένθεν έχει παρέλθει. Η πολυσέλιδη επιστολή του προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Αντόνιο Γκουτιέρρες, η οποία ήταν περισσότερο μία ημερολογιακή καταγραφή του τι διαμεί-

Πολύ πιθανή θεωρείται η τριμερής συνάντηση χωρίς ωστόσο να είναι δεδομένη, καθώς τα Ηνωμένα Έθνη δεν την έχουν ακόμη ανακοινώσει επίσημα.

φθηκε από τότε μέχρι σήμερα και σχεδόν πανομοιότυπη με τις προηγούμενες επιστολές που απέστειλε, άγειρε ερωτήματα για το κατά πόσο τα όσα καταγράφονται σε αυτή είναι αρκετά για να πείσουν τον Αντόνιο Γκουτιέρρες για τη βούληση επανέναρξης των συνομιλιών, ώστε να προχωρήσει με την άτυπη Τριμερή και στη συνέχεια με την Πενταμερή.

Το περιεχόμενο

Βάσει και του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας, ο γ.γ. του ΟΗΕ, θα κληθεί μέχρι και τις 15 Νοεμβρίου να παρουσιάσει την έκθεσή του προς το Συμβούλιο Ασφα-

Ο Αντόνιο Γκουτιέρρες θέλει να είναι βέβαιος ότι θα υπάρξει αποτέλεσμα στην τριμερή και η εβδομάδα που μπαίνει θεωρείται κρίσιμη για τις τελικές του κινήσεις.

λείας γύρω από τις εξελίξεις στο Κυπριακό, συμπεριλαμβάνοντας και τις επιστολές των δύο ηγετών. Σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, στην επιστολή του ο Νίκος Αναστασιάδης κάνει εκτενή αναφορά των ιδεών που κατέθεσε και παρουσίασε στην ειδική απεσταλμένη των Ηνωμένων Εθνών Τζέιν Χολ Λουτ, περιλαμβανομένης και της πρότασής του για τη δημιουργία ειδικού λογαριασμού όπου θα κατατίθεται το μερίδιο των εσόδων από το φυσικό αέριο για τους Τ/κ. Κάνει αναφορά στις προτάσεις του για τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης. Υπογραμμίζει τη βούλησή του για επανέναρξη των συ-

νομιλιών, επαναλαμβάνοντας τη θετική του απάντηση για τριμερή συνάντηση, όπως και τη θετική στάση σε ένα ενδεχόμενο άτυπης Πενταμερούς στη συνέχεια. Στο πολυσέλιδο έγγραφο δεν παραλείπεται να γίνει αναφορά στις προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και για τις παραβιάσεις στην περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου, ρίχνοντας την ευθύνη της στασιμότητας στη στάση της Άγκυρας. Σύμφωνα με έγκυρες π/κ πηγές και στην επιστολή του Μουσταφά Ακιντζί προς τον Αντόνιο Γκουτιέρρες καταγγέλλεται από την π/κ πλευρά, μεταξύ άλλων, ο Νίκος Αναστασιάδης για

παλινωδίες και παρουσίαση νέων ιδεών που δυσχέραναν το κλίμα. Το ζήτημα βεβαίως δεν περιορίζεται ούτε στο ότι οι επιστολές των δύο ηγετών δεν έχουν κάποιο νέο στοιχείο που να ενισχύει την ετοιμότητα για επίλυση του Κυπριακού, αλλά στο κατά πόσο όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές είναι έτοιμες για αποτέλεσμα στην Τριμερή. Η Αθήνα διαμνύει προς πάσα κατεύθυνση την ανησυχία της για τις εξελίξεις, εγείροντας ερωτήματα κατά πόσο είμαστε όντως έτοιμοι τόσο για την τριμερή συνάντηση αλλά κυρίως για την Πενταμερή στην οποία και θα συμμετάσχει. Έχει διαμνύσει τις ανησυχίες της

Αποτέλεσμα θέλει ο Γκουτιέρρες

«Ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θέλει να έχει αποτέλεσμα η Τριμερής. Αν νιώσει πως δεν έχει αποτέλεσμα τότε δεν ξέρουμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα», επισημαίνουν ανώτατες διπλωματικές πηγές, υπογραμμίζοντας πως η Τριμερής δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη, καθώς η εβδομάδα που μπαίνει θα κρίνει τις εξελίξεις.

και στη Λευκωσία, με ανώτατες διπλωματικές πηγές να εκτιμούν πως παρά τις όποιες επιφυλάξεις της η Αθήνα θα στηρίζει και την Τριμερή και την Πενταμερή. Όπως κατέγραψε την περασμένη εβδομάδα η «Κ», η Άγκυρα έστειλε σαφές μήνυμα προς την Τζέιν Χολ Λουτ πως η Τριμερής θα πρέπει να είναι διάσκεψη που θα περιοριστεί στο να προετοιμάσει την Πενταμερή. Σύμφωνα με διπλωματικούς κύκλους, άλλωστε, η Τουρκία δεν θέλει να ληφθεί η οποία απόφαση στην Τριμερή, καθώς αυτό ενδεχομένως να ενισχύσει πολιτικά τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί ενόψει «εκλογών». Ο κ. Ακιντζί άλλωστε αποτελεί κόκκινο πανί για την Άγκυρα, όχι μόνο εξαιτίας της τοποθέτησής του για την εισβολή στη Συρία, αλλά και για την εναντίωσή του σε λύση συνομοσπονδίας. Στον οδικό χάρτη της μέχρι και την Πενταμερή, η Τουρκία θέτει ως προϋπόθεση την αποδοχή όλων των παραμέτρων της πολιτικής ισότητας (μία θετική ψήφος, εκ περιτροπής προεδρία, ουσιαστική συμμετοχή σε όλα τα θεσμικά όργανα) πριν από τη συνολολόγηση των όρων αναφοράς που ήδη προκάλεσε έντονες αντιδράσεις και ανησυχίες στη Λευκωσία. Καθόλου τυχαίες οι δηλώσεις του προέδρου ότι κάποιοι θα πρέπει να προσγειωθούν, φωτογραφίζοντας την Τουρκία για το ότι θέτει όρους και προϋποθέσεις για να μπει σε διάλογο. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, μάλιστα, ξεκαθάρισε σε δηλώσεις του ότι δεν πρόκειται να δεχτεί την πολιτική ισότητα με τον τρόπο που η τουρκική πλευρά την ερμηνεύει, με πολιτικούς κύκλους να κρίνουν λανθασμένη την κίνησή του. Κίνηση που θα δώσει όπως λένε την ευκαιρία στην Τουρκία να ρίξει την ευθύνη της μη προόδου στην ε/κ πλευρά.

ΕΜΕΙΣ ΤΟ ΚΑΝΑΜΕ ΥΒΡΙΔΙΚΟ.
ΕΣΕΙΣ ΤΟ ΚΑΝΕΤΕ ΜΟΝΑΔΙΚΟ.

NEO COROLLA SEDAN HYBRID.

Οδηγική απόλαυση με την κορυφαία αυτοφορτιζόμενη υβριδική τεχνολογία της Toyota.

10 ΧΡΟΝΙΑ

ΕΓΓΥΗΣΗ ΥΒΡΙΔΙΚΗΣ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ**

ΑΠΟ **€23,200** ^η

ΑΠΟ **€273/ΜΗΝΑ** **ToyotaFlex**
3 ΧΡΟΝΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗ

DICKRAN OUZOUNIAN & CO LTD
Nicosia: TEL. 22 400000 | Limassol: TEL. 25 713000 | Larnaca: TEL. 24 658645 | Paphos: TEL. 26 960600 | Paralimni: TEL. 23 740200

www.toyota.com.cy | info@toyota-cyprus.com | ToyotaCyprus

*Η μηνιαία δόση έχει υπολογιστεί βάσει του σχεδίου Toyota Flex, με προκαταβολή 25% και υπόκειται στην έγκριση της τράπεζας.
**Εξασφαλίζεται μέσω του δωρεάν προγράμματος Hybrid Health Check, μόνο σε εγκεκριμένα συνεργεία Toyota.
Κατανάλωση καυσίμων (συνδ): 3,4λ/100χλμ. Εκπομπή CO₂ (συνδ): 77 γρ/χλμ.

Πενταμερή με όλα στο τραπέζι θέλει η Άγκυρα

Περιφρονεί την τριμερή και εντάσσει το ζήτημα του φυσικού αερίου στη συνολική διαπραγμάτευση για τη λύση

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Το Γραφείο Κυπριακού στο Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών μπήκε σε εντατικούς ρυθμούς, καθώς πλησιάζουν νέες εξελίξεις (βλ. διασκέψεις). Η τουρκική διπλωματία από τη μία αναμένει τα βήματα του ΟΗΕ και από την άλλη προετοιμάζεται για μια νέα, ενδεχομένως τελευταία, διπλωματική αναμέτρηση με Λευκωσία και Αθήνα για ξεκαθάρισμα του τοπίου στο Κυπριακό. Η μόνιμη επώδυνος της Τουρκίας την τελευταία περίοδο είναι «ο Αναστασιάδης να προχωρήσει στη συνείδηση του τολμηρού βήματος που έκανε στις επαφές του με την τουρκική πλευρά». Σύμφωνα με την Άγκυρα, εφόσον ο ηγέτης των Ελληνοκύπριων έχει ανοίξει το κεφάλαιο των εναλλακτικών σχεδίων, η ε/κ πλευρά είναι αυτή που θα «βοηθήσει» όλες τις πλευρές ξεκαθαρίζοντας την πρόθεση της για το τελικό μοντέλο της λύσης.

Υποβάθμιση Τριμερούς

Ένα σημείο που ξεχωρίζει στις τουρκικές αναλύσεις σχετικά με τις εξελίξεις αφορά στην επικείμενη τριμερή διάσκεψη, στο Βερολίνο στις 25 Νοεμβρίου. Σύμφωνα, λοιπόν, με τουρκικές πηγές, η πενταμερής διάσκεψη και όχι η τριμερής είναι η πλατφόρμα που θα μπορούσε να φέρει στο άμεσο μέλλον αλυσιδωτές εξελίξεις στο Κυπριακό και να οδηγήσει ακόμα και σε δίδυμα δημοψηφίσματα. Μάλιστα, καλά ενημερωμένη πηγή πληροφορών τον τουρκικού Προεδρικού Εξηγεί: «Οι δύο ηγέτες έχουν εξαντλήσει

«Στην πενταμερή διάσκεψη θα ξεκαθαρίσει το μοντέλο και το πλαίσιο της λύσης και θα γίνει προσπάθεια για διευθέτηση κρίσιμων ζητημάτων, όπως το φυσικό αέριο και η ασφάλεια».

«Η πενταμερής διάσκεψη και όχι η τριμερής είναι η πλατφόρμα που θα φέρει στο άμεσο μέλλον αλυσιδωτές εξελίξεις και θα οδηγήσει και σε δίδυμα δημοψηφίσματα».

τα περιθώρια ελιγμών στις συνομιλίες. Είναι ξεκάθαρο ότι η ε/κ πλευρά δεν μπορεί να αποδεχθεί την πολιτική ιδιότητα με τη μορφή που συμφωνήθηκε το προηγούμενο διάστημα της διαπραγματεύσεις. Την ίδια στιγμή, οποιαδήποτε τροποποίηση του συστήματος των εγγυήσεων δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί δίχως την ενεργή εμπλοκή των τριών εγγυητριών δυνάμεων. Με βάση αυτά τα δεδομένα, λοιπόν, όλες οι πλευρές δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να προχωρήσουν στην πενταμερή διάσκεψη. Σε αυτή από την μία θα ξεκαθαρίσει το πλαίσιο της λύσης και θα τεθούν επί

τάπητος οι νέες παράμετροι των συνομιλιών και της λύσης και από την άλλη θα γίνει προσπάθεια για διευθέτηση κρίσιμων ζητημάτων, όπως αυτό του φυσικού αερίου και της ασφάλειας.

Στο ερώτημα που ευλόγως εγείρεται, για ποιο δηλαδή λόγο η Άγκυρα θεωρεί ότι πρέπει να προηγηθεί η τριμερής, εφόσον δεν της αποδίδει ιδιαίτερη σημασία και δεν αναμένει θετικό αποτέλεσμα; η ίδια πηγή απαντά, αφού προηγουμένως εστιάζει στα ανοιχτά ζητήματα των συνομιλιών, δηλαδή στους όρους αναφοράς και στις επικείμενες «προεδρικές εκλογές»: «Οι Ε/κ και οι ξένοι που υποστηρίζουν ακόμη την ομοσπονδία πρέπει να παρουσιάσουν μια θετική εξέλιξη για να ενισχύσουν με έμμεσο τρόπο τη θέση Ακιντζί στις εκλογές. Και ο κ. Ακιντζί είναι υποχρεωμένος να παρουσιάσει κάποιο θετικό αποτέλεσμα στην κοινότητα του. Με αυτόν τον τρόπο η τριμερής διάσκεψη εξυπηρετεί τα συμφέροντα όλων των πλευρών. Και ακόμη ενδέχεται να συμβάλει στη διευθέτηση κάποιων ζητημάτων».

Η τουρκική πλευρά προσεγγίζει την πενταμερή διάσκεψη ως ένα είδος «brainstorming», στο οποίο όλες οι ιδέες, όλες οι φόρμουλες τόσο για το Κυπριακό όσο για τις εγγυήσεις, αλλά και για το φυσικό αέριο θα πέσουν στο τραπέζι. Όλες οι πλευρές πρώτα θα εκφράσουν τις θέσεις τους και στη συνέχεια θα εστιάσουν σε συμβιβαστικές φόρμουλες. Συναφώς προκύπτει ότι η τουρκική πλευρά σε μόνιμη πλέον βάση εντάσσει το ζήτημα

Η Τουρκία δεν πιστεύει ότι θα υπάρξει ρήξη με τον Μουσταφά Ακιντζί και δεν διατάζει να αποκαλύψει το γιατί: «Σε περίπτωση που στην πενταμερή φανεί ξεκάθαρα ότι η ε/κ πλευρά δεν αποδέχεται την πολιτική ιδιότητα και ο ΟΗΕ καταγράφει αυτήν την πραγματικότητα, ο κ. Ακιντζί θα μπορεί να επιμένει στην ομοσπονδία;» λέει στην «Κ» πηγή στην Άγκυρα.

του φυσικού αερίου στη συνολική διαπραγμάτευση.

Το μήνυμα που εστάλη

Πρόκειται για ένα μήνυμα που έστειλε δυνατά και καθαρά, όπως μας έλεχθη, η Άγκυρα μέσω του πρέσβη της στην Αθήνα Μπουράκ Οζούγκερντιν με τη συνέντευξη του στην «Κ», την περασμένη Κυριακή (27/10/19), με τίτλο, «Λύση μόνο με διαμερισμό πόρων και εξουσίας». Ο κ. Οζούγκερντιν συγκεκριμένα υπογράμμισε ότι, «Όλα τελικά καταλήγουν στο αν οι Ελληνοκύπριοι θα μπορέσουν να αποδεχθούν τον διαμερισμό της πολιτικής ισχύος, καθώς και τους πόρους πάνω και γύρω από το νησί». Αυτά, καταλήγει η πηγή από την Άγκυρα, βρίσκονται σε συμφωνία με προηγούμενες δηλώσεις της τουρκικής πλευράς, η οποία επιμένει ότι είναι διατεθειμένη να συζητήσει κάθε είδους σχέδιο συνεργασίας στο ζήτημα του φυσικού αερίου.

Παράλληλα, δημοσιογραφικές πηγές που παρακολουθούν το Κυπριακό στην Τουρκία εξηγούν τη θέση της Άγκυρας λέγοντας ότι: «Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το

Κυπριακό έχει κουράσει όλες τις πλευρές. Το 2017 αντιληφθήκαμε ότι δεν πρόκειται να φτάσουμε σε ένα θετικό σημείο με την ίδια φόρμουλα της ομοσπονδίας. Χρειαζόμαστε μια ριζική αλλαγή του τοπίου. Σε αυτό ακριβώς στοχεύει η Άγκυρα».

Αιχμές για Ακιντζί

Των πιο πάνω λεχθέντων αυτονόητα θέσαμε το παρακάτω ερώτημα στην πηγή από την Άγκυρα: «Προκύπτει ότι το brainstorming στο Κυπριακό θα λάβει χώρα σε μια περίοδο που η Άγκυρα δεν συμφωνεί με την τ/κ ηγεσία για τις βασικές προδιαγραφές της λύσης. Στην πενταμερή η τουρκική πλευρά θα ρίξει στο τραπέζι την ιδέα των εναλλακτικών σχεδίων την ώρα που ο Μουσταφά Ακιντζί θα επιμένει στη ΔΔΟ;». Αφού χαρακτηρίστηκε «προβokatόρικη» και «ελληνοκεντρική» η ερώτησή μας, η απάντηση που λάβαμε ήταν ότι για την Τουρκία το Κυπριακό εξακολουθεί να είναι μια «εθνική υπόθεση», για τις βασικές προδιαγραφές της οποίας συμφωνούν όλες οι πολιτικές δυνάμεις και ηγεσίες της Τουρκίας και της τ/κ κοινότητας και σημείωσε: «Είδατε να διαφωνεί

η Άγκυρα με την τ/κ ηγεσία στο ζήτημα της πολιτικής ιδιότητας; Και οι δύο πλευρές δεν λένε ξεκάθαρα ότι η ε/κ πλευρά είναι αυτή που απορρίπτει αυτή την αρχή; Ακούσατε κάτι διαφορετικό για τις εγγυήσεις από την τ/κ ηγεσία; Στα θεμελιώδη ζητήματα, Άγκυρα και τ/κ ηγεσία δεν έχουν μεγάλες διαφορές. Αγκάθια στις διμερείς σχέσεις εντοπίζονται σε ιδεολογικής υφής ζητήματα.

Όλοι γνωρίζουν ότι η κοσμοθεωρία του Μουσταφά Ακιντζί είναι πολύ διαφορετική από αυτήν την κυβέρνηση της Τουρκίας. Επίσης, γνωρίζουμε πολύ καλά ότι υπάρχει μια προεκλογική περίοδος στην ΤΔΒΚ, στην οποία ο κ. Ακιντζί, αν επιθυμεί να παραμείνει στον δεύτερο γύρο, πρέπει να παρουσιάσει τον εαυτό του ως ηγέτη της τ/κ Αριστεράς. Αυτά τα δύο σημεία δεν πρέπει να μας οδηγούν σε λανθασμένα συμπεράσματα. Σε περίπτωση που στην πενταμερή φανεί ξεκάθαρα ότι η ε/κ πλευρά δεν αποδέχεται την πολιτική ιδιότητα και ο ΟΗΕ καταγράφει αυτήν την πραγματικότητα, ο κ. Ακιντζί θα μπορεί να επιμένει στην ομοσπονδία;», καταλήγει η πηγή μας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Από τον «ζωτικό χώρο» στις «γαλάζιες πατρίδες»

Η σύγχρονη ιστορία διδάσκει ότι όταν μία δύναμη παραβιάσει τους κανόνες του διεθνούς δικαίου χωρίς να υποστεί επιπτώσεις και επιπλέον αποκομίσει οφέλη, τα οποία γίνονται ανεχτά από τη διεθνή κοινότητα, ενδέχεται να αποθρασυνθεί και να συνεχίσει τα ανομήματά της. Κλασικό παράδειγμα η ανοχή που επέδειξαν έναντι του Χίτλερ οι άλλες δυνάμεις, οι οποίες, σε κατοπινό στάδιο έσπευσαν να τον αντιμετωπίσουν. Συγκεκριμένα, όταν το 1932 ο Χίτλερ ανήλθε στην εξουσία αρχικά εδραίωσε την κυριαρχία του, συντρίβοντας οποιαδήποτε αμφισβήτηση στη Γερμανία. Σταδιακά η αυταρχική εξουσία έγινε ολοκληρωτική. Ταυτόχρονα η Ναζιστική Γερμανία κατέσπασε ξεκάθαρα ότι ήταν μια αναθεωρητική δύναμη, η οποία δεν αποδεχόταν το στάτους κβο στην Ευρώπη, αναζητώντας ζωτικό χώρο (lebensraum). Μεταξύ των επικειμένων που επικαλείτο ο Χίτλερ

για τη νομιμοποίηση της πολιτικής του ήταν οι γερμανόφωνοι πληθυσμοί εκτός των συνόρων της Γερμανίας. Στην πραγματικότητα, όμως, ο «ζωτικός χώρος» που επιζητούσε θα εξυπηρετούσε τα ευρύτερα οικονομικά συμφέροντα και τους ηγεμονικούς στόχους της Γερμανίας.

Παρά τις συναφείς πρόνοιες της Συνθήκης των Βερσαλλιών του 1919 ο Χίτλερ προχώρησε στη στρατιωτικοποίηση της χώρας. Δεν υπήρξε καμιά αντίδραση από τις άλλες δυνάμεις (τη Βρετανία, τη Γαλλία, τη Σοβιετική Ένωση και τις ΗΠΑ) παρά το γεγονός ότι η Γερμανία δεν έκρυβε τους στόχους της. Ακολουθώντας το πρόσωπο στην προσάρτηση της Αυστρίας στις 12 Μαρτίου 1938 χωρίς καμιά αντίδραση. Μεταγενέστερα, την 1η Οκτωβρίου 1938 κατέλαβε τη Σουδητία της Τσεχοσλοβακίας όπου υπήρχε γερμανόφωνος πληθυσμός. Ο Βρετανός πρωθυπουργός, Νεβίλ Τσάμπερλαιν, επιστρέφοντας στο Λονδίνο από

Η Τουρκία διεκδικεί σήμερα «γαλάζιες πατρίδες», ενώ ταυτόχρονα ο πρόεδρος Ερντογάν διακηρύττει κατ'επανάληψη τη σημασία των «συνόρων της καρδιάς του».

τη διάσκεψη του Μονάχου δήλωσε ότι αυτή η Συμφωνία διασφαλίζει την «ειρήνη στην εποχή μας» (Peace in our Time!). Αλλά φευ! Η Ναζιστική Γερμανία λίγο αργότερα, στις 15 Μαρτίου του 1939, κατέλαβε ολόκληρη την Τσεχοσλοβακία. Οι άλλες χώρες παρακολουθούσαν με αγωνία και αμηχανία αλλά και πάλι χωρίς αντίδραση.

Η έκρηξη του Δευτέρου Παγκόσμιου Πολέμου ήταν πλέον ζήτημα χρόνου. Αυτό συνέβη όταν ο Χίτλερ επιτέθηκε εναντίον της Πολωνίας.

Το τεράστιο κόστος που καταβλήθηκε για τη συντριβή της Ναζιστικής Γερμανίας θα ήταν πολύ λιγότερο, εάν οι άλλες δυνάμεις είχαν περιορίσει τον Χίτλερ νωρίτερα.

Στη σημερινή συγκυρία ένα μεγάλο μέρος της διεθνούς κοινότητας παρακολουθεί με προβληματισμό τα τεκταινόμενα στη Συρία. Η αποκάλυψη εισβολής της Τουρκίας στη Συρία έλαβε χώρα με την ανοχή των ΗΠΑ και της Ρωσίας, ενώ οι αντιδράσεις της Ε.Ε. και του αραβικού κόσμου δεν ήταν αρκετές για να την οδηγήσουν σε αναδίπλωση. Δυστυχώς, δεν είναι ορατό το τέλος της συριακής κρίσης ούτε και του ανθρωπιστικού δράματος στην ευρύτερη περιοχή. Η αποκάλυψη επιθετικής και επεκτατικής πολιτικής της Τουρκίας εγκυμονεί κινδύνους. Η Τουρκία διεκδικεί σήμερα «γαλάζιες πατρίδες», ενώ ταυτόχρονα ο πρόεδρος Ερντογάν διακηρύττει κατ'επανάληψη τη σημασία των «συνόρων της καρδιάς του».

Όταν η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου 1974 πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι στόχος της ήταν «η αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης και η προστασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας». Μετά την πτώση της Χούντας και του πραξικοπηματικού καθεστώτος στην Κύπρο στις 23 Ιουλίου ο προεδρεύων Γλαύκος Κληρίδης εισηγήθηκε την επιστροφή στο Σύνταγμα του 1960 αλλά η απάντηση της τουρκικής πλευράς ήταν άμεση: «Είναι πλέον αργά». Η Τουρκία χωρίς ίχνος σεβασμού στο διεθνές δίκαιο συνέχισε να παραβιάζει τη συμφωνία για κατάπαυση του πυρός και μεταξύ 14-16 Αυγούστου εξαπέλυσε νέα επίθεση, καταλαμβάνοντας το 37% του εδάφους της Κύπρου.

Η πραγματικότητα είναι ότι δεν υπήρξε κόστος για τις ενέργειες της Τουρκίας. Τουναντίον, εάν αναλύσει κάποιος τα δεδομένα θα διαπιστώσει ότι η Τουρκία επιβρα-

βέυεται από τη διεθνή κοινότητα. Μεταξύ άλλων, στην πορεία του χρόνου το διαπραγματευτικό πλαίσιο για επίλυση του Κυπριακού διαφοροποιήθηκε άρδην και σε μεγάλο βαθμό ικανοποιεί τους τουρκικούς σχεδιασμούς. Ως εκ τούτου, επαναξιολογώντας τα δεδομένα υπογραμμίζεται ότι η ανοχή που επιδεικνύεται από τους ισχυρούς της γης έναντι του τουρκικού σωβινισμού έχει ενθαρρύνει τους τυχοδιωκτικούς της Άγκυρας. Η Ελλάδα και η Κύπρος καλούνται με πραγματισμό και χωρίς ψευδαισθήσεις, να καταρτίσουν μια ολοκληρωμένη στρατηγική, της οποίας ένας βασικός στόχος να είναι η αποτροπή επιπρόσθετων επιθετικών τουρκικών ενεργειών.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων καθώς και του Τμ. Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

λύση
ONE

www.hellenicbank.com/one

Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Με συγκρατημένη αισιοδοξία στο Βερολίνο

Ουσιαστικές διαπραγματεύσεις μετά τον Απρίλιο και τις λεγόμενες εκλογές βλέπει ο υφυπουργός Παρά το Προεδρικό, Βασίλης Πάλμας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Μετά τις λεγόμενες εκλογές στα Κατεχόμενα, τον Απρίλιο, ίσως να ξεκινήσουν ουσιαστικές διαπραγματεύσεις στο Κυπριακό σύμφωνα με τα όσα αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Βασίλης Πάλλας. Ο στενός συνεργάτης του προέδρου της Δημοκρατίας θεωρεί πως οι προθέσεις του Τ/κ γηγύ όσο καλές και αν είναι δεν αρκούν. Ο κ. Πάλλας δεν θεωρεί απομακρυσμένο το σενάριο της πενταμερούς, αναδεικνύοντας την επιθυμία του Νίκου Αναστασιάδη για ουσιαστικό διάλογο. Ο κ. Πάλλας στη συνέντευξη του τοποθετείται στο θέμα των πολιτογραφήσεων, του αεροπλάνου με το οποίο πήγε στη Νέα Υόρκη ο κ. Αναστασιάδης, αλλά και του επικείμενου κυβερνητικού ανασχηματισμού.

—Στις 25 Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί το ραντεβού στο Βερολίνο. Ποιες μπορεί να είναι οι προσδοκίες όταν η Τουρκία συνεχίζει ακάθεκτη τις προκλητικές της ενέργειες κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας;

—Στο Βερολίνο πάμε με συγκρατημένη αισιοδοξία. Γνωρίζετε πολύ καλά πως εδώ αυτή η επιθετικότητα και προκλητικότητα της Τουρκίας στην ΑΟΖ, η προσπάθεια επικοινωνίας της Αμμοχώστου και γενικότερα αυτή η απειλητική πολιτική που ακολουθεί η Τουρκία, όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και ευρύτερα στην περιοχή, φυσιολογικά δεν μας επιτρέπει παρά να είμαστε συγκρατημένοι. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε πως ανεξάρτητα από τις οποίες καλές προθέσεις μπορεί να έχει ο κ. Ακιντζί, δυστυχώς, τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο τον έχει η Τουρκία. Να

Πήγε με το αεροπλάνο της εταιρείας Σαουδάραβα επιχειρηματία, όπως πηγαίνει και με άλλα αεροπλάνα άλλων εταιρειών που και αυτές έχουν ιδιοκτήτες. Τονίσαμε κατ' επανάληψη ότι ακολουθήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες.

μου επιτρέψετε εδώ να τονίσω για ακόμη μια φορά την ειλικρινή θέληση και επιθυμία του προέδρου Αναστασιάδη για ουσιαστικό διάλογο με στόχο τη συνολική λύση του κυπριακού προβλήματος στο πλαίσιο μιας λύσης διζωνικής, δικαιοτυικής ομοσπονδίας που να διασφαλίζει τη λειτουργικότητα και επομένως και τη βιωσιμότητα της λύσης.

—Η τριμερής του Βερολίνου μπορεί να θεωρηθεί προάγγελος μιας πενταμερούς διάσκεψης;

–Το πιθανότερο είναι πως μετά την τριμερή θα ακολουθήσει μια πενταμερής, είτε σε επίπεδο τεχνοκρατών είτε σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών. Ουσιαστικές διαπραγματεύσεις, ίσως επαναρχίσουν μετά τον Απρίλιο, όταν θα έχουν πραγματοποιηθεί οι λεγόμενες εκλογές στα Κατεχόμενα.

—Βρισκόμαστε κοντά ή μακριά από την αναδόμηση του κυβερνητικού σχήματος;

—Το έχει δηλώσει ο ίδιος ο ΠτΔ
πως βρισκόμαστε κοντά.
—Είστε από τους στενότερους συ-

Σε επίπαιδο τεχνοκρατών ή Υπουργών Εξωτερικών θα πραγματοποιηθεί η πενταμερής, εάν αυτό αποφασισθεί από την τριμερή του Βερολίνου, αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Βασίλης Πάλλμας, στενός συνεργάτης του προέδρου του Δημοκρατίας.

νεργάτες του προέδρου της Δημοκρατίας. Γνωρίζετε τις σκέψεις ή τις επιλογές του;

—Τις σκέψεις και τις επιλογές του ο ΠτΔ προς το παρόν τις κρατά για τον εαυτό του. Είμαι βέβαιος πως την ώρα που θα κρίνει ότι θέλει να ακούσει απόψεις θα το κάνει.

—Η μόνη σίγουρη περίπτωση είναι αυτή του υπουργού Οικονομικών. Η αλλαγή θα γίνει πριν ή μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού;

—Η αποχώρηση του υπουργού Οικονομικών θα γίνει την ίδια ώρα που θα πραγματοποιηθούν και οι

ενδεχόμενες υπόλοιπες αλλαγές στην κυβέρνηση.

—Το κυβερνητικό σχήμα χρήζει βελτιωτικών κινήσεων πέρα από αυτή του ΥΠΟΙΚ;

—Οι αλλαγές σε ένα κυβερνητικό σχήμα είναι δικαίωμα και προνόμιο του ΠτΔ. Θα ήταν σφάλμα ή και αντισυνταγματικό να σχολιάσω δημόσια εάν χρειάζονται αλλαγές. Είναι θέμα που αφορά σε συναδέλφους, αλλά και σε μένα. Όλοι βρισκόμαστε κάτω από την κρίση του ΠτΔ.

–Στο ΓεΣΥ, ενδεχόμενη αδυναμία αντιμετώπισης σοβαρών προβλη-

**μάτων μπορεί να επιφέρει αλλαγές
στη φιλοσοφία του Σχεδίου;**

—Αδυναμίες αναμενόμενες τις οποίες αντιμετωπίζουμε. Θα πρέπει να τονίσω εδώ πως το ΓΕΣΥ αποτέλεσε τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση από ιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι μια τεράστια κατάκτηση για τον κυπριακό λαό. Μια κατάκτηση που πήρε σάρκα και οστά από τη δική μας διακυβέρνηση, την κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη και με ομόφωνο τρόπο από τη Βουλή. Θέλω να ξεκαθαρίσω πως δεν τίθεται θέμα αλλαγής της φιλοσοφίας του ΓΕΣΥ. Αλλαγές μέσα στο πλαίσιο καλύτερης λειτουργίας του Συστήματος, ναι. Ο αρμόδιος υπουργός σε συνεννόηση με τον ΠτΔ και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς βρίσκεται σε συνεχή διάλογο γύρω από τα διάφορα θέματα που προκύπτουν και τα επιλύουν. Είμαι βέβαιος πως στο τέλος θα καταφέρουμε να έχουμε ένα από τα καλύτερα συστήματα υγείας στην Ευρώπη.

—Με αφορμή το θέμα με τις πολιτογραφήσεις ένα ερώτημα που υπάρχει είναι γιατί έπρεπε να περάσουν σχεδόν πέντε χρόνια για να ενδυναμωθεί το πλαίσιο ελέγχου παραχώρησης κυπριακών διαβατηρίων;

–Είναι αλήθεια πως το σύστημα πολιτογραφησέν μέχρι σήμερα έξι αδυναμίες. Αδυναμίες που ομολογούμενος έβγαλαν στην επιφανειακή μεμονωμένα προβλήματα. Η κυβέρνηση σ' ο αρμόδιος υπουργός προχώρησε στον εκσυγχρονισμό και στη διόρθωση κακώς ενόχτων του προγράμματος με μια σειρά από αλλαγές και θεωρούμε πως με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η αξιοπιστία του προγράμματος. Συγκεκριμένα προστέθηκαν τέσσερα νέα στοιχεία

για προστασία της Κυπριακής Δημοκρατίας: Πρώτον. Δεν μπορεί να αξιολογηθούν πλέον το πρόγραμμα Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα. Δεύτερον. Απαιτείται προϋπόθεση είναι η ύπαρξη βίζας Σένγκεν. Τρίτον. Περιορίστηκε ο αριθμός που μπορούν να εγκριθούν. Τέταρτον. Θα διενεργείται έλεγχος «Δέουσας Επιμέλειας» (due diligence), από έγκυρους διδυνείσ οίκους.

–Η μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να γίνει πραγματικότητα μέχρι το τέλος του 2019;

–Φιλοδοξία μας είναι αυτή η μεγάλη μεταρρύθμιση να γίνει πραγματικότητα. Βρισκόμαστε σε καλό δρόμο, όμως ακόμη έχουμε απόσταση να διανύσουμε. Εκτιμούμε πως με τη συνεργασία και άλλων πολιτικών δυνάμεων τα νομοσχέδια θα προχωρήσουν και τότε θα μπορούμε να μιλάμε για τον εκσυγχρονισμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

—Πήγε ή δεν πήγε στη Νέα Υόρκη ο πρόεδρος της Δημοκρατίας με το αεροπλάνο του Σαουδάραβα επιχειρηματία;

—Πήγμε το αεροπλάνο της εταιρείας Σαουδάραβα επικερδηματία, όπως πηγαίνει και με άλλα αεροπλάνα άλλων εμπορικών εταιρειών που και αυτές έχουν ιδιοκτησία. Το νούμερο κατ' επιανάληψη ότι ακολουθήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες (διαδικασίες προσφορών) διασφαλίζοντας το δημόσιο συμφέρον. Τώρα εάν κάποιος για τους δικούς τους λόγους θέλουν να διατηρούν αυτό το θέμα στο προσκήνιο είτε για να πλήξουν προσωπικά τον ΠτΔ είτε την κυβέρνηση, αντιλαμβάνεστε ότι όσο πειστικοί κι αν είμαστε αυτοί θα συνεχίσουν.

INVEST IN EUROPE'S NEW RIVIERA

Το LIMASSOL BLU MARINE είναι η ναυαρχίδα των αναπτυξιακών έργων του Ομίλου Λεπτός το οποίο σχεδιάστηκε από κορυφαία διεθνή ονόματα στον τομέα της αρχιτεκτονικής και των κατασκευών.

Το παραθαλάσσιο αυτό σύμπλεγμα πολυτελών διαμερισμάτων βρίσκεται στο πιο κομβικό σημείο της Λεμεσού στο κέντρο της πόλης εκεί που συνδέονται τα πάντα, δημιουργώντας απίστευτες και μοναδικές επενδυτικές προοπτικές και μια Νέα Ευρωπαϊκή Ριβιέρα.

Όλα τα διαμερίσματα του LIMASSOL BLU MARINE 1,2,3 και 4 υπνοδωματίων πληρούν υψηλές προδιαγραφές ποιότητας και τεχνολογίας προσφέροντας εκπληκτική θέα προς την θάλασσα και το απέραντο γαλάζιο. Το έργο προσφέρει υπηρεσίες και ανέσεις υψηλού επιπέδου με 24ωρη υπηρεσία θυρωρού, εντυπωσιακές πισίνες, μπιστρό, σύγχρονο λόμπι, εγκαταστάσεις χαλάρωσης και ευεξίας και τερράσιους κήπους.

☎ **8000 07 07**
+357 25 873 233
LIMASSOLBLUMARINE.COM

Εβδομάδα αποφάσεων για τον Αντρο Κυπριανού

Θα κληθεί να απαντήσει αν θα παραμείνει ή αν θα αποχωρήσει από τη Γραμματεία

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Θα παραμείνει ο Άντρος Κυπριανού στο τιμόνι του ΑΚΕΛ ή θα αρχίσει τελικά η διαδικασία της διαδοχής; Αυτό είναι το κύριο ερώτημα που εγείρεται εδώ και μήνες, όχι μόνο στους διαδρόμους της Εξεκία Παπαϊωάννου, αλλά και στα υπόλοιπα κόμματα, που επηρεάζονται από τις εσωκομματικές εξελίξεις στο κόμμα της Αριστεράς. Και όσο κι αν αυτό το θέμα αποτελούσε για καιρό τον ελέφαντα στο δωμάτιο στο ΑΚΕΛ, η κλεψύδρα που αδειάζει μέχρι και το συνέδριο, η ψιθυρολογία, αλλά και τα δημοσιεύματα που δίνουν και παίρνουν, οδήγησαν στο να ανοίξει επίσημα η συζήτηση σε επίπεδο Γραμματείας. Ο Άντρος Κυπριανού έχει ζητήσει από τη Γραμματεία του κόμματος διορία λίγων ημερών

Η πλειοψηφία της Γραμματείας βλέπει θετικά το ενδεχόμενο παραμονής του Αντρου Κυπριανού ζητώντας του να ξεκαθαρίσει τι θέλει το επόμενο διάστημα.

ούτως ώστε να πάρει τις τελικές του αποφάσεις: Κατά πόσο δηλαδή θέλει να παρατείνει την παραμονή του στο τιμόνι του κόμματος, ή αν θα παραδώσει τελικώς τη σκυτάλη τον Ιούνιο.

Η συζήτηση εντός ΑΚΕΛ άρχισε στα τέλη του Σεπτεμβρίου, αρχές Οκτωβρίου, όταν ο Άντρος Κυπριανού ήγειρε το θέμα στην Κεντρική Γραμματεία, ζητώντας την άποψη των μελών για το κατά πόσο θα έπρεπε να παραμείνει ή να φύγει. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ο γ.γ. της ΠΠΟ Πάμπος Κυρίτσος εκφράστηκε θετικά στο ενδεχόμενο παραμονής του, ενώ άλλα στελέχη, όπως ο Νίκος Ιωάννου (Πόλεμος) ανέφερε πως υπάρχουν και θετικά αλλά και αρνητικά από την παραμονή του. Κανείς εντός της Κεντρικής Γραμματείας δεν εκφράστηκε αρνητικά σε ένα σενάριο παραμονής του κ. Κυπριανού. Σημειώνεται βεβαίως πως μέλη της είναι τόσο ο εκπρόσωπος Τύπου Στέφανος Στεφάνου όσο και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος Γιώργος Λουκαΐδης, οι οποίοι θεωρούνται εδώ οι κύριοι δελφίνοι. Στη δεύτερη συζήτηση που έγινε στην Κεντρική Γραμματεία αποφασίστηκε πως ο Άντρος Κυπριανού θα πρέπει να λάβει την τελική απόφαση για το τι σκοπεύεται να κάνει και στη συνέχεια να γίνει η όποια τοποθέτηση. Το τι θα κάνει αναμένεται να ξεκαθαρίσει εντός των επόμενων ημερών, ωστόσο, η γενική

αίσθηση που επικρατεί εντός του ΑΚΕΛ είναι πως ο Άντρος Κυπριανού παραμένει, τουλάχιστον μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές του 2021.

Οι δεύτερες σκέψεις

Τι μεσολάβησε από το 2018 μέχρι και σήμερα ώστε ο γ.γ. του ΑΚΕΛ να κάνει δεύτερες σκέψεις; Είχε άλλωστε αποκαλύψει στην «Κ» πως δεν είναι διατεθειμένος να μείνει στο πηδάλιο του κόμματος και πως σεβόμενος το Καταστατικό του κόμματος που θέλει τα στελέχη να αφυπηρετούν στα 65 τους χρόνια θα αποχωρήσει. Οι εξελίξεις στο Κυπριακό, με την ενίσχυση της φημολογίας περί συζητήσεων για λύση δύο κρατών και συνομοσπονδίας, έκαναν πολλούς και από το ΑΚΕΛ αλλά και από την ευρύτερη Αριστερά να πείσουν προς την κατεύθυνση παραμονής του Άντρου Κυπριανού στο προσκήνιο. Στελέχη του ΑΚΕΛ επισημαίνουν ότι το κόμμα έχει μπει ήδη σε διαδικασία ανάκαμψης με τον Άντρο Κυπριανού στο τιμόνι και τυχόν αλλαγή αυτή την περίοδο θα ενισχύσει την εσωστρέφεια και την αστάθεια. Οι ίδιοι κύκλοι έχουν ήδη επισημάνει πως θα ήταν και άδικο για τη διάδοχη κατάσταση να κληθεί να χειριστεί σε ένα μικρό χρονικό διάστημα τις βουλευτικές που είναι το κύριο διακύβευμα και κρίσιμο σταυροδρόμι για την πλήρη ανάκαμψη του ΑΚΕΛ και την αναρρίχσή του στην εξουσία.

Αέρας ανανέωσης

«Το ότι ο Άντρος Κυπριανού ενδεχομένως να αποφασίσει να παραμείνει δεν σημαίνει πως δεν θα βρεθεί κάποιο άλλο μέλος της κεντρικής επιτροπής του ΑΚΕΛ να διεκδικήσει», αναφέρουν με νόημα στελέχη. Μπορεί στην Κεντρική Γραμματεία να μην εξεφραστεί κανείς διαφωνία, τουλάχιστον ανοικτά, ωστόσο υπάρχουν κομματικοί κύκλοι που ενώ επισημαίνουν ότι ο Άντρος Κυπριανού είχε να χειριστεί φουρτούνες και τα έβγαλε τελικώς εις πέρας, πλέον είναι καιρός να αποχωρήσει με στόχο την ανανέωση του κόμματος και όπως λένε πηγές: «Νέος γενικός γραμματέας σημαίνει παράλληλα και νέα στρατηγική στο κόμμα». Όπως αναφέρεται, αν το ΑΚΕΛ θέλει να λάβει πρωτιά στις βουλευτικές εκλογές και να καταστεί κόμμα εξουσίας το 2023, οφείλει να προχωρήσει σε αλλαγή. Θα πρέπει να σημειωθεί πως στις βουλευτικές εκλογές του 2016, όταν το κόμμα σημείωσε μεγάλη πτώση ποσοστών, πολλά μέλη, στις κομματικές ομάδες βάσης, έθεσαν ζήτημα αλλαγής. Υπήρξαν και μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας τότε που ζήτησαν προκήρυξη εκλογικού συνεδρίου.

Ο Άντρος Κυπριανού θεωρείται πως διέσωσε το ΑΚΕΛ σε μία κρίσιμη περίοδο για το κόμμα και θα πρέπει να παραμείνει μέχρι το 2021, τουλάχιστον ούτως ώστε να αποφευχθεί η αποσταθεροποίηση σε μία ευάλωτη στιγμή για το κόμμα.

Τα σενάρια παραμονής και η προεδρία της Βουλής

Στην Εξεκία Παπαϊωάννου, πάντως, θεωρείται δεδομένη η παραμονή του Άντρου Κυπριανού με την επίσημη τοποθέτησή του να θεωρείται θέμα μάλλον διαδικαστικό. Αυτό φάνηκε άλλωστε και από τις κινήσεις του κ. Κυπριανού, που δεν δείχνουν ένα άτομο που ετοιμάζεται για πολιτική συνταξιοδότηση. Έκλεισε την κόντρα που υπήρχε από το 2016 με το ΚΚΕ και τον γ.γ. του Δημήτρη Κουτσούμπα, συνεχίζοντας τις επαφές με Ευρωπαίους και άλλους αξιωματούχους που παίζουν ρόλο στο Κυπριακό, ενώ έχει ήδη στείλει μήνυμα για το πώς θα κινηθεί το κόμμα το 2023. Ότι δηλαδή δεν θα στηρίξει σε καμία περίπτωση το ΑΚΕΛ υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου ή άλλου ΔΗΚΟϊκού στελέχους.

Η επικρατούσα τάση βλέπει τον Άντρο Κυπριανού να μένει στη Γραμματεία του κόμματος μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές του 2021 και στη συνέχεια να γίνουν εσωκομματικές εκλογές μόνο για τη θέση του γενικού γραμματέα, όπως άλλωστε έγινε το 2008 με την άνοδο του Δημήτρη Χριστόφια στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Δεν αποκλείεται μάλιστα η διεκδίκηση της προεδρίας της Βουλής από τον Άντρο Κυπριανού, με σημαντικές πιθανότητες εκλογής, αν βεβαίως το ΔΗΚΟ τον στηρίξει. Ο

Οι Στέφανος Στεφάνου και Γιώργος Λουκαΐδης, των οποίων τα ονόματα θεωρούνται τα επικρατέστερα στο ενδεχόμενο διαδοχής, δεν έχουν εκφραστεί επίσημα αρνητικά για το ενδεχόμενο παραμονής Άντρου.

Δεδομένη θεωρείται στην Εξεκία Παπαϊωάννου η παραμονή του Αντρου Κυπριανού τουλάχιστον μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές.

κ. Παπαδόπουλος έχει ήδη εκφράσει διθυράμβους για τις συνεργασίες ΔΗΚΟ-ΑΚΕΛ και ενδεχομένως να το υλοποιήσει στις βουλευτικές

του '21. Με αυτό τον τρόπο, έστω κι αν ο κ. Κυπριανού έχει κλείσει την πόρτα στην υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου, αυτή δεν αποκλείεται να επανέλθει στο τραπέζι μετά τη στήριξη της προεδρίας της Βουλής, την αποχώρηση του Άντρου Κυπριανού και την εκλογή νέου γραμματέα. Κάτι τέτοιο θεωρείται πως θα βοηθήσει ώστε να αποφευχθεί εσωκομματική αποσταθεροποίηση σε μία ευάλωτη στιγμή και για το Κυπριακό αλλά και για το κόμμα. Σε ένα τέτοιο σενάριο, η συζήτηση της διαδοχής

θα ξεκινήσει στις βουλευτικές του 2021, κρατώντας στο κάδρο τους Στέφανο Στεφάνου και Γιώργο Λουκαΐδη και χωρίς να αποκλείεται η παρουσία και τρίτου στο παιχνίδι. Θα πρέπει να σημειωθεί, πάντως, πως τουλάχιστον επίσημα, ούτε ο Γιώργος Λουκαΐδης ούτε ο Στέφανος Στεφάνου έχουν εκφράσει διαφωνία για τα ενδεχόμενα παραμονής του Άντρου Κυπριανού είτε από αβρότητα είτε επειδή ίσως να μην τους ενοχλεί να περιμένουν ακόμα λίγο για τη διαδικασία της διαδοχής.

Ο Τουμάζος, ο Νεοκλής και ο Κυρίτσος

«Από» τη στιγμή που θα μείνει ο Άντρος θα πρέπει να υπάρξει τουλάχιστον μία σημαντική ανανέωση στην Κεντρική Γραμματεία» αναφέρουν κομματικά στελέχη. Στελέχη όπως ο κεντρικός οργανωτικός γραμματέας Χρίστος Αλέκου και ο γ.γ. της ΠΠΟ Πάμπος Κυρίτσος έχουν ήδη εκφράσει την επιθυμία τους να αποχωρήσουν χωρίς να αποκλείεται –τουλάχιστον ο κ. Κυρίτσος– να κάνει δεύτερες σκέψεις. Αν και ακούστηκε το όνομα του Τουμάζου Τσελεπή προς αποχώρηση, στελέχη επιμένουν πως θα

Από τη στιγμή που παραμείνει ο Αντρος, κομματικοί κύκλοι θεωρούν πως η ανανέωση σε άλλες θέσεις της γραμματείας και του πολιτικού γραφείου, είναι επιβεβλημένη.

πρέπει να παραμείνει, λόγω των γνώσεών του στο Κυπριακό. Το ερώτημα είναι ποιοι αναμένεται να

μπούν. Για τη θέση του κεντρικού οργανωτικού, υπάρχουν κύκλοι που βλέπουν τον Νεοκλή Συλικιώτη. Ο ίδιος είχε ζητήσει το 2016, μετά και την πτώση των ποσοστών, να επιστρέψει από τις Βρυξέλλες και να βοηθήσει στο οργανωτικό. Δεν αποκλείεται συνεπώς να γίνει κάτι τέτοιο τώρα. Για την εν λόγω θέση φαίνεται να προαλείφεται και ο Χάρης Καραμάνος, ο οποίος βρίσκεται στο γραφείο του οργανωτικού, ενώ για τη θέση του γ.γ. της ΠΠΟ, όλοι δείχνουν προς την πρώην υπουργό Εργασίας Σωτηρούλα Χαραλάμπους.

ΠC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Οι μάχες στο Καπιτώλιο λόγω Τουρκίας

Οι εκρηκτικές στιγμές για τους λομπίστες της Άγκυρας στην Ουάσιγκτον του Τραμπ και οι φωτιές που άναψαν στη Βουλή

Ουάσιγκτον / Ανάλυση του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Τα πρωτοφανή για την αμερικανική πολιτική σκηνή αποτελέσματα των δύο ψηφοφοριών στην αμερικανική Βουλή των Αντιπροσώπων, την Τρίτη 29 Οκτωβρίου, για τα νομοσχέδια HR296 (αναγνώριση της Αρμενικής Γενοκτονίας με 405-11 ψήφους) και HR4695 (για κυρώσεις προς την Τουρκία λόγω της εισβολής στη Συρία με 403-16 ψήφους), έχουν ανοίξει ένα νέο μέτωπο για τον πρόεδρο Τραμπ, αλλά και δημιουργήσει αφόρητο κλίμα για τον Ταγίπ Ερντογάν.

Ο αμερικανός πρόεδρος ήλπιζε πως με τη συμφωνία που πέτυχαν στην Άγκυρα ο αντιπρόεδρος Πενς με τον υπουργό Εξωτερικών Πομπέο και την άρση των κυρώσεων, θα μπορούσε να απαλείψει την κακή εικόνα που δημιούργησε το «πράσινο φως» που έδωσε για εισβολή, στον Ερντογάν, στην τηλεφωνική τους συνομιλία στις 6

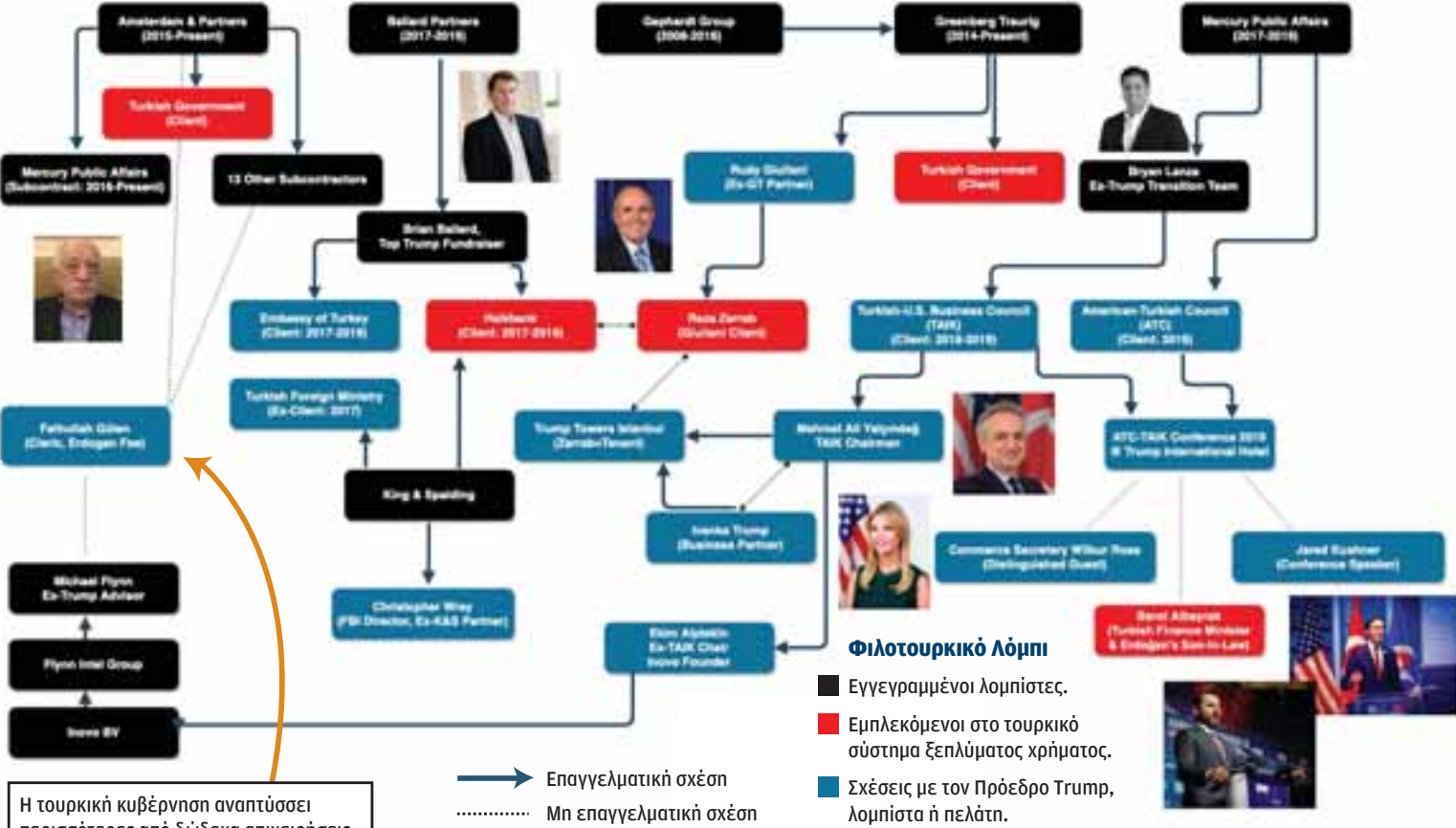
Μπουρλότο έβαλε στην κυβέρνηση η ψήφιση από τη Βουλή των νομοσχεδίων για αναγνώριση της Αρμενικής Γενοκτονίας και της εισβολής στη Συρία.

Οκτωβρίου. Οστόσο, αφενός το έντονο αντιτουρκικό κλίμα που επικρατεί στο Κογκρέσο και αφετέρου η δυσχερής θέση που βρίσκεται λόγω της εν εξελίξει διαδικασίας για την αποπομπή του, τον κρατούν «στη γωνία». Το χειρότερο απ' όλα είναι ότι η «πέτρα του σκανδάλου» στη διαδικασία για έκπτωση του Τραμπ από το αξίωμα και δικηγόρος του προέδρου, Ρούντι Τζουλιάνι, εκτός της υπόθεσης της Ουκρανίας, έχει αναλάβει εργολαβικά να διεκπεραιώσει και «δουλειές» για την τουρκική κυβέρνηση. Κι αυτό άνοιξε ένα νέο μέτωπο για τον αμερικανό πρόεδρο, το οποίο δεν του επιτρέπει να ακολουθήσει μία πολιτική αποκατάστασης των σχέσεων με την Τουρκία, καθώς πληθαίνουν οι φωνές και τα υπονοούμενα ότι «οι Τούρκοι τον κρατούν στο χέρι». Εξάλλου, πριν από τον Τζουλιάνι, ήταν ο πρώτος του σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας Μάικ Φλιν που εξαναγκάστηκε σε παραιτήση, όταν αποκαλύφθηκε ότι έκανε λόμπι για την Τουρκία.

Στη Γερουσία

Καθώς ανάλογα νομοσχέδια με τα δύο που ψήφισε η Βουλή και αφορούν στη Τουρκία έχουν κατατεθεί στην ελεγχόμενη Γερουσία από τους Ρεπουμπλικανούς, σύμφωνα με εκτιμήσεις αναλυτών στο Καπιτώλιο, αν μπουσ σε ψηφοφορία στην Ολομέλεια, θα υπερψηφιστούν με μεγάλη πλειοψηφία, η οποία θα καθιστά αδύνατο να τα σταματήσει

Φιλοτουρκικό Λόμπι από το 2014 μέχρι σήμερα

Η τουρκική κυβέρνηση αναπτύσσει περισσότερες από δώδεκα επιχειρήσεις εναντίον του Fethullah Gulen, ενός κληρικού που γεννήθηκε στην Τουρκία και εχθρού του Ερντογάν ο οποίος ζει στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Χαρτογράφηση των διασυνδέσεων του τουρκικού λόμπι με ανθρώπους του προέδρου Τραμπ, όπως παρουσιάστηκε σε άρθρο του Adam Klasfeld στο δικαστηριακό πρακτορείο Court News Service, με τίτλο «Εκρηκτικές στιγμές για τους λομπίστες της Τουρκίας στην Ουάσιγκτον του Τραμπ», 31 Οκτωβρίου 2019. (Boom Times for Turkey's Lobbyists in Trump's Washington)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σχέσεις του τουρκικού λόμπι με ανθρώπους του Ντόναλντ Τραμπ

Από τον Μάρτιο του 2014 που δημοσιοποιήθηκαν οι μαγνητοφωνημένες συνομιλίες του Ταγίπ Ερντογάν και του γιου του Μπιλάλ και σχετίζονταν με το γνωστό σκάνδαλο για την αγορά ιρανικού πετρελαίου κατά παράβαση των κυρώσεων σε βάρος του Ιράν, μέχρι σήμερα, η τουρκική κυβέρνηση έχει αυξήσει κατακόρυφα τις δαπάνες για διμήμιες σχέσεις στις ΗΠΑ. Οι δαπάνες εκτοξεύτηκαν μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 2016 (και το κυνήγι των Γκιουλενιστών) και εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ, με αποδέκτες στη συντριπτική τους πλειοψηφία πρώην συνεργάτες του Αμερικανού προέδρου. Πρώτος αποκαλύφθηκε -και ομολόγησε την ενοχή του- ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Μάικ Φλιν, ο οποίος μάλιστα πέραν του διαβόητου άρθρου που συνέταξαν για λογαριασμό του Τούρκοι λομπίστες, συζητούσε σχέδια για απαγωγή του Γκιουλέν και παράδοσή του στην Τουρκία. Ταυτόχρονα, συζητούσε συμβιβασμό στην υπόθεση της τράπεζας HalkBank και του κρατούμενου στις ΗΠΑ τουρκόιρανού επι-

χειρηματία Ζαράμ, που γνώριζε πολλά για την εμπλοκή της οικογένειας Ερντογάν στις μπιζνες με το ιρανικό πετρέλαιο. Μετά την αποκάλυψη του ρόλου του Μάικ Φλιν, τη σκυτάλη στις υποθέσεις HalkBank και Γκιουλέν πήρε ο δικηγόρος του Τραμπ και πρώην δήμαρχος Νέας Υόρκης, Ρούντι Τζουλιάνι. Ο οποίος, αν και δεν έχει εγγραφεί στο Κογκρέσο ως λομπίστας, δηλώνει σύμβουλος και κάνει μπιζνες με τους Τούρκους, επηρεάζοντας τον Τραμπ. Ενώ για την υπόθεση της Ουκρανίας -που αποτελεί και τη βασική κατηγορία στη διαδικασία για την καθαίρεση του προέδρου Τραμπ- ο ρόλος του Τζουλιάνι είναι κεντρικός, στην υπόθεση της Τουρκίας μόλις πρόσφατα άρχισε να ξετυλίγεται το κουβάρι των αποκάλυψεων. Πολλοί, μάλιστα, αναλυτές ισχυρίζονται ότι σε σύγκριση με τις πιέσεις που άσκησε ο Τραμπ στην Ουκρανία για να εξασφαλιστεί έρευνα σε βάρος του γιου του Μπάιντεν, η σχέση του με την Τουρκία θα αποδειχθεί πολύ πιο σοβαρή και θα είναι αυτή που θα καταστρέψει ολοσχερώς την προεδρία του.

εξομάλυνση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων. Αν από την άλλη ο Μακκόνελ μπλοκάρει κι αυτό το νομοσχέδιο, θα αυξηθούν οι πιέσεις πάνω του, καθώς θα πρέπει να υπερασπιστεί τον Τραμπ και σε ένα ακόμη σοβαρότερο θέμα, τη διαδικασία για την καθαίρεσή του. Όταν αυτά συμβαίνουν σε μία χρονιά που ο γερουστασις του Κεντάκι διεκδικεί επανεκλογή, η πίεση είναι ακόμη πιο ισχυρή. Ήδη, αρμενικές, ελληνικές και εβραϊκές οργανώσεις των ΗΠΑ έχουν ξεκινήσει εκστρατεία μαζικής αποστολής μηνυμάτων στον επικεφαλής της πλειοψηφίας στη Γερουσία και αυτό του δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα. Η εικόνα, μάλλον, θα ξεκαθαρίσει την επόμενη εβδομάδα, όταν και θα ξεκινήσει η διαδικασία προώθησης των νομοσχεδίων.

Στο βάθος CAATSA

Από πέρυσι τον Αύγουστο, που έγινε νόμος του κράτους ο προϋπολογισμός για την Άμυνα (NDAA), η Τουρκία βρίσκεται αντιμέτωπη με διαφόρων ειδών τιμωρητικές πράξεις που έχει νομοθετήσει το Κογκρέσο, εξαιτίας της αγοράς των ρωσικών πυραύλων S-400. Κατ' αρχάς έχουν μπλοκαριστεί διά νόμου όλα τα κονδύλια για τη μεταφορά στην Τουρκία των αεροσκαφών F-35 που έχουν ήδη παραδοθεί στην Τουρκική Πολεμική Αεροπορία, αλλά σταθμεύουν σε βάση της Αριζόνας. Οι Αμερικανοί υπουργοί Εξωτε-

κείμενο. Το θέμα που μπλοκάρει τη συμφωνία είναι τα κονδύλια για το τείχος που ζητάει ο πρόεδρος Τραμπ να χτιστεί στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικού. Τα εγκατεστημένα κονδύλια επαρκούν μέχρι την 30η Νοεμβρίου και μπροστά στο αδιέξοδο, προωθείται από τον ρεπουμπλικανό γερουστασις Ινχόφε σχέδιο για «μικρό NDDA».

Κάτι τέτοιο, όμως, μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για να φύγουν οι συμφωνημένες και από τα δύο σώματα πρόνοιες σε βάρος της Τουρκίας, αλλά και η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων σε βάρος της Κύπρου. Σε αναμονή επίσης είναι η απόφαση του προέδρου Τραμπ να επιβάλει κυρώσεις CAATSA σε βάρος της Τουρκίας για την αγορά των S-400. Ο πρόεδρος έχει λάβει διμνην αναστολή, η οποία ανήκει στα τέλη Δεκεμβρίου. Προσπάθειες που είχε καταβάλει ο ρεπουμπλικανός γερουστασις Λίντσεϊ Γκράχαμ να πείσει την Τουρκία, για να αποφύγει τις κυρώσεις, να μην ενεργοποιήσει τους ρωσικούς πυραύλους και να αγοράσει το αμερικανικό σύστημα Patriot, δεν έχουν καρποφορήσει. Ο πρόεδρος Τραμπ ήλπιζε να πείσει τον Ερντογάν στη συνάντησή τους 13ης Νοεμβρίου κι αυτός ίσως είναι ο λόγος που προσπαθεί με νύκτα και με δόνητα να μην περάσουν από τη Γερουσία τα νομοσχέδια για την αναγνώριση της Γενοκτονίας και των κυρώσεων σε βάρος της Τουρκίας για τη ΒΑ Συρία.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Ο Αλ Μπαγκντάτι έφυγε, το Ισλαμικό Κράτος παραμένει

Με το δικό του ιδιαίτερο τρόπο ο Αμερικανός πρόεδρος Ντ. Τραμπ ανακοίνωσε την εξουδετέρωση του ηγέτη του Ισλαμικού Κράτους Αλ Μπαγκντάτι. Η 48 λεπτών τηλεοπτική παράσταση του κ. Τραμπ θύμισε την αντίστοιχη ανακοίνωση του Μπους του νεότερου επί αεροπλανοφόρου ότι η «αποστολή εξετελέσθη», αναφερόμενος στην ανατροπή του Σαντάμ Χουσεΐν.

Όπως και τότε έτσι και σήμερα ο θάνατος του ηγέτη του Ισλαμικού Κράτους δεν σημαίνει το τέλος της ισλαμικής και τρομοκρατικής οργάνωσης. Ήδη παρά την απόλεια των εδαφών που έλεγχε από το 2014-2018 το Ισλαμικό Κράτος κατάφερε να παραμείνει ζωντανό, αφού μετασχηματίστηκε σε έναν ανάρτητο οργανισμό. Αυτό μαρτυρούν οι εκα-

τοντάδες επιθέσεις του σε Ιράκ και Συρία. Η απόλεια των εσόδων από τις πετρελαιοπηγές της Συρίας δεν το εμπόδιζε να δρα, αφού αξιοποιεί τα σημαντικά χρηματικά αποθέματα που δημιουργήσε το προηγούμενο διάστημα. Παράλληλα, μέσα από πολιτική εκβιασμών και απαγωγών καταφέρνει να εισπράττει ποσά ικανά να καλύπτουν τις περιορισμένες ανάγκες του αντάρτικου. Το Ισλαμικό Κράτος εξακολουθεί να ασκεί θρησκευτική και πολιτική επιρροή στους σουνιτικούς πληθυσμούς της Συρίας και του Ιράκ, που νιώθουν αδικημένοι από τις κεντρικές κυβερνήσεις των δύο χωρών. Αυτό είναι και το μυστικό της επιβιώσης του και η ουσιώδης διαφορά με την Αλ Κάιντα που λειτουργούσε στο Αφγανιστάν αποξενωμένη από τον ντόπιο πληθυσμό. Η δραστηκή μεί-

Η δραστηκή μείωση των αμερικανικών δυνάμεων στη Συρία και η αποδυνάμωση των Κούρδων που επικεντρώνονται πλέον στην τουρκική απειλή έχουν δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για τη δράση των πυρήνων του Ισλαμικού Κράτους.

ωση των αμερικανικών δυνάμεων στη Συρία και η αποδυνάμωση των Κούρδων που επικεντρώνονται πλέον στην τουρκική απειλή έχουν δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για

τη δράση των πυρήνων του Ισλαμικού Κράτους. Η ελλιπής πλέον φύλαξη των χώρων κράτησης μαχητών του Ισλαμικού Κράτους και των οικογενειών τους οδήγησε στη διαφυγή κάποιων από αυτούς. Εντός των στρατοπέδων κράτησης λειτουργούν πυρήνες γυναικών που διατηρούν το πνεύμα του Ισλαμικού Κράτους ζωντανό, λειτουργώντας ως μία αστυνομία ήθους.

Πέραν, όμως από την παρουσία του στη Μεσοποταμία το Ισλαμικό Κράτος επεκτείνεται με τη δημιουργία νέων παρακλαδίων σε μουσουλμανικές χώρες. Επιπρόσθετα καταφέρνει να έχει ιδεολογική επιρροή σε πολίτες των ευρωπαϊκών χωρών που προχωρούν αυτόνομα σε τρομοκρατικές επιθέσεις. Σύμφωνα με τη βρετανική MI5 το 80% των συλλαμβανόμενων για ετοιμα-

σία τέτοιων επιθέσεων είναι μουσουλμάνοι πολίτες της Βρετανίας που επηρεάζονται από τις ιδέες του Ισλαμικού Κράτους. Έτσι παρά τις περί αντιθέτου δηλώσεις του κ. Τραμπ, που υπηρετούν τις δικές του προεκλογικές και άλλες επικοινωνιακές ανάγκες, το Ισλαμικό Κράτος παραμένει. Ως τέτοιο αναμένεται να συνεχίσει τη δράση του στα εδάφη της Συρίας και του Ιράκ. Τα μέσα του είναι ήδη περιορισμένα.

Επίσης η ροή μαχητών από το εξωτερικό μέσω Τουρκίας έχει πλέον τερματιστεί. Όμως στον βαθμό που τα αιτήματα των αποκλεισμένων από την εξουσία σουνιτικών πληθυσμών δεν ικανοποιούνται οργανώσεις το Ισλαμικό Κράτος θα είναι εκεί για να τα εκφράζει. Σε ό,τι αφορά τις πόλεις των Ευρώπης και των ΗΠΑ η τρομοκρατική απειλή φαίνεται επί

του παρόντος να είναι διαχειρίσιμη. Οι μυστικές υπηρεσίες των χωρών αυτών καταφέρνουν με επιτυχία να αποτρέπουν τις πλείστες επιθέσεις. Εκείνες που τελικά πραγματοποιούνται γίνονται στις περισσότερες φορές από «μοναχικούς λύκους» με αυτοσχέδια μέσα, όπως φορητά οχήματα που παρασέρνουν αθώους πολίτες. Τέλος, μυστήριο επικρατεί για τον νέο ηγέτη του Ισλαμικού Κράτους το όνομα του οποίου παραμένει άγνωστο στους ειδικούς. Στην περίπτωση που αυτός δεν είναι Σύρος ή Ιρακινός εκτιμάται ότι θα υπάρξουν προβλήματα ενότητας και πειθαρχίας στο Ισλαμικό Κράτος.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέα του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

Γαλλο-ιταλική υποχώρηση από το τεμάχιο 7

Η μετακίνηση του «Πορθητή» και το αποτύπωμα των τουρκικών προκλήσεων στις δραστηριότητες των εταιρειών

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η αποχώρηση του τουρκικού γεωτρήπανου από τα δυτικά της Πάφου, για τα απέναντι από την Κύπρο τουρκικά παράλια, δεν διαφοροποιεί δραματικά τα τεταμένο κλίμα που έχει προκαλέσει η Τουρκία στην κυπριακή ΑΟΖ από τον περασμένο Απρίλιο. Τουναντίον εντείνει τους προβληματισμούς και ανησυχίες, σε μία περίοδο που παρatreιταί κάποια κινητικότητα στο πολιτικό ζήτημα, αλλά κυρίως ενόψει έναρξης εργασιών εντός της ΑΟΖ. Το 2020 θεωρείται κρίσιμη χρονιά για τις προγραμματισμένες δραστηριότητες των εταιρειών σε αρκετά τεμάχια. Εν αντιθέσει με το παρελθόν όπου η τουρκική δραστηριότητα περιοριζόταν στην προκλητική παρουσία τουρκικών πολεμικών πλοίων, που δεν επηρέαζαν ουσιαστικά τις δραστηριότητες των εταιρειών, με εξαίρεση τα γεγονότα στο τεμάχιο 3, το Φεβρουάριο του 2018, η μετακίνηση του «Γιαβούζ» στο τεμάχιο 7, εκ των πραγμάτων βάζει στο τραπέζι νέα δεδομένα. Ένα σκηνικό το οποίο είναι αχατογράφητο, με απροσδιόριστες επιδράσεις επί του ενεργειακού προγράμματος της Δημοκρατίας και το κυριότερο, βάζει στην πρώτη γραμμή και τις εταιρείες. Η δήλωση του CEO της ιταλικής ENI, ό,τι «αν κάποιος εμφανίζεται με πολεμικά πλοία, δεν κάνω γεωτρήσεις», παρά την προσπάθεια που καταβλήθηκε να υποβαθμιστεί, απηχεί την πραγματικότητα που προσπαθεί να επιβάλει η Τουρκία στην περιοχή με τα δυο γεωτρήπανα. Μία πραγματικότητα η οποία αγγίζει την Κυπριακή Δημοκρατία αλλά και τις εταιρείες, οι οποίες ό,τι και αν λέγεται επί τους παρόντος δεν μπορούν να παραβλέψουν ζητήματα, όπως αυτά που ανδείζει ο Ιταλός Κλάουντιο Ντεσκάλτσι.

Εκτὸς του 7

Δυσόλως, μήνες πριν από την επανένταξη των εργασιών και όπως όλα δείχνουν, οι δημόσιες ανσυνυχίες του Ιταλού CEO δεν ήταν κρότου λάμψης και φαίνεται να βρίσκουν απήχηση και στον άλλο εταίρο της Ιταλικής εταιρείας, τη γαλλική TOTAL. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές κοντά στο ενεργειακό πρόγραμμα η κοινοπραξία ENI - TOTAL εμφανίζεται να διαφοροποιεί τους αρχικούς σχεδιασμούς που είχαν γίνει για έναρξη των εργασιών από το τεμάχιο 7. Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές μας, η κοινοπραξία δεν φαίνεται να προσπερνά το θολό τοπίο που έχει προκληθεί στο τεμάχιο 7 κάτι που την οδηγεί, σύμφωνα με όσα είναι γνωστά μέχρι σήμερα, στην αλλαγή ρότα. Και ενώ ανεπίσημα το προηγούμενο διάστημα το ισχυρό σενάριο, όχι τυχαία, ωθούσε την κοινοπραξία να ξεκινήσει το γεωτρητικό της πρόγραμμα από το τεμάχιο 7, με επιβεβαιωτική γεώτρηση, νεότερες πληροφορίες φέρουν τις δύο εταιρείες να κάνουν δεύτερες σκέψεις και να προσανατολίζονται προς άλλα τεμάχια στα οποία δεν καταγράφεται τουρκική δραστηριότητα. Εξάλλου που αν και δεν αποδίδεται στην αυξημένη τουρκική παρουσία, ουσιαστικά επέκροτι τα όσα είχε δημόσια το στέλεχος της ENI. Όπως σημείωνε καλά ενημερωμένη πηγή στα ενεργειακά, η κίνηση αυτή δεν συνιστά εγκατάλειψη του τεμαχίου 7 αλλά κίνηση τακτικής. Όπως λέγεται στο παρασκήνιο η αλλαγή πλεύσης στο κομμάτι των εργασιών, αποδίδεται σε συμβατικές υποχρεώσεις που έχει η κοινοπραξία απέναντι στην Κυπριακή Δημοκρατία, σε άλλα τεμάχια που της έχουν παραχωρηθεί προγενέστερα του τεμαχίου 7, υποχρεώσεις που δημιουργούν πειστικό κλίμα, από πλευράς χρόνου όπως λέγεται χαρακτηριστικά.

Ο νέος σχεδιασμός

Λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα στην περιοχή και τα όσα βγαίνουν προς τα έξω, η δραστηριότητα των δυο εταιρειών, όπως όλα δείχνουν, θα μετατοπισθεί κατά πάσα πιθανότητα σε κάποια

Η περιοχή έναρξης των εργασιών θα εξαρτηθεί από τις συμβατικές υποχρεώσεις της κοινοπραξίας υποστηρίζουν καλά ενημερωμένες πηγές, οι οποίες με τον τρόπο αυτό επιχειρούν να αποσυνδέσουν το όλο ζήτημα από τις τουρκικές προκλήσεις στο τεμάχιο 7.

από τα γειτονικά, προς ανατολάς, τεμάχια που της έχουν παραχωρηθεί. Αυτά είναι το 8, το 6, το 2 και το 3. Στην κοινοπραξία έχουν παραχωρηθεί επίσης, το τεμάχιο 6 αλλά και το 11 στο οποίο σημειώσεων πραγματοποιήθηκε ερευνητική γεώτρηση με πενιχρά ευρήματα. Στο τεμάχιο 6 η ερευνητική γεώτρηση που πραγματοποιήθηκε, τέλος του 2017 εντόπισε εμπορεύσιμο κοιτάσμα, το οποίο με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν, ενδεχομένως να επεκτείνεται στο τεμάχιο 7, εξ ου και ο αρχικός σχεδιασμός για επιβεβαιωτική γεώτρηση στο συγκεκριμένο τεμάχιο. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διέρρησαν το προηγούμενο διάστημα, γίνεται λόγος για έως και 6 γεωτρήσεις από την ENI και TOTALE. Οι γεωτρήτικοι σχεδιασμοί περιλαμβάνουν και ενδεχόμενες επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις, εάν προκύψει η ανάγκη από τις ερευνητικές που προγραμματίζονται να πραγματοποιηθούν.

Ο γαλλικός παράγοντας

Το τι μέλλει γενέσθαι με τις εργασίες Γάλλων και Ιταλών στην ΑΟΖ θα ξεκαθαρίσει την χρονική περίοδο άφιξης του γεωτρήπανου της κοινοπραξίας στην περιοχή. Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από εργασίες σε άλλα τεμάχια της ΑΟΖ, το τρυπάνι αναμένεται να μετακινηθεί στην κυπριακή ΑΟΖ, μερικές μέρες πριν την προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης εργασιών, η οποία προσδιορίζεται για το πρώτο δεκαπενθήμερο Ιανουαρίου. Όπως είχε αποκαλύψει η ηλεκτρονική «Κ», μετά τις δηλώσεις του CEO της ENI, η συμφωνία για το γεωτρήπανο έκλεισε. Το μέγα ερωτηματικό που δημιουργείται υπό τις περιστάσεις, είναι ο ρόλος του γαλλικού παράγοντα ο οποίος έπαιξε καθοριστικό ρόλο η TOTAL να διευρύνει την παρουσία της, σε 6 τεμάχια της ΑΟΖ. Πέρα από τα όσα έχουν ειπωθεί δημόσια, σε πολιτικό επίπεδο, μια πρόσφατη δήλωση της νέας πρέσβειρας της Γαλλίας ήλθε να προκλάσει τα πρώτα ερωτηματικά. Η Ιζαμπέλ Ντυμόν σε συνέντευξή της στο ΚΥΠΕ εμφανίσθηκε να κρατά αποστάσεις από τη γαλλική TOTAL αφηρόντας σαφώς να vonθεί πως η εταιρεία δεν ενεργεί με πολιτικά δεδομένα. «Η TOTAL είναι μια ιδιωτική εταιρεία με την οποία βρίσκoμαστε σε στενή επαφή. Αλλά αυτό που κάνει η TOTAL δεν είναι μια πολιτική διαδικασία. Είναι μια εργασία». Δήλωση που έρχεται να ενισχύσει τις απόψεις που εκφράζονται πως τις απόψεις του Κλόουντ Ντεσκαλτό φαίνεται να συμμερίζεται και η γαλλική εταιρεία. Επίσης υπενθυμίζεται με νόημα πως οι απόψεις της Γαλλίδας διπλωμάτη δεν συμβαδίζουν με τον ρόλο που διαδραμάτισε το Παρίσι, την περίοδο που θα διεξάγονταν εργασίες στο τεμάχιο 11, όπου έμπρακτα τότε είχε αποτρέψει την παρενόχληση του γεωτρήπανου West Capella από τουρκικά πολεμικά μέσα.

Οι κινήσεις της Λευκωσίας

Επί του παρόντος δεν έχει γίνει γνωστό το πώς αντιδρά η κυβέρνηση, σε μια πιθανή αλλαγή πλεύσης από πλευράς των δύο εταιρειών, στο κομμάτι των εργασιών. Ωστόσο, εάν ληφθεί υπόψη η θέση του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας πως συνιστά «αυτοχειρία η στρατιοποίηση των τουρκικών προκλήσεων», μπορεί να εξαχθούν

Δύο μήνες πριν από την έναρξη εργασιών εντός της ΑΟΖ η κοινοπραξία ΕΝΙ και TOTAL φέρεται να διαφοροποιείται από τους αρχικούς σχεδιασμούς, που είχαν γίνει αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο η πρώτη γεώτρηση να μην πραγματοποιηθεί στο τεμάχιο 7 αλλά και κάποια άλλα από αυτά που της έχουν παραχωρηθεί.

ασφαλή συμπεράσματα. Η Λευκωσία γνωρίζοντας πως μια νέα παρεμπόδιση εταιρειών θα έφερε καταστροφικές συνέπειες στο ενεργειακό πρόγραμμα της ΑΟΖ, δύσκολα θα διαφωνήσει με τα όσα φαίνεται να προγραμματίζει η κοινοπραξία. Αλλά και στα ζητήματα ασφάλειας που ηγέρθησαν από το CEO της ENI αυτό που ενόχλησε τη Λευκωσία δεν ήταν οι διαπιστώσεις του CEO της ENI, αλλά η δη-

μόσια διαδασταση που έδωσε σε ένα ευαίσθητο ζήτημα για τη Λευκωσία. Στο πνεύμα αυτό θεωρείται βέβαια πως όταν έλθει η ώρα, το βάρος θα πέσει στο κομμάτι της διαχείρισης, αφενός για να μην τεθεί σε κίνδυνο το ευρύτερο ενεργειακό πρόγραμμα και αφετέρου να βγει προς τα έξω πως ο προγραμματισμός από πλευράς εταιρειών εξελίσσεται απρόσκοπτα. Αυτό που παραμένει αδιευκρίνιστο αφορά τα όπλα που

έχουν απομείνει στη φαρέτρα της Δημοκρατίας, προκειμένου να βάλει εμπόδια στην τουρκική επιθετικότητα. Νοούμενο ότι η Τουρκία δείχνει σημάδια μη εξάρτησης από τρίτους, στο κομμάτι των εργασιών, εξέλιξη που εκ των πραγμάτων την κάνει λιγότερο ευάλωτη σε πιέσεις, το βάρος των προληπτικών κινήσεων πέφτει στο διπλωματικό παρασκήνιο αλλά και σε δραστηριότητες εντός της ΑΟΖ σε συνεργασία

με τριτες χώρες. Μια τέτοια περίπτωση είναι και η ετήσια πολυεθνική άσκηση, έρευνας και διάσωσης NEMESIS που θα διεξαχθεί στις 13νες Νοεμβρίου με τη συμμετοχή των ΗΠΑ, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Μεγάλης Βρετανίας, του Ισραήλ και της Κύπρου. Αυτό που έχει σημασία και δεν είναι άσχετο με τα όσα απεργάζονται οι τούρκοι, είναι οι περιοχές που έχουν δεσμευθεί για την άσκηση. Η πρώτη περιοχή βρίσκεται εντός της σφαίρας του παράνομων διεκδικήσεων της Τουρκίας, στο τεμάχιο 7 και η δεύτερη συμπεριλαμβάνει και το τεμάχιο 3 που κατά τους προκλητικούς ισχυρισμούς της Άγκυρας αποτελεί ΑΟΖ του παράνομου μορφώματος των Κατεχομένων.

Ο «Πορθητής»

Ενδεχόμενη επιστροφή του τουρκικού γεωτρήπανου στα κυπριακά ύδατα, θα εντείνει το κλίμα ανησυχίας που έχει δημιουργηθεί από την κάθοδο του «Γιαβούζ» στο τεμάχιο 7. Με δεδομένη την αναποτελεσματικότητα, ακόμα και από τουρκικά δημοσιεύματα, των δυο γεωτρήσεων η προσοχή εντάζεται στην περιοχή που θα μετακινηθεί ο «Πορθητής» εάν δεν επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες που το φέρουν να μετακινείται στη Μαύρη Θάλασσα. Σε μια τέτοια περίπτωση τα ανατολικά τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ συγκεντρώνουν τις περισσότερες πιθανότητες να μπουκ και πάλι στο στόχαστρο της Τουρκίας.

www.ilifetroodos.eu

Το έργο iLIFE-TROODOS συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

Αλλάζει ο σχολικός χάρτης Αμμοχώστου

Η δημιουργία εξατάξιου σχολείου Δερύνειας-Σωτήρας φέρνει νέα δεδομένα

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η ανακοίνωση της δημιουργίας εξατάξιου σχολείου στη Δερύνεια από τη νέα σχολική χρονιά ήπνεσε θετικά στα αυτά των εκπαιδζόμενων δζμων Δερύνειας και Σωτήρας. Ένα κοινό αίτημα που εκκρεμούσε από το 2002 έλαβε τελικά την πολιτική έγκριση από το Υπουργείο Παιδείας την περασμένη Τρίτη, κλείνοντας με τον τρόπο αυτό μια πολύχρονη εκκρεμότητα. Η εκμισθωμένη γη προς τη σχολική εφορεία Δερύνειας, αλλά και το κοινό αίτημα των δύο δζμων λειτούργησε ευεργετικά προς την υλοποίηση της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας, με την εφαρμογή του να τίθεται σε εφαρμογή ήδη από τον προσεχή Σεπτέμβριο. Για αναβάθμιση της περιοχής και της ποιότητας εκπαιδευσης κάνουν λόγο οι εμπλεκόμενοι φορείς.

Η βασική διαφοροποίηση αφορά την μετατροπή του Γυμνασίου Ειρήνης και Ελευθερίας στη Δερύνεια σε εξατάξιο σχολείο ήδη από τον προσεχή Σεπτέμβρη. Με τη νέας μορφή σχολική μονάδα θα λειτουργούν τρεις τάξεις Γυμνασίου και τρεις Λυκείου, γεγονός που αποτελεί κατ' ουσία σύμπραξη των Γυμνασίων Σωτήρας και Δερύνειας σε ένα περιφερειακό Γυμνάσιο-Λύκειο στο οποίο θα φοιτούν μαθητές και από τις δύο κοινότητες.

Σύμφωνα με τα όσα συμφωνήθηκαν μεταξύ Υπουργείου και εκπαιδζόμενων δζμων, από τον Σεπτέμβριο του 2020 θα λειτουργήσουν τμήματα Α΄ Τάξης Λυκείου, ενώ από το 2021 θα προστεθεί η Β΄ Λυκείου. Το 2022 το νέο σχολικό σχήμα θα λάβει την τελική του μορφή και με τις τρεις τάξεις Λυκείου, μιας και όπως προγραμματίζεται θα ολοκληρωθούν οι κτιριακές προσθήκες που θα καλύπτουν τις ανάγκες του εξατάξιου σχολείου. Ήδη από το 2002 ο Δήμος Δερύνειας είχε προχωρήσει σε εκμίσθωση

γης προς την οικεία σχολική εφορεία με σκοπό την αξιοποίηση της για δημιουργία Λυκείου, γεγονός που διευκόλυνε την πολιτική απόφαση για υιοθέτηση του αιτήματος των δύο δζμων.

Με βάση τα αριθμητικά δεδομένα για την σχολική χρονιά 2019-20, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση φοιτούν 319 μαθητές κάτοικοι Δερύνειας, εκ των οποίων οι 142 φοιτούν στα Λύκεια Παραλιμνίου και Φρενάρους. Οι δε μαθητές από τη Σωτήρα ανέρχονται στους 316 εκ των οποίων οι 114 φοιτούν σε λυκειακό κύκλο. Για υλοποίηση του συμφωνημένου μοντέλου, μαθητές που προέρχονται από τη Δερύνεια και τη σχολική χρονιά 2020-21 θα εγγράφονταν στην Α΄ Τάξη του Λυκείου Παραλιμνίου θα εγγραφούν στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου-Λυκείου Δερύνειας. Λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες κτιριακές υποδομές, οι οποίες είναι 15 αίθουσες διδασκαλίας, 4 ειδικές αίθουσες και 12 εργαστήρια, το σχολείο δύναται ήδη από τον προσεχή Σεπτέμβριο να στεγάσει τα επιπρόσθετα 2 τμήματα Λυκειακού κύκλου που θα δημιουργηθούν.

Νέο μοντέλο συμμετοχής

Για να διασφαλιστεί η ίση εκπροσώπηση και συνεργασία μεταξύ των δύο δζμων, αποφασίστηκε η σύσταση ειδικής επιτροπής η οποία θα είναι αρμόδια για τη λειτουργία και τη διαχείριση του εξατάξιου σχολείου. Η συγκεκριμένη επιτροπή θα είναι ενδεκαμελής, και θα αποτελείται από πέντε μέλη του δήμου Σωτήρας και άλλα τόσα της Δερύνειας. Η προεδρία θα είναι εκ περιτροπής και θα την κατέχει ο πρόεδρος της σχολικής εφορείας. Βεβαίως όλα αυτά είναι υπό αίρεση μιας και εκκρεμεί η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της οποίας ενδεχομένως να προκύψει κατάργηση των Σχολικών Εφορειών. Η συγκεκριμένη ρύθμιση

Για υλοποίηση του συμφωνημένου μοντέλου, μαθητές που προέρχονται από τη Δερύνεια και τη σχολική χρονιά 2020-21 θα εγγράφονταν στην Α΄ Τάξη του Λυκείου Παραλιμνίου, θα φοιτούν πλέον στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου-Λυκείου Δερύνειας.

Για να διασφαλιστεί η ίση εκπροσώπηση και συνεργασία μεταξύ των δύο δζμων, συμφωνήθηκε η σύσταση ειδικής επιτροπής, η οποία θα είναι αρμόδια για τη λειτουργία και τη διαχείριση του εξατάξιου σχολείου.

θα τεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου σύντομα, όπως υποσχέθηκε ο αρμόδιος υπουργός Παιδείας κ. Κώστας Χαμπιαούρης.

Η συγκεκριμένη επιτροπή νοείται πως δεν θα καταργήσει τις οικείες σχολικές εφορείες των δύο δζμων, μιας και αυτές θα εξακολουθούν να χειρίζονται τα ζητήματα των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων. Η επιτροπή αυτή θα διασφαλίσει την ισότιμη εκπροσώπηση των δύο δζμων στο επίπεδο του νέου εξατάξιου σχολείου, και είναι προϊόν της άριστης σχέσης πρώτους μαθητές λυκειακού κύκλου Δερύνειας και Σωτήρας όλο αυτό το διάστημα. Όπως υποστήριξε εξάλλου ο δήμαρχος Σωτήρας Γιώργος Τάκας στην «Κ», είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που θα διασφαλιστούν και οι ανάγκες των μαθητών, αλλά και της εκπαίδευσης στην ευρύτερη περιοχή Αμμοχώστου.

Ικανοποιημένοι οι Δήμοι της περιοχής

Την ικανοποίηση ενός πάγιου αιτήματος που εκκρεμούσε από το 2002 χαιρετίζουν με τη σειρά τους και οι δύο συμβαλλόμενοι δήμοι, οι οποίοι βλέπουν την πραγματοποίηση του κοινού τους αιτήματος να πραγματοποιείται μετά από 17 χρόνια. «Με τη συγκεκριμένη εξέλιξη υλοποιείται ένα πάγιο αίτημα» δήλωσε στην «Κ» ο δήμαρχος Δερύνειας Άνδρος Καραγιάννης, σημειώνοντας παράλληλα πως για αυτό τον σκοπό υπάρχει ήδη από το 2002 εκμισθωμένη γη στη Σχολική Εφορεία Δερύνειας, εντός της οποίας θα ανεγερθούν οι νέες σχολικές αίθουσες που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες του Λυκείου.

Ο κ. Καραγιάννης σημείωσε επιπρόσθετα την ανάγκη που υπήρχε για τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, καθώς τα γειτονικά σχολεία παρουσιάζουν σημάδια πληρότητας, γεγονός που έχει συνέπειες ως προς την κάλυψη των αναγκών των ίδιων των μαθητών. Τόνισε παράλληλα πως με τις υφιστάμενες κτιριακές εγκαταστάσεις υπάρχουν διαθέσιμες αίθουσες διδασκαλίας για να υποδεχθούν τους πρώτους μαθητές λυκειακού κύκλου από τον Σεπτέμβριο του 2020, ενώ έχουν ήδη προγραμματιστεί οι ανεγέρσεις νέων αιθουσών από το 2021 στην εκμισθωμένη γη πλυσίον του γυμνασίου Δερύνειας.

Για αγαστή συνεργασία και πλήρη αμοιβαιότητα έκανε λόγο με τη σειρά του ο δήμαρχος Σωτήρας Γιώργος Τάκας, σημειώνοντας: «Ανέκαθεν θέταμε τις ανάγκες των μαθητών μας στο επίκεντρο», λέγοντας παράλληλα πως η αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του γυμνασιακού κύκλου σπουδών αποτελούσε αρνητικό παράγοντα στην ψυχολογία των ίδιων των μαθητών. «Όταν τελείωναν την Γ΄ Γυμνασίου υποχρεώνονταν να αλλάζουν τους φίλους τους, κάτι που ως δήμος νιώθαμε την ανάγκη να χειριστούμε», σημείωσε χαρακτηριστικά.

«Τίποτα από αυτά δεν θα γινόταν πραγματικότητα χωρίς ισότητα και αμοιβαιότητα» τόνισε ο δήμαρχος Σωτήρας, λέγοντας πως λόγω των δημοτικών ορίων εντός των οποίων βρισκόταν το Γυμνάσιο Δερύνειας, η Σωτήρα δεν είχε κανένα λόγο και δικαιοδοσία για το σύνολο των μαθητών του δήμου. Πλέον, με τη νέα φόρμουλα λειτουργίας του εξατάξιου σχολείου, όπως αναφέρει ο κ. Τάκας, διασφαλίζεται η εκπροσώπηση του δήμου σε αυτό το νέο σχολικό σχήμα, ως επίσης η συνεργασία και η συνεννόηση. «Είναι η καλύτερη απόδειξη του να σταματήσουμε να είμαστε τοπικιστές, αλλά να συνεργαζόμαστε για το

καλό των παιδιών», σχολίασε καταληκτικά.

Στο ίδιο μήκος κύματος και η σχολική εφορεία Δερύνειας στην οποία βρίσκεται η εκμισθωμένη έκταση εντός της οποίας θα στεγαστούν οι λυκειακές εγκαταστάσεις. «Υπό φυσιολογικές συνθήκες θα λειτουργούσε λύκειο από το 2004 στην περιοχή», υποστήριξε στην «Κ» η πρόεδρος Άννα Κατσωντών Πρωτοπαππά. «Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση εξοικονομείται επιπρόσθετα ένα τεράστιο οικονομικό κονδύλι, καθώς το εξατάξιο σχολείο απαιτεί λιγότερο κόστος από την ανέγερση νέου Λυκείου», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Το μεγαλύτερο όφελος παρόλα αυτά, όπως σημειώνει η κα Πρωτοπαππά, είναι η εξάλειψη του φαινομένου να μοιράζονται οι μαθητές σε άλλα σχολεία, καθώς πλέον θα παραμένουν στο οικείο σχολικό περιβάλλον, μαζί με τους φίλους τους, κάτι που αποδεδειγμένα προσδίδει οφέλη και ως προς την ποιότητα της παρεχόμενης παιδείας. «Η κουλτούρα των μαθητών Σωτήρας και Δερύνειας είναι πανομοιότυπη και αποτελούσε αδικία το ότι διαχωρίζονται τα παιδιά λόγω απουσίας λυκειακού κύκλου στην ίδια περιοχή», υποστήριξε χαρακτηριστικά.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Οι παρελάσεις και ο κακός μας ο καιρός

Μπορεί τα ακραία καιρικά φαινόμενα να μην απείλησαν ποτέ όσους αποφάσισαν να παρελάσουν αυτοβούλως την 28η Οκτωβρίου, εντούτοις ήταν αρκετά σε ό,τι έχει να κάνει με τον σεβασμό στις αποφάσεις των οργάνων της Πολιτείας. Μια ακύρωση, η οποία έδειξε με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο πως σε αυτόν τον τόπο βασιλεύουν οι βουλές των μονάδων και όχι των θεσμών. Στην τελική καταλήξαμε να βλέπουμε και πάλι το δέντρο, παραγνωρίζοντας την ύπαρξη του δάσους. Ένα κυνήγι φαντασμάτων, το οποίο κατάφερε να αποπροσανατολίσει από την ουσία του ζητήματος. Υπάρχουν ή όχι θεσμοί στην Κύπρο του 2019;

Το θέμα δεν έχει να κάνει με το αν κάποιος συμφωνεί ή διαφωνεί με τη διεξαγωγή εθνικών παρελάσεων. Δεν έχει να κάνει ακόμη περισσότερο ούτε με το αν κάποιος είναι πατριώτης ή εθνομνηστικός. Ζητούμενο στην τελική δεν είναι να αναδειχθούν οι αξίες συνεχιστές της ελληνικής ιστορίας, ούτε ποιος μπορεί να σπρώξει το λάβαρο της επανάστασης, όταν οι καιροί και οι συνθήκες το προστάζουν. Αν κοιτάσουμε τη μεγαλύτερη εικόνα, αυτό που θα έπρεπε να μας προβληματίσει είναι το εξής. Ο σεβασμός στις αποφάσεις αυτών που η

Πολιτεία όρισε να αποφασίζουν. Χωρίς κορώνες και εθνικές εξάρσεις.

Εδώ έγκειται εξάλλου και το βασικό συστατικό της ίδιας της Δημοκρατίας. Είναι απολύτως θεμιτό να εκφράζονται οι διαφωνίες με τρόπο τέτοιο που να αναδεικνύεται απρόσκοπτα η άποψη του διαφωνούντος, αλλά ως μην οδηγούμεστε και σε καταστάσεις που ομοιάζουν με κράτη τα οποία διοικούνται από φυλές, χωρίς πολιτικές και νόμους. Ειδικότερα σε ό,τι έχει να κάνει με θέματα που άπτονται της φυσικής ασφάλειας και της ζωής ατόμων.

Ενώ η εγκύκλιος που εξέδωσε το Υπουργείο ήταν ρητή και ξεκάθαρη, αποδείχτηκε εμπράκτως πως αντιμετωπίστηκε από αρκετούς ως ένα κουρελόχαρτο που στόχο είχε να κάμψει το εθνικό φρόνημα των Ελλήνων της Κύπρου. Είτε συμφωνεί είτε διαφωνεί κάποιος με τον πολιτικό προϊστάμενο του Υπουργείου, ο Κώστας Χαμπιαούρης δεν έκανε τίποτα άλλο από το να εφαρμόσει τις συστάσεις των επιστημόνων της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας. «Την αποφυγή των συγκεντρώσεων σε ανοικτούς χώρους, όπως είναι οι παρελάσεις, λόγω της έντονης αστάθειας που επικρατεί στην ατμόσφαιρα και λόγω της καταγιδοφόρου δραστη-

Το θέμα δεν έχει να κάνει με το αν κάποιος συμφωνεί ή διαφωνεί με τη διεξαγωγή εθνικών παρελάσεων. Αυτό που θα έπρεπε να μας προβληματίσει είναι ο σεβασμός στις αποφάσεις αυτών που η Πολιτεία όρισε να αποφασίζουν.

ριότητας». Μακριά, λοιπόν, από εξάρσεις και φωνασκίες. Υπήρχε βάσιμη επιστημονική βάση πιθανότητας να τεθεί σε κίνδυνο η σωματική ακεραιότητα των μαθητών. Και κάπου εδώ εμφανίζεται το κυπριακό παράδοξο.

Μεμονωμένα αποφασίζουν κάποιον να παρελάσουν «αφού φαίνεται ότι ο καιρός εν καλός». Αυτό τουλάχιστον ακούσαμε όσοι προσπαθούσαμε να μάθουμε τι γινόταν στις διάφορες πόλεις. Κλίμα πανικού και προπολεμικής επιστράτευσης.

Τι γίνεται στους δρόμους, πού είναι ο κόσμος, παρελαύνουν, έφυγαν; Και εκεί ολοκληρώνεται το κυπριακό παράδοξο. «Επίσημοι» παίρνουν τις θέσεις τους στην εξέδρα για να λάβουν τον τιμητικό χαιρετισμό των τμημάτων που δεν χαμπαριάζουν από συστάσεις. Δήμαρχοι, βουλευτές, υπουργοί, δημοτικοί αξιωματούχοι και πάει λέγοντας. Τι σημασία έχει αν επαληθευόνταν οι προβλέψεις και σήμερα (ο μη γένοιτο) μιλάγαμε για δυσάρεστες καταστάσεις; Η εθνική αξιοπρέπεια πάνω από όλα.

Ενδεχομένως καλό θα ήταν να αναλογιστούν οι ίδιοι οι πολιτειακοί αξιωματούχοι ποιο είναι το μήνυμα που περνούν με αυτή τους την ενέργεια. Από τη στιγμή που οποιοσδήποτε διαφωνεί με μια εντολή ή δεν τον εκφράζει μια συγκεκριμένη απόφαση, δύναται να λειτουργήσει ενστικτωδώς χωρίς να χρειάζεται να απολογείται για τίποτα και σε κανέναν. Η σημειολογία της συγκεκριμένης απόφασης έχει τη δική της ξεχωριστή σημασία.

Έχει όμως και ένα επιπρόσθετο οξύμωρο η όλη κατάσταση. Εκδίδει μια απαγόρευση ένας υπουργός για την οποία όπως μαθαίνουμε ήταν ενήμερος από προηγουμένως και ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Και απέναντι στην από-

φαση του υπουργού στέκονται πρώτοι από όλους οι συνάδελφοί του. Τρία μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου στήθηκαν στις εξέδρες αποδεικνύοντας σε όλους τους υπόλοιπους, πως η πειθαρχία και η υπακοή σε ένα θεσμό του κράτους είναι αξίες περιττές σε ένα ευρωπαϊκό κράτος του 21ου αιώνα.

Ένα κυβερνητικό σχήμα θα ήταν δόκιμο να αποτελούσε τον καθρέφτη της κοινωνίας που η ίδια ευαγγελίζεται. Με άλλα λόγια καλό θα ήταν η κυβέρνηση να αποτελέσει τον δείκτη για το σύνολο του κράτους. Το μόνο που κατάφεραν οι πρωτοβουλίες των μελών της κυβέρνησης ήταν αφενός να «αδειάσουν» τον Κώστα Χαμπιαούρη και αφετέρου να ακρηστέψουν τις συστάσεις μιας επιστημονικής ομάδας που επικαλείτο την ασφάλεια των μαθητών. Τελικά ποιο υπερίσχυσε. Το εθνικό φρόνημα ή το εθνικό συμφέρον; Έννοιες που πιθανόν να κρύζουν επαναξιολόγησης.

Όσον αφορά για το ποιος θα έπαιρνε την ευθύνη στην τελική αν συνέβαινε ένα δυσάρεστο γεγονός; Όπως να ακολουθείτο το μοντέλο των Ερευνητικών Επιτροπών για τα κακώς κείμενα της νήσου των Αγίων. Είχαν και αυτές τη δική τους επιτυχία.

Η περιπλάνηση της Άννας και ο υποψήφιος εισαγγελέας

Η ιστορία ενός ανεξάρτητου

Και εγένετο και με βούλα ανεξάρτητη η βουλευτής Άννα Θεολόγου. Το λέμε γιατί εξήγγειλε την περασμένη εβδομάδα τα επόμενα πολιτικά της βήματα, που είναι στην ουσία η ίδρυση νέου Κινήματος υπό την ονομασία «Ανεξάρτητοι». Το πόσο θα αντέξει αυτή η «ανεξαρτησία» είναι βεβαίως κάτι που συζητείται στα πηγαδάκια και όχι τυχαία. Η επανάληψη μπορεί να κουράζει, αλλά είναι σημαντική, όταν αρχίζουν και οι βαρύγδουπες δηλώσεις και οι προαναγγελίες πολιτικών προσώπων. Η κ. Θεολόγου για παράδειγμα έκανε μία καλή περιπλάνηση μέχρι να εξαγγείλει τους «Ανεξάρτητους». Ας παρακολουθήσουμε το ταξίδι της.

• • • •

Να στεριώσει

Η ώραία Άννα ήταν από τα πρώτα πρόσωπα που εντάχθηκαν στην πρωτοβουλία της Ελένης Θεοχάρους να ιδρύσει την Αλληλεγγύη, παρευρισκόμενη και στο πάνελ δίπλα από την κ. Θεοχάρους. Χρειάστηκε να κλειδώσει η σιδηρά Ελένη συμμαχία με το ΕΥ-ΡΩΚΟ, για να αποχωρήσει πυροβολώντας η Άννα. Βλέπετε, στην επαρχία Αμμοχώστου θα διεκδικούσε με αξιώσεις ο Μιχάλης Γιωργάλλας και θα έμενε εκτός, όπως έλεγε τότε το κομματικό ρεπορτάζ. Κάπως έτσι, βρέθηκε στη Συμμαχία Πολιτών, από την οποία αποχώρησε με την πρόφαση ότι ο Γιώργος Λιλλήκας και η Συμμαχία δεν στήριξαν τον Σταύρο Μαλά στον δεύτερο γύρο. Μέχρι και πρόσφατα η Αννούλα του χιονιά φλέρταρε με το ΑΚΕΛ, βλέποντας θετικά ένα σενάριο συμπερίληψής της στις Νέες Δυνάμεις το 2021. Όμως, όπως μαθαίνει ο πάντα ενημερωμένος Ιανός, κ. Θεολόγου αποτελούσε κόκκινο πανί για διάφορα ΑΚΕΛικά στελέχη. Συζητούσε και με τους Οικολόγους, χωρίς ωστόσο η συζήτηση να καρποφορήσει. Μετά από όλη αυτή την περιπλάνηση εμείς θα της ευχόμαστε να στεριώσουν οι «Ανεξάρτητοι».

• • • •

Το άγνωστο κορίτσι

Ενδιαφέρον πάντως είχε η αποκάλυψη της Συμμαχίας Πολιτών στην όλη ιστορία. «Όταν μας προσέγγισε ήταν ένα άγνωστο κορίτσι που μας ζήτησε να την πλασάρουμε στα ΜΜΕ ως οικονομολόγο για να γίνει γνωστή» αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση και αυτό από μόνο του είναι αρκετό για να εγείρει ερωτήματα. Δεν είναι τελικά οικονομολόγος η Θεολόγου; Και αν η ίδια δεν είναι οικονομολόγος, η Συμμαχία Πολιτών δεν ντρέπεται για το παραμυθί που έστησε για μερικές ψή-

Οι επτά Ανεξάρτητοι με την Άννα αρχηγό εμφανίστηκαν μεσοβδόμαδα ενδεδυμένοι στα μωβ και εξαγγέλλοντας την ύπαρξή τους ρώτησαν, «Είστε μέσα;» αλλά τα ονοματάκια τους δεν μας τα είπαν ούτε τα έγραψαν στην ανακοίνωσή τους. Καλοτάξιδοι παίδες!

φους; Η πολιτική είναι όντως η παλαιότερη εταιρά στην ιστορία της ανθρωπότητας.

• • • •

Άρχισαν τα όργανα

Τον επόμενο Απρίλιο ξεκινά η αντίστροφη μέτρηση για την αφυπηρέτηση του γενικού εισαγγελέα της Δημοκρατίας Κώστα Κληρίδη. Ωστόσο, η ονοματολογία για τη διάδοχο κατάσταση έχει ξεκινήσει προ πολλού. Εκτός από τα σίγουρα, βλέπε Ιωνάς Νικολάου, εμφανίστηκαν και τα αουτσάιντερ. Επιλογές υπάρχουν πολλές αλλά πρέπει και να μπορούν για διαβάζεις πάνω από τον ώμο του Νίκαραου. Όπως μου έλεγε παλαιός δικηγόρος της πρωτεύουσας στο παρασκήνιο κυκλοφόρησε και το όνομα του Χάρη Πογιατζή πρόεδρου του Κακουριγοδικείου Λευκωσίας, ο οποίος παραιτήθηκε πρόσφατα. Λέτε να το έκανε για να χρηστεί διάδοχος του Κώστα Κληρίδη; Ο κ. Πογιατζής έχει καλό όνομα στον δικηγορικό χώρο της Λευκωσίας, ωστόσο, όπως είπαμε, ο Νίκαραος μόνο γνωρίζει, όπως επίσης ξέρει ότι όπως λέει ο σοφός λαός «όποιος καεί στο κυλό φύσά και το γιαούρτι». Κι αυτό διότι μετά από όσα βίωσε με τον Κώστα Κληρίδη, ο

Νίκος Αναστασιάδης θα θυμηθεί την εποχή της Πινδάρου με τα τασάκια και αίμιμονο σε όποιο τολμηρό του προτείνει και πάλι δικαστή για τη θέση του γενικού εισαγγελέα. «Το δικεξαρμαρτείν ουκ ανδρός σοφού».

• • • •

Ο Σάντης

Επτά χρόνια πριν, όταν ο Πέτρος Κληρίδης βρισκόταν σε τροχιά αποχώρησης, από τη Γενική Εισαγγελία και τότε κάποιοι εντός ή πέριξ της κυβέρνησης, έψαχναν να βρουν τον διάδοχό του. Μου το εκμυστηρεύτηκε πηγή με γνώση των τότε παρασκηνιακών αναζητήσεων ότι κάποια στιγμή στο τραπέζι έπεσε το όνομα του Νικόλα Σάντη, πρόεδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου. Μάλιστα, υπήρχε και συνοδευτικό σημείωμα πως πρόκειται για το κατάλληλο πρόσωπο να αναλάβει τη Νομική Υπηρεσία, ιδιαίτερα την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Πολιτικό πρόσωπο με λόγο στις διεργασίες μόλις άκουσε το όνομα του Σάντη έβγαλε εξανθήματα αλλά και «σπυρούθκια» και ακούστηκε να λέει: «Μακριά ρε, μακριά, αυτός θα μας βάλει όλους φυλακή». Παρευρισκόμενος στη σκηνή εξήγησε ότι ο «μεγάλος» φώναζε διότι γνώρι-

ζε πως ο συγκεκριμένος δικαστής δεν δέχεται μίγα στο σπαθί του και δεν βλέπει χρώματα και κόμματα όταν κάθεται στην έδρα.

• • • •

Σχέδια του Σάκη

Για την ιστορία, τότε ο Σάντης κάηκε και ο κληρος έπεσε σε έναν άλλο δικαστή. Και το όνομα αυτού Κώστας Κληρίδης, ο οποίος ως γνωστό δεν έβαλε κανέναν φυλακή συνεπεία της οικονομικής κρίσης και δεν χαίρει της συμπάθειας αυτού που τον διόρισε και όχι μόνο. Ο μόνος που τον συμπαθεί διότι θεωρεί πως είναι μαζί του τουνί παρολί είναι ο μέγας Ελεγκτής. Μάλιστα, μαθαίνω ότι ο Σάκης έχει αγωνία για το όνομα εκείνου που θα λάβει τα κλειδιά της Νομικής Υπηρεσίας και καταστρώνει σχέδια πολιορκίας του νέου γενικού εισαγγελέα. Κάποιος, όμως, στον Λόφο έχει ράμματα και για τη γούνα σου Σάκη, ανάλογα με το τι θα καταλήξεις στην έρευνα για τα αεροπλάνα και τους σεϊκηδες. Να προβλέψω ότι θα το προσγειώσεις; Υπό τας περιστάσεις μάλλον δεν θα χάσω...

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Γιώργος Παπαδόπουλος

Ο Γιώργος Παπαδόπουλος της Αλληλεγγύης έδωσε για 3η φορά διαβεβαίωση ενώπιον της Βουλής. Όπως λέγαμε μικροί, τρία κόρνερ, πέναλτι. Κάτι τέτοιο.

Το πουλί που του ξέφυγε

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

«ΚΙ ΑΝ ΕΡΘΟΥΝ ΝΑ ΜΕ ΒΓΑΛΟΥΝΕ ΤΣΙΡΑΚΙΑ ΤΙΗ ΠΕΛΟΖΙ
ΑΠΛΑΝΤΗΣΗ ΘΑ ΠΑΡΟΥΝΕ ΣΕ ΥΦΟΙ ΠΟΥ ΤΣ' ΑΡΜΟΖΕΙ»
ΝΤ. ΤΡΑΜΠΑΚΗΣ

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Μερικά πράγματα είναι τόσο αυτονόητα, ώστε όταν παραβιάζονται δεν ξέρεις πώς να τα πιάσεις. Ας πούμε, είναι ποτέ δυνατόν ένας αρχηγός αντιπολίτευσης στη Βουλή των Ελλήνων, προκειμένου να επιτεθεί στην κυβέρνηση, να υιοθετεί τις πιο εξωπραγματικές και βαθύτατα προσβλητικές κατηγορίες εναντίον της χώρας του, αυτές που χρησιμοποιεί ο Τσαβούσγλου; Μέχρι την περασμένη Πέμπτη, θα απαντούσα όχι. Μετά τη συζήτηση στη Βουλή για το νομοσχέδιο περί ασύλου, ξέρω ότι και αυτό γίνεται. Δυστυχώς.

Προσπαθώντας ο Τσίπρας να παρερμηνεύσει μία δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου, κατά τρόπο ώστε να αποδεικνύεται ότι η Ελλάδα θα βυθίζει σκάφη με μετανάστες, ουσιαστικά πήρε θέση στη μάχη με την πλευρά του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών, που διαλαλεί ότι οι Έλληνες πυροβολούν και βυθίζουν βάρκες. Η ανυπόστατη κατηγορία είναι τόσο τερατώδης και αισχρή, ώστε είναι αδύνατο να πέρασε απαρατήρητη από την κοινή γνώμη και να μη θύμωσε όσους την άκουσαν. (Ως κι εγώ θύμωσα, που παينةύομαι ότι σε αυτά είμαι κουλ...) Επομένως, πώς δεν αντελήφθη ο Τσίπρας το μέγεθος του λάθους του; Δεν ήταν γατάκι αυτό που δεν πρόσεξε στον δρόμο και το χτύπησε με το αυτοκίνητο, ήταν κοτζάμ ελέφαντας! (Αφρικανικός μάλιστα, όχι ο ινδικός που βγαίνει μόνο σε medium.) Ενα τόσο μεγάλο πουλί, που πετούσε στον αέρα μπροστά στα μάτια του, πώς δεν το έπιασε ο τετραπέρατος;

Ειλικρινά το λέω, η μόνη εξήγηση που μπορώ να σκεφθώ είναι ότι ήθελε να κάνει μια τόσο παταγώδη γκά-

φα, ώστε ο θόρυβος να επισκιάσει τον σάλο που προκάλεσε ο Πολάκης με τον τσαμπουκά του στην Προανακριτική. Ή ο Τσίπρας το έχασε ή το έκανε για τον φίλο του. Προτιμώ την εκδοχή της αυτοθυσίας για τον φίλο. Ηλίθιο, το ξέρω. Αλλά πόσο ευγενές αν το έκανε για τη φίλια!...

Όσον αφορά τον φίλο του Αλέξη, οι απειλές του ότι θα χρειαστεί να τον βγάλουν σπκωτό από την επιτροπή

είναι αστείες. Για να χρειαστεί να τον βγάλουν, πρέπει πρώτα να καταφέρει να μπει μέσα. Πώς θα γίνει αυτό; Θα ασκήσει βία στους αστυνομικούς που θα στέκονται -διακριτικά, είμαι βέβαιος- στην είσοδο της αίθουσας, «διά παν ενδεχόμενον»; Αν το κάνει, τελειώσε. Ως και ο φίλος του θα τον αποκρούξει.

Εκτός αν, με κάποια δικαιολογία, γλιστρήσει κρυφά μέσα στην αίθου-

σα από την προηγούμενη και κοιμηθεί εκεί. Είναι σκληραγωγημένος και περηφανεύεται γι' αυτό, θα τα καταφέρει λοιπόν. Ξηρά τροφή, ένα μπουκαλάκι του νερού με ρακή, φορτισμένη μπαταρία στο κινητό για το Facebook - περιττεύει να τα λέω εγώ όμως, εκείνος ξέρει... Shalom*

Για το τέλος, κάτι που άκουσα από κυβερνητικό παράγοντα και ίσως

έχει ειδησεογραφικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι μόλις την περασμένη Πέμπτη ήταν στην Αθήνα ο υπουργός Εξωτερικών του Ισραήλ και στις συνομιλίες με τον Έλληνα ομολόγό του «συμφώνησαν στην ανάγκη εξεύρεσης νέων τρόπων στρατιωτικής συνεργασίας των δύο χωρών», όπως διάβασα εδώ, στο ρεπορτάζ του Βασίλη Νέδου.

Η κυβέρνηση, λοιπόν, βρίσκεται σε

συζητήσεις με την ισραηλινή εταιρεία «Rafael Advanced Defence Systems», η οποία κατασκευάζει πολύ ωραίους πυραύλους, λεπτούς, κομψότατους. Το αντικείμενο της συζήτησης είναι η εξαγορά της ΕΛΒΟ από τη «Rafael», κάτι για το οποίο η ισραηλινή εταιρεία έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον από το 2015. Η συγκεκριμένη εταιρεία είναι η σημαντικότερη και η παλαιότερη του Ισραήλ στον τομέα των οπλικών συστημάτων υψηλής τεχνολογίας. Ξεκίνησε ως αμιγώς κρατική, σήμερα όμως μετέχουν σε αυτή και ιδιωτικά κεφάλαια. Ίσως οι συζητήσεις της κυβέρνησης με τους Ισραηλινούς, που προανέφερα, να είναι στην πραγματικότητα διαπραγματεύσεις διότι ο συνομιλητής μου με βεβαίωσε ότι μέχρι το τέλος του χρόνου η συμφωνία με τη «Rafael» θα έχει γίνει.

Το ακόμη πιο κουφό -για μένα τον αδαή- είναι ότι συζητήσεις γίνονται και με άλλη ισραηλινή εταιρεία, αναλόγων δραστηριοτήτων, με σκοπό την εξαγορά της ΕΑΒ. Το όνομα της δεύτερης εταιρείας δεν το συγκράτησα, διότι τη στιγμή που μου τα έλεγε ο άνθρωπος, εγώ πάλευα (ηρωικά, είναι αλήθεια) με ένα κόκαλο ψαριού που είχε σφηνωθεί στον ουρανίσκο μου. Εχει όμως τόσο μεγάλη σημασία το όνομα; Σημάσια έχει να γίνουν όλα αυτά. Μέχρι τότε, εγώ ως φύσει απαισιόδοξος άνθρωπος, κρατώ μικρό καλάθι και ελπίζω να χρειαστώ μεγαλύτερο!

* Σημαίνει «ειρήνη» και χρησιμοποιείται όπως ο χαιρετισμός «Peace, brother!» που λένε οι Αμερικάνοι, ιδίως οι πιο σκουρόχρωμοι...

ΑΡΘΡΟ / Του **ΝΙΚΟΥ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗ**

Με ενότητα και καθαρό μυαλό

Η τριμερής συνάντηση για το Κυπριακό που συγκάλεσε ο γενικός γραμματέας για τις 25 Νοεμβρίου στο Βερολίνο, μπορεί να αποτελέσει σημείο καμπής στη νεότερη ιστορία του τόπου μας. Είναι γνωστό ότι οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε αδιέξοδο για περισσότερο από δύο χρόνια. Η απόφαση Γκουτιέρες να προχωρήσει σε τριμερή και ακολούθως σε πενταμερή, δημιουργεί πραγματικές ελπίδες. Αν ο ΟΗΕ ρίξει όλο το βάρος του, έγω την πεποίθηση ότι θα σπάσει το αδιέξοδο. Αν επίσης στην Πενταμερή η Ε.Ε. κινηθεί αποφασιστικά, θα ξεπεραστούν οι δυσκολίες που εμποδίζουν στην κατάληξη σε λύση, ιδίως σε ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια, τις εγγυήσεις και τη λειτουργικότητα της ομοσπονδίας.

Έχουμε επιτύχει μια ισχυρή βάση για διαπραγμάτευση και αυτό είναι το Πλαίσιο Γκουτιέρες. Σε αυτή την κατευθунση εργάστηκε εδώ και μήνες ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζει την έξαρση της προκλητικότητας της Άγκυρας σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου, τόσο στη θάλασσα (γεωτρήσεις στην ΑΟΖ) όσο και στην ξηρά (εποικισμός Βαρωσιών). Η σθεναρή θέση της Ε.Ε. για στοχευμένα μέτρα, όσο κι αν η Τουρκία κομπάζει, δεν την αφήνει αδιάφορη, ούτε της επιτρέπει να ενεργεί ανεξέλεγκτα. Παράλληλα, η προσέγγιση του Προέδρου για αποκέντρωση εξουσιών, μπορεί να βοηθήσει να αρθούν ανελαστικές ρυθμίσεις στο σύστημα λήψης αποφάσεων, χωρίς να επηρεάζει ζωτικά συμφέροντα των δύο κοινοτήτων και τις ισορροπίες μεταξύ τους.

Αυτό το κρίσιμο διάστημα, θεωρώ πρωτεύον να σταθούμε όλοι δίπλα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και να τον ενισχύσουμε στη μεγάλη προσπάθεια για την επίλυση. Η λύση μέσω διαπραγματεύσεων είναι ο μόνος τρόπος να απαλλαγούμε οριστικά από την τουρκική κατοχή και τις απειλές της Άγκυρας σε βάρος του λαού μας. Είναι ο μόνος δρόμος για την ελευθερία, την επανένωση του τόπου, την δικαίωση τριών γενεών αλύτρωτων Κυπρίων. Μπορεί να έχουμε διαφωνίες, εσωτερικές τριβές, ακόμα και πικρίες στο εσωτερικό μέτωπο, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποσπάσουμε την προσοχή μας από την εξυπηρέτηση του κορυφαίου στόχου μας εδώ και 45 χρόνια.

Αν όντως επαληθευτούν οι πληροφορίες για μία ακόμα αποφασιστική προσπάθεια επίλυσης από τον ΟΗΕ, θα ήθελα ν ηγεσία μας ως σύνολο, μαζί με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, να επιχειρήσουμε να έχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, μια λογική και λειτουργική λύση Ομοσπονδίας, που με τη συμμετοχή μας στην Ε.Ε. θα διασφαλίσει τα συμφέροντα των επόμενων γενεών των Κυπρίων, των παιδιών μας. Θα γίνει σκληρή διαπραγμάτευση και πρέπει να δώσουμε την μάχη με διεκδικητικότητα, καθαρό μυαλό και στόχευση, χωρίς συναισθηματισμούς και φοβικά σύνδρομα. Θα πρέπει να ενεργήσουμε με τη μέγιστη δυνατή ενότητα και να είμαστε έτοιμοι να πάρουμε αποφάσεις με ορθολογισμό και ευθύνη απέναντι στον λαό μας που θα έχει και τον τελικό λόγο. Γνωρίζουμε το δικαίωμά μας για επίλυσης. Η δικοτόμηση δεν σημαίνει μόνο «δύο κράτη», την οριστική απώλεια εδαφών με τρισχιλιετή ελληνική ιστορία. Σημαίνει ότι η τωρινή ελεύθερη Κύπρος στο νότο, θα έχει στο διπνεκές δίπλα της, σύντρο με την Τουρκία, την περικύκλωση και συνεχείς εντάσεις στη θάλασσα. Αυτές οι συνθήκες θα δημιουργούν περιβάλλον έντονπς αβεβαιότητας που γίνεται ακόμα πιο ρευστό, αν συνδεθεί με τα πολύπλοκα προβλήματα στη Συρία και τη Μέση Ανατολή. Η Κύπρος θέλει τη λύση γιατί με την επέκταση του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα βγει οριστικά από την κινούμενη άμμο που μας περιβάλλει και καταδυναστεύει το λαό μας για μισό αιώνα. Γιατί με τον τρόπο αυτό, μπορούμε να υλοποιήσουμε με πιο στέρεα βήματα τις επιδιώξεις μας στην ανατολική Μεσόγειο σε τομείς πολύ υποσχόμενους όπως δείχνουν οι έρευνες και ο εντοπισμός υποθαλάσσιου πλούτου, καθώς και η ανοίγματά μας για συνεργασίες με όλους, χωρίς αποκλεισμούς. Σε συνθήκες επίλυσης ναι και με την Τουρκία, έχοντας ως βάση το διεθνές δίκαιο και την καλή γειτονία.

Ο κ. Νίκος Τορναρίτης είναι Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗ.ΣΥ.

Χορευτές κατά τη διάρκεια ενός Arirang, στο Μέγαρο Gyeongbok στη Σεούλ. Το Arirang εντάχθηκε στον Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ουνέσκο.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η σοβαρότητα δεν μένει πια εδώ

Η αλήθεια είναι πως τα συμπτώματα φανήκαν από πολύ νωρίς. Όταν για παράδειγμα ο Συνεργατισμός κατέρρεε και το πόρισμα της ανεξάρτητης επιτροπής έκαιγε τους υπουργούς, τους κουμπάρους τους και ευρύτερα την κυβέρνηση, ο Δημοκρατικός Συναγερμός έκασε κλούβα. Τα στελέχη του είχαν χαθεί από πάνελ και ραδιόφωνα, φοβούμενα πως η κρίση στον Συνεργατισμό θα τους συμπαρόσυρει και mas προειδοποιούσαν πως κάποιοι τεχνοκράτες του κόμματος θα αναλάβουν να μελετήσουν διεξοδικά το πόρισμα. Το μελετούν εδώ και οκτώ μήνες.

Ακολούθησε ένας προεκλογικός –θλιβερή παρένθεση στην ιστορία του κόμματος. Χωρίς διακύβημα, με γνώμονα την καλλιέργεια φόβου και τη μισαλλοδοξία. Η παρωδία, όμως, συνεχίζεται και σήμερα.

Όσο η κυβέρνηση, για παράδειγμα, εκαλείτο να δώσει απαντήσεις στα δημοσιεύματα που έδιναν και έπαιρναν γύρω από την κατάχρηση της πολιτικής των πολιτογραφήσεων, τα χρυσά διαβτήρια στον δικτάτορα της Καμπότζης, τους λόγους που ο Σαουδάραβς θανείζει το τζετ του στον πρόεδρο και τον γενικότερο διεθνή διασυρμό, στην Πινδάρου επικρατούσε σιωπή.

Αν παρακολουθούσε κάποιος τις εξελίξεις θα την αντιλαμβάνόταν, αφού τα πρωτοκλασάτα συναγερμικά στελέχη είχαν χαθεί από το προσκήνιο και η κυβερνώσα παράταξη απέφυγε να τοποθετηθεί για την ουσία των όσων αποκάλυπταν δημοσιεύματα στον Τύπο. Μόνο μία γραπτή ανακοίνωση υπήρξε που σημείωνε πως η κυβέρνηση προσαθεί να διορθώσει τις αδιαφανείς διαδικασίες (ασχέτως αν αυτές κορυφώθηκαν επί διακυβέρνησής τους), άνοιγε παράλληλα μέτωπο με το ΑΚΕΛ, χαρακτηρίζοντας ως ταινία τρόμου τη διακυβέρνησή του και προειδοποιούσε προφανώς την κοινωνία πως ο Άντρος Κυπριανού είχε ήδη ξεκινήσει τον προεκλογικό με στόχο να ανέλθει στην εξουσία το 2023.

Την ίδια ώρα, όμως, που ο ΔΗΣΥ προειδοποιούσε πως το ΑΚΕΛ μπήκε πρόωρα στον προεκλογικό, η κυβέρνησηή τους παρουσιάζει την πλέον διαβρωμένη εικόνα, ο Αβέρωφ Νεοφύτου εγκατέλειπε τον πέμπτο όροφο και ξεκινούσε τη δική του εκστρατεία. Ένα άνοιγμα στη βάση. Έβηνε κλέφτικα, επιθεωρούσε από τα combine το μάζεμα των ελίων και περπατούσε χαλαρός με τον καφέ του στη Λευκωσία ως λύση στο κυ-

κλοφοριακό που τον παιδεύει. Και όλα αυτά βεβαίως υπό συνεχή κινηματογραφική και φωτογραφική κάλυψη.

Θα το βλέπαμε με συμπάθεια άλλοτε, όπως τότε που ο Αβέρωφ Νεοφύτου καλούσε τα ΜΜΕ να τον καλύψουν τηλεοπτικά όσο έβαζε καύσιμα για να πείσει τους μεροκαματιάρηδες ότι συμπάσχει μαζί τους στην αύξηση των καυσίμων.

Θα βλέπαμε όλα όσα διαμείβονται με συμπάθεια και κατανόηση λοιπόν. Από τη μελέτη του πορίσματος, από τις ασυναρτησίες του προεκλογικού, ακόμη και την έλευση του Μπογδάνου, αν ο ΔΗΣΥ ήταν κόμμα του 3% και όχι κόμμα εξουσίας. Όχι κόμμα που κυβερνά έξι και πλέον χρόνια. Και επειδή η κοροϊδία έχει τα όριά της, είναι καλά να τους θυμίσουμε πως είναι ο ΔΗΣΥ που συναποφασίζει για τα όσα συμβαίνουν στην εσωτερική διακυβέρνηση, συνενπώς έχει και μερίδιο ευθύνης για τα σκάνδαλα που δίνουν και παίρνουν.

Δεν είναι αυτοί που μας προειδοποιούσαν ότι τυχόν μη επανεκλογή Αναστασιάδη θα μας γυρίσει πίσω στα δύσκολα χρόνια; Δεν είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου που έβαλε, όπως έλεγαν, πλάτη ως υπεύθυνος της προεκλογικής του Νίκου Αναστασιάδη για να επανεκλεγεί; Να επανεκλεγεί ένας πρόεδρος που, μεταξύ άλλων, έκλεισε συνοπτικά τον Συνεργατισμό, ένας πρόεδρος που φροντίζει ώστε συγκεκριμένη οικονομική και πολιτική ελίτ να θησαυρίζει μέσα από την κατάχρηση της πολιτικής των πολιτογραφήσεων. Αυτό, λοιπόν, το γνωρίζει ο ελαιοπαραγωγός, ο μελισσοκόμος και ο κάθε ψαράς που επισκέφτηκε στην εκστρατεία του τις τελευταίες μέρες ο Αβέρωφ Νεοφύτου.

Δεν θέλουμε βεβαίως να είμαστε άδικοι. Το κύριο πρόβλημα πλέον του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι ο ίδιος ο Νίκος Αναστασιάδης και όσα προεβύει κατά τη δεύτερη θητεία του. Όμως ο Συναγερμός φανταζόμαστε πως θα θέλει να συνεχίσει να υπάρχει και μετά την πολιτική αφυπηρέτηση του κ. Αναστασιάδη. Η κρισιμότητα των στιγμών δεν θέλει ούτε φουρνίσματα, ούτε λαϊκισμό της κακιάς ώρας. Απαιτεί θέσεις και σοβαρότητα. Γιατί όσα παρακολουθούμε το τελευταίο διάστημα θα λέγαμε πως δείχνουν πως η σοβαρότητα τους εγκαταλείπει. Και μετατρέπουν τη μεγάλη φιλελεύθερη παράταξη σε κόμμα μάλλον γραφικό.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Παρελάσεις στα «κουτουρού»

Φαντάροι, πριν από πολλά - πολλά χρόνια, ακούγαμε δυσανασχετώντας τις προειδοποιήσεις των αξιωματικών για τους κινδύνους από κεραυνούς, κατά τις πορείες υπό βροχή, στα βουνά και τα λαγκάδια. Ακούγαμε και τις αυστηρές διαταγές των αξιωματικών, για να κλείνουμε τις αντένες των ασυρμάτων, να κατεβάζουμε τα όπλα από την πλάτη και να μη στεκόμαστε κάτω από δέντρα. Νεαροί τότε, χωρίς την αίσθηση του φόβου και με την ψευδαίσθηση της αθανασίας, αντιδρούσαμε με διάφορα «μπινελίκια» στις «άγριες» διαταγές, αλλά όταν έπανε η δυνατή βροχή και ο φόβος έκανε την εμφάνισή του, προτιμούσαμε να φουσκώνουμε στη βροχή και την προστασία του καμπάλαιου κράνους και δεν τολμούσαμε να κρυφτούμε κάτω από τα δέντρα. Φυσικά ούτε λόγος για ανοικτούς ασύρματους και αντένες και τα όπλα σχεδόν σέρνονταν στο έδαφος.

Μερικές ώρες πριν από την 28η Οκτωβρίου, ένας 20χρονος κυνηγός κτυπήθηκε από κεραυνό και βρίσκεται στην εντατική μονάδα για νοσηλεία. Παραμονή της 28ης Οκτωβρίου, το πρωί η Λευκωσία ήταν πλιόλουστη και το μεσημέρι η πρωτεύουσα σκοτεινιάσε, το χαλάζι εναλλασσόταν με τη δυνατή βροχή και ο ουρανός «τρελάθηκε» από τις αστραπές και τις βροντές. Και όλα αυτά χωρίς προειδοποίηση από τη Μετεωρολογική Υπηρεσία. Για την ημέρα της εθνικής επετείου, η Μετεωρολογική εξέδωσε προειδοποίηση για κακοκαιρία. Το Υπουργείο Παιδείας, σε συνεννόηση με το Προεδρικό, αποφάσισαν πολύ λογικά και πολύ ορθά, να μην πραγματοποιηθούν οι μαθητικές παρελάσεις. Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια των παιδιών ήταν ορατοί, όπως βεβαίως και των συγγενών τους, οι οποίοι θα κατέκλυζαν τους δρόμους. Η κοινή λογική δεν φαίνεται να είναι κοινή λογική και το πατριωτικό, ή μάλλον το εθνικιστικό αίσθημα, κυριάρχησε στα μυαλά πολλών τοπικών αρχόντων, διευθυντών σχολείων, γονιών και πολλών μαθητών, οι οποίοι αηψήφισαν την υπόδειξη της κυβέρνησης και έδωσαν εντολές να πραγματοποιηθούν οι παρελάσεις. Σε αυτό τον παραλογισμό παρασύρθηκαν ηθελημένα ή άθελα και μερικοί υπουργοί, οι οποίοι δεν φαίνεται να αντέληφθισαν την κυβερνητική απόφαση. «Τύχη αγαθή» δεν είχαμε καταγίνδες, αλλά μόνο βροχές σε μερικές περιοχές. Αν η τύχη δεν ήταν με το μέρος των παιδιών και είχαμε επανάληψη των ακραίων φαινομένων της παραμονής της εθνικής γιορτής, ποιος άραγε θα έφερε την ευθύνη και ποιος θα πλήρωνε για τυχόν θύματα από κεραυνούς. Σε αυτό τον τόπο όλα στο «κουτουρού» ακόμη και η ασφάλεια των παιδιών.

Το αλαλούμ με τις παρελάσεις της 28ης Οκτωβρίου πρέπει να αποτελέσει αφορμή για να ανοίξει επιτέλους η συζήτηση για την αξία των μαθητικών παρελάσεων στην παιδεία. Να σημειωθεί ότι μόνο η Κύπρος και η Ελλάδα, στην Ευρώπη εξακολουθούν να διατηρούν μαθητικές παρελάσεις, στρατιωτικού τύπου, πρακτική η οποία καταργήθηκε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Σίγουρα οι μαθητές χάνουν μαθήματα για τις πρόβες και φαίνεται εκ του αποτελέσματος, ότι δεν γνωρίζουν ουσιαστικά πράγματα, για τις θυσίες των προγόνων μας και την αληθινή ιστορία, η οποία δεν είναι στρωμένη με δόξες και τιμές, αλλά είναι στρωμένη και με προδοσίες και κυρίως πόνο και θάνατο. Φαίνεται ότι κύρια έγνοια πολλών εκπαιδευτικών, γονιών και μαθητών είναι οι καλές φωτογραφίες, τα καλά βίντεο και αλίμονο, οι συγκρίσεις μεταξύ των σχολείων και μεταξύ των στολών τις οποίες φορούν τα κοριτσόπουλα.

Είναι ανάγκη να υπάρξει προβληματισμός. Ίως σε πρώτο στάδιο να παρελάνουν τα μισά σχολεία την 25η Μαρτίου και τα άλλα μισά την 28η Οκτωβρίου. Να λαμβάνουν μέρος όλοι οι μαθητές, χωρίς διακρίσεις και το καλύτερο, να σταματήσει το στρατιωτικό βήμα, το οποίο στις περισσότερες περιπτώσεις είναι «γελοίο». Οι φαντάροι «φτύνουν αίμα» για να μάθουν να παρελάσουν σωστά. Φτάνει η καταπίεση των μαθητών και στις παρελάσεις. Μια οργανωμένη βόλτα όλων των μαθητών στους δρόμους, γιατί όχι μαζί με τους συγγενείς και φίλους τους, θα ήταν ίσως το καλύτερο μνημόσυνο για τους ήρωες.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / Του *δρος* **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΧΑΣΑΠΗ**

Η κυπριακή ντεκαντάνς

Είναι **θέματα** που διχάζουν μια κοινωνία, σε οποιαδήποτε χώρα. Τα παραδείγματα πολλά. Από πολιτικά σε κομματικά, σε παραταξιακά, σε οπαδικά. Οι μεν υποστηρίζουν αυτή την πολιτική γραμμή, αυτό το κόμμα, αυτή την παράταξη, αυτή την ομάδα. Άλλοι κάνουν αντιπαλές επιλογές. Οι επιλογές αρκετές. Με αυτά έχουν συννηθίσει να πορεύονται οι λαοί. Γιατί η Κύπρος να αποτελεί εξαίρεση; Είναι όμως και θέματα που διερωτάσαν αν θα έπρεπε να μας διχάζουν, αν θα έπρεπε να μας ξεχωρίζουν. Ο όρος ντεκαντάνς (decadence) χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει μια κατάσταση, μια κοινωνία σε υποβάθμιση αξιών, μια περίοδο έντονπς παρακμής. Στα Λατινικά η λέξη decadentia προέρχεται από το μόριο δε που σημαίνει «κάτω» και το ρήμα cado που σημαίνει πέφτω. Μα, υπάρχουν φαινόμενα παρακμής στην καθημερινή μας ζωή, που να αφορούν όλους, όχι μεμονωμένα περιστατικά, και να μην αποδίδονται σε συνηθισμένες διαφορές, διαφωνίες ή αντιπαλότητες, σαν κι αυτές που θα συναντούσαμε σε όποια άλλη ανα-

πτυγμένη χώρα; Ίπως να χαρακτηρίσει κανείς την τακτική συμπεριφορά των οδηγών αυτοκινήτων, οι οποίοι στρίβουν χωρίς να βγάζουν φλας, επειδή έχουν πάρει τη σωστή λωρίδα για τη στροφή ή βγάζουν το φλας κατά την κρίση τους, η οποία στηρίζεται, τάχα μου, στο αν υπάρχει κίνηση στον δρόμο ή όχι; Πάμπολλοι είναι ακόμη οι οδηγοί οι οποίοι καταπατούν τις διαβάσεις πεζών, ακόμη και αυτές με φωτεινή σήμανση, όταν κατά την κρίση τους προλαβαίνουν να περάσουν, πριν ο πεζός που διασταυρώνει φτάσει στη δική τους πλευρά του δρόμου! Ή που ξεκινούν πριν ο πεζός έχει φτάσει απέναντι. Κάτι δηλαδή σαν τα συγκρουόμενα που οδηγούσαμε στο λούνα-παρκ. Έχουμε και μερικούς γονείς που εκπαιδεύουν το ανήλικο παιδί να οδηγεί και περπατάνευσαν, όταν αυτό πιάσει το αυτοκίνητο και βγει στον δρόμο, αλλά «σε ώρα που δεν έχει κίνηση» και «προσεκτικά, μη μας δει κανένας». Δεν λείπουν και τα παραδείγματα κατάληψης θέσπς πάρκινγκ για ΑμΕΑ, όταν «πρόκειται για λίγα λεπτά μόνο».

Όταν προκρίψουν δυστυχήματα, πίνουμε τις συζητήσεις, που γρήγορα καταλήγουν σε γκρίνια. Φταίνε οι νόμοι, που δεν έχουν προβλέψει κάθε περιστατικό εκτροπής, ή δεν ερμηνεύονται σωστά. Φταίει η Βουλή που κωλυσιεργεί, φταίει η Αστυνομία που δεν ήταν παρούσα στην κάθε στιγμή στο κάθε σημείο. Φαντάζεστε πόση αστυνόμευση θα χρειαζόταν για να επιβάλλει την τάξη στον καθένα από εμάς; Το πρόβλημα της κυπριακής κοινωνίας, όμως, είναι βαθύτερο. Γκρινιάζουμε που δεν εφαρμόζονται οι νόμοι, αλλά μόλις προκύψει ένας που επιβάλλεται, δεν μας αρέσει, και αναζητούμε προφάσεις για να τον υποσκάψουμε. Αυτό δεν συνέβη με την Κάρτα Φιλάθλου; Τόσα χρόνια bias στα γήπεδα μάς έκαναν να ζηλεύουμε τη Θάτσερ που σχεδόν κατέστειλε τον κουλγκανισμό. Όταν ήλθε η στιγμή να εφαρμόσουμε μια πολιτική στην ίδια κατεύθυνση, οι οργανωμένοι οπαδοί προτίμησαν να μείνουν έξω από τα γήπεδα. Με αποτέλεσμα τη μείωση εισπράξεων των σωματείων που υποστηρίζουμε και θέλουμε να διακρίνονται!

Δεν είναι αυτό παραλογισμός;

Η συλλογική ντεκαντάνς αναπτύσσεται σε εποχές που ο κόσμος έχει χάσει την εμπιστοσύνη του στους θεσμούς. Όσο οι θεσμοί λειτουργούν ικανοποιητικά, οι πολίτες προτάσσουν το κοινό καλό στις συμπεριφορές τους. Δεν θέλω να κάνω στον άλλο αυτό που δεν θέλω να μου προκαλέσει εκείνος. Όταν οι θεσμοί εκπίπτουν στη συνείδηση του κόσμου και για να συμβεί αυτό απαιτούνται πολλαπλά περιστατικά αταξίας, οι πολίτες συνομιλούν, μοιράζονται την απογοήτευσή τους, ίσως εκφράζουν την απορία τους, γιατί στα σκάνδαλα δεν επιβάλλεται κάθαρση, κάποιοι μπορεί να θέλουν οι υπαίτιοι να φυλακίζονται, αλλά όλοι μαζί, ως κοινωνία, έχουμε συρρικνωθεί. Ύστερα πέφτει η τσίπα. Είναι η ώρα που το άτομο αισθάνεται μόνο, ακυβέρνητο, χωρίς πυξίδα. Στις συμπεριφορές του κυριαρχεί το άμεσο, το προσωρινό, το προσωπικό. Στη συνείδηση δίνεται συγχωροχάρτι, με πρόφαση τα μεγαλύτερα κακά των άλλων, που πλανώνται στην ατμόσφαιρα.

Είναι κι ένα ακόμη φαινόμενο που έφερε την κυπριακή ντεκαντάνς. Είναι η κούραση του κόσμου στο εθνικό θέμα. Στη συνέχεια της εισβολής του 1974 υπήρξε μια συμπίευση και προσδοκία λύσης. Η μια δεκαετία περνά, η επόμενη έρχεται, διανύουμε την πέμπτη, και οι πολίτες έχουν κλονιστεί από την έλλειψη προόδου. Πολλοί αντιλαμβάνονται την υστέρηση εθνικής πολιτικής, αφού η συνθήκη επωδός «να καταγγέλλουμε την Τουρκία» δεν πείθει, όταν το ίδιο το Εθνικό μας Συμβούλιο αδυνατεί να εκδώσει ένα κοινό ανακονισθέν, όπως ήταν η περίπτωση στις συνεδρίες του Οκτωβρίου. Η Κύπρος έχει ανάγκη επειγόντως ένα νέο όραμα, στηριγμένο σε ουσιαστικές πρωτοβουλίες και ενέργειες. Στο όραμα οφείλουν να στρατευθούν οι ηγέτες του τόπου που έχουν το απαραίτητο ανάστημα, πολιτικοί, επιχειρηματίες και διανοούμενοι από κοινού.

Ο δρ Ξενοφών Χασάπης είναι σύμβουλος και εκπαιδευτής Στελεχών Επιχειρήσεων και Νέων. Xenophon.hasapis@gmail.com

Ευκαιρία αναβάθμισης της εθνικής άμυνας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μια εξόχως πατριωτική κίνηση θα ήταν να κλείσουν και μετά να ξανανοίξουν με εντελώς διαφορετική μορφή οι ελληνικές κρατικές αμυντικές «βιομηχανίες». Η χώρα πρέπει να κάνει τεράστια άλματα τα επόμενα χρόνια προκειμένου να ενισχύσει την άμυνά της και να κλείσει την ψαλίδα με την Τουρκία. Δεν έχει ούτε μία μέρα για χάσιμο και αυτό πρέπει να το καταλάβουμε όλοι.

Η τουρκική πολιτική ηγεσία υπέστη ένα μεγάλο σοκ το 1974, όταν το αμερικανικό Κογκρέσο επέβαλε το εμπάργκο στην πώληση εξοπλισμών λόγω της εισβολής στην Κύπρο. Πήρε την απόφαση να δημιουργήσει δική της πολεμική βιομηχανία. Εκμεταλλεύθηκε στο έπακρον την πάλη ποτέ στενή σχέση με το Ισραήλ και πήρε από αυτό προηγμένη και ευέλικτη τεχνολογία.

Εμείς φροντίσαμε τα τελευταία 40 χρόνια να μετατρέψουμε τις κρατικές εταιρείες σε κακές ΔΕΚΟ, χωρίς σοβαρό μάντζμεντ, με επικεφαλής στελέχη από τα κομματικά αζήττητα. Σοβαρά προγράμματα εκσυγχρονισμού και επiskeυών έχουν βαλτώσει εδώ και χρόνια. Κανείς δεν ξέρει πόσο κοστίζει η μαύρη τρύπα αυτών των εταιριών, οι οποίες δεν έχουν καταφέρει να συνδεθούν με ευρωπαϊκά ή άλλα δίκτυα παραγωγής υλικού γιατί δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προδιαγραφές τους.

Η κακοδιαχείριση του συγκεκριμένου τομέα, σε συνδυασμό με τη σπατάλη και τη διαφθορά στους εξοπλισμούς, αποτελεί ένα πραγματικό και διαχρονικό έγκλημα του πολιτικού συστήματος. Λύσεις υπάρχουν. Ισραηλινές και αμερικανικές εταιρείες ενδιαφέρονται, σε συνεργασία με τις λίγες

ελληνικές που δραστηριοποιούνται σοβαρά στον κλάδο, για να αγοράσουν ή να συνεταιρισθούν με τις κρατικές εταιρείες. Τις θέλουν προφανώς «καθαρές», κυρίως από τα βαρίδια και την αμαρτωλή κουλτούρα του παρελθόντος. Οπως θα ήθελε κάθε σοβαρός επενδυτής.

Το ελληνικό κράτος έχει μπροστά του σημαντικά προγράμματα εκσυγχρονισμού ή απόκτησης νέου υλικού. Ανθρώπινο ταλέντο στην έρευνα διαθέτουμε. Το Ισραήλ και ενδεχομένως οι ΗΠΑ θα «έπαιζαν» σε ένα νέο σκηνικό. Η Ελλάδα μπορεί να απαιτήσει, για κάθε δολάριο που ξοδεύει, να μένει κάτι πίσω σε παραγωγή αλλά και σε έρευνα και τεχνογνωσία. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει με το σημερινό καθεστώς.

Οι πολιτικοί μας, είτε είναι υπουργοί Οικονομικών είτε Αμυνας, αντιστέκονται και υπερασπίζονται το στάτους κβο. Άλλος γιατί φοβάται να τον κατηγορήσουν για ξεπούλημα κρατικής περιουσίας, άλλος γιατί απλώς έχει κάπου να διορίζει κόσμο. Βρισκόμαστε όμως σε συνθήκες εκτάκτου ανάγκης. Η πολιτική μας ηγεσία πρέπει να ομονοήσει και να συμφωνήσει σε ένα πρόγραμμα που θα μας βγάλει από το τέλμα και θα δώσει λύσεις στο αμυντικό πρόβλημα της χώρας ενισχύοντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη και την έρευνα. Η αδράνεια και η ολιγωρία από εδώ και πέρα θα είναι ασυγχώρητες. Η γεωπολιτική συγκυρία είναι μοναδική, το ενδιαφέρον από το Ισραήλ και άλλους είναι ζωντανό τώρα, αύριο μπορεί να περάσει. Ο ψευτοπατριωτισμός όσων υπερασπίζονται το στάτους κβο είναι το φύλλο συκής για να κρύψουν τον άκρωσ πελατειακό και φαύλο τρόπο με τον οποίο χειρίσθηκαν διαδοχικές κυβερνήσεις τον τομέα της άμυνας.

Καθώς οι σχέσεις της Τουρκίας με τη Ρωσία ενισχύονται συνεχώς, ενώ αυτές με τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση επιδεινώνονται, δεν είναι απίθανο το ενδεχόμενο κάποια ημέρα η Ελλάδα και η Τουρκία να μην είναι μέλη της ίδιας Συμμαχίας. Είτε επειδή οι σχέσεις Αγκυρας - Μόσχας θα είναι πλέον ισχυρότερες απ' ό,τι μεταξύ Αγκυρας και Ουάσινγκτον, είτε επειδή το ΝΑΤΟ θα έχει υπονομευθεί και από άλλους παράγοντες, ίσως βρεθούμε με ένα ακόμη πιο σκληρό σύνορο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Το γεγονός ότι οι δύο χώρες εντάχθηκαν στο ΝΑΤΟ την ίδια ημέρα –18 Φεβρουαρίου, 1952– δεν σημαίνει ότι η μεταξύ τους σχέση ήταν ομαλή. Τι θα ακολουθήσει, όμως, όταν η Τουρκία δεν θα δεσμεύεται καθόλου από το γεγονός ότι και αυτή και η Ελλάδα είναι μέλη της ίδιας Συμμαχίας;

Η απλή απάντηση θα ήταν ότι τίποτα δεν θα αλλάξει, ότι η Τουρκία ήδη έκανε ό,τι ήθελε. Το γεγονός ότι η Ελλάδα αποσύρθηκε από το στρατιωτικό σκέλος της Συμμαχίας από το 1974 έως το 1980 σε ένδειξη δια-

Ελλάδα, Τουρκία εκτός ΝΑΤΟ;

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΠΑ**

μαρτυρίας για την αδράνεια του ΝΑΤΟ μπρος την τουρκική εισβολή στην Κύπρο ενισχύει αυτή την αντίληψη. Όμως, το γεγονός ότι και οι δύο χώρες είχαν κοινούς συμμάχους και χρησιμοποιούσαν παρόμοια οπτικά συστήματα συνέβαλε σε μια ελάχιστη συνεννόηση που ενίοτε οδηγούσε σε παρεμβάσεις που εκτόνωναν την κατάσταση. Η υπόθεση των Ιμίων είναι μόνο μια τέτοια περίπτωση. Ήταν σαφές ότι το ΝΑΤΟ δεν θα ανάγκαζε την Τουρκία να υιοθετήσει μια συμπεριφορά που εμείς θα θέλαμε, αλλά υπήρχε η αίσθηση ότι τα πράγματα δεν θα ξεφύγαν τόσο ώστε να υπάρξει σύρραξη μεταξύ των δύο χωρών.

Εάν, όμως, πάψει η «συμμαχική» σχέση, εάν η Ελλάδα βρεθεί στο στρατόπεδο των ΗΠΑ, ενώ η Τουρκία συμμαχεί με τη Ρωσία και χρησιμοποιεί ρωσικά οπτικά συστήματα (όπως πυραύλους S-400 και μαχητικά Sukhoi 35), τότε από κοινό προπύργιο εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης οι δύο χώρες θα αποτελούν το σύνορο ενός νέου Ψυχρού Πολέμου. Η ένταξη σε μια συμμαχία, όμως, σημαίνει και τη στήριξη των συμμαχικών βιομηχανιών όπλων. Ήδη, έχουμε δει τη μία

«αγορά του αιώνα» μετά την άλλη στην Ελλάδα και την Τουρκία, λόγω της έντασης μεταξύ των δύο συμμάχων. Εάν ποτέ βρεθούν σε αντίπαλα στρατόπεδα, η παραδοσιακή ένταση θα οδηγήσει στη δοκιμή αντιπάλων συστημάτων και σε νέες κούρσες εξοπλισμών, οι οποίες, με τη σειρά τους, θα προκαλούν μεγαλύτερη ανασφάλεια και νέες αγορές όπλων. Τρίτοι θα ενθαρρύνουν την ένταση.

Η κατάσταση στην περιοχή είναι ρευστή και η χώρα μας κάνει καλά να ενισχύει τις σχέσεις της με τις ΗΠΑ και με το Ισραήλ. Αυτό θα έχει επιπτώσεις, όμως, στις σχέσεις με τη Ρωσία και απαιτείται προσοχή ώστε η προσέγγιση μεταξύ Αγκυρας και Μόσχας, καθώς και μεταξύ Αθηνas και Ουάσινγκτον να μην οδηγήσει σε επιδείνωση των σχέσεων Ελλήνων και Ρώσων. Χρήσιμο θα ήταν οι ΗΠΑ να μην απαιτούν τον αποκλεισμό του ρωσικού πολεμικού ναυτικού από κυπριακά λιμάνια ως προϋπόθεση για την άρση του εμπάργκο όπλων εναντίον της Κύπρου. Ωθώντας τη Ρωσία να στηρίξει την Τουρκία εναντίον της Κύπρου, και συνεπώς της Ελλάδας, θα συμβάλει σε ακόμη πιο έκρυθμη κατάσταση στην Ανα-

τολική Μεσόγειο. Αξίζει να θυμηθούμε πώς άρχισε η σημερινή προσέγγιση μεταξύ Τουρκίας και Ρωσίας. Το 2015, η Τουρκία θέλησε να επιβάλει την παρουσία της στις ρωσικές δυνάμεις που συνέδραμαν τον Σύρο πρόεδρο Ασαντ, καταρρίπτοντας ένα ρωσικό μαχητικό στη βόρειοδυτική Συρία. Ο Ερντογάν δεν δίστασε να ανταλλάξει βαριές κουβέντες με τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Όταν, όμως, ζήτησε από το ΝΑΤΟ να ενεργοποιήσει το Άρθρο 5, σύμφωνα με το οποίο όλα τα μέλη στηρίζουν αυτό που απειλείται, οι σύμμαχοι έδειξαν απρόθυμοι να κηρύξουν τον πόλεμο στη Ρωσία λόγω τουρκικής αμετροπέπας. Οι ρωσικές κυρώσεις εναντίον της Τουρκίας και το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016 (όπου ο Ερντογάν βλέπει αμερικανικό δάκτυλο) έπεισαν τον Τούρκο πρόεδρο να στραφεί προς τη Ρωσία. Η όλη προσέγγιση, δηλαδή, ήταν προϊόν αυτοσχεδιασμού. Ασφαλώς, δεν αποκλείεται και αναθερμάνση των σχέσεων ΗΠΑ - Τουρκίας. Όμως, καθώς περνάει ο καιρός ενισχύονται οι δεσμοί Τουρκίας - Ρωσίας. Τίποτα δεν είναι απίθανο και τίποτα δεν είναι δεδομένο.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ, limas@kathimerini.gr

Επαγγελματίες οιονοσκόποι

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η ομιλία του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή στη Θεσσαλονίκη την περασμένη Κυριακή αντιμετωπίστηκε από ορισμένους –πολιτικούς, πολιτικολογούντες και αναλυτές– ως εκτενέστατος χρονομός, που θα έπρεπε να τύχει αποκριπτογραφήσεως. Μόνον που ο κ. Καραμανλής είπε ακριβώς αυτά που εννοούσε.

Πρόεβη, δηλαδή, σε μία καταγραφή των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η χώρα, λόγω της ρευστότητας που επικρατεί στην περιοχή, των εκκόνων δράσεων της Τουρκίας στο Αιγαίο και στην Κύπρο, των διακυμάνσεων της αμερικανικής πολιτικής και της αδυναμίας της Ε.Ε. να διαδραματίσει στη διεθνή σκηνή ρόλο αντίστοιχο της οικονομικής ισχύος της.

Είπε εν ολίγοις ο κ. Καραμανλής αυτά επί των οποίων συμφωνούν όλα τα πολιτικά κόμματα και προειδοποίησε ότι οι Έλληνες οφείλουμε να προετοιμασθούμε διότι εάν, ο μν γένοιτο, υπάρξει ένοπλη σύγκρουση με την Τουρκία θα είμαστε μόνοι, πράγμα αληθές ούτως ή άλλως.

Κάποιοι υπολόγισαν το διάστημα που μεσολάβησε από το 2009 έως την ομιλία που εξεφώνησε προ εβδομάδος και βρήκαν πως χρονικώς συνέπιπτε με την πρώτη δημόσια τοποθέτηση του θείου του, μετά την εγκατάστασή του στο Παρίσι, και διατύπωσαν την άποψη πως προεξαγγέλλει την εκ νέου ανάληψη της αρχηγίας της Ν.Δ.

Αυτή η προσέγγιση είναι αυθαίρετη καθώς ο κ. Κώστας Καραμανλής δεν πρόβη σε δηλώσεις για πρώτη φορά. Τοποθετήθηκε σαφώς κατά το δημοψήφισμα του 2015 και στο Μεσοδόντι, όταν διεφαινετο η πιθανότης συνομιλογησέως της συμφωνίας των Πρεσπών.

Υπάρχουν άλλοι που θεωρούν ότι η δημόσια εμφάνισή του στη Θεσσαλονίκη αποτελεί προανάκρουσμα επιθυμίας του να διεκδικήσει την Προεδρία της Δημοκρατίας. Αλλά εάν αυτός ήταν ο στόχος του θα το είχε ήδη πράξει με άλλους τρόπους και όχι διά εμφανίσεως «συμβολικής».

Η θετική αναφορά του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλο εξελήφθη ως στήριξη της επανεκλογής του στο αξίωμα έναντι μιας θρυλούμενης ανорθοδόξου πολιτικής υποψηφιότητας, που εικάζεται ότι προωθεί ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης. Αλλά ήδη όταν κυκλοφόρησε αυτή η φήμη, βουλευτές της Ν.Δ. φρόντισαν να στείλουν «σήμα» αντιδράσεώς τους. Και μόνον το γεγονός ότι ο κ. Μητσοτάκης μείωσε στις 120 με 130 τις απαραίτητες ψήφους για την εκλογή Προέδρου δείχνει ότι λαμβάνει υπ' όψιν το ενδεχόμενο διαρροών. Αλλά ο πρωθυπουργός δεν φαίνεται να έχει αποφασίσει περί του θέματος ακόμη. Δικαιώματά του να το πράξει, όποτε κρίνει σκόπιμο.

Διατυπώνονται επικρίσεις διότι ο κ. Καραμανλής δεν μετέχει στον «υπέρ πάντων αγώνα» που δίδει η Ν.Δ. στη Βουλή. Το πράττει με τον τρόπο του ο κ. Αντώνης Σαμαράς και κάποιοι ισχυρίζονται ότι «υπονομεύει» την πολιτική του κ. Μητσοτάκη με τις «ακρότητες» του. Δεν έχει τέλος προφανώς αυτή η ιστορία.

Εάν υπάρχει κάποια δυσανεξία στους βουλευτές θα πρέπει να αποφασίσουν οι ίδιοι τι θα πράξουν. Κάποιοι από τους πρώην ηγέτες τους δεν φαίνεται να έχουν την πρόθεση να γίνουν «ομαδάρχες». Ο κ. Καραμανλής είναι ένας εκ αυτών. Εκ των τριακοσίων βουλευτών υπάρχουν τρεις πρώην πρωθυπουργοί, που δεν ηγούνται κομμάτων και ενεργούν κατά τη φύση τους. Μένουν άλλοι 297.

Εστω με ερασιτεχνική, του μέσου πολίτη πληροφόρηση, η περιθωριακή επιφυλλίδα θέλει να καταγράψει, σχεδόν με τίτλους, τα προβλήματα που η αντιμετώπισή τους κρίνει τη συνέχεια της κρατικής υπόστασης του Ελληνισμού: Αν θα εξακολουθήσει να υπάρχει ή αν θα διαμελστεί και μοιραστεί σε γείτονες λαούς και αλλόφυλους μετανάστες το ελληνόνυμο σημερινό κρατίδιο. Αν θα ξαναβρεί συλλογική ταυτότητα και «νόημα» ιστορικής ύπαρξης ή αν θα συντηρείται προσχηματικά, για να εξυπηρετούνται εφήμερες σκοπιμότητες του ΝΑΤΟ, των ΗΠΑ, της Ε.Ε. ή κρυμμένων σε ανώνυμους χρηματοπιστωτικούς κολοσσούς Κροίσων.

Πρώτο, βέβαια, κατεπείγον πρόβλημα, το δημογραφικό. Οι προβλέψεις επικείμενης ραγδαίας κατάρρευσης των σημερινών αναλογιών στη σύνθεση του εγχώριου πληθυσμού είναι συγκεκριμένες και ρεαλιστικά τεκμηριωμένες. Η διεθνής εμπειρία διαθέτει δοκιμασμένες πρακτικές, πολιτικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, ικανές να ανακατίσουν το μοιραίο. Όμως ο ολοκληρωτισμός της διεθνοποιημένης ισχύος των «Αγορών» έχει κατορθώσει το άπιστευτο: Οι άλλοτε στρατευμένοι τυφλά στα οράματα του ομογενοποιημένου διεθνούς προλεταριάτου, μάχονται σήμερα με πάθος για τα συμφέροντα του διεθνισμού των «Αγορών». Οποιον μίλαιο για «δημογραφικό» τον εξουδετερώνουν με τη ρετσινιά του «εθνικιστή», του «ακροδεξιού», του «γεοναζιστή» (βλ. στη χώρα μας τη «Ριζοσπαστική Αριστερά»).

Δεύτερο κατεπείγον πρόβλημα:

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Πρώτα βγαίνει η ψυχή, ύστερα το χούι

Είναι των αδυνάτων αδύνατο να επιβιώσει ένα κρατικό σχήμα, όπου τα 6/10 του πληθυσμού συνωστιζονται σε μια πρωτεύουσα εξωφρενικού πολεοδομικού παραλογισμού. Τέτοια εγκλήματα πολιτικής ανευθυνότητας έχουν οπωσδήποτε ημερομηνία λήξεως, εγγύτατα και δυστυχώς αναπόφευκτα.

Τρίτο πρόβλημα: Έχουν ακόμα βραχύτερη προοπτική κοινωνίες, στις οποίες το 15% του συνολικού αριθμού των φορολογουμένων κατάρχεται το 53% του συνολικού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Η αδικία διαλύει κοινωνίες.

Τέταρτο πρόβλημα: Αποκλείεται κατηγορηματικά να επιβιώσει σήμερα μια κοινωνία από την οποία έχει εκλείψει το είδος του δημόσιου λειτουργού και πλεονάζουν πληθωρικά οι δημόσιοι υπάλληλοι. Ο δημόσιος υπάλληλος είναι η παραστική απομίμηση του δημόσιου λειτουργού. Δεν ήταν προσωπική του επιλογή να αρνηθεί τον στίβο του ιδιωτικού ανταγωνισμού, προκειμένου να υπηρετήσει κάποιον τομέα των κοινωνικών αναγκών. Στην Ελλάδα του παρακμιακού συγκεντρωτικού κράτους (από τότε που σκόπημα ξεριζώθηκε ο πανάρχαιος θεσμός των αυτοδιοικειζόμενων κοινοτήτων), το κίνητρο για την επιλογή της δημοσιοϋπαλληλικής «καριέρας» ήταν, κατά κανόνα, ασφκτικά ατομοκεντρικό: το ισοβίο και τακτό εισόδημα, οι προνομίες αργιών, η ανεξέλεγκτη προαγωγή, οι ατελείωτες εφευρέσεις επιδομάτων, η αυτονόητη ατιμωρησία (ή/και ποινική) εγκλημάτων.

Πέμπτο κατεπείγον πρόβλημα: Η δεδομένη και πανθομολογούμενη κατάρρευση του εκπαιδευτικού στην

Ελλάδα συστήματος – από το νηπιαγωγείο ως και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Η κατάρρευση ειδικά της Παιδείας σε μια κοινωνία είναι, κατά κανόνα, πρώτη φάση διάλυσης και αποδιοργάνωσης της συλλογικότητας στο σύνολό της. Το παρανοϊκό μίσος για σιδηποτε είναι «δημόσιο», η καταστροφική υστερία που ακრυστεί μεθοδικά τα σήματα της τροχαίας κίνησης, τις πινακίδες ονομασίας των δρόμων, τις προτομές και τα διακοσμητικά γλυπτά σε δημόσιους χώρους, αυτή η ασύδοτη έκρηξη πρωτογονισμού και βαρβαρότητας κυοφορείται, εκτρέφεται και τελικά οκυρώνεται μέσα στα σχολικά και πανεπιστημιακά κτήρια, σπουδαστήρια, γραφεία. Και διαρκεί αυτός ο εφιάλτης στην Ελλάδα σαραντά πέντε (45) χρόνια τώρα. Δεν είναι ευθύνη και αρμοδιότητα της αστυνομίας αυτό το παγιωμένο έγκλημα, είναι αποκύημα του μηδενισμού που συνιστά τη «φιλοσοφία» του «προοδευτικού» εκπαιδευτικού μας συστήματος και την «προοδευτική» λογική («χωρίς αιδώ ή λύπην») του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου.

Εκτο, κρισιμότατο πρόβλημα, η θεομοιμημένη ατιμωρησία των πρωτατιών της παρακμιακής αποσύνθεσης και έσχατης ανυποληψίας του Ελληνισμού σήμερα. Δεν υπάρχει, ίσως, σε ολόκληρο τον πλανήτη ευτελέστερο και αναξιοπρεπέστερο νομικό αίσχρορύγημα από το άρθρο 86 του ελλαδικού Συντάγματος «περί ποινικής ευθύνης υπουργών» και από τους «εκτελεστικούς νόμους» που το συνοδεύουν. Μόνο η πλειοψηφία του κοινοβουλίου μπορεί να παραπέμψει σε ανακριτική διερεύνηση και δικαστική κρίση έγ-

γκλημα βουλευτή - υπουργού - πρωθυπουργού, ποτέ ένα πολίτηs ή αριθμός πολιτών – είναι απόλυτα σίγουρος ο συνταγματικός νομοθέτης ότι «κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει». Ετσι, οι πρωθυπουργοί και οι υπουργοί που βύθισαν τη χώρα στον εξωφρενικό υπερδανεισμό, στην εφιαλτική χρεοκοπία και τελικά στην ανδραποδωδη υποδούλωση στους δανειστής της, αυτούς τους εξολοθρευτές των ελπίδων (συχνά και της ζωής) πολλών, πάμπολλων συνανθρώπων τους, δεν μπορεί κανείς να τους οδηγήσει στη Δικαιοσύνη. Συνεχίζουν να μας εμπαίζουν αδιάντροπα: Αρθρογραφούν, αγοράζουν στη Βουλή, κλαυσαυκενίζονται στις τηλεοπτικές οθόνες – μόνο στον δρόμο δεν τολμούν να εμφανιστούν οι μισοαροί.

Ενδεικτικά, βεβαίως, είναι τα έξι προβλήματα που προδιαγράφουν το ιστορικό τέλος (αν όχι και την τυπική εξαφάνιση) του ελληνώνυμου κρατιδίου. Τα ίδια ή ανάλογα έχουν προβληθεί και αναλυθεί πολλές φορές με δημόσιο λόγο. Χωρίς να προκαλέσουν την παραμικρή αντίδραση. Όταν η αυτοκτονική υστερία κυριαρχήσει, δεν ανακαιτίζεται ούτε με τη λογική ούτε με το συναίσθημα: η ροπή για την πτώση στο κενό είναι απαραιτησίτη – ηδονικός ήλιγγος.

Και η σημερινή κυβέρνηση ενός φιλόδοξου, υποτίθεται, νέου στην ηλικία πολιτικού είναι καταγωγικά κυριαρχημένη από αυτόν τον ήλιγγο. Το βεβαίως στην στελέχωση του υπουργείου Εξωτερικών και του υπουργείου Παιδείας, η ασύδοτη κατασχώνη του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου. Για να επαληθευτεί το λαϊκό γινώμικο: «Πρώτα βγαίνει η ψυχή, ύστερα το χούι».

Σεβασμός στην παραπλάνηση, στην παραπληροφόρηση και στην συνωμοσιολογία;

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

«**Θ**έλω να ξεκαθαρίσω κάτι. Απόδειξα κατά την πολιτική μου διαδρομή ότι τολμώ. Αλλά και απόλυτα σέβομαι την ετυμγορία του λαού. Δεν δίστασα το 2004 να ηγηθώ της εκστρατείας υπέρ του «ΝΑΙ». Αλλά ποτέ μου ποτέ δεν περιφρόνησα το 76% που απέρριψε εκείνη τη λύση», είπε ο ΠτΔ στην αντικατοχική εκδήλωση των Μορφιτών. Στο ίδιο πνεύμα ήταν και η συνέντευξή του στο Σίγμα: « Το 76% είπε «ΟΧΙ» και δεν μπορώ να το παραγνωρίσω», αν Έφερε χαρακτηριστικά. Η λύση που τότε ήταν η ώρα της αλήθειας, η ώρα που η ιστορία κτυπούσε την πόρτα μας και δεν μπορούσε να αγνοηθεί, όπως έλεγε το 2004 ο ΠτΔ, τώρα είναι απλά «εκείνη η λύση», Ή καλύτερα η «όποια λύση».

Δεν νομίζω να υπάρχει κανείς που αμφισβητεί το ότι ο ΠτΔ σεβάστηκε την βούληση του 76% του λαού που τάχθηκε εναντίον του σχεδίου Ανάν. Μπορεί να τον επικρίνουν για πολλά αλλά στο θέμα αυτό η πολιτική του μετά το Μοντ Πελεράν 1 αποδεικνύει, πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, ότι όχι μόνο σεβάστηκε την απόφαση του λαού αλλά και την υιοθέτησε πλήρως.

Σίγουρα είναι καθήκον αλλά και υποχρέωση του κάθε σωστού ηγέτη να σέβεται την ετυμγορία του λαού. Φτάνει όμως η ετυμγορία αυτή να είναι η πραγματική βούληση και όχι προϊόν παραπλάνησης και παραπληροφόρησης. «Πόσο όμως μπορώ να διαχωρίσω τις συμπεριφορές μελών του Εθνικού Συμβουλίου, του Κυβερνητικού Εκπροσώπου μη εξαιρουμένου, από τη γενικότερη στάση του Προέδρου αφού με την ανοχή του επί καθημερινής βάσεως ο λαός στην Κύπρο βομβαρδίζεται κυριολεκτικά με τις συνωμοσιολογίες σε βάρος μας, με την παραπληροφόρηση που πάντα στόχο είχε τη διαμόρφωση μιας κοινής γνώμης με αρνητική προδιάθεση», έλεγε ο ΠτΔ στις 15 Απριλίου του 2004 στο έκτακτο συνέδριο του ΔΗΣΥ για το σχέδιο Ανάν.

Την λαϊκή ετυμγορία που σήμερα σέβεται και με την οποία στην ουσία ταυτίστηκε, ο ίδιος την αποκαλούσε προϊόν συνωμοσιολογίας , παραπλάνησης και παραπληροφόρησης. Κατά τον ίδιο η στάση του τότε πρόεδρου Τάσου Παπαδόπουλου και η ανοχή που επέδειξε διαμόρφωσε μια κοινή γνώμη με αρνητική προδιάθεση την οποία όμως σήμερα θεωρεί καθήκον του να σεβάσει.

«Και πώς άλλως να εξηγήσω τον μπενιόμο του συνόλου των όσων είχαμε επιτύχει μεταδίδοντας ουσιαστικά το μήνυμα της ήττας; Πόσο όμως δεν είναι ενδεικτικά των αντιλήψεων του Προέδρου για την επιδιωκόμενη λύση όταν στο διάγγελμα του με δάκρυα λήπης ανέφερε πως «παρέλαβα κράτος διεθνώς αναγνωρισμένο και δεν θα παραδώσω κοινότητα χωρίς δικαίωμα λόγου διεθνώς και σε αναζήτηση κηδεμόνων», συνέχισε ο ΠτΔ στο έκτακτο συνέδριο του ΔΗΣΥ.

Μήπως με την ίδια λογική και ο ίδιος μεταδίδει παρόμοιο μήνυμα ήττας, σίγουρα χωρίς δάκρυα λήπης, όταν στις 18 Ιανουα-

ρίου του 2019 δήλωνε: «Να μην κινδυνέψει η Κυπριακή Δημοκρατία να μετατραπεί σε κοινότητα»; «Δεν υπήρξε πάγια δική μας αξίωση για ένα ομοσπονδιακό κράτος με μια κυριαρχία, με μια υπηκοότητα και με μια και μόνο διεθνή προσωπικότητα ώστε να αποτρέψουμε αυτό που μόνιμα διεκδικούσε και διεκδικεί ο κ. Ντενκτάς για την ύπαρξη δύο κρατιδίων με διεθνή αναγνώριση και λόγω διεθνώς; Σε τι άλλο οδηγεί αυτή η προσέγγιση του Προέδρου παρά σε λύση δύο χωριστών κρατών;».

Μήπως όσοι σήμερα επικρίνουν τον ΠτΔ ότι προβληματίζεται για άλλες μορφές λύσης διερωτώνται με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο, πολύ σωστά, διερωτάτο και ο ίδιος τον Απρίλιο του 2004, ως προς το πού οδηγούσε η προσέγγιση του Τάσσου Παπαδόπουλου; Τέλος, μήπως θα μπορούσαν οι επικριτές του, ασχέτως αν είναι σκληροί η όχι, να διερωτηθούν και αυτοί για το ποιος τελικά πουλά ελπίδες, όπως ρωτούσε και ο ίδιος το 2004; «Λυπούμαι που θα είμαι σκληρός, αλλά αντιστρέφοντας τη φράση του Προέδρου θα ρωτήσω: Ποιος τελικά πουλά ελπίδες;», αναφερόμενος στον Τάσσο Παπαδόπουλο.

Και το επιστέγασμα όλων: «Είμαι εδώ για να τιμήσω τον πρώην Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Προ ολίγων ημερών είχαμε το μνημόσυνο ενός άλλου Προέδρου, του αείμνηστου Γλαύκου Κληρίδη. Και των δύο κοινός στόχος ήταν η εξεύρεση μιας ειρηνικής, βιώσιμης και λειτουργικής λύσης», δήλωσε ο ΠτΔ στο μνημόσυνο του Τάσσου Παπαδόπουλου τον Δεκέμβριο του 2018.

Τελικά ο άνθρωπος που με συνωμοσιολογίες παραπλάνησε και παραπληροφόρησε τον λαό το 2004, ο άνθρωπος που μετέδιδε μήνυμα ήττας, ο άνθρωπος που με την προσέγγισή του οδηγούσε τον τόπο σε αυτό που διεκδικούσε ο Ραούφ Ντενκτάς, είχε κοινό στόχο με τον Γλαύκο Κληρίδη; Όλα τα πιο πάνω αποτελούν μνημείο αντιφάσεων. Σίγουρα ο κάθε πολιτικός δικαιούται να αναθεωρήσει πολιτικές θέσεις. Ορισμένες φορές μάλιστα είναι και επιβεβλημένο όταν οι συγκυρίες το απαιτούν.Ακόμα, το «Μέλα Κούλπα» στην πολιτική δεν είναι δελτία. Τουναντίον, αρκετές φορές αποτελεί μια θαρραλέα πράξη. Φτάνει όμως να το παραδέχεσαι ευθαρσώς και να το τεκμηριώνεις, σεβόμενος πάντα την νοημοσύνη του λαού. Ιδίως ενός βασανισμένου και ταλαιπωρημένου λαού που για δεκαετίες κατάντησε έρμαιο των ασυναρτησιών του κάθε πολιτικάντη με αποτέλεσμα να μην μπορεί να διακρίνει το εθνικά σωστό από το λάθος και την κούφια ελπίδα από την σοβαρή προοπτική επανένωσης και απαλλαγής από την για 45 χρόνια συνεχιζόμενη κατοχή.

Ενός λαού που, όπως έλεγε ο ΠτΔ το 2004, απέρριψε το σχέδιο Ανάν γιατί παραπλανήθηκε και παραπληροφόρηκε από τους τότε συνωμοσιολόγους.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμματών ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Άνδρας με παραδοσιακή φορεσιά παρελαύνει στην παρέλαση «Ánimas del Desierto» στο Σαλτίλο του Μεξικού στο φεστιβάλ «Ημέρα των Νεκρών», που εορτάζεται κάθε χρόνο από τις 31 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου.

Στο Βερολίνο με μικρό καλάθι

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Στις **25 Νοεμβρίου** καθόρισε ο γ.γ. του ΟΗΕ την «τριμερή» συνάντηση ανάμεσα στον ίδιο και τους δύο κύριους ηγέτες. Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν υπάρχει κάποια ελπίδα για να σπάσει το σημερινό αδιέξοδο. Για να απαντηθεί το ερώτημα αυτό, πρέπει να αναλύσουμε το τι ακριβώς προκάλεσε την πλήρη στασιμότητα για δύο και μισό χρόνια, και έτσι να δούμε τι προοπτικές μπορεί να υπάρχουν σήμερα. Όλοι αναγνωρίζουν ότι το 2017 φτάσαμε ένα βήμα πριν από τη συνολική επίλυση. Το τι έκανε η κάθε πλευρά το γνωρίζει καλύτερα παντός άλλου ο ίδιος ο γ.γ. Ο απεσταλμένος του αμέσως μετά, πιθανώς με την έγκριση του ίδιου, είπε δημόσια ότι «κάθηκε μια ιστορική ευκαιρία». Τι θα έκανε η πλευρά εκείνη που υφίσταται τις συνέπειες από την εισβολή και την κατοχή; Και αν ακόμα χάριν συζητήσεως αποδεχθεί κανείς διάφορες εικασίες, η ε/κ πλευρά είχε κάθε συμφέρον να οργανώσει ξανά σε σύντομο χρόνο κύκλο των συνομιλιών για να διανύσουμε το «τελευταίο μίλι». Τι συμβαίνει τώρα; Για δύομισι χρόνια καμιά απολύτως επαφή ή συζήτηση, ένα χρονικό διάστημα μοναδικό στην ιστορία του Κυπριακού, που ούτε ο Σπ. Κυπριανού δεν θα μπορούσε να διαχειριστεί.

Έτσι φτάνουμε στην σημερινή ατζέντα και είναι αυτή που προφανώς θα τρέξει μέχρι, και κατά, το Βερολίνο. Φτάσαμε από την, σχεδόν, πλήρη συμφωνία επίλυσης, στην κατάρρευση των πάντων και στην αναζήτηση «όρων αναφοράς», δηλαδή την αναζήτηση της βάσης πάνω στην οποία θα συμφωνηθεί να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις! Αυτή η εξέλιξη, αν και σπάνια στα διεθνή διπλωματικά χρονικά, είναι συνήθης στην ιστορία της εξέλιξης του Κυπριακού. Για την αρνητική αυτή εξέλιξη των πραγμάτων, την ευθύνη έχει ο ΟΗΕ και οι διπλωμάτες που χειρίζονται το Κυπριακό. Πρώτο, γιατί ο ΟΗΕ δεν ενημέρωσε την κοινή γνώμη για τα βασικά στοιχεία της κατάληξης το 2017. Δεύτερο, γιατί δεν προέβαλε με συστηματικό τρόπο το Πλαίσιο

Επίλυσης που υπέβαλε ο γ.γ. στις 30 Ιουνίου 2017. Τρίτο, γιατί αποδέχθηκε, αν δεν εφφύρε αυτήν την ατυχή ορολογία για τους «όρους αναφοράς», αντί της μιας και ορθολογικής προσέγγισης ότι νέος κύκλος συνομιλιών έχει νόημα μόνο με βάση το «Πλαίσιο Γκουτιέρες», αλλιώς η διαδικασία δεν έχει μέλλον, ή και να μπορεί να τερματιστεί με την παραδοχή ότι το πρόβλημα, πλέον, θεωρείται «άλυτο».

Σήμερα φαίνεται ότι η περιστροφή γύρω από τις ορολογίες δεν αλλάζει κάτι, και ο ευτελισμός της διαδικασίας κτυπά κόκκινο: «όροι αναφοράς» φαίνεται να συμφωνούνται ότι είναι, πρώτο, η συμφωνία Αναστασιάδου-Έρογλου του 2014, δεύτερο, οι κατά καιρούς συγκλίσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές και, τρίτο, το «Πλαίσιο Γκουτιέρες». Μην σοβαρά πράγματα, καθώς οι δύο πρώτοι «όροι αναφοράς» έχουν τύχει αξιοποίησης, και η ουσία τους έχει ενσωματωθεί στο Πλαίσιο Γκουτιέρες.

Σε κάθε περίπτωση το ερώτημα για τις 25 Νοεμβρίου παραμένει: υπάρχει ελπίς; Τα βασικά στοιχεία δείχνουν ότι δεν υφίστανται περιθώρια για πρόοδο επί της ουσίας. Ειδικότερα: Από την επομένη της κατάρρευσης των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα ο Ν. Αναστασιάδης έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να διαλύσει το κυρίαρχο, υπέρ της επίλυσης, κλίμα στην κοινή γνώμη. Με παραποιήσεις γεγονότων γύρω από το Πλαίσιο Γκουτιέρες, ανακάλυψε άλλο, ανύπαρκτο. Με συνεχείς αλλαγές θέσεων. Με «εξειδικευμένες» αναφορές σε άλλες λύσεις (δύο κράτη ή συνομοσπονδία). Με καθημερινές επιθέσεις κατά της επίλυσης υπό το πρόσχημα της επιδίωξης της «ιδανικής» λύσης, επέφερε αποφασιστικά πλήγματα στον πλειοψηφικό συνασπισμό των δυνάμεων που αναζητούν έναν βιώσιμο συμβιβασμό μέσα στην Ε.Ε.

Η αλλαγή πολιτικής στο Κυπριακό επέφερε και την αναδιאμόρφωση των κοιμωτικών ισορροπιών στην ε/κ κοινότητα: η ηγεσία του ΔΗΣΥ από υπερασπιστής της «φιλοκληρικτικής σχολής» μετεξελιχθηκε

σε πιστό υπηρέτη της «αντικληρικτικής» πολιτικής Αναστασιάδου. Η μεταστροφή Αναστασιάδου λαμβάνει εμφανή υποστήριξη από το ΔΗΚΟ, την ΕΔΕΚ, τον Αρχιεπίσκοπο, το ΕΛΑΜ και τα περισσότερα από τα κυρίαρχα ΜΜΕ.

Ο νέος συνασπισμός των δυνάμεων όπως έχει οικοδομηθεί τα τελευταία δύο χρόνια, με διευθυντή της ορχήστρας τον Ν. Αναστασιάδου, αισθάνεται ότι έχει ετοιμάσει το έδαφος για να ελέγχει το εσωτερικό σκηνικό, ακόμα και για το ενδεχόμενο να τύχει μερικής αποδοκιμασίας από τον ΟΗΕ για τους χειρισμούς της ε/κ πλευράς. Είναι χαρακτηριστικό πως, παρά τις αλληπάλληλες αποκαλύψεις για την σκανδαλώδη παροχή «χρυσών διαβατηρίων», αυτός ο συνασπισμός του παρέχει στήριξη. Τα φιλικά κόμματα αποφεύγουν κάποια κριτική δήλωση, τα φιλικά Μέσα επιλέγουν να μην ερευνούν το φάκελο, ακόμα και για τα διαβατήρια που χορηγήθηκαν σε μέλη της μαφίας που κυβερνά την Καμποτία.

Είναι προφανές ποιες είναι οι πραγματικές προτεραιότητες του Ν. Αναστασιάδου. Δεν τον ενοχλεί που οι διεθνείς παίκτες τον θεωρούν ως τον κύριο υπεύθυνο για το ναυάγιο της διαπραγματεύσεως. Δεν τον ενοχλεί που η Κύπρος ταυτίζεται με αδιαφανείς διαδικασίες στην πώληση διαβατηρίων, φτάνει να «ελέγχει» το εσωτερικό σκηνικό.

Ένα «μυστικό» στο δρόμο για το Βερολίνο αφορά τις πραγματικές προθέσεις του γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες. Πιθανώς να θέλει να ολοκληρώσει κάποια συλλογική ευθύνη των Η.Ε. και να μιλήσει στη συνέχεια δημόσια. Πιθανώς να κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κήρυξη της προσπάθειας ως «ατελέσφορνη», να αποτελεί το ύστατο χαρτί του για να επιτύχει επανάληψη των συνομιλιών με τους όρους που θέτει ο ίδιος. Σε κάθε περίπτωση, αποτελεί τον μόνο «παίκτη» επί σκηνής, (άλλωστε, δεν απέμεινε και άλλος), που η ε/κ ηγεσία δεν μπορεί να του πει ότι «κάθηνκαν τα πρακτικά», ή ότι «έχετε δύο Πλαίσια, με ποιο θα παίξουμε;»...

Η πολεμική του ΑΚΕΛ συνιστά υπονόμευση θεσμών

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Η **προσπάθεια** του ΑΚΕΛ να διαβάλει τον πρόεδρο με υπαινικτικά σχόλια και ερωτήματα που υποτίθεται αφορούν το επενδυτικό πρόγραμμα πολιτογραφίσεων έχει από καιρό ξεπεράσει τα όρια της θεμιτής αντιπολιτευσης και του ελέγχου που καθήκοντως οφείλει να ασκεί ένα κόμμα.

Η πολιτική τους ασκείται πλέον με τρόπο που στρέφεται κατά της ίδιας μας της χώρας, καθώς υπονομεύει την αξιοπιστία των οργάνων, θεσμών και των διαδικασιών που ακολουθούνται. Θέλω να υπενθυμίσω πως για όλα τα ζητήματα που έχουν εγερθεί έχουν δοθεί σαφείς απαντήσεις. Αν αυτές οι απαντήσεις δεν αρέσουν στο ΑΚΕΛ, δεν μπορεί αυτό να αλλάξει την πραγματικότητα, τόσο για την επιτυχία και χρησιμότητα του προγράμματος όσο και για τον τρόπο που η κυβέρνηση το αξιοποιεί για το καλό της οικονομίας και του τόπου.

Συνδέοντας πράγματα που πολλές φορές είναι άσχετα μεταξύ τους, το ΑΚΕΛ επιχειρεί μία ακόμη προσωπική επίθεση κατά του προέδρου και χρησιμοποιεί αυτή την φορά το γεγονός ότι ο πρόεδρος αξιοποιεί για ταξίδια του στο εξωτερικό τις

υπηρεσίες συγκεκριμένης εταιρείας. Παρουσιάζουν το θέμα αυτό ως να είναι ένα σκάνδαλο το οποίο προσπαθεί να αποκρύψει η κυβέρνηση. Δεν διαφεύγει όμως από κανέναν πως για αυτό που αποκαλούν σκάνδαλο, βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα από τον καβ' ύλη αρμόδιο θεσμό που δεν είναι άλλος από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Εδώ να υπενθυμίσουμε πως οι πτήσεις πριν από το 2018 έχουν ήδη ελεγχθεί και τα αποτελέσματα του ελέγχου περιλαμβάνονται στην έκθεση του Γ.Ε. που δημοσιεύτηκε το καλοκαίρι και στην οποία τίποτε το μεμπτό δεν έχει εντοπιστεί.

Το ΑΚΕΛ παρουσιάζει ως επικείμερη και ως ύποπτη συναλλαγή το γεγονός ότι επί δικής του διακυβέρνησης δόθηκαν μόλις 185 πολιτογραφήσεις ενώ επί διακυβέρνησης Αναστασιάδου, αυτές πλησιάζουν τις 4.000.

Οι αριθμοί που δίνουν είναι ορθοί, αλλά γι' αυτούς τους αριθμούς είναι το ΑΚΕΛ που πρέπει να λογοδοτήσει στον κυπριακό λαό, καθώς είναι αυτοί που εισήγαγαν το συγκεκριμένο πρόγραμμα στη χώρα μας χωρίς όμως να καταφέρουν να έχουν τα αποτελέσματα που είχε στη συνέ-

χεια. Και αυτό γιατί η κατάσταση της οικονομίας και της χώρας κατά την περίοδο που κυβερνούσαν, σε ελάχιστους ξένους επέτρεψε να το αξιοποιήσουν και να επενδύσουν στην Κύπρο. Για αυτό και ανάμεσα στα 185 διαβατήρια που εξέδωσαν πολλά ήταν αυτά που ήταν πραγματικά ύποπτα:

Ανάμεσα στις 185 πολιτογραφήσεις που έδωσαν (το 2010), περιλαμβάνονταν και ο ξάδερφος του προέδρου της Συρίας Ράμι Μακλούφ, στον οποίο τα Ηνωμένα Έθνη και η Ευρωπαϊκή Ένωση είχαν επιβάλει κυρώσεις από το 2008. Αναγκάστηκαν να άρουν την πολιτογραφησή του μετά από κατακραυγή και έντονες διεθνείς αντιδράσεις.

Ανάμεσα στα μόλις 185 διαβατήρια που χορήγησαν, περιλαμβάνονταν δύο πρόσωπα που πήραν διαβατήριο και τα οποία είναι στη μαύρη λίστα της Ουκρανίας και άλλων χωρών με την κατηγορία για ξέπλυμα χρήματος 5,5 δισ. Σε αυτούς αναφέρθηκε στο παρελθόν και ο γνωστός οργανισμός OCCPR τον οποίο επικαλούνται επιλεκτικά. Ακόμη και σε κυπριακά δικαστήρια υπήρξαν αναφορές σε 4-5 τραπέζιτες, ξένους τράπεζας στην χώρα μας,

οι οποίοι πολιτογραφήθηκαν Κύπριοι με αντάλλαγμα να δοθεί δάνειο με ευνοϊκούς όρους σε ποδοσφαιρικό σωματείο.

Το ΑΚΕΛ είναι, λοιπόν, που χρωστά απαντήσεις στον κυπριακό λαό: α) Διαφωνούν με την ύπαρξη προγράμματος πολιτογραφίσεων και αν ναι από πότε διαφωνούν; β) Αν δεν διαφωνούν σε τι εξυπηρετεί εκτός από μικροκομματικές σκοπιμότητες η πολεμική που ασκούν;

Το ΑΚΕΛ μιλά για διαφθορά, αναφέρειται σε ξένες ταινίες κλπ. Όσοι είδαν την ταινία (Laundromat), στην οποία αναφέρονται, γνωρίζουν ότι οι αναφορές στην Κύπρο αφορούν τις λεγόμενες εταιρείες κέλυφος. Αυτές που επί δικής τους διακυβέρνησης δημιουργήθηκαν κατά δεκάδες χιλιάδες και έκλεισαν εν μια νυκτί από την παρούσα κυβέρνηση το 2016. Το ΑΚΕΛ θεωρεί σήμερα ότι η χώρα μας έχει εκτεθεί από τις εταιρείες κέλυφος, αλλά όταν η κυβέρνηση τις έκλεισε, αυτοί κατήγγειλαν την κυβέρνηση λέγοντας ότι ο Αναστασιάδης πληττεί τις σχέσεις μας με την Ρωσία. Τελικά, τι και ποιους ήθελε να προστατεύσουν όταν ζητούσαν να μην κλείσουν οι εταιρείες κέλυφος; Ποιον τα συμφέρον-

τα ήθελεν τότε να εξυπηρετήσουν;

Η επιτυχία του προγράμματος μετά το 2014 οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα ευρίσκεται σε σταθερή πορεία ανάπτυξης. Οι ξένοι επενδυτές που εμπιστεύτηκαν τη χώρα μας πολλαπλασιάστηκαν, ακριβώς γιατί η χώρα μας ανέκτησε διεθνώς την αξιοπιστία της Το πρόγραμμα πολιτογραφίσεων υπήρξε χρήσιμο ιδιαίτερα την περίοδο κατά την οποία η χώρα μας ήταν στο χείλος της καταστροφής. Συνέβαλε στη διάσωση της οικονομίας μας, στην επιστροφή σε ανάπτυξη, στην μείωση των Μην Εξυπηρετούμενων Δανείων από επιχειρήσεις ανάπτυξης γης. Συνέβαλε με αυτό τον τρόπο στη μείωση της ανεργίας σε δεκάδες τομείς και στην διατήρηση αξιοπρεπών ημερομισθίων σε περιόδους που η ανέχεια κτυπούσε την πόρτα πολλών νοικοκυριών.

Είναι, επίσης, γεγονός και το αναγνωρίζουμε, ότι συνέβαλε επίσης και στην αρνητική εικόνα που δημιουργήθηκε εξ αφορμής άλλων – παλαιότερων κυρίως – περιπτώσεων που αφορούσαν το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Γι' αυτό και με σειρά αναθεωρήσεων του προγράμματος, με τελευ-

ταία εκείνη του Φεβρουαρίου του 2019 προσπαθούμε να προστατεύσουμε την οικονομία αλλά και το καλό όνομα της χώρας μας.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, αμφιβολία που εκείνοι που παραμένουν εκτεθειμένοι και σε αυτή, με την χωρίς όρια εκ μέρους τους αντιπαράθεση είναι εκείνοι που την καλλιεργούν. Η κυβέρνηση Αναστασιάδου αναλαμβάνοντας το 2013 τη διακυβέρνηση του τόπου, αντιμετώπισε μία άνευ προηγουμένου κρίση.

Ο πρόεδρος σωστά έκρινε ότι έπρεπε για να βγούμε από τα αδιέξοδα να αξιοποιήσουμε κάθε δυνατό μέσον που είχαμε στη διάθεσή μας. Το πρόγραμμα των πολιτογραφίσεων, ήταν ένα από τα εργαλεία που συνέβαλαν στην έξοδο από την κρίση. Σήμερα είμαστε πια σε θέση που να ελέγχουμε τυχόν παρενέργειες, που όλοι παραδεχόμαστε πως υπήρξαν. Σε αυτή την προσέγγιση θα πρέπει να είμαστε συναινετικοί και δημιουργικοί για να φέρουμε την επόμενη ημέρα για την οικονομία και τον τόπο.

Ο κ. Πέτρος Δημητρίου είναι διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
παρουσιάζει

ΠΑΡΑΜΥΘΟΠΟΛΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Παιχνίδι της Τουρκίας με το προσφυγικό

Απόπειρα να ενταχθεί ως αντικείμενο διμερούς συζήτησης στο πλαίσιο επαφών για τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Πληθαίνουν οι ενδείξεις για την τουρκική προσπάθεια μεταφοράς του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος σε ένα πλαίσιο διμερούς συνεννόησης με την Αθήνα. Των σαφών υπαιτιγμών περί κακομεταχείρισης των μεταναστών από τις ελληνικές αρχές του υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσο-γλν, είχε προηγηθεί μια σαφής προσπάθεια να ενταχθεί το ζήτημα ως αντικείμενο συζήτησης ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία στο πλαίσιο των επαφών για τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης (ΜΟΕ).

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, το θέμα τέθηκε κατά τη διμερή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε ανάμεσα στους υπουργούς Εθνικής Αμυνας Ελλάδας Νίκου Παναγιωτόπουλου και Τουρκίας Χουλουσί Ακάρ, στο περιθώριο της υπουργικής συνόδου του ΝΑΤΟ, την Παρασκευή 25 Οκτωβρίου. Από την τουρκική πλευρά ετέθη ζήτημα ένταξης πτυχών του προσφυγικού στα ΜΟΕ, σύμφωνα με τα οποία θα υπήρχε ανταλλαγή ειδικών, εν προκειμένω στρατιωτικών, για την παρακολούθηση των προσφυγικών ροών. Το μήνυμα που έστειλε ο κ. Παναγιωτόπουλος προς τον ομόλόγο του ήταν σαφές και απολύτως ευθυγραμμισμένο με τη γενικότερη αντίληψη την οποία έχει η Αθήνα σχετικά με τον ρόλο που μπορεί να έχουν οι Ενοπλες Δυνάμεις στη διαχείριση του προσφυγικού: αποκλειστικά επικουρικό. Ο κ. Παναγιωτόπουλος εξήγησε λεπτομερώς τις ελληνικές θέσεις προκειμένου να αποφευχθεί παρερμηνεία για τις προθέσεις της Αθήνας στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Ο κ. Ακάρ εμφανίστηκε, επίσης, εξαιρετικά ενοχλημένος από την κοινή άσκηση Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας με την επωνυμία «Ατσάλινο βέλος», κατά τη διάρκεια της οποίας F-16 πέταξαν έως την Κύπρο. Καλά πληροφορημένες πηγές ανέφεραν ότι ο κ. Ακάρ περιέγραψε τη συγκεκριμένη άσκηση ως «βαρύ τραύμα» στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Όπως ήδη αποκάλυψε η «Κ» (24.10), η Αγκυρα, πέρα από το μπαράζ υπερπιτήσεων σε ελληνικά νησιά και νησίδες, εξέφρασε τη δυσανεξία της και μέσω επίσημου διαύλου, καθώς το «Ατσάλινο βέλος» έγινε αντιληπτό ως «πισώπλατο μαχαίρωμα» στην Τουρκία τη στιγμή που επιχειρούσε στη Βόρεια Συρία.

Η καχυποψία

Η Αγκυρα παρατηρεί με ιδιαίτερη καχυποψία τη γενικότερη δραστηριοποίηση της Αθήνας σε ασκήσεις σε όλο το εύρος της Ανατολικής Μεσογείου. Η καχυποψία αυτή δεν αφορά τόσο διερείς ασκήσεις της Ελλάδας όπως η διακλαδική «Μέδουσα» με την Αίγυπτο ή η πολυεθνική αεροπορική «Blue Flag» στο

Ισραήλ, αλλά δραστηριότητες όπως η συνοδεία αμερικανικού B-52 από ελληνικά F-16 σε μια διαδρομή η οποία οδήγησε βόρεια της Κύπρου, βόρεια δηλαδή του κατεχόμενου τμήματος του νησιού.

Η τουρκική ενόχληση αφορά, βεβαίως, και την ολόενα και στενότερη στρατιωτική συνεργασία ανάμεσα στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ, η οποία δεν περιορίζεται σε μεμονωμένες επιχειρήσεις, όπως η παραπάνω, αλλά επεκτείνεται, ιδιαίτερα μετά την υπογραφή της νέας συμφωνίας αμοιβαίας αμυντικής συνεργασίας (ΜDCA). Τις επόμενες ημέρες αναμένεται να επισκεφθεί την Ελλάδα ο διοικητής του αμερικανικού στρατού ξηράς στην Ευρώπη, αντιστράτηγος Κρίστοφερ Καβόλι, με βασική αφορμή την ολοκλήρωση της ανέλκυσης της βυθοκόρου

Το ζήτημα τέθηκε σε συνάντηση των κ. Ακάρ και Παναγιωτόπουλου, με τον Έλληνα υπουργό Εθνικής Αμυνας να εξηγεί λεπτομερώς στον Τούρκο ομόλόγο του τις ελληνικές θέσεις.

«Ολγα» από το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Ο κ. Καβόλι θα μεταβεί στην Αλεξανδρούπολη σε μια επίσκεψη η οποία γίνεται από την αμερικανική πλευρά αντιληπτή ως ένα σαφές μήνυμα προς τη Ρωσική Ομοσπονδία και από την Ελλάδα ως ακόμα μία υπόμνηση της αύξησης της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ στην περιοχή.

Η παρουσία άρχισε να γίνεται αντιληπτή ήδη από τις αρχές της εβδομάδας, όταν ελικόπτερα Απάτσι, Μπλάκ Χοκ και Σινούκ της 3ης ταξιαρχίας της αμερικανικής αεροπορίας στρατού άρχιαν να καταφθάνουν στον Βόλο, από όπου μεταφέρονται σταδιακά στο Στεφανοβίκειο. Επιπλέον, σε υπερπρεσβιακό επίπεδο, οι Αμερικανοί φαίνεται ότι ζητούν διαρκείς διευκρινίσεις από την ελληνική πλευρά για την τακτική που ακολουθούν οι Τούρκοι στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η αύξηση των παραβιάσεων, κυρίως όμως των εικονικών αερομαχιών και των υπερπιτήσεων ακόμα και σε μικρά κατοικημένα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου όπως οι Λειψοί και το Αγαθονήσι, έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον Αμερικανών επιτελών και, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ζητούν ολόενα και περισσότερα στοιχεία από τους Έλληνες ομολόγους τους. Βέβαια, το συγκεκριμένο ζήτημα παραμένει μόνιμη εστία τριβής ανάμεσα σε Έλληνες και Τούρκους εντός του πλαισίου του ΝΑΤΟ, αλλά η διαφο-

Στο κυπριακό «μέτωπο», η αποχώρηση του πλωτού γεωτρήπανου «Φατίχ» από τα δυτικά του νησιού δεν αποπροσανατολίζει τη Λευκωσία, καθώς είναι σαφές ότι αυτές οι κινήσεις πραγματοποιούνται όχι λόγω βούλησης της Αγκυρας για αποκλιμάκωση, αλλά λόγω της αδυναμίας της να διεξαγάγει γεωτρήσεις.

ροποίηση της αντίληψης των ΗΠΑ θεωρείται από την Αθήνα ένδειξη γενικότερης αναθεώρησης ορισμένων δεδομένων που έως τώρα γίνονταν σε συμμαχικό επίπεδο ως περίπου μονότονα.

Αυτή η γενικότερη καχυποψία, όπως και οι υπόνοιες περί «βαρέος τραύματος» στις ελληνοτουρκικές σχέσεις από επίσημα κείμενα, υποδηλώνει αφενός το παραδοσιακό σύνδρομο περικύκλωσης που κατατρέπει την Αγκυρα, αφετέρου τη διατήρηση μιας σκληρής στάσης, σε μια περίοδο κατά την οποία η Τουρκία εξακολουθεί να στρατιωτικοποιεί όλες τις κρίσεις στον περίγυρό της.

Η κυπριακή ΑΟΖ

Το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι, βεβαίως, η αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) της Κυπριακής Δημοκρατίας και, γενικότερα, η ευρύτερη θαλάσσια περιοχή. Η αποχώρηση του πλωτού γεωτρήπανου «Φατίχ» από τα δυτικά της Κύπρου δεν αποπροσανατολίζει τη Λευκωσία, καθώς είναι απολύτως σαφές ότι αυτές οι κινήσεις πραγματοποιούνται όχι λόγω βούλησης της Αγκυρας για αποκλιμάκωση, αλλά λόγω της αδυναμίας των Τούρκων να διεξαγάγουν γεωτρήσεις. Ειδικό δεν διατάζουν να περιγράφουν τις προσπάθειες των «Φατίχ» και «Γιαβούζ» τους τελευταίους μήνες ως «γεωτρήσεις σπυρμαίας», που μικρή ουσιαστική αξία

έχουν. Προτού το «Φατίχ» αποχωρήσει από την κυπριακή ΑΟΖ για την Αττάλεια, είχε προηγηθεί σειρά ατυχιών για τους Τούρκους χειριστές του πλωτού γεωτρήπανου, ακόμα και η απομάκρυνσή του από τον στόχο που είχε θέσει, λόγω λανθασμένων χειρισμών.

Βέβαια, δεν θα πρέπει να κालιεργούνται ψευδαισθήσεις σχετικά με την αποφασιστικότητα της Αγκυρας ώστε κάποια στιγμή να έχει αποτελέσματα. Η στρατιωτικοποίηση της στάσης της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ φαίνεται και από κινήσεις οι οποίες ορισμένες φορές κινούνται στα όρια της δημιουργίας επικίνδυνων συνθηκών. Ένα από αυτά τα επεισόδια καταγράφηκε πριν από περίπου τρεις εβδομάδες, όταν ένα τουρκικό υποβρύχιο αναδύθηκε στη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται ακριβώς έξω από το Διεθνές Αεροδρόμιο Πάφου, προκειμένου να γίνει ορατό.

Η υποβρύχια δράση των Τούρκων στην ευρύτερη περιοχή προκαλεί τεράστια ενόχληση και στο ΝΑΤΟ, λόγω του ουσιαστικού αποκλεισμού που έχουν επιβάλει στις υπόλοιπες συμμαχικές χώρες οι οποίες επιθυμούν να κάνουν γυμνάσια στην Ανατολική Μεσόγειο. Μοναδική εξαίρεση είναι οι ρωσικές ναυτικές δυνάμεις, αλλά και το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο λόγω των βάσεων που διαθέτει δεν χρειάζεται να πάρει άδεια για ασκήσεις νότια της Κύπρου.

Ελληνικό «όχι» για αποστολή φρεγατών στον Περσικό

Η Αθήνα εξακολουθεί να γίνεται αποδέκτης πιέσεων για συμμετοχή πολεμικών πλοίων της στις επιχειρήσεις που σχεδιάζονται για την παρακολούθηση της εφαρμογής του θαλάσσιου διεθνούς και εθιμικού δικαίου στον Περσικό Κόλπο. Μετά τις δύο αμερικανικές κρούσεις, ακολουθήσε και μία γαλλική. Πριν από λίγες ημέρες ελληνική αντιπροσωπεία συμμετείχε σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι με τη συμμετοχή συνολικά 13 χωρών.

Αντιπροσωπείες από Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία Φινλανδία και Ελλάδα συζήτησαν την πρόταση που κατέθεσε το Παρίσι για ανάληψη πρωτοβουλίας στον Περσικό, που θα λειτουργεί επικουρικά προς εκείνη των ΗΠΑ. Οι Γάλλοι ζήτησαν δύο πλοία και δύο συστήματα Ελέγχου και Διοίκησης Αέρος (δηλαδή αεροπλάνα επιτήρησης), τα οποία θα σταθμεύουν για όσο καιρό χρειάζεται στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η γαλλική πρωτοβουλία με τη συμμετο-

χή ευρωπαϊκών δυνάμεων, είναι απολύτως εναρμονισμένη, αλλά και συμπληρωματική της αμερικανικής, η οποία θα είναι και σημαντικά μεγαλύτερη.

Η Αθήνα απάντησε αρνητικά στην παρούσα φάση, παραπέμποντας στις αυξημένες επιχειρησιακές ανάγκες που έχουν οι ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, τουλάχιστον για το πρώτο εξάμηνο του 2020. Η Αθήνα επιφυλάχθηκε να απαντήσει εκ νέου στο γαλλικό αίτημα, για το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

Οι αρνητικές απαντήσεις της Αθήνας σε ΗΠΑ και Γαλλία, σχετικά με τον Περσικό Κόλπο, εδράζονται περισσότερο στην ουσιαστική δυσκολία της Ελλάδας να ανταποκριθεί και πολύ λιγότερο στην παραδοσιακή επιφύλαξη της Αθήνας έναντι επιχειρήσεων στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Οι μονάδες προβόλης ισχύος του Πολεμικού Ναυτικού βρίσκονται σε αυξημένη επιφυλακή ήδη πριν από το καλοκαίρι του 2019 και είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντεπεξέλθουν σε μία ακόμη απαιτητική αποστολή.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι δύο οπτικές για την τουρκική εισβολή στη Συρία κι εμείς

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΥΡΙΓΟΥ***

Πώς αισθάνεται ο Ερντογάν μετά τη στρατιωτική εισβολή στην Τουρκία; Είναι ικανοποιημένος από την εξέλιξη των γεγονότων; Τι μαθήματα πήρε από τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε αλλά και από τη στάση των διεθνούς κοινότητας; Τα ερωτήματα αυτά είναι βασικά για να δούμε πώς θα δράσει εφεξής όχι μόνον στη Συρία αλλά πρωτίστως στην Ανατολική Μεσόγειο που μας ενδιαφέρει άμεσα.

Εκ πρώτης όψεως ο Ερντογάν πέτυχε ένα μικρό τμήμα των στόχων του. Κατέλαβε μόνον το 20% της περιοχής που ήθελε να ελέγξει. Πρόκειται για το πλέον αρνητικό τμήμα της τουρκοσυριακής μεθορίου. Δύσκολα θα μπορέσει να εγκαταστήσει εκεί σημαντικό αριθμό προσφύγων από τη Συρία (πολλά δε μάλλον τα 2-3 εκατομμύρια που θα ήθελε). Οι στρατιωτικές δυνάμεις

Ο Ερντογάν επιβραβεύεται όταν παίρνει πρωτοβουλίες, ακόμη κι όταν αυτές παραβιάζουν κατάφωρα το διεθνές δίκαιο.

των Κούρδων δεν υπέστησαν κάποιο ισχυρό πλήγμα. Φαίνεται ότι ενσωματώνονται στον στρατό του Ασσαντ με κοινό στόχο να πολεμήσουν από κοινού τους Τούρκους εισβολείς. Παρά την εγκατάλειψη των Κούρδων από τις ΗΠΑ, η αμερικανική στρατιωτική επιχείρηση κατά του αρχηγού του Ισλαμικού Κράτους Μπαγκντάτι έγινε με τη συνεργασία κούρδικών δυνάμεων. Τέλος, ο «στρατηγός Μαζλούμ», ηγετικό στέλεχος παλαιότερα του Οτσαλάν και τώρα επικεφαλής της

κούρδικης πολιτοφυλακής στη Συρία, προσκλήθηκε να επισκεφθεί την Ουάσινγκτον, παρά τον αποτροπασμό που προκάλεσε η είδηση στην Αγκυρα.

Αυτή όμως είναι μία μόνον ανάγνωση των όσων συνέβησαν. Υπάρχει και η ανάγνωση που κατά πάσα πιθανότητα υιοθετεί ο Ερντογάν. Η επιχείρηση «Πηγή ειρήνης» είναι η τρίτη κατά σειράν τουρκική εισβολή σε συριακό έδαφος που καταλήγει σε μόνιμη κατοχή. Την εισβολή προανήγγειλε ο ίδιος ο Τούρκος πρόεδρος από το βήμα του ΟΗΕ, δείχνοντας μάλιστα συγκεκριμένους χάρτες! Ουδείς επισημως ενοχλήθηκε από την απροκάλυπτη δήλωσή του να εγκαταστήσει εκεί 2-3 εκατομμύρια Σύριους πρόσφυγες, προχωρώντας σε εθνοκάθαρση της περιοχής.

Οι διεθνείς αντιδράσεις για την

ίδια την εισβολή ήσαν ανάξιες λόγου. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ δεν μπόρεσε να εκδώσει ψήφισμα. Η Ε.Ε. διαμαρτυρήθηκε ρητορικά αλλά όταν έφτασε η ώρα των κυρώσεων, κοντοστάθηκε. Απόφαση για απαγόρευση πωλήσεως όπλων στην Τουρκία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο δεν ελήφθη. Ακόμη και οι αποφάσεις κάποιων μεμονωμένων ευρωπαϊκών κρατών αφορούσαν σε μελλοντικές πωλήσεις και όχι στα τρέχοντα συμβόλαια που συνέχισαν να εκτελούνται. Οι αμερικανικές κυρώσεις εις βάρος δύο Τούρκων υπουργών ήρθαν 15 ημέρες μετά την αδιάφορη εισβολή τους.

Η κατάληψη του συριακού εδάφους «ευλογήθηκε» και από τις ΗΠΑ και από τη Ρωσία. Κοινώς, ο Ερντογάν κατόρθωσε να πατήσει σε δύο βάρκες –την αμερικανική και τη ρωσική– και, προς το

παρόν, να μην πέσει στη θάλασσα. Με δύο διαφορετικές διευθετήσεις συμφωνίες για εκκενρία, οι δύο μεγάλες δυνάμεις αποδέχθηκαν το νέο status quo και είπαν ότι οι τουρκικές δυνάμεις θα παραμείνουν στις περιοχές που κατέλαβαν. Αυτό ώθησε τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών να δηλώσει ότι ΗΠΑ και Ρωσία θεωρούν νόμιμη και την τουρκική εισβολή και την κατοχή. Παράλληλα, οι δύο δυνάμεις αποδέχθηκαν ότι η Τουρκία έχει ζωτικό χώρο –Lebensraum το έλεγαν παλαιότερα οι Γερμανοί– 30 χιλιομέτρων εντός του συριακού εδάφους. Η κούρδικη πολιτοφυλακή υποχρεώθηκε να απομακρυνθεί από εκεί, ενώ η Τουρκία κέρδισε την ευχέρεια στρατιωτικής δράσεως εκτός των συνόρων της. Κοινές περιπολίες Ρώσων και Τούρκων θα διεξάγονται κατά μήκος των τουρκοσυριακών συνόρων από τη συριακή πλευρά.

Ο Ερντογάν πάντοτε έπαίξε στα όρια στο εσωτερικό της χώρας του. Το μάθημα από τη Συρία είναι ότι έχει καταστεί διεθνής παίκτης που δεν έχει κανένα λόγο να μένει στάσιμος. Επιβραβεύεται όταν παίρνει πρωτοβουλίες, ακόμη κι όταν αυτές παραβιάζουν κατάφωρα το διεθνές δίκαιο. Βασίμωσ μπορεί να πιστευτεί ότι σε επόμενη φάση, μία νέα (παράνομη) πρωτοβουλία του θα του αποδώσει περισσότερα. Αυτό ισχύει και για τη Συρία αλλά και για την Ανατολική Μεσόγειο. Το μέτωπο που άνοιξε στη Συρία αυτή τη στιγμή τείνει να ισορροπήσει. Αυτό του δίνει τη δυνατότητα να προσπληθεί περισσότερο στη Μεσόγειο με τον τρόπο που γνωρίζει καλά: παίζοντας στα όρια.

* Ο κ. Αγγελος Συρίγος είναι βουλευτής Ν.Δ. στην Α΄ Αθηνών, αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Κινοῦμενη ἄμμος τα Βαλκάνια

Η απογοήτευση σε Σκόπια και Τίρανα από το γαλλικό βέτο, οι χώρες που θέλουν την ένταξή τους στην Ε.Ε. και η Ελλάδα

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

Αν η Ελλάδα θέλει να επανακάμψει στα Βαλκάνια, από όπου «απέχει» από τα μέσα της δεκαετίας του 2000, ίσως τώρα να είναι η καταλληλότερη στιγμή. Μια πρωτοβουλία της Αθήνας για εκ νέου συζήτηση στο αμέσως επόμενο διάστημα στα όργανα της Ε.Ε. του αιτήματος για εκκίνηση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Βόρειας Μακεδονίας και της Αλβανίας, θα ανέβαζε κατακόρυφα το κύρος της Ελλάδας και θα την επανέφερε σε θέση αξιοπίστου Ευρωπαίου παίκτη στη βαλκανική σκακιέρα, εκτιμούν διπλωματικές πηγές πίσω από τα σύνορά μας.

Εως τώρα προθέσεις να θέσουν εκ νέου το θέμα σε μία από τις επικείμενες Συνόδους Κορυφής έχουν εκδηλώσει η Ιταλία, που ασκεί την προεδρία και η Κροατία που τη διαδέχεται από την 1η Ιανουαρίου.

Κινητικότητα παρατηρείται στο παρασκήνιο και από πλευράς άλλων ευρωπαϊκών χωρών που στην τελευταία σύνοδο τάχθηκαν υπέρ του ανοίγματος της διαπραγμάτευσης και διεκδικούν λόγο στα δρώμενα της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Επί του παρόντος, η ελληνική πλευρά, μολοντί στη Σύνοδο Κορυφής συντάχθηκε με το μπλοκ των υποστηρικτών της διεύρυνσης και επιμένει θετικά για τις δύο χώρες, δείχνει να παρακολουθεί τις εξελίξεις, επιμένοντας, για τη μεν Βόρεια Μακεδονία στην απαραίτητη τήρηση των συμφωνημένων στις Πρέσπες, για τη δε Αλβανία στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας.

«Γιατί να μην πάρει τώρα μια πρωτοβουλία η ελληνική πλευρά που από το 2003 φιλοδοξούσε να γίνει ο μηχανοδηγός του βαλκανικού “τρένου” προς την Ευρώπη;», έλεγε στην «Κ» διπλωμάτης άμεσα ενδιαφερόμενης χώρας, επισημαιώνοντας πως ο αντικτύπος θα ήταν θετικός για την Ελλάδα, όχι μόνο στη Βόρεια Μακεδονία και στην Αλβανία, αλλά και στους λαούς των άλλων χωρών της Δυτικής Βαλκανικής που έχουν βυθιστεί στην απογοήτευση αισθανόμενοι ότι οι Ευρωπαίοι, στους οποίους επένδυσαν τις ελπίδες τους, δεν τους θέλουν. Σε κάθε περίπτωση, μια πρωτοβουλία ανεξαρτητής προελεύσεως θα είναι καλοδεχούμενη από τον Εντι Ράμα, που ούτως ή άλλως δείχνει να το έχει πάρει απόφαση ότι η έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων για τη χώρα του απομακρύνεται.

Για τον Ζόραν Ζαεφ, όμως, μπορεί να λειτουργήσει ως σανίδα σω-

Με την ελπίδα ότι ίσως η Ιταλία, που για γεωπολιτικούς λόγους ενδιαφέρεται πρωτίστως για την Αλβανία, «περάσει» το θέμα στη Σύνοδο Κορυφής της προεδρίας της και εκεί οι Ευρωπαίοι ηγέτες του προσφέρουν «σωσίβιο», ο Ζόραν Ζαεφ ταξίδεψε στη Ρώμη για «διαβουλεύσεις» με τον πρωθυπουργό Τζουζέπε Κόντε.

Υπό προϋποθέσεις ο Ζόραν Ζαεφ κινδυνεύει να πάει στις εκλογές της 12ης Απριλίου χωρίς να έχει στην πολιτική του φαρέτρα ούτε το «χαρτί» του ΝΑΤΟ.

τηρίας στις επικείμενες βουλευτικές εκλογές, στις οποίες απειλείται με βαριά ήττα από τους εθνικιστές, αν η Ευρώπη δεν κάνει κάτι να τον βοηθήσει την ύστατη ώρα. Τι μπορεί να γίνει; Να φέρει η προεδρεύουσα Ιταλία στην σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών, αυτόν το μήνα, προς επανεξέταση το αίτημα Τιράνων και Σκοπίων και να γίνει by pass στη απόφαση της προηγούμενης ή να συγκληθεί επί τούτου πριν από τις εκλογές του Απριλίου στη Βόρεια Μακεδονία μια έκτακτη Σύνοδος Κορυφής.

Μια τέτοια εξέλιξη για να έχει ευτυχή κατάληξη θα πρέπει να έχει αλλάξει στάση η Γαλλία, αλλά

κάτι τέτοιο έως τώρα δεν προκύπτει από πουθενά, με τον Μακρόν να έχει πάντα το βλέμμα στραμμένο στο εσωτερικό μέτωπο (και) στο θέμα της διεύρυνσης. Η προοπτική να αφαιρεθεί το όλο θέμα, όπως συμφωνήθηκε στην τελευταία Σύνοδο, στην αποχαιρετιστήρια της κροατικής προεδρίας, τον Ιούνιο, θα είναι για τον Ζαεφ καταδικαστική.

Το «πουλί» θα έχει πετάξει, καθώς μεσολαβούν οι βουλευτικές εκλογές της 12ης Απριλίου, τις οποίες χωρίς το ευρωπαϊκό αντίδωρο για τη συμφωνία των Πρεσπών ή έστω ένα επικοινωνιακό τέχνασμα των Βρυξελλών, ελάχιστα έως καθόλου πιθανότητες έχει να κερδίσει. Με την ελπίδα (του) ότι ίσως η Ιταλία, που για γεωπολιτικούς λόγους καίγεται πρωτίστως για την Αλβανία, περάσει το θέμα στη Σύνοδο Κορυφής της προεδρίας της και εκεί οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα του προσφέρουν «σωσίβιο», ο Ζαεφ ταξίδεψε στη Ρώμη για «διαβουλεύσεις» με τον πρωθυπουργό Τζουζέπε Κόντε και στη συνέχεια στις Βρυξέλλες όπου συναντήθηκε με τη Φεντερίκα Μογκερίνι.

«Ας δουλέψουμε στο εσωτερι-

κό της χώρας και ας ελπίσουμε ότι θα ανοίξουν τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις» δήλωσε, ενώ φεύγοντας από τα Σκόπια πέταξε μια «χειροβομβίδα» για τη συμφωνία των Πρεσπών, λέγοντας πως ένα μέρος της θα «παγώσει» αναγκαστικά μετά το ευρωπαϊκό μπλόκο στην ενταξιακή διαδικασία και προκαλώντας αρχικώς αναστάτωση και αντιδράσεις στην Αθήνα.

Κόκκινη γραμμή

Μπορεί ο Ζαεφ να «παγώσει» τη συμφωνία ως προς το εργασιές στο εσωτερικό; Θεωρητικά ναι, από τη στιγμή που η εφαρμογή του συνδέεται με την ενταξιακή διαδικασία η οποία «παγώνει», τουλάχιστον έως τον Ιούνιο, και πολιτικά θα τον εξυπηρετούσε στο εσωτερικό, ενόψει των εκλογών. Όμως, για τον σύμμαχό του δυτικό παράγοντα, η συμφωνία των Πρεσπών αποτελεί κόκκινη γραμμή, εξ ου και επιστρέφοντας στα Σκόπια έσπευσε να ανασκευάσει. Ο πολιτικός χρόνος έχει αρχίσει να μετράει αντίστροφα για τον Ζαεφ που οδεύει προς τις εκλογές χωρίς το πολιτικό όπλο, δηλαδή την ημερομηνία έναρξης ενταξιακών

διαπραγματεύσεων και ενδεχομένως και αυτό του... ΝΑΤΟ.

Κινδυνεύει να μείνει η Βόρεια Μακεδονία εκτός Βορειοατλαντικής Συμμαχίας; Οχι, εκτός εάν η κυβέρνηση που θα προκύψει στις εκλογές αποφασίσει να καταργήσει μονομερώς τη συμφωνία των Πρεσπών, αλλά σε μια τέτοια περίπτωση προβλέπεται «Αρμεγαδώνας» για τη χώρα. Το θέμα, όμως, δεν έχει κλείσει τυπικά, αφού τέσσερα Κοινοβούλια χωρών -μελών συν αυτό της Βόρειας Μακεδονίας (θα το εγκρίνει αφού το υιοθετήσουν πρώτα όλα τα κράτη- μέλη), δεν έχουν επικυρώσει το πρωτόκολλο ένταξης.

Και αν τα άλλα κράτη-μέλη εύκολα, αφού δεν υπάρχουν διαφορές, μπορεί να το κυρώσουν το ερχόμενο διάστημα, με την Ισπανία τα πράγματα είναι διαφορετικά, αφού δεν έχει κυβέρνηση και ενδεχομένως δεν θα προλάβει να το εγκρίνει πριν από τις εκλογές στη Βόρεια Μακεδονία. Οι ημερομηνίες βγαίνουν οριακά, οπότε δεν θα πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ο Ζαεφ να μην έχει στην πολιτική του «φαρέτρα» ούτε το όπλο του ΝΑΤΟ.

Η Ρωσία

Η αντίδραση της Ρωσίας, μεγάλης ανταγωνίστριας της Δύσης (και) στα Βαλκάνια, στην απόφαση των Ευρωπαίων ηγετών να μην ξεκινήσουν τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις για τις δύο χώρες, ήταν άμεση. Διά του μονίμου αντιπροσώπου της στην Ε.Ε. Βλαντιμίρ Τσιζόφ, πρότεινε ως εναλλακτική στις χώρες της Δυτικής Βαλκανικής να ενταχθούν στην Ευρασιατική Οικονομική Ένωση (ΕΟΕ) την οποία απαρτίζουν, εκτός από τη Ρωσία, που την ίδρυσε, κάποιες άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της Ασίας. «Είμαι βέβαιος ότι οι χώρες οι οποίες είναι υποψήφιες για ένταξη στην Ε.Ε., και προστέθηκαν πρόσφατα στις ελληνικές καλές σχέσεις των Βρυξελλών, θα μπορούσαν να βρουν περισσότερη κατανόηση στην Ευρασιατική Οικονομική Ένωση», δήλωσε, μιλώντας μερικές ημέρες μετά το βέτο Μακρόν, σε συνέδριο στη Βερόνα ο Ρώσος διπλωμάτης. Στα Σκόπια, οι ηγέτες όλων των πολιτικών κομμάτων, ομόφωνα, απέρριψαν τη ρωσική πρόταση υπογραμμίζοντας την ευρωπαϊκή προσήλωση της χώρας τους, ενώ και τα Τίρανα για τον ίδιο λόγο δεν έδωσαν καμία σημασία. Απεναντίας η Σερβία, που θεωρείται η κατ' εξοχήν «εξέδρα» της ρωσικής επιρροής στα Βαλκάνια και έχει ήδη λάβει ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε., διά της πρωθυπουργού της Άννας Μπράνμπις, έσπευσε να υπογράψει στη Μόσχα συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την ΕΟΕ. Η ρωσική πρόταση για ένταξη της τότε FYROM στην ΕΟΕ, αντί της Ε.Ε., είχε διατυπωθεί και παραμονές του δημοψηφίσματος για τη συμφωνία των Πρεσπών. Απαντώντας τότε σε ερώτηση για το τι θα γίνει εάν καταρθεί η συμφωνία των Πρεσπών, ο κ. Τσιζόφ είχε δηλώσει «εμείς ως προσφέρουμε ως εναλλακτική λύση την ΕΟΕ όπου έχουμε χώρες που περιμένουν στη σειρά για να μουν».

Νέα σελίδα στις σχέσεις της Αθήνας και των Σκοπίων

Την Παρασκευή 26 Σεπτεμβρίου ο διπλωμάτης κ. Δημήτρης Γιαννακάκης επέδωσε, στα Σκόπια, τα διαπιστευτήριά του στον πρόεδρο της Δημοκρατίας Στέβο Πενταρόφσκι, ως ο πρώτος πρέσβης της Ελλάδας στη Βόρεια Μακεδονία.

Είχε προηγηθεί, στις 31 Μαΐου, ανταλλαγή ρηματικών διακινώσεων από την Αθήνα και τα Σκόπια, διά των οποίων η μία πλευρά ενημέρωνε την άλλη, ότι το μέχρι τότε Γραφείο Συνδέσμου της αναβαθμίζεται, στο πλαίσιο της εφαρμογής της συμφωνίας των Πρεσπών, σε πρεσβεία.

Οι πινακίδες στα κτίρια των διπλωματικών αντιπροσωπειών, στην οδό Μπόρκα Ταλέσκι στα Σκόπια για την ελληνική και επί της οδού Παπαδιαμάντη 15, στο Ψυχικό για τη Βόρεια Μακεδονία, αναρτήθηκαν ήδη, στα Σκόπια ο κ. Γιαννακάκης έγινε και de jure πρέσβης της Ελλάδας και στην Αθήνα, χρέη εκτελεί η επιτετραμμένη κ. Λύδια Μπισκοκόφσκα.

Ενα ανορθόδοξο διπλωματικό καθεστώς που ίσχυε από το 1996 οπότε και στις δύο πρωτεύουσες πρωτολειτούργησαν τα Γραφεία Συνδέσμου, αντί για πρεσβείες, λόγω του ότι η Ελλάδα αναγνώρι-

Η ιστορία των παραγμένων διπλωματικών επαφών ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Βόρεια Μακεδονία. Πώς από τα Γραφεία Συνδέσμου φτάσαμε στις πρεσβείες.

ζε τη γειτονική χώρα ως FYROM, εξέλειψε.

Επί της ουσίας δεν αλλάζουν πολλά πράγματα, αφού οι δύο αντιπροσωπείες έστω και υπό την ταμπέλα του Γραφείου Συνδέσμου ασκούσαν πλήρως διπλωματικές και προξενικές δραστηριότητες. Σε επίπεδο συμβολισμών, όμως, γυρίζει σελίδα στις διμερείς σχέσεις και σε αυτό το επίπεδο.

Με την κήρυξη της ανεξαρτησίας το 1991, η Ελλάδα βρέθηκε με γενικό προξενείο, από την εποχή της Γιουγκοσλαβίας, σε ένα κράτος το οποίο δεν αναγνώριζε. Οπότε ο πρόξενος και νυν πρέσβης επί τιμή κ. Δημήτρης Καραϊτίδης έπρεπε να διατρεί διπλωματικές επα-

Ο διπλωμάτης κ. Δημήτρης Γιαννακάκης (αριστερά) ενώ επιδίδει, στα Σκόπια, τα διαπιστευτήριά του στον πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Στέβο Πενταρόφσκι ως ο πρώτος πρέσβης της Ελλάδας στη Βόρεια Μακεδονία.

φές με την ηγεσία του νεόκοπου κράτους, το οποίο για την Ελλάδα ήταν περίπου ανύπαρκτο και όπως είπε στην «Κ», ήταν στιγμές που

περιήλθε σε δύσκολη θέση, όπως όταν συναντήθηκε με τον πρόεδρο Γκλιγκόροφ, και εμφανίστηκε ως «πρόξενος της Ελλάδας, εκεί»!

Με την επιβολή από τον Ανδρέα Παπανδρέου τον Φεβρουάριο του 1994 οικονομικών κυρώσεων, το προξενείο στα Σκόπια

έκλεισε και η γειτονική χώρα δεν είχε καν διπλωματική αποστολή στην Αθήνα – για να ανοίξει στις αρχές του 1996, όπως προέβλεπε η Ενδιάμεση Συμφωνία (Οκτώβριος 1995) με πρώτον επικεφαλής τον κ. Αλέξανδρο Μαλλιά. «Τον τίτλο Γραφείο Συνδέσμου, τον πήραμε από τους Αμερικανούς που τότε δεν είχαν αναγνωρίσει ακόμα με τη συνταγματική της ονομασία τη γειτονική χώρα», ανέφερε ο κ. Μαλλιάς.

Παρά το δύσκολο κλίμα στις σχέσεις των δύο χωρών, ο πρέσβης της τότε FYROM (Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας) που εστάλη από τον πρόεδρο Γκλιγκόροφ ως επικεφαλής του Γραφείου Συνδέσμου, διπλωμάτης κ. Λιούπτσο Αρσόφσκι, δεν αντιμετώπισε προβλήματα. «Ο κόσμος ήταν ευγενικός, δεν δυσκολευτήκαμε σε κανένα επίπεδο. Τις πρώτες μέρες όταν ψάχναμε για γραφείο, κάποιος δυσκολεύονταν φοβούμενος μήπως γίνονται φασαρίες, αλλά με τη βοήθεια του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών βρήκαμε κτίριο να στεγαστούμε», τόνισε.

ΣΤ. ΤΖ.

Η λέσχη των πρώην πρωθυπουργών

Οι τέσσερις ηγέτες της τελευταίας 15ετίας είναι σήμερα βουλευτές που προσβλέπουν σε κάποιου είδους επιστροφή

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Το φθινόπωρο του 2004, την εποχή της εθνικής μεταουλυμπιακής έπαρσης, ο Αλέξης Τσίπρας ήταν επικεφαλής της Νεολαίας του Συνασπισμού. Ο Αντώνης Σαμαράς είχε μόλις επιστρέψει από την «πολιτική έρημο» και είχε εκλεγεί ευρωβουλευτής της Ν.Δ. στις ευρωεκλογές του Ιουνίου 2004. Ο Κώστας Καραμανλής ήταν λίγους μήνες πρωθυπουργός έχοντας κερδίσει τις εκλο-

γές του Μαρτίου 2004 και ο Γιώργος Παπανδρέου ήταν ο νέος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Δεκαπέντε

**Οι περισσότεροι
προκάτοχοι τους
εξελέγησαν σε ηλικία
μεγαλύτερη εκείνης
που αυτοί είναι σήμερα.**

χρόνια μετά είναι και οι τέσσερις πρώην πρωθυπουργοί και βουλευτές στην παρούσα Βουλή.

Θρίαμβοι και ταπεινώσεις, νίκες και ήττες, όνειρα και αυταπάτες πέρασαν και έσβησαν. Η πυκνότητα των γεγονότων κατά την περίοδο στην οποία η Ελλάδα κυβερνήθηκε από τους παραπάνω ηγέτες δημιουργεί την εντύπωση ότι πέρασε ο διπλάσιος χρόνος. Σκέφτεται κανείς πόση εμπειρία και γνώση θα μπορούσε να συγκεντρωθεί αν

οι εν λόγω έφτιαχναν στο Κοινοβούλιο μια «λέσχη πρώην πρωθυπουργών» και συζητούσαν για τα συναισθήματα που βίωσαν και τις αλήθειες που έμαθαν στο άδυτο της εξουσίας, εκεί που αποκτούν άλλη διάσταση τα βαθιά ζητήματα και οι θεμελιώδεις σταθερές που προσδιορίζουν την κοινωνική εξέλιξη και την εθνική ζωή. Θα μπορούσε, ίσως να προστεθεί στην επίλεκτη ομάδα ο Κώστας Σημίτης και ο Λουκάς Παπαδήμος, που δεν είναι

βουλευτές, αλλά και ο Παναγιώτης Πικραμμένος, που είναι βουλευτής και αντιπρόεδρος της κυβέρνησης.

Δεν ελπίζουμε βέβαια σε μια πλήρη άρση των διαχωριστικών γραμμών. Το σίγουρο είναι ότι οι τέσσερις πρώην πρωθυπουργοί που έχουν κερδίσει και χάσει εκλογές μπορούν, εάν θέλουν, με την ωριμότητα που έχουν αποκτήσει να παρέμβουν εποικοδομητικά σε κρίσιμα διλήμματα που σίγουρα θα εκδηλωθούν στην τρέχουσα κοινο-

βουλευτική περίοδο. Αλλωστε είναι όλοι σχετικά νέοι. Οι περισσότεροι προκατόχοι τους στην πρωθυπουργία εξελέγησαν σε ηλικία ίδια ή μεγαλύτερη εκείνης που αυτοί είναι σήμερα. Ο ακαδημαϊκός Βασίλειος Μαρκεζίνης έχει πει ότι όλοι οι πρώην πρωθυπουργοί μέχρι το τέλος της ζωής τους προσβλέπουν σε κάποιου είδους επιστροφή. Αραγε, σε ποιου είδους «επιστροφή» μπορεί να προσβλέπουν οι εν λόγω τέσσερις πολιτικοί;

Την Τρίτη 6 Οκτωβρίου 2009 ο Γιώργος Παπανδρέου παραλαμβάνει την πρωθυπουργία από τον Κώστα Καραμανλή στο Μέγαρο Μαξίμου. Οι δύο ηγέτες συζητούν για τα σύννεφα που πυκνώνουν στον ορίζοντα.

Στις 7 Μαΐου 2012, την επομένη των εκλογών, ο Αντώνης Σαμαράς συζητεί το ενδεχόμενο συνεργασίας με τον Αλέξη Τσίπρα στο πλαίσιο της διερευνητικής εντολής που έλαβε. Ακολούθησαν νέες εκλογές τον Ιούνιο.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Δύο «βαριά» ονόματα στις απέναντι όχθες της κρίσης

«Όλες οι πολιτικές σταδιοδρομίες καταλήγουν στην αποτυχία», λέει το γνωμικό. Κατά κάποιο τρόπο όλοι οι πολιτικοί θεωρούν ότι έχουν αδικηθεί και ότι δεν πέτυχαν όλα όσα θα ήθελαν ή θα μπορούσαν να πετύχουν. Δεν είναι γνωστό τι πιστεύει εκ βαθέων ο Κώστας Καραμανλής για την πρωθυπουργία του, αλλά υπάρχουν διηγήσεις συνομιλητών του, οι οποίες δείχνουν ότι ο πρώην πρωθυπουργός ήδη από την πρώτη περίοδο της διακυβέρνησής του δυσφορούσε με τους εγγενείς περιορισμούς που συνοδεύουν την εξουσία, οι οποίοι εκπορεύονται, είτε από συνταγματικές προβλέψεις (παράδειγμα, το άρθρο 16 που απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων), είτε από την εδραιωμένη κουλτούρα της κοινωνίας και του πολιτικού συστήματος (που π.χ. επέβαλε ως απαραίτητο κανόνα τις συνεχείς αυξήσεις αποδοχών στο Δημόσιο).

Ο Καραμανλής, μόλις 62 ετών σήμερα, κέρδισε δύο εκλογικές αναμετρήσεις, το 2004 και το 2007, αλλά οι φίλοι του επιμένουν ότι δεν του επιτράπηκε να κυβερνήσει και ότι «πολεμήθηκε από παντού». Καταλογίζουν «αντικαραμανλική» στάση στη «διαπλοκή» και σε ξένες δυνάμεις, εννοώντας τις ΗΠΑ, ενώ προσθέτουν ότι είναι ο μόνος πρωθυπουργός που «δεν υπέγραψε μνημόνιο». Οι αντίπαλοί του επιμένουν ότι δεν επέδειξε την προσοχή που θα όφειλε στην οικονομική διαχείριση, με αποτέλεσμα τα προβλήματα να τεθούν εκτός ελέγχου.

Η σιωπή και η επιστροφή

Οι μετριοπαθείς παρατηρητές του αναγνωρίζουν ότι το καλοκαίρι του 2009 προειδοποίησε για την επερχόμενη κρίση και προκήρυξε πρόωρες εκλογές δεσμευόμενος σε πρόγραμμα λιτότητας («πάγωμα» μισθών), κάτι ανήκουστο στη Μεταπολίτευση, με αποτέλεσμα η Ν.Δ. να λάβει το χαμηλότερο ποσοστό στην ως τότε ιστορία της (33,47%). Ο Καραμανλής δεν μίλησε δημοσίως για δέκα χρόνια, με την εξαίρεση του τηλεοπτικού διαγνώματος κατά το δημοψήφισμα του 2015, όταν τάχθηκε με σαφήνεια υπέρ του «Ναι». Εσπασε τη σιωπή του μόνο

κατά την πρόσφατη προεκλογική περίοδο, ενώ προ ημερών, στις 27 Οκτωβρίου, μίλησε σε εκδήλωση για τα 80 χρόνια της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών όπου προειδοποίησε ότι «η Ελλάδα δεν πρέπει να παρασυρθεί από τις μεθοδεύσεις της Τουρκίας».

Σε λίγες ημέρες θα μιλήσει και πάλι σε εκδήλωση της London School of Economics στο Λονδί-

**Οι μετριοπαθείς
παρατηρητές
αναγνωρίζουν
στον Καραμανλή ότι
το 2009 προειδοποίησε
για τα επερχόμενα.**

νο. Πολλοί ερμηνεύουν την επιστροφή του στη δημόσια σφαίρα ως προετοιμασία της κοινής γνώμης για την μετάβαση του στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Οι πολιτικοί φίλοι του επιμένουν ότι υποστηρίζει την επανεκλογή του Προκόπη Παυλόπουλου. Είτε αυτό είναι αληθές, είτε λέγεται γιατί έτσι πρέπει να λέγεται ως την ώρα των τελικών αποφάσεων του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Ο πολιτικός αντίπαλος του Καραμανλή, ο Γιώργος Παπανδρέου, τον διαδέχθηκε στο Μέγαρο Μαξίμου το 2009 όπου παρέμεινε ως το 2011. Ήταν ίσως η πιο πυκνή, δύσκολη, δικαστική και περιπετειώδης διετία στη Μεταπολίτευση. Οι πολιτικοί φίλοι του Παπανδρέου ισχυρίζονται με ακόμα μεγαλύτερη ένταση από τους καραμανλικούς ότι ο δικός τους εκλεκτός «πολεμήθηκε από παντού», ενώ προσθέτουν ότι το μνημόνιο που υπέγραψε και οι ευρωπαϊκές δόμες υποστήριξης στη δημιουργία των οποίων συνέβαλε διέσωσαν την Ελλάδα από μια προδιαγεγραμμένη οικονομική συντριβή. Ο Παπανδρέου, που δίστασε να προχωρήσει στην επανίδρυση του μετονομασία του ΠΑΣΟΚ το 2004, αποχώρησε από το κόμμα το 2014 και ίδρυσε το Κίνημα Δημοκρατικών Σοσιαλιστών (ΚΙΔΗΣΟ) που

απέτυχε οριακά να εισέλθει στη Βουλή τον Ιανουάριο του 2015.

Η περίοδος 2015-2019 ήταν η μοναδική τα τελευταία σχεδόν 100 χρόνια που το Κοινοβούλιο συνεδρίαζε χωρίς να βρίσκεται στα έδρανα ένας Παπανδρέου. Η «ιστορική τάξη» αποκαταστάθηκε στις πρόσφατες εκλογές, όταν ο πρώην πρωθυπουργός εξελέγη βουλευτής Αχαΐας. Ο Γιώργος Παπανδρέου είναι 67 ετών και έχει από καιρό αποθαρρύνει όσους συνεργάτες του εκδηλώνουν την επιθυμία να τον δουν να επιστρέφει στην ηγεσία της Κεντροαριστεράς, είτε αυτή ονομάζεται ΠΑΣΟΚ, είτε Κίνημα Αλλαγής. Η δημοτικότητα του είναι χαμηλή, αλλά μάλλον αυξάνονται όσοι πιστεύουν ότι δικαιώνεται για τις κρίσιμες αποφάσεις του. Οι επικριτές του προσθέτουν ότι αν διακρινόταν από λιγότερη έφεση στην οραματική σκέψη και μεγαλύτερη προσήλωση στις στέρεες οργανωτικές δομές ίσως η ιστορία να είχε γραφτεί διαφορετικά.

Διεθνής παρουσία

Όλοι συμφωνούν ότι εκείνο που τον εκφράζει περισσότερο είναι η διεθνής παρουσία. Παραμένει από το 2006 μέχρι σήμερα πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς (επανεξελέγη το 2017) και συνεχίζει να ταξιδεύει παντού στον κόσμο. Προ ημερών βρέθηκε στο Πεκίνο όπου συμμετείχε σε διεθνές συνέδριο και συναντήθηκε στο Μέγαρο του Λαού με τον πρόεδρο της Κίνας Σι Τζινπίνγκ. Δεν ήταν η πρώτη συνάντησή του. Είχε συναντηθεί και το 2017 στο Πεκίνο όταν, σύμφωνα με τα ρεπορτάζ της εποχής, «μίλησαν αναλυτικά για το κοινό μέλλον της ανθρωπότητας και τον ρόλο της Κίνας».

Ο Παπανδρέου δεν προσβλέπει στην Προεδρία της Δημοκρατίας, ούτε φυσικά σε μια επιστροφή στην πρωθυπουργία. Τι θα ήθελε; Δεν έχει διαφύσει ποτέ τις φήμες που κατά καιρούς κυκλοφορούν ότι θα τον ενδιέφερε η προεδρία του ΟΗΕ, στην οποία όμως τοποθετήθηκε το 2017 ο προκατόχος του στη Σοσιαλιστική Διεθνή, Αντόνιο Γκουτέρες.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΣ - ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ

Δύο «ξένοι» εγκλωβισμένοι σε μια καρμική διαμάχη

Μόλις 45 ετών σήμερα, ο Αλέξης Τσίπρας είναι νεότερος από όσο ήταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής το 1955 και ο Κώστας Καραμανλής το 2004, όταν και οι δύο έγιναν πρωθυπουργοί στα 48 τους. Η ηλικία του σε συνδυασμό με την καλή επίδοση του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές, με ποσοστό 31,5%, μόλις 4% χαμηλότερο από τις δύο νίκες του 2015, πείθει τους φίλους και τους υποστηρικτές του ότι, αν δεν υποπέσει σε σοβαρά λάθη, τότε το μέλλον ίσως του επιφυλάσσει μια δεύτερη ευκαιρία. Δεν είναι σίγουρο αν αυτή η ασαφής υπόσχεση είναι αρκετή για έναν πολιτικό που μέχρι πρόσφατα δεν είχε χάσει ποτέ και είχε ευνοηθεί από την τύχη διαδοχικών πολιτικών αλμάτων. Η απομάκρυνση από την εξουσία προκαλεί μελαγχολία και η παρούσα περίοδος κατά την οποία δεν είναι πρωταγωνιστής σίγουρα θα είναι μια μοναχική δοκιμασία υπομονής, εκπαίδευσης και περισυλλογής στο τέλος της οποίας θα πρέπει να έχει πείσει ότι άλλαξε.

Στην αρχή της πρωθυπουργίας του ο Τσίπρας πίστευε πραγματικά ότι θα αλλάξει την Ευρώπη μέσα από τη θεωρία της σύγκρουσης (chicken game) του Γιάννη Βαρουφάκη, ενώ η συμφωνία των Πρεσπών που ήρθε το 2018 χάρη στις προσπάθειες του Νίκου Κοτζιά ενίσχυσε την πεποίθησή του ότι είναι ένας ηγέτης που θα αξίζει να τιμηθεί με το Νομπέλ Ειρήνης. Ωστόσο, άνθρωπος με οξυμένη συναισθηματική νοημοσύνη φροντίζει να μην εκθέτει δημοσίως όσα πιστεύει για τον εαυτό του. Μόνο κάποιες αστραπιαίες εκδηλώσεις αλαζονείας φάνηκαν σε κάποιες στιγμές σφοδρής σύγκρουσης με τον Κυριάκο Μητσοτάκη στη Βουλή, πριν από τις εκλογές.

Ο «Ιανός»

Μια άλλη ιδιότητα του Τσίπρα, εκείνη του Ιανού, παραμένει ισχυρή, καθώς μπορεί να εμφανίζεται σχεδόν ταυτόχρονα δικαστικά και ενωτικούς, επιθετικούς και φιλικούς, ευαίσθητους και ασυγκλίνυτος. Εχοντας πρωτοστατήσει στη χρήση της «διπλής γλώσσας», αναβίωση μιας παλιάς τεχνικής της Αριστεράς, βρίσκεται σήμερα έτοιμος να συστηματοποιήσει μια αντιπολιτευτική στρατηγική

με διπλό πρόσημο. Στο θέμα της Προανακριτικής για την υπόθεση Novartis στην οποία ελέγχεται ο τώως αναπληρωτής υπουργός Δικαιοσύνης Δημήτρης Παπαγγελόπουλος φαίνεται να έχει εγκρίνει ταυτοχρόνως τόσο μια μετριοπαθή «θεσμική στάση» που εκφράζεται από τις επίσημες ανακοινώσεις, όσο και την ισοπεδωτική λογική που προτάσσει ο Παύλος Πολάκης.

**Οι υποστηρικτές
του κ. Σαμαρά τονίζουν
ότι ο πρώην πρωθυ-
πουργός στήριξε τον Κυ-
ριάκο Μητσοτάκη τρεις
φορές σε τρία χρόνια.**

Ο Αλέξης Τσίπρας δεν βιάζεται να επιστρέψει, καθώς γνωρίζει ότι για να γίνει αυτό πρέπει να δώσει χρόνο στον χρόνο. Μπορεί ο Κυριάκος Μητσοτάκης να του στερήσει μια οδό ταχύτητας επαναφοράς στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, όταν τον εξείρασε από δικαστικές διώξεις, αλλά αυτό δεν τον εμποδίζει να σχεδιάζει με προέβλεψη, περιστοιχισμένος από την παραδοσιακή ελληνική τεχνοκρατία του πασοκικού σοσιαλισμού, την προσαρμογή της Κεντροαριστεράς.

Προβληματισμένος για την ασυλία την οποία απολαμβάνει ο Τσίπρας την ίδια ώρα που μπορεί να παίζει με τις τύχες της χώρας, να εμπνέει τους αντιπάλους του και να περιφρονεί τους θεσμούς, φέρεται να είναι ο Αντώνης Σαμαράς, ο οποίος έχει υποστεί δύο φορές το «αντικανονικό παιχνίδι» του επικεφαλής του ΣΥΡΙΖΑ. Οι συγκεκριμένοι δύο πρώην πρωθυπουργοί μάλλον θα παραμείνουν εγκλωβισμένοι σε μια «καρμική διαμάχη» για αρκετό καιρό ακόμα. Ο Σαμαράς, όχι μόνο δεν μπορεί να ξεχάσει τον εμφυλιοπολεμικό πολιτικό λόγο της περιόδου 2012-2015, όταν η Αριστερά διαχώριζε την πολιτική σκηνή σε «πατριώτες» και «προδότες», αλλά επιπλέον δεν μπορεί να συγχα-

ρέσει τις μεθοδεύσεις που οδήγησαν στη μετατροπή της υπόθεσης Novartis σε μια σκευωρία εναντίον του, αλλά και εναντίον άλλων πολιτικών και προσωπικοτήτων της μέχρι πρότινος αντιπολίτευσης.

Σε αυτά προστίθεται η εκχώρηση του ονόματος της Μακεδονίας που ο Σαμαράς εκτιμά ότι η Ελλάδα θα πληρώσει ακριβά στο μέλλον. Πολλοί πιστεύουν ότι ο πρώην πρόεδρος της Ν.Δ. έχει αποφύγει μέχρι σήμερα να διαφωνήσει δημοσίως με την κυβέρνηση για τη «καλαρή» αντιμετώπιση του Τσίπρα γιατί δεν έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο να του προταθεί η προεδρία της Δημοκρατίας. Οι αντίπαλοί του εντός κι εκτός του κόμματος πιστεύουν ότι η προσδοκία αυτή δεν είναι ρεαλιστική και ότι δεν θα υπάρξει στο εγγύς μέλλον για τον ίδιο κάποιου είδους «επιστροφή».

Ο πατριώτης

Οι υποστηρικτές του, όμως, υπενθυμίζουν ότι όχι μόνο επέδειξε αυτοθυσία για να κρατήσει την Ελλάδα όρθια όταν ο ίδιος βαλλόταν από παντού την περίοδο της πρωθυπουργίας του, αλλά και ότι στήριξε ολόψυχα και αποφασιστικά τον Κυριάκο Μητσοτάκη τρεις φορές μέσα σε τρία χρόνια: Το 2016, στην οριακή εσωκομματική εκλογή αρχηγού, το 2018, όταν με τη συμμετοχή του στα συλλαλητήρια κατά της συμφωνίας των Πρεσπών κράτησε κοντά στην ηγεσία την πατριωτική πτέρυγα της Ν.Δ. ακυρώνοντας κάθε φυγόκεντρη τάση και φυσικά το 2019, στις εκλογές που έφεραν την αυτοδυναμία.

Λένε, λοιπόν, ότι το ύπατο πολιτικό αξίωμα μπορεί τελικώς να ταυριάζει καλύτερα σε έναν πρώην πρωθυπουργό που υπήρξε με τέτοια συνέπεια, τόσο τη χώρα όσο και το κόμμα του. Και ότι μια τέτοια απόφαση του Κυριάκου Μητσοτάκη θα συμβάλει στην παραταξιακή ενότητα, αλλά και θα μεταδώσει ευρύτερα στην κοινωνία το μήνυμα ότι το ήθος, το έργο και ο πραγματικός πατριωτισμός τιμώνται και δεν υποτιμώνται.

Τα «πέτρινα χρόνια» του Λεξικού των λεξικών

Τιτάνιο έργο από την Ακαδημία Αθηνών

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ**

Με έναν νέο, τον έβδομο, τόμο απαντούν εμμέσως πλέον σαφώς τα στελέχη της Ακαδημίας Αθηνών σε όσους αντιμετωπίζουν με πολιτική απάθεια το τιτάνιο έργο της έκδοσης του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής (ΙΛΝΕ). Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο έβδομος τόμος του Λεξικού έχει ολοκληρωθεί και, μετά τα διαδικαστικά, εκτιμάται ότι θα εκδοθεί από το Εθνικό Τυπογραφείο στις αρχές του 2020. Ο νέος τόμος παίρνει το νήμα από τη λέξη «διάλεκτος» με την οποία κλείνει ο έκτος τόμος και, ξεκινώντας τη λέξη «διάλεξη» θα περιλαμβάνει όλες τις λέξεις του «δ» που ακολουθούν. «Η έκδοση του ΙΛΝΕ είναι θέμα μείζονος εθνικής σημασίας. Το «άρθρο πρώτων» του κανονισμού της Ακαδημίας ορίζει πως “είναι εθνική ανάγκη όπως η Ακαδημία μελετά και κανονίζει τα της εθνικής ημών γλώσσας” ανέφερε στην «Κ» ο τέως πρόεδρος της Ακαδημίας κ. Αντώνης Κουνάδης, στον οποίο άλλωστε οφείλεται η αναωγόνηση των ρυθμών για την έκδοση του Λεξικού. Ο πρώτος τόμος του ΙΛΝΕ κυκλοφόρησε το 1933, και το Λεξικό συνέχισε να εκδίδεται σταθερά, με ρυθμό περίπου έναν τόμο ανά πενταετία, ακόμα και στα

δύσκολα χρόνια του πολέμου και της Κατοχής. Ωστόσο, ενώ από το 1933 μέχρι το 1953 εκδόθηκαν τρεις τόμοι και το πρώτο τεύχος του τέταρτου, έκτοτε υπήρξαν τεράστιες καθυστερήσεις. Είναι ενδεικτικό ότι στελέχη του ΙΛΝΕ, πριν από την επιτάχυνση των εργασιών επί Α. Κουνάδη το 2018, εκτιμούσαν ότι εάν δεν αλλάξει η κατάσταση για την ολοκλήρωση του Λεξικού θα απαιτηθούν 375 χρόνια. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο νυν πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών κ. Στέφανος Ημελλος στη Γαλλία το αντίστοιχο λεξικό χρειάστηκε περί τα 80 χρόνια, ενώ το σουηδικό οδεύει προς τον 110ο χρόνο ζωής και είναι στα τελευταία γράμματα.

Ειδικότερα, το ΙΛΝΕ μελετά την ιστορία του ελληνικού λεξιλογίου από το 1800 και μετά, αναδρομικά μέχρι την πρώτη εμφάνιση της κάθε λέξης. Ακόμα και οι δύο αυτοί αιώνες ιστορίας συνεπάγονται τεράστιο όγκο υλικού, καθώς μελετώνται όχι μόνον η Κοινή Νέα Ελληνική, αλλά και όλες οι διάλεκτοι και μπορούν να αποτελέσουν πολύ καλύτερη πηγή για την ιστορία της ελληνικής γλώσσας.

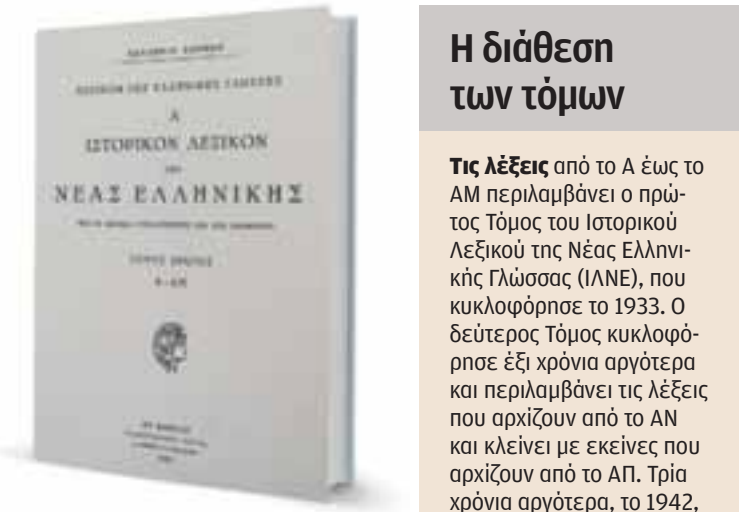
Ο πρώτος τόμος του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής κυκλοφόρησε το 1933, ενώ στις αρχές του 2020 θα κυκλοφορήσει μόλις ο έβδομος.

Ετσι, σε αντίθεση με τα ιστορικά λεξικά άλλων γλώσσων, το ελληνικό είναι ταυτόχρονα και ένα λεξικό της κοινής νέας ελληνικής, και ένα (το μοναδικό που διαθέτουμε) παν-διαλεκτικό λεξικό. Για κάθε λέξη, καταγράφει όχι μόνο τι σημαίνει σήμερα και την ετυμολογία της, αλλά και πότε εμφανίζεται για πρώτη φορά, από πότε καταγράφεται κάθε αλλαγή στη μορφή και στη σημασία της, και ποιες διαφορετικές μορφές παρουσιάζει σε όλες τις διαλεκτικές ποικιλίες της γλώσσας μας (ποντιακά, καππαδοκικά, κυπριακά, κρητικά, κατωιταλιώτικα, μακεδονίτικα, νησιώτικα του Αιγαίου και του Ιονίου). Η παρουσίαση κάθε λέξης

μπορεί να εκταθεί σε πέντε σελίδες. Επιπλέον, η τεκμηρίωση του ΙΛΝΕ περιλαμβάνει και τον τεράστιο λαογραφικό θησαυρό των διαλέκτων (π.χ. παραμύθια, δημοτικά τραγούδια, παροιμίες). Είναι ενδεικτικό ότι το Αρχείο του Ιστορικού Λεξικού είναι εκτάσεως περίπου 4 εκατομμυρίων χάρτινων δελτίων, που αποτελεί και το μεγαλύτερο και παλαιότερο λεξικογραφικό και διαλεκτολογικό αρχείο στην Ελλάδα. Μέλη του Κέντρου έχουν διατελέσει κορυφαίοι μελετητές της ελληνικής γλώσσας και φιλολογίας, όπως ο Μανόλης Τριανταφυλίδης, ο Κωνσταντίνος Αμαντος, ο Ιωάννης Κακριδής, ο Νικόλαος Ανδριώτης, ο Δημήτριος Γεωργακάς, ο Στυλιανός Καψωμένος κ.ά.

Πολιτική αδιαφορία

Βέβαια, όπως τονίζει στην «Κ» ο κ. Κουνάδης, οι μεγάλες καθυστερήσεις στην έκδοση του Λεξικού, δεν οφείλονται στον όγκο της δουλειάς αλλά στην πολιτική αδιαφορία να προχωρήσει το έργο. «Η ροή του Λεξικού ήταν αρχικά ομαλότατη, ακόμα και μέσα στα δύ-

Το Αρχείο του Ιστορικού Λεξικού (πάνω ο πρώτος τόμος, του 1933) είναι εκτάσεως περίπου 4 εκατομμυρίων χάρτινων δελτίων, που αποτελεί και το μεγαλύτερο και παλαιότερο λεξικογραφικό και διαλεκτολογικό αρχείο στην Ελλάδα.

σκολα χρόνια του πολέμου (1933-42). Η δεκαετία 1943-53 είχε κενό, δικαιολογημένο (Εμφύλιος κ.λπ.). Αντίθετα, αδικαιολόγητο είναι το κενό των ετών 1953-1980. Κατόπιν αυτού έχουμε και πάλι ομαλότατη ροή (1980-84-89), γεγονός που αποδεικνύει ότι όταν υπάρχει βούληση το Λεξικό προχωρά προγραμματισμένα και ταχέως. Ακολουθεί ένα επίσης αδικαιολόγητο κενό, από το 1989 μέχρι το 2016» ανέφερε στην «Κ» στέλεχος της Ακαδημίας.

Και όπως λέει στην «Κ» ο κ. Ημελλος, «δεν είναι σωστή η σύγκριση του Ιστορικού Λεξικού με άλλα, όπως τα γνωρίζουμε στις βιβλιοθήκες μας. Πρόκειται για έργο μακροχρόνιας πνοής». Απαιτείται εξειδικευμένο προσωπικό. Η δουλειά για το Λεξικό θέλει άριστους κλασικούς φιλόλογους, γλωσσολόγους, λεξικογράφους, συντάκτες. «Το ουσιαστικό για να προχωρήσει το έργο είναι η πολιτική βούληση», προσθέτει ο κ. Κουνάδης. Γι' αυτό απαιτείται να απαντηθεί εάν η πολιτική ηγεσία της χώρας επιθυμεί η Ελλάδα να διαθέτει Ιστορικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας.

Η διάθεση των τόμων

Τις λέξεις από το Α έως το ΑΜ περιλαμβάνει ο πρώτος Τόμος του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΙΛΝΕ), που κυκλοφόρησε το 1933. Ο δεύτερος Τόμος κυκλοφόρησε έξι χρόνια αργότερα και περιλαμβάνει τις λέξεις που αρχίζουν από το ΑΝ και κλείνει με εκείνες που αρχίζουν από το ΑΠ. Τρία χρόνια αργότερα, το 1942, κυκλοφόρησε ο τρίτος Τόμος που αποτελείται από δύο τεύχη και περιλαμβάνει τις λέξεις που αρχίζουν από ΑΡ. Ο τόμος κλείνει με το Β. Το πρώτο τεύχος του τετάρτου Τόμου κυκλοφόρησε το 1953 και περιλαμβάνει τις λέξεις από βλεφαρίδα έως «γάρφαρος». Το «γαρδαλώνω» είναι η πρώτη λέξη του δεύτερου τεύχους του τέταρτου Τόμου, ο οποίος κυκλοφόρησε το 1980 και κλείνει με τη λέξη «γεροδόσκαλος». Στο πρώτο τεύχος του πέμπτου Τόμου, που κυκλοφόρησε το 1984, περιλαμβάνονται οι λέξεις από «γεροδέματος» έως και «γλωσσωτός».

Στο δεύτερο τεύχος του πέμπτου Τόμου, που κυκλοφόρησε το 1989, περιλαμβάνονται οι λέξεις από «γναθάδα» έως και «δοκτυλωτός». Τέλος, ο έκτος τόμος, το 2016 έχει τις λέξεις από «δε» έως και «διάλεκτος». Όλοι οι τόμοι, πλέον του τελευταίου, είναι ελεύθερα διαθέσιμοι ηλεκτρονικά. Στον κατάλογο των περιοδικών εκδόσεων της Ακαδημίας οι τόμοι πωλούνται με κόστος από 20 έως 38,50 ευρώ.

«Πάρτι» πορτοφολάδων στο κέντρο της Αθήνας

Δρουν ανεξέλεγκτα και λόγω των ποινών-χάδι του νέου Ποινικού Κώδικα – Οι καταστηματαρχές επινοούν μεθόδους προστασίας

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

Πριν από περίπου δύο εβδομάδες, στην οδό Νίκης, λίγα μόλις στενά από την πλατεία Συντάγματος, οι περίοικοι γίνανε αυτόπτες μάρτυρες μιας καταδίκης. Ένα ζευγάρι έτρεχε να ξεφύγει από έναν νεαρό. Όλοι κοιτούσαμε παραξενεμένοι, κυρίως γιατί το ζευγάρι ήταν καλοντυμένο, η κοπέλα κρατούσε έναν ταξιδιωτικό χάρτη της Αθήνας και περισσότερο έμοιαζαν με φοβισμένους τουρίστες παρά με κλέφτες. Εκατό μέτρα πιο κάτω, ο Παναγιώτης Ξιρχογιαννόπουλος, ο νεαρός που τους κυνηγούσε, κατάφερε να ακινητοποιήσει την κοπέλα. «Δώσε μου το κινητό που έκλεψες», της φώναξε. Εκείνη το έκανε. Ο συνεργός της στεκόταν δίπλα και τους κοιτούσε απαθής. Ηξερε πως την είχε γλιτώσει καθώς ήταν πρακτικά δύσκολο να πιάσει και εκείνον. Περπατώντας, απομακρύνθηκε.

Ο Ξιρχογιαννόπουλος, μέλος της εθνικής ομάδας τοξοβολίας, δουλεύει τα τελευταία χρόνια σε ένα από τα καφέ της γειτονιάς. Τη συγκεκριμένη κοπέλα την είχε δει αμέτρητες φορές στην περιοχή να κινείται ύποπτα, ακόμα και να κλέβει. Τις περισσότερες φορές ήταν με τον ίδιο νεαρό άνδρα, άλλες φορές με δύο κοπέλες. Όταν εκείνο το πρωί αντιλήφθηκε πως είχε κλέψει το κινητό μιας περαστικής, παράτησε το βαλιτσάκι με τους καφέδες που είχε να παραδώσει και τους πήρε στο κυνήγι.

Λίγα λεπτά αργότερα, κρατώντας τη γερά από το μπράτσο, την οδήγησε στο Εβραϊκό Μουσείο όπου υπάρχει μόνιμα αστυνομική φύλαξη. Από εκεί, τα φώναξαν την αστυνομία και θα την συνελάμβαναν. Φτάνοντας εκεί όμως, συνειδητοποίησε πως είχε πέσει σε παγίδα. Το κινητό που του είχε δείξει δεν ήταν το κλεμμένο. Ήταν το δικό της. Αυτό που είχε κλέψει είχε καταφέρει να το

«περάσει» στον συνεργό της. Απογοητευμένος ο Ξιρχογιαννόπουλος επέστρεψε στη δουλειά του γνωρίζοντας πως για ακόμη μία φορά δεν θα γινόταν τίποτα. Και πράγματι, δύο ημέρες αργότερα οι καταστηματαρχές την είδαν ξανά να περπατάει στη γειτονιά ψάχνοντας το επόμενο θύμα της. Της φώναξαν να φύγει, εκείνη όμως δεν τους έδωσε σημασία.

«Είναι δυστυχώς η καθημερινότητα που ζούμε», είπαν στην «Κ» οι καταστηματαρχές που ήταν παρόντες στο συγκεκριμένο περιστατικό. Κάποιοι από αυτούς προειδοποιούν αμέσως τους πελάτες πως

Στην κλειστή ομάδα «Κλεφτρόνια και περιέργα», 106 μέλη ανταλλάσσουν μέσω κινητών πληροφορίες για υπόπτους σε... πραγματικό χρόνο.

πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα τα πράγματά τους, κάποιοι όμως προτιμούν να μην το κάνουν: «Δεν θέλω να νιώθουν πως είμαστε σαν μια χώρα της Λατινικής Αμερικής, πως ανά πάσα στιγμή κινδυνεύουν», εξηγεί ένας από τους ιδιοκτήτες καφέ που για να προφυλάξει τους πελάτες του, περνάει το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας σε ένα συγκεκριμένο σημείο ώστε να έχει ορατότητα σε όλα τα τραπέζια.

Αυτή η δύσκολη καθημερινότητα οδήγησε έναν άλλο ιδιοκτήτη καφέ του κέντρου να δημιουργήσει τον Ιούλιο του 2018 μια κλειστή ομάδα σε μια εφαρμογή του κινητού, για να μπορούν τα μέλη της να επικοινωνούν μεταξύ τους. Με τίτλο «Κλεφτρόνια και περιέργα», 106 μέλη στέλνουν έκτοτε μηνύματα αλλά και φωτογραφίες των

Πρόσωπα ο Παναγιώτης Ξιρχογιαννόπουλος καταδίωξε στην οδό Νίκης ζευγάρι που έκλεψε ένα κινητό. Κατόρθωσε να πιάσει την κοπέλα και να την παραδώσει στην αστυνομία, ωστόσο εκείνη είχε προλάβει να «περάσει» το κινητό στον συνεργό της. Δύο ημέρες μετά επανεμφανίστηκε στη γειτονιά...

συνήθων υπόπτων σε... πραγματικό χρόνο: «Ο γνωστός κλέφτης με τη βερμούδα και το καρό πουκάμισο ανεβαίνει τώρα την Αδριανού», γράφει κάποιος. «Μόλις περάσει Κυδαθηναίων», γράφει άλλος δέκα λεπτά αργότερα. Οι καταστηματαρχές εκείνο το πρωινό, χάρη στην εφαρμογή, κατάφεραν να δημιουργήσουν μια αλυσίδα προστασίας προειδοποιώντας ο ένας τον άλλον και τους πελάτες τους, μέσω μηνυμάτων, με σφουρίγματα ή με νοήματα.

Μάταιος κόπος

Στους διαλόγους της ομάδας υπάρχουν βέβαια και αμέτρητα μηνύματα για τις καθημερινές κλοπές, που δεν μπόρεσαν να αποτραπούν: κινητά, πορτοφόλια ακόμα και ολόκληρες τσάντες. Οι δράστες είναι

πολύ συχνά οι ίδιοι, λειτουργούν σχεδόν πάντα σε ομάδες που αλλάζουν σύνθεση και δρουν με μακάμιο ανεβαίνει τώρα την Αδριανού», γράφει κάποιος. «Μόλις περάσει Κυδαθηναίων», γράφει άλλος δέκα λεπτά αργότερα. Οι καταστηματαρχές εκείνο το πρωινό, χάρη στην εφαρμογή, κατάφεραν να δημιουργήσουν μια αλυσίδα προστασίας προειδοποιώντας ο ένας τον άλλον και τους πελάτες τους, μέσω μηνυμάτων, με σφουρίγματα ή με νοήματα.

«Κάποιες μέρες ασχολούμαστε αποκλειστικά με τους πορτοφολάδες», λέει στην «Κ» ένα από τα πιο ενεργά μέλη της ομάδας στην εφαρμογή του κινητού. Είναι αμέτρητες οι φορές που και εκείνος έχει κυνηγήσει και καταφέρει να πιάσει κάποιον. Περιμένει πάντα να έρθει η αστυνομία και να συλληφθούν, αλλά ξέρει πως σπάνια η υπόθεση προχωράει. Οι δράστες πάνε στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής σχηματίζεται εισαγγελία, οδηγούνται στον εισαγγελέα, ορίζεται δικάσιμος αλλά αφήνονται ελεύθεροι την ίδια στιγμή αφού πρόκειται για πλημμέλημα.

Εν τω μεταξύ, το θύμα, ειδικά εάν πρόκειται για τουρίστα, σπάνια θα υποβάλει μήνυση. «Δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να μπουν στο περιπολικό με τον θύτη ή να περάσουν τη μισή ημέρα που έχουν στην Αθήνα σε ένα αστυνομικό τμήμα. Ξέρουν άλλωστε πως αποκλείεται να ταξιδέψουν στην Ελλάδα για μια δίκη», εξηγούν οι καταστηματαρχές. Το ίδιο ισχύει όμως και για τους καταστηματαρχές που είτε νιώθουν πως δεν έχουν χρόνο είτε φοβούνται για αντίποινα. Μάλιστα, θεωρούν πως η ραγδαία επιδείνωση του φαινομένου, αλλά και το θράσος με το οποίο κινούνται πλέον οι δράστες, πηγάει από τους ίδιους τους νόμους. «Μεταξύ μας έχουμε ένα αστείο, πως στην Ελλάδα προάγουμε άριστα τον κλεφτοτουρισμό. Με τους νό-

μους μας, είναι σαν να τους λέμε, ελάτε, εδώ μπορείτε να κλέβετε ανενόχλητοι!».

Πράγματι, ακόμα και αν μια ομάδα που δρα κατ' επανάληψιν στο κέντρο κλέβοντας ανυποψίαστους πολίτες εξαρθωθεί ως εγκληματική οργάνωση από την αστυνομία, υπάρχει ένα βασικό ζήτημα: ότι με βάση τον νέο Ποινικό Κώδικα που ψηφίστηκε επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ, δεν μπορεί να τους ασκηθεί δίωξη σε βαθμό κακουργήματος παρά μόνο εάν η συνολική αξία των αντικειμένων της κλοπής υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ.

Σύμφωνα με υψηλόβαθμα στελέχη της αστυνομίας, τους τελευταίους δύο μήνες έχουν διατεθεί δυνάμεις στο κέντρο της πόλης αποκλειστικά για τη δίωξη πορτοφολάδων. Η δράση των συγκεκριμένων δυνάμεων, λένε στην «Κ», λειτουργεί περισσότερο αποτρεπτικά, ενώ αναγκαστικά αντιμετωπίζουν το κάθε περιστατικό μεμονωμένα, μέχρις ότου αλλάξει η συγκεκριμένη διάταξη, που θέτει ως μόνη προϋπόθεση για την άσκηση κακουργηματικής δίωξης την αξία των κλοπιμαίων. Οι καταστηματαρχές πράγματι αναγνωρίζουν την αυξημένη παρουσία της αστυνομίας, αλλά επιμένουν πως η αίσθηση ατιμωρησίας που έχει κυριαρχήσει δημιουργεί στους δρόμους της πόλης μια έκρυθμη κατάσταση.

Όσο περνούσαν οι εβδομάδες και τα κρούσματα αυξάνονταν, άρχισαν να ακούγονται και κάποιες άκρας ανησυχητικές φωνές: «Παιδιά, όποιους τους βρει, απλά ειδοποιήστε με πού είναι, θα τα αναλάβω όλα εγώ», έγραφε κάποιος χρήστης. Σε μια άλλη γειτονιά πάντως, πριν από λίγες εβδομάδες, πράγματι κάποιος πιάστηκε και έπεσε σήμα. Όχι προς την αστυνομία, αλλά σε άλλους... παθόντες. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», μαζεύτηκαν τέσσερις άνδρες και όλοι μαζί του επιτέθηκαν...

Δύο οι Γερμανίες και χωρίς το Τείχος

Οι ανισότητες έχουν ως αποτέλεσμα την εκτόξευση της ξενοφοβικής Εναλλακτικής στα πρώην ανατολικογερμανικά κρατίδια

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Τρίαντα χρόνια μετά την πτώση του Τείχους, τον Νοέμβριο του 1989, η ανάμνησή του ζει μέσα στα μπουκαλάκια με πέτρες που πωλούν τα καταστήματα τουριστικών ειδών στο Βερολίνο και στην κόκκινη γραμμή που διατρέχει τους δρόμους της γερμανικής πρωτεύουσας και στην οποία αναγράφεται σαν επιτύμβια στήλη «Berliner Mauer 1961-1989». Οι νεότερες γενιές αναγνωρίζουν τα δύο κομμάτια της πόλης μόνο από τα χαρακτηριστικά φανάρια, τις γραμμές του τραμ, τα ονόματα των δρόμων, όπως π.χ. τη λεωφόρο Καρλ Μαρξ και την αρχιτεκτονική – αν και πλέον είναι δύσκολο να διακρίνει κανείς χαρακτηριστικά δείγματα σοσιαλιστικού κλασικισμού ανάμεσα στα κατάμεστα μπαρ και στα βιετναμέζικα εστιατόρια του Πρεντολάουερ Μπεργκ, της πλέον «εξευγενισμένης» (gentrified) γειτονιάς στο πρώην Ανατολικό Βερολίνο. Όταν απομακρυνθεί όμως κανείς από το κέντρο της γερμανικής πρωτεύουσας, η διαίρεση της Γερμανίας σε ανατολική και δυτική παραμένει ακέραια, τρεις δεκαετίες μετά την επανένωση.

Μπορεί ο πρώην υπουργός Εσωτερικών Τόμας ντε Μεζιέρ να έλεγε κάποτε ότι «για τους Ανατολικογερμανούς άλλαξαν όλα, ενώ για τους Δυτικογερμανούς μόνο ο ταχυδρομικός κώδικας», μάλλον όμως η εκτίμησή του ήταν κάπως απλουστευτική. Το ετήσιο εισόδημα του μέσου Δυτικογερμανού είναι 6.500 ευρώ πάνω από εκείνο του Ανατολικογερμανού. Το ποσοστό των ηλικιωμένων άνω των 65 ετών είναι 5% μεγαλύτερο στο ανατολικό και ούτως ή άλλως ερμηνωμένο κομμάτι της χώρας σε σχέση με το δυτικό. Στην πρώην Δυτική Γερμανία το ποσοστό των παντρεμένων γονιών είναι 74% έναντι 52%. Περίπου το 10% των κατοικιών είναι άδαιο στην πρώην Ανατολική Γερμανία, όπου την έδρα τους έχουν μόλις 37 από τις 500 μεγαλύτερες βιομηχανίες της χώρας. Το ποσοστό ανεργίας είναι 4,7% στο δυτικό κομμάτι και 6,6% στο ανατολικό. Την ίδια στιγμή, η κατά κεφαλήν κατανάλωση μπίρας είναι σαφώς μεγαλύτερη στα πρώην ανατολικογερμανικά κρατίδια.

Όλες αυτές οι ανισότητες έχουν ως αποτέλεσμα την εκτόξευση της ξενοφοβικής Εναλλακτικής για τη

Το ετήσιο εισόδημα του μέσου Δυτικογερμανού είναι 6.500 ευρώ μεγαλύτερο από εκείνο του Ανατολικογερμανού, ενώ το ποσοστό των ηλικιωμένων άνω των 65 ετών είναι 5% μεγαλύτερο στο ανατολικό και ούτως ή άλλως ερμηνωμένο κομμάτι της χώρας σε σχέση με το δυτικό.

Οι νεότερες γενιές αναγνωρίζουν τα δύο κομμάτια της πόλης μόνο από τα χαρακτηριστικά φανάρια, τις γραμμές του τραμ, τα ονόματα των δρόμων.

Γερμανία (AfD) στα πρώην ανατολικογερμανικά κρατίδια, παρόλο που παρατηρείται το εξής παράδοξο: οι πολίτες που έχουν μεταναστευτικό παρελθόν στο δυτικό κομμάτι ανέρχονται σε 26,5% του γενικού πληθυσμού έναντι 6,8% στο ανατολικό κομμάτι. Ορισμένοι κοινωνιολόγοι αποδίδουν τον φόβο προς τον «Άλλο» ακριβώς σε αυτήν την ελλιπή εξοικείωση με τη μετανάστευση και στην παραδοσιακή πληθυσμιακή ομοιογένεια, που χρονολογείται πριν από την πτώση του Τείχους.

Σε τρία κρατίδια της πρώην

Ανατολικής Γερμανίας η AfD έχει εξασφαλίσει το φετινό φθινόπωρο πάνω από 20%. Πιο πρόσφατο παράδειγμα η Θουριγγία, όπου κεντρικός υποψήφιος του κόμματος ήταν ο αμφιλεγόμενος Μπιγκεν Χέκε, επικεφαλής της σκληροπυρηνικής ακροδεξιάς πτέρυγας της AfD. Το 2017 είχε αποκαλέσει το μνημείο του Ολοκαυτώματος «μνημείο ντροπής», το οποίο οι ίδιοι οι Γερμανοί φύτεψαν στην πρωτεύουσα της χώρας, με αποτέλεσμα να τεθεί θέμα διαγραφής του από το κόμμα. Τελικά αποφασίστηκε η απαλλαγή του από την κατηγορία του αντισημιτισμού και την περασμένη Κυριακή ο Χέκε επανήλθε θριαμβευτής λόγω της καλής επίδοσης του κόμματος στη Θουριγγία.

Στον αντίποδα τα δύο πάλοι ποτέ μεγάλα κόμματα, οι Χριστιανοδημοκράτες (CDU) της Αγκελα Μέρκελ και οι Σοσιαλδημοκράτες (SPD), έχασαν 11,7% και 4,2% αντιστοίχως, με τους δεύτερους να περιορίζονται σε μονοψήφιο ποσοστό. Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν από

είκοσι χρόνια το CDU είχε κατακτήσει στη Θουριγγία την απόλυτη πλειοψηφία στην τοπική Βουλή. Οι συναπτές εκλογικές νίκες των δύο εταίρων του κυβερνητικού συνασπισμού στο Βερολίνο έχει προκαλέσει γκρίνια και εσωστρέφεια σε αμφοτέρους τους σχηματισμούς.

Ανοιχτή αμφισβήτηση

Οι Χριστιανοδημοκράτες αμφισβητούν πλέον ανοιχτά κατά πόσον η εκλεκτή της Αγκελα Μέρκελ, νυν υπουργός Αμυνας Ανεγκρετ Κραμπ-Κάρενμπαουερ, μπορεί να ηγηθεί αποτελεσματικά του κόμματος μετά την αποκώρπωση της σημερινής καγκελαρίου, ενώ οι Σοσιαλδημοκράτες εξακολουθούν να βρίσκονται σε μια διαδικασία ομφαλοσκοπίσας αν πρέπει να παραμείνουν στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή αν αυτό μόνο φθορά μπορεί εις το εξής να προκαλέσει στο κόμμα. Ήταν δύσκολο το τελευταίο διάστημα για τον μεγάλο συνασπισμό με την Κάρενμπαουερ

να βάλλεται από τον Σοσιαλδημοκράτη υπουργό Εξωτερικών, Χάικο Μάας, για την πρότασή της περί αποστολής διεθνούς δύναμης στη Συρία, που τελικά έπεσε στο κενό τόσο στο εσωτερικό της Γερμανίας όσο και στο εξωτερικό.

Την ίδια στιγμή, στο SPD δεν διαφαίνεται κάποια νέα δυναμική με την ανάδειξη νέου αρχηγού, καθώς στον πρώτο γύρο της διαδικασίας ο αντικαγκελάριος, υπουργός Οικονομικών και πρώην πρωθυπουργός του κρατίδιου του Αμβούργου, Ολαφ Σολτς, επικράτησε οριακά των υπόλοιπων εσωκομματικών αντιπάλων του. Σε περίπτωση που δεν κατορθώσει να νικήσει στο δεύτερο γύρο ο Σολτς, ο οποίος τάσσεται υπέρ της παραμονής του κόμματός του στην κυβέρνηση, τότε το μέλλον του μεγάλου συνασπισμού υπό την Αγκελα Μέρκελ είναι επισφαλές.

* Μεγάλο αφιέρωμα στην επέτειο της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου στις «Τέχνες & Γράμματα».

Η μάχη στο SPD

«Πάμε στην παράταση». Με αυτό το tweet ανακοίνωσε ο επικεφαλής της νεολαίας του SPD Κέβιν Κίνερτ το αποτέλεσμα του πρώτου γύρου για την ανάδειξη ηγέτη στους Γερμανούς Σοσιαλδημοκράτες. Το ενδιαφέρον είναι ότι το δυνατότερο χειροκρότημα στο Βίλι Μπραντ Χάους, την έδρα του κόμματος, το περασμένο Σάββατο απέσπασε το δεύτερο δίδυμο, η Σάσκια Εσκεν και ο Νόρμπερτ Βάλτερ Μπόργιανς, επειδή έχασαν με μόλις 3.500 ψήφους διαφορά από τον Ολαφ Σολτς και την Κλάρα Γκέιβιτς. Αυτή ήταν η έκβαση του πρώτου γύρου, κατά τον οποίο δεν σημειώθηκε τελικά κάποια έκπληξη. Ωστόσο η συμμετοχή ήταν περιορισμένη: μόλις 53% των μελών του κόμματος ψήφισε. Αντίθετα, πέρυσι την άνοιξη όταν εκλήθη η βάση του κόμματος να αποφασίσει για τη συμμετοχή ή μη στον μεγάλο συνασπισμό, η συμμετοχή ήταν 76%. Μένει να διαπιστωθεί αν στον επαναληπτικό γύρο θα ψηφίσουν περισσότερα μέλη, κάτι που προσδοκά η ηγεσία. Δεν είναι απίθανο ωστόσο να μειωθεί περαιτέρω η συμμετοχή, σε περίπτωση που κάποιοι ψηφοφόροι θεωρήσουν ότι δεν τους εκφράζει κανένα από τα δύο εναπομείναντα δίδυμα. Η χαλαρή ψήφος, χωρίς πόλωση, ευνοεί τον Ολαφ Σολτς, που εμφανίζεται ενωτικός, διακηρύσσοντας ότι δεν κατεβαίνει εναντίον των ανθυποψηφίων του, αλλά θέλει να συσπειρώσει το SPD. Αντίθετα, για τους δεύτερους, τους πολέμιους του μεγάλου συνασπισμού, μια τέτοια ήπια στρατηγική είναι επικίνδυνη. Η μόνη ελπίδα τους είναι να επιτεθούν στα φαρβόρι και να δείξουν ότι απαιτείται ριζική αλλαγή στο κόμμα.

Ο απρόβλεπτος δρόμος της Βρετανίας προς την κάλπη

Τα σενάρια για «υπόγεια» στήριξη του Τζόνσον από τον Φάρατζ και η τακτική του επικεφαλής των Εργατικών

Προς τις πλέον απρόβλεπτες εκλογές στη σύγχρονη ιστορία της οδηγείται η Βρετανία, μετά την υπερψήφηση από τη Βουλή των Κοινοτήτων της πρότασης του πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον για διεξαγωγή πρόωρων εκλογών στις 12 Δεκεμβρίου. Η αδυναμία του πρωθυπουργού να «περάσει» στο βρετανικό κοινοβούλιο τη συμφωνία με τις Βρυξέλλες για συντεταγμένη έξοδο της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η αθέτηση της «ιεράς δέσμευσης» του για τήρηση του χρονοδιαγράμματος που προέβλεπε ότι η Βρετανία θα έπαυε να είναι μέλος της Ε.Ε. στις 31 Οκτωβρίου, κατέστησαν αναπόφευκτη την προσφυγή στις κάλπες.

Την ίδια στιγμή, έκπληξη και αφορμή για θεωρίες πολιτικής συνωμοσίας προκαλεί η απόφαση του λαϊκιστικού, ευρωσκεπτικιστικού κόμματος Brexit Party του Νάιτζελ Φάρατζ να μην διεκδικήσει έδρες σε κάθε περιφέρεια, κάνοντας πολλούς να μιλούν για μυστική συμφωνία στήριξης των Συντηρητικών, με στόχο την ήττα του Τζέρεμι Κόρμπιν και των Εργατικών.

Σε περίπτωση νίκης του, το Εργατικό Κόμμα φιλοδοξεί να εκπονήσει νέα συμφωνία με την Ευρώπη, την οποία θα θέσει σε δημοψήφισμα. Εάν το εκλογικό σώμα απορρίψει τη συμφωνία αυ-

τή, το «διαζύγιο» με την Ένωση θα ακυρωθεί αυτόματα.

Ακόμη και αρθρογράφοι των συντηρητικών Times του Λονδίνου, όπως ο Τομ Πεκ, παραδέχονται ότι ο πρωθυπουργός Τζόνσον απαιτεί «βαρίδι» για τους Τόρις. Σε κατ' ιδίαν συζητήσεις τους, λέει ο Πεκ, οι Συντηρητικοί ανησυχούν ότι ο επικεφαλής των Εργατικών,

Ο Τζέρεμι Κόρμπιν εστιάζει, εκτός από το Brexit, και σε άλλα φλέγοντα προβλήματα, υποσχόμενος ριζοσπαστικές λύσεις.

Τζέρεμι Κόρμπιν, θα μετατρέψει την προεκλογική περίοδο σε δημοψήφισμα για κάθε τι άλλο παρά για το Brexit, εστιάζοντας κυρίως στη διάλυση του εθνικού συστήματος υγείας από τους Συντηρητικούς. Κατά τη διάρκεια των «ερωτήσεων προς τον πρωθυπουργό» τη Δευτέρα, ο Τζέρεμι Κόρμπιν διάβασε επιστολή γυναίκας, της οποίας η μητέρα πέθανε φέτος έχοντας υποφέρει εξαιτίας της έλλειψης ιατρικού προσωπικού σε δημόσια νοσοκομεία. Στην απάντησή του, ο Μπόρις Τζόνσον απέφυγε να συλλυπηθεί την επιστολογράφο, επι-

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον επισκέπτεται τις τελευταίες εβδομάδες ένα σχολείο ή ένα νοσοκομείο την ημέρα.

λέγοντας αντίθετα να εξαπολύσει οξεία επίθεση εναντίον του Κόρμπιν, χαρακτηρίζοντας τον ηγέτη της αντιπολίτευσης «υποστηρικτή της Ρωσίας».

Οι αλληπάλληλες γκάφες του Τζόνσον και ο παρορμητικός χαρακτήρας του προκαλούν την ανησυχία των Τόρις. Σε μια προσπάθεια να ανασκευάσουν την αρνητική εικόνα του κόμματος, τα στελέχη του εξασφάλισαν αυτή την εβδομάδα την απομάκρυνση του αμφιλεγόμενου μυστικοσυμβούλου του Τζόνσον και «αρχιτέκτονα» του κινήματος για Brexit, Ντόμι-

νικ Κάμινγκς, ο οποίος ανακοίνωσε ότι δεν θα αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στην προεκλογική εκστρατεία, παραμένοντας ωστόσο στο πλευρό του πρωθυπουργού ως σύμβουλος του.

Σε ανάλυσή της η εφημερίδα Guardian εξηγεί ότι το αποτέλεσμα των εκλογών της 12ης Δεκεμβρίου θα εξαρτηθεί από την ικανότητα του Τζέρεμι Κόρμπιν να διευρύνει την προεκλογική του πλατφόρμα μακριά από τα στενά όρια του Brexit, έτσι ώστε αυτή να περιλαμβάνει τις προτάσεις του για τη «μεταμόρφωση» της Βρετανίας. Η

μεταμόρφωση αυτή αφορά κρατικοποιήσεις μεγάλης κλίμακας, ριζικές φιλεργατικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές εργασίας και σημαντική αύξηση των κρατικών δαπανών. Παρότι το πρόγραμμα αυτό του Κόρμπιν συναντά τις διαφωνίες της «δεξιάς πτέρυγας» των Εργατικών, που συσπειρώνονται γύρω από τον αντιπρόεδρο Τομ Ουότσον, οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι μόνο τέτοιες ριζοσπαστικές προτάσεις μπορεί να προσφέρουν τη νίκη στους Εργατικούς.

Τα μικρότερα κόμματα

Την ίδια ώρα, οι φιλοδοξίες μικρότερων κομμάτων, όπως των Φιλελευθέρων Δημοκρατών το 2017, για προσέλκυση των φιλοευρωπαϊκών ψηφοφόρων ενδέχεται να διαψευστούν και πάλι. Το 2017, τα δύο μεγάλα κόμματα είχαν εξασφαλίσει ποσοστό 82,4% των ψήφων, το μεγαλύτερο μερίδιό τους από το 1970. Πολλά μέλη της ομάδας του Μπόρις Τζόνσον εκτιμούν, όμως, ότι ο πρωθυπουργός είναι ικανός να αναζωπυρώσει το πάθος της εκστρατείας του 2016 για το δημοψήφισμα του Brexit, κατά την οποία ταπεινώσε τον γεμάτο εσφαλμένη αυτοπεποίθηση τότε πρωθυπουργό Ντέιβιντ Κάμερον. Ο Τζόνσον, όμως, απέτυχε να λάμψει ως πρωθυπουργός, προβάλλοντας εικόνα αναποτελεσματικού γελωποποιού, σύμφωνα

με την εφημερίδα Guardian, με το εκλογικό σώμα να απειλεί να στραφεί είτε προς την αξιωματική αντιπολίτευση είτε προς το Brexit Party και τους Φιλελεύθερους Δημοκράτες.

Από τη μεριά τους, οι Συντηρητικοί επιδεικνύουν σπάνια ιδεολογική αυτοσυγκράτηση, έχοντας εγκαταλείψει κάθε εξαγγελία για καλύτερη μειώσεις κρατικών δαπανών, για να εκπονήσουν προεκλογικό μανιφέστο απευθυνόμενο στην εργατική τάξη της χώρας. Ο πρωθυπουργός Τζόνσον επισκέπτεται τις τελευταίες εβδομάδες ένα νοσοκομείο ή σχολείο την ημέρα, ενώ οι επικεφαλής στρατηγικού σχεδιασμού των Τόρις ελπίζουν ότι η σκληρή στάση της υπουργού Εσωτερικών, Πρίτι Πατέλ, απέναντι στην εγκληματικότητα και οι προτάσεις της για μεταρρύθμιση επί το αυστηρότερον του κώδικα ποινικής δικονομίας θα προσελκύσουν ψηφοφόρους.

Η φυγή, πάντως, πολλών προβλεπμένων μετριοπαθών στελεχών των Συντηρητικών υπογραμμίζει την ταχεία μεταλλαγή του κόμματος κατά τη διάρκεια της σύντομης πρωθυπουργίας του Μπόρις Τζόνσον. Πολλά από τα στελέχη αυτά προειδοποιούν ότι η καιροσκοπική πολιτική του Τζόνσον απειλεί να κοστίσει στους Τόρις εκατομμύρια ψήφους και την ίδια την εξουσία.

REUTERS

Η Λατινική Αμερική είναι μια ήπειρος που κοχλάζει

Εξέγερση στους δρόμους του Σαντιάγο και στις κάλπες του Μπουένος Αϊρες

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Στην αυγή του 2019, η Ουάσιγκτον έβλεπε τη Λατινική Αμερική σε ρόδινες αποχρώσεις. Ο ακροδεξιός Ζαΐρ Μπολσονάρο, αρνητής της κλιματικής αλλαγής και φίλος του Ντόναλντ Τραμπ, είχε μόλις ορκιστεί πρόεδρος της Βραζιλίας. Δύο ζαπλουτοί συντηρητικοί πολιτικοί, ο Μαουρίσιο Μάκρι και ο Σεμπασιτιάν Πινιέρα, ηγούνταν της Αργεντινής και της Χιλής αντίστοιχα. Στη Βενεζουέλα, ο διάδοχος του Τσάβες, Νικολάς Μαδούρο, φαινόταν να μετράει μέρες και ο Χουάν Γκουαϊντό είχε ήδη αναγνωριστεί πρόεδρος από τον Τραμπ.

Εν ολίγοις, το ροζ κύμα των αριστερών ή κεντροαριστερών κυβερνήσεων που είχε σαρώσει τη δεκαετία του 2000 τον αμερικανικό Νότο φαινόταν να δίνει τη θέση του στη νεοφιλελεύθερη κανονικότητα, με μόνες εξαιρέσεις το Μεξικό του Ομπράντορ, τη Βολιβία του ευάλωτου Μοράλες, την Ουρουγουάη του Βάσκες και την Κούβα των επιγόνων του Κάστρο.

Καθώς βαίνουμε προς το τέλος αυτού του χρόνου, η εικόνα διαγράφεται πολύ διαφορετικά. Ο Μαδούρο βρίσκεται ακόμη

Στην Αργεντινή σημειώθηκε μεγάλη ανατροπή. Οι περονιστές με επικεφαλής τον Αλμπέρτο Φερνάντες (φωτ.) κατατρόπωσαν από τον πρώτο γύρο τον πρόεδρο Μαουρίσιο Μάκρι και ετοιμάζονται να ξανάρθουν στην εξουσία.

Το τέλος ενός μύθου

Εκμεταλλευόμενοι τις περιπέτειες της Βενεζουέλας, οι συντηρητικοί ηγέτες της Λατινικής Αμερικής υποστήριζαν ότι ο «λαϊκισμός» των αριστερών ή κεντροαριστερών κυβερνήσεων συνεπάγεται μοιραία οικονομική αποδιοργάνωση, ενώ η δική τους, νεοφιλελεύθερη, φιλοσοφία θα έφερνε βροχή ξένων επενδύσεων και αναπτυξιακά άλματα. Η πραγματικότητα δεν δικαιώσε αυτό το δόγμα. Ο Μαουρίσιο Μάκρι ήρθε στην εξουσία το 2015 με την υπόσχεση ότι θα σταθεροποιήσει την οικονομία της Αργεντινής. Σήμερα φεύγει αφήνοντας μια χώρα σε βαθύτατη κρίση. Παρά τα δρακόντεια μέτρα που πήρε, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε για ένα μεγάλο δάνειο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ο πληθωρισμός βρίσκεται στο 55% και το εθνικό χρέος εκτός ελέγχου. Αντίθετα στην Ουρουγουάη, στα 15 χρόνια του Frente Amplio, η φτώχεια μειώθηκε από 40% σε 8% και ο μέσος μισθός αυξήθηκε κατά 55%, με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 4%. Δεν είναι περίεργο, λοιπόν, που το ιδεολογικό εκκρεμές στον αμερικανικό Νότο άρχισε να μετατοπίζεται και πάλι προς την απέναντι άκρη.

και ταραχών όταν απελευθέρωσε, στις 2 Οκτωβρίου, τις τιμές των καυσίμων κατ' εντολήν του ΔΝΤ, που του είχε χορηγήσει μεγάλο δάνειο τον Μάρτιο.

Η κατάσταση έγινε τόσο εκρηκτική, που ο Μορένο αναγκάστηκε να κηρύξει στρατιωτικό νόμο και να μεταφέρει προσωρινά την πρωτεύουσα της χώρας από το Κίτο στο Γουαγιακίλ, προτού υποχωρήσει άτακτα στους διαδηλωτές, ακυρώνοντας τα επίμαχα μέτρα.

Οι διαδηλώσεις στη Χιλή

Ακόμη σοβαρότερες, συμβολικά και πολιτικά, είναι οι διαδηλώσεις που μαίνονται εδώ και δύο εβδομάδες στη Χιλή, αποκτώντας χαρακτηριστικά γενικευμένης κοινωνικής εξέγερσης. Την Παρασκευή, 25 Οκτωβρίου, άνω του ενός εκατομμυρίου διαδηλωτές κατέκλυσαν το κέντρο του Σαντιάγο στο μεγαλύτερο συλλαλητήριο από εκείνο του 1990, που σηματοδότησε το τέλος της

χούντας Πινοσέτ. Είχε προηγηθεί μία εβδομάδα ταραχών με 20 νεκρούς και 7.000 συλλήψεις. Η επιλογή του Πινιέρα να κηρύξει κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και να κατεβάσει τον στρατό, αντί να φοβίσει τους διαδηλωτές, έριξε και άλλο λάδι στη φωτιά.

Εντρομος για τη δυναμική της κοινωνικής εξέγερσης, ο δισεκατομμυριούχος πρόεδρος ήρε τον στρατιωτικό νόμο, υποσχέθηκε αυξήσεις μισθών και συντάξεων, ενώ αναγκάστηκε να ακυρώσει δύο σημαντικές διεθνείς διασκέψεις που επρόκειτο να φιλοξενηθεί: η πρώτη, τον Νοέμβριο, θα έφερνε στο Σαντιάγο τον Τραμπ, τον Κινέζο ηγέτη Σι Τζινπίνγκ και τους άλλους ηγέτες της ζώνης Ασίας - Ειρηνικού, ενώ η δεύτερη, τον Δεκέμβριο, θα ήταν η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή.

Αν και οι συγκεκριμένες μορφές της κοινωνικής αναταραχής διαφέρουν από χώρα σε χώρα, η κοινή τους ρίζα είναι ορατή

διά γυμνού οφθαλμού: πρόκειται για τη συσσωρευμένη οργή εκατομμυρίων πολιτών σχετικά με τη δραματική εκτόξευση των κοινωνικών ανισοτήτων στις χώρες που αποτέλεσαν ιστορικά και αποτελούν και σήμερα τα πιο προχωρημένα φυλάκια του νεοφιλευθερισμού. Η Χιλή, πειραματικό εργαστήριο των διαβόητων Chicago boys επί εποχής Πινοσέτ, είναι το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα.

Υστερα από το αμώκ των ιδιωτικοποιήσεων, που παρέδωσαν στα κερδοσκοπικά κεφάλαια όλες τις κοινωνικές υπηρεσίες —παιδεία, υγεία, συντάξεις, ηλεκτρισμό, μεταφορές, νερό— η Χιλή εκπροσωπείται με 10 δισεκατομμυριούχους στη λίστα των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου που συντάσσεται το περιοδικό Forbes, ενώ το 1% των πιο προνομιούχων πολιτών κατέχει το ένα τρίτο του εθνικού πλούτου.

Μια νοσηλεύτρια, ύστερα από δύομισι χρόνια σπουδών, παίρνει μισθό 240 δολαρίων σε μια χώρα με τιμές Ευρώπης, ενώ οι εργαζόμενοι καταβάλλουν το 10% των αποδοχών τους σε ιδιωτικά ασφαλιστικά ταμεία για να πάρουν στο τέλος της ζωής τους συντάξεις πείνας.

Το πιο εξοργιστικό, για τους νέους και τους λιγότερο νέους που κατέκλυσαν τους δρόμους του Σαντιάγο, του Βαλπαράϊσο και άλλων πόλεων, ήταν ότι οι πολιτικοί της συνομοταξίας Πινιέρα, που εξυμνούν τις ιδιωτικοποιήσεις, είναι συχνά οι ίδιοι μέτοχοι των εταιρειών στις οποίες εκποιήθηκε όλος ο δημόσιος πλούτος και εισπράττουν το μέροςμα από την κοινωνική καταστροφή που έφεραν.

Τέταρτη φορά, μέσα σε τέσσερα χρόνια, ψηφίζουν οι Ισπανοί

Η αναμέτρηση της επόμενης Κυριακής

Την **Τετάρτη**, δέκα μέρες πριν από τις βουλευτικές εκλογές της 10ης Νοεμβρίου, ο υπηρεσιακός πρωθυπουργός της Ισπανίας, Πέδρο Σάντσεθ, έκανε μια εντυπωσιακή χειρονομία: προσφέρθηκε να φιλοξενήσει στη Μαδρίτη την «ορφανή» σύνοδο του ΟΗΕ για το κλίμα, η οποία είχε τιναχθεί στον αέρα λόγω της έκρυθμης κατάστασης που επικρατεί στη Χιλή. Με μόλις ένα μήνα περιθώριο (η σύνοδος θα διεξαχθεί από τις 2 έως τις 13 Δεκεμβρίου) και εν μέσω προεκλογικής περιόδου, ο Σάντσεθ είχε την ψυχραιμία να καταθέσει τη συνεισφορά του στην παγκόσμια μάχη για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης.

Ενώ η αβεβαιότητα για τους 25.000 συνέδρους έληξε και οι ξενοδόχοι της ισπανικής πρωτεύουσας τρίβουν τα χέρια τους, η αβεβαιότητα του ίδιου του Σάντσεθ ενδέχεται να συνεχιστεί και μετά τις κάλπες της επόμενης Κυριακής. Οι τέταρτες εκλογές σε διάστημα τεσσάρων ετών προκλήθηκαν για να εξευρεθεί, επιτέλους, σταθερή κοινοβουλευτική πλειοψηφία αλλά τίποτα δεν προδικάζει ότι αυτό θα συμβεί. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν σταθερό προβάδισμα για τους Σοσιαλιστές του Σάντσεθ, χωρίς όμως απόλυτη πλειοψηφία, ενώ οι βασικές ανακατατάξεις προβλέπονται στο στρατόπεδο της δεξιάς. Το φιλελεύθερο Ciudadanos του Αλμπέρ Ριβέρα βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση, ενώ έχει αλλάξει στρατηγική και δεν αποκλείει πλέον μελλοντική σύμπραξη με τους Σοσιαλιστές. Το Λαϊκό Κόμμα του Πάμπλο Κασάδο ελπίζει ότι οι 66 έδρες που απέσπασε στις βουλευτικές εκλογές του Απριλίου ήταν το ναδίρ και ότι μπορεί αυτή τη φορά να φθάσει τριψήφιο αριθμό εδρών. Το Λαϊκό Κόμμα υπόσχεται δημιουργία εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας και τόνωση της οικονομίας με πακέτο 17 δισ. ευρώ, εγκαταλείποντας σε επίπεδο πολιτικού λόγου τις πολιτικές της

λιτότητας που χαρακτήρισαν την περίοδο Ραχόι.

Σε τροχιά ανόδου βρίσκεται επίσης το ακροδεξιό Vox του Χοσέ Λουίς Αβάλος, το οποίο ψηφοθηρεί ασύστολα στην ανοικτή πληγή του καταλανικού ζητήματος. Γιγάντιες ισπανικές σημαίες, οργισμένες δηλώσεις κατά των Σοσιαλιστών για τη μεταφορά της σορού του Φράνκο, δηλώσεις περί «εισβολής» μεταναστών και συστηματική χρήση του όρου «προδότες», «προδοσία» κ.τ.λ. μπορεί να οδηγήσουν το κόμμα στην τρίτη θέση, αντί του Ciudadanos.

Οι δημοσκοπήσεις δίνουν προβάδισμα στον Σάντσεθ, αλλά πάλι χωρίς απόλυτη πλειοψηφία, ενώ δείχνουν άνοδο για το ακροδεξιό Vox που εκμεταλλεύεται με κάθε τρόπο το καταλανικό.

Τέταρτο κόμμα είναι μέχρι τώρα το Podemos του Πάμπλο Ιγκλέσιας, το οποίο όμως κατεβαίνει για πρώτη φορά στις κάλπες διασπασμένο, με τον πρώην στενό συνεργάτη του Πάμπλο Ιγκλέσιας, Ινίγο Ερεχόν, να ηγείται δικού του κόμματος. Ο Ιγκλέσιας έχει κάνει ένα βήμα πίσω σε αυτή την προεκλογική εκστρατεία, αφήνοντας τον κεντρικό ρόλο στη χαρισματική νούμερο δύο του κόμματος και μπτέρα των παιδιών του, Ιρένε Μοντέρο.

Η προηγούμενη απόπειρα σχηματισμού κυβέρνησης απέτυχε γιατί ο Σάντσεθ εκτίμησε ότι αν προκληθεί εκλογές, θα συνομιλήσει από θέση μεγαλύτερης ισχύος με το Podemos και τις άλλες πολιτικές δυνάμεις που θα θελήσουν να τον στηρίξουν. Είναι ένα στοίχημα, η ευστοχία του οποίου θα φανεί στις 10 Νοεμβρίου.

REUTERS, A.P.

Ο **υπηρεσιακός** πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ ελπίζει ότι θα καταφέρει να πετύχει σταθερή κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

'Ένα μουστάκι μπορεί να κάνει τη διαφορά.

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ MOVEMBER CYPRUS

Οι Ατλαντίδες του κοντινού μέλλοντος

Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας θα «πνίξει» περισσότερες περιοχές από ό,τι πιστεύαμε, σύμφωνα με νέα μελέτη

Των **DENISE LU**
και **CHRISTOPHER FLAVELLE**
THE NEW YORK TIMES

Η **άνοδος** της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων αναμένεται να επηρεάσει, έως το 2050, τριπλάσιο αριθμό ανθρώπων από αυτόν που εκτιμούσαν μέχρι σήμερα οι επιστήμονες. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει νέα μελέτη, η οποία δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature Communications και προειδοποιεί ότι η νέα πραγματικότητα θα αποτελέσει μείζονα απειλή για όλους και θα σβήσει από τον χάρτη κάποιες από τις μεγάλες παράκτιες μητροπόλεις της υφηλίου.

Οι συντάκτες της έκθεσης, που δόθηκε στη δημοσιότητα την Τρίτη, ανέπτυξαν έναν πολύ ακριβέστερο τρόπο υπολογισμού του πραγματικού υψομέτρου της στεριάς, βασισμένο στην επεξεργασία δορυφορικών φωτογραφιών με τη βοήθεια τεχνητής νοημοσύνης. Η μελέτη των δορυφορικών απεικονίσεων είναι ο συμβατικός τρόπος εκτίμησης των συνεπειών της ανόδου της θάλασσας στάθμης σε μεγάλες εκτάσεις. Με τη νέα μέθοδο, οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι οι προηγούμενοι υπολογισμοί ήταν υπερβολικά αισιόδοξοι.

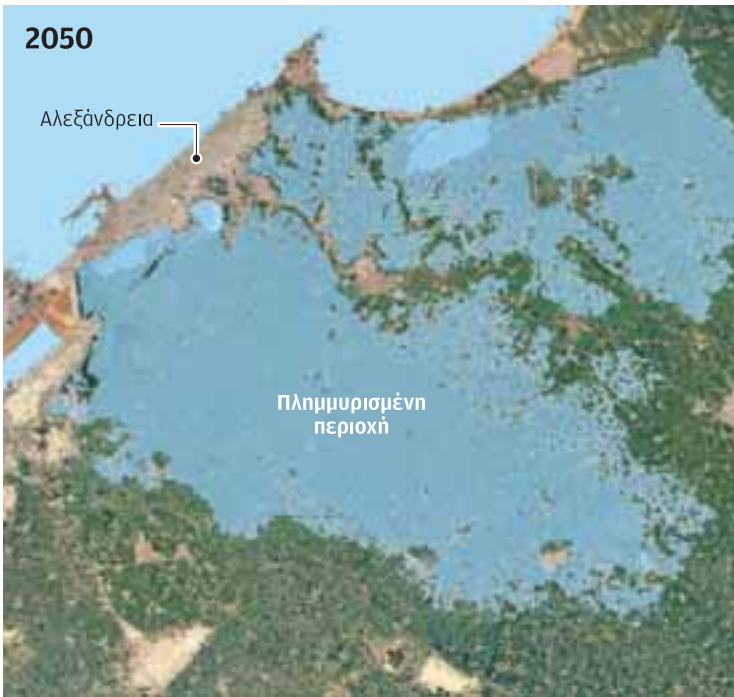
Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα, 150 εκατομμύρια άνθρωποι σήμερα ζουν σε εκτάσεις οι οποίες θα βρίσκονται κάτω από τη γραμμή της πλημμυρίδας στα μέσα του αιώνα. Τίποτα δεν μπορεί να αποκλείσει, παραδείγματος χάρι, ότι το νότιο Βιετνάμ δεν θα εξαφανιστεί ολοκληρωτικά κάτω από τα νερά της Νότιας Σινικής Θάλασσας. Είκοσι εκατομμύρια κάτοικοι της ασιατικής χώρας, περίπου το ένα τέταρτο του συνολικού πληθυσμού, θα ζουν σε διαρκώς πλημμυρισμένες γαίες.

Μεγάλο μέρος της Χο Τσι Μινχ (παλιά Σαϊγκόν), του οικονομικού κέντρου του Βιετνάμ, θα εξαφανιστεί, σύμφωνα με τη μελέτη του Climate Central, μιας ομάδας επιστημόνων στο Νιου Τζέρσεϊ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην έρευνα δεν συνηυπολογίστηκαν προβλέψεις για

Η κλιματική αλλαγή πλησιάζει απειλητικά

Η επιθεώρηση Nature Communications δημοσίευσε μελέτη σύμφωνα με την οποία οι συνέπειες από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας λόγω της κλιματικής αλλαγής θα είναι μεγαλύτερες από ό,τι εκτιμάτο έως τώρα. Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι η νέα πραγματικότητα θα αποτελέσει μείζονα απειλή για όλους και θα «σβήσει» από τον χάρτη κάποιες από τις μεγάλες παράκτιες μητροπόλεις της υφηλίου.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΣΕ 30 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα 150 εκατομμύρια υπολογίζονται οι άνθρωποι που ζουν σήμερα σε εκτάσεις οι οποίες θα βρίσκονται κάτω από το επίπεδο της θάλασσας το 2050.

τη μελλοντική πληθυσμιακή αύξηση ή την απώλεια γαιών εξαιτίας της διάβρωσης των ακτών.

Οι συμβατικές μελέτες σχετικά με το υψόμετρο, που γίνονται με τη χρήση δορυφορικών εικόνων, δεν μπορούν να διακρίνουν με ακρίβεια το επίπεδο του εδάφους από τις κορυφές των δένδρων ή των κτιρίων, επισημαίνει ο Σκοτ Καλι,

ερευνητής της Climate Central, που είναι ένας από τους συντάκτες της έκθεσης. Γι' αυτό, μαζί με τον Μπέντζαμιν Στράους, επικεφαλής της Climate Central, χρησιμοποίησαν τεχνητή νοημοσύνη για να καθορίσουν το ποσοστό σφάλματος των προηγούμενων υπολογισμών και να το διορθώσουν.

Στην Ταϊλάνδη, περισσότεροι από το 10% των πολιτών ζουν σε γαίες που κατά πάσα πιθανότητα θα έχουν καλυφθεί από τα νερά του Κόλπου της Ταϊλάνδης, το 2050. Με την προηγούμενη τεχνική είχε υπολογιστεί ότι μόλις το 1% των κατοίκων θα είχε αυτή τη μοίρα. Ακόμη και η πολιτική και οικονομική πρωτεύουσα του βασιλείου, η Μπανγκόκ, απειλείται.

Όπως επισημαίνει η Λορέτα Χίμπερ Ζιρανττέ, κάτοικος της τα-

ϊλανδικής πρωτεύουσας και αξιωματούχος της υπηρεσίας μείωσης κινδύνου καταστροφών του ΟΗΕ, η κλιματική αλλαγή ασκεί πιέσεις στα αστικά κέντρα κατά πολλούς τρόπους. Καθώς η κλιματική κρίση προκαλεί αύξηση των πλημμυρών σε όλο τον κόσμο, οι φτωχοί αγρότες θα εγκαταλείψουν τις γαίες τους και θα αναζητήσουν εργασία στις πόλεις.

Στη Σαγκάη, έναν από τους σημαντικότερους οικονομικούς κινήτρους της Ασίας, τα νερά της Ανατολικής Σινικής Θάλασσας, στον δυτικό Ειρηνικό Ωκεανό, απειλούν τον πυρήνα της πόλης καθώς και πολλά γειτονικά αστικά κέντρα.

Φυσικά οι επιστημονικές διαπιστώσεις δεν προαναγγέλλουν το τέλος αυτών των περιοχών. Τα νέα επιστημονικά δεδομένα υπο-

δεικνύουν ότι ήδη 110 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε περιοχές που βρίσκονται κάτω από το επίπεδο της πλημμυρίδας, επίτευγμα που ο Στράους αποδίδει σε υδατοφράγματα και άλλα αναχώματα. Οι πόλεις οφείλουν να επενδύσουν, σημειώνει ο Στράους, υπερπολλαπλάσια χρηματικά ποσά προκειμένου να αποκτήσουν τέτοια «αμυντικά» έργα και, φυσικά, πρέπει να το πράξουν γρήγορα.

Ακόμη, όμως, και όταν αυτό συμβεί, τα αμυντικά έργα μπορούν να μας προστατεύσουν μέχρις ενός σημείου. Ως παράδειγμα ο Στράους αναφέρει τη Νέα Ορλεάνη, η οποία καταστράφηκε το 2005, όταν τα αναχώματα και τα άλλα προστατευτικά μέτρα δεν απέδωσαν κατά τη διάρκεια του τυφώνα «Κατρίνα».

Επίσης, οι νέες εκτιμήσεις υπο-

δεικνύουν ότι το Μουμπάι (η παλιά Βομβάη), το οικονομικό κέντρο της Ινδίας και μία από τις μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου, κινδυνεύει να εξαφανιστεί ολοκληρωτικά κάτω από τα νερά της Αραβικής Θάλασσας. Οικοδομημένο σε μια σειρά νησιών, το ιστορικό κέντρο της πόλης αντιμετωπίζει σημαντικό κίνδυνο.

Η πολιτιστική κληρονομιά

Αλλά και η καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς του κόσμου θα καταφέρει βαρύ πλήγμα. Δεν αποκλείεται να χαθεί κάτω από τα νερά της Μεσογείου και η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Η Βασόρα, η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του Ιράκ, θα μετατραπεί σε Ατλαντίδα μέχρι το 2050. Αν συμβεί αυτό οι συνέπειες θα γίνουν αισθητές και πέρα από τα σύνορα του Ιράκ, επισημαίνει ο Τζον Καστέλο, απόστρατος αντιστράτηγος του σώματος πεζοναυτών των ΗΠΑ. Η μεγαλύτερη απώλεια εδαφών εξαιτίας της ανόδου της στάθμης των υδάτων «θα απειλήσει με μεγαλύτερη κοινωνική και πολιτική αστάθεια την περιοχή, και είναι πιθανό να πυροδοτήσει ένοπλες συρράξεις και να ενισχύσει τον κίνδυνο της τρομοκρατίας», τόνισε ο Καστέλο, ο οποίος σήμερα συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο του Κέντρου για το Κλίμα και την Ασφάλεια, ένα ερευνητικό κέντρο της Ουάσιγκτον. «Το πρόβλημα δεν είναι απλώς περιβαλλοντικό. Είναι ανθρωπιστικό και πιθανώς στρατιωτικό», δήλωσε.

Η έρευνα υποδεικνύει ότι τα κράτη θα πρέπει να αρχίσουν να προετοιμάζονται εντατικά για τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών στο εσωτερικό τους, υπογραμμίζει η Ντίνα Ιονέσκο του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης. «Καιρό προσαποθούμε να κρούσουμε τον κώδωνα του κινδύνου. Γνωρίζουμε ότι εκείνη η δύσκολη ώρα θα έρθει. Πρέπει να επισημάνουμε ότι δεν είναι υπέρβαρη στην ιστορία της ανθρωπότητας τόσο μαζική μετακίνηση πληθυσμών όσο αυτή που αναμένουμε».

Υπερτληεσκόπιο ψάχνει τα μυστικά του σύμπαντος

Η αναζήτηση της σκοτεινής ενέργειας

Ένα υπερτληεσκόπιο στην Αριζόνα ξεκίνησε την πιο ενδελεχή επίτευση του ουράνιου κόσμου που έγινε ποτέ μέχρι σήμερα. Στόχος του πενταετούς προγράμματος είναι να ρίξει άπλετο φως στη σκοτεινή ενέργεια, τη μυστηριώδη δύναμη που, σύμφωνα με τους ειδικούς, προκαλεί επιτάχυνση της διαστολής του σύμπαντος.

Η θεωρία του Μπιγκ Μπανγκ (για τη δημιουργία του σύμπαντος) αρχικά προέβλεπε ότι η διαστολή του θα επιβραδυνόταν, και, επίσης, πιθανολογούσε ότι θα άρχιζε η συστολή του, ως αποτέλεσμα της βαρυτικής έλξης. Ωστόσο, το 1998, οι επιστήμονες, προς μεγάλη έκπληξη τους, ανακάλυψαν ότι το σύμπαν εξακολουθούσε να διαστέλλεται και ότι αυτή η διαδικασία διαρκώς επιταχυνόταν. Σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη, κάτι «αντιμαχόταν» τη βαρυτική έλξη. Αυτό το «κάτι» ονομάστηκε σκοτεινή ενέργεια. Οι ειδικοί έχουν υπολογίσει ότι το σύμπαν αποτελείται σχεδόν ολοκληρωτικά από σκοτεινή ενέργεια. Τα άτομα που αποτελούν αστέρια, γαλαξίες και πλανήτες δεν συνιστούν περισσότερο από το 5% του σύμπαντος.

Ο Καθηντίνος Οφέρ Λαχάβ, του University College του Λονδίνου, συμμετέχει στο πρόγραμμα. Όπως επισημαίνει, η επιστημονική κοινότητα δεν γνώριζε τίποτα για τη σκοτεινή ενέργεια ακόμη και είκοσι χρόνια μετά την ανακάλυψή της:

«Είναι ντροπή να ζούμε σε ένα σύμπαν και να έχουμε γνώσεις μόνο για το 5% του. Η φύση της σκοτεινής ενέργειας, και τι ακριβώς είναι, πιθανώς να επιφέρει επανάσταση σε ολόκληρο τον κόσμο της επιστήμης της Φυσικής».

Κατά τη νέα ερευνητική προσπάθεια, διεθνής ομάδα επιστημόνων (από 25 ιδρύματα, σε ΗΠΑ, Βρετανία, Ισπανία, Γαλλία και Ελβετία) θα χρησιμοποιήσει το φασματοσκόπιο σκοτεινής ενέργειας (Desi), το οποίο έχει εφαρμοστεί στο τηλεσκόπιο Μαγιάλ του αστεροσκοπείου Κιτ Πικ της Αριζόνας. Στο εσωτερικό του υπάρχουν πέντε χιλιάδες οπτικές ίνες, καθεμία από τις οποίες δρουν σαν ένα μίνι τηλεσκόπιο. Αυτή η ιδιομορφία επιτρέπει στο όργανο να αιχμαλωτίζει φως από πέντε χιλιάδες διαφορετικούς γαλαξίες ταυτόχρονα, ώστε να υπολογίσει την απόστασή τους από τη Γη και να εκτιμήσει πόσο διεστέλλο το σύμπαν, καθώς αυτό το φως ταξιδεύει προς τον πλανήτη μας. Σε ιδανικές συνθήκες μπορεί να μελετά ένα νέο σύνολο πέντε χιλιάδων γαλαξιών ανά εικοσάλεπτο.

Όσο μακρύτερα «κοιτάζει» το Desi, τόσο παλιότερα στον χρόνο μπορεί να δει. Αυτό συμβαίνει λόγω του χρόνου που απαιτείται για να ταξιδέψει το φως μέχρι τη Γη. Μπορεί να παρατηρήσει αντικείμενα σε απόσταση 10 δισεκατομμυρίων ετών φωτός. Παρότι έχουν εκπονηθεί παρόμοια προγράμματα και

UNIVERSITY OF CALIFORNIA / MARLIN CHUNG

Το **φασματοσκόπιο** σκοτεινής ενέργειας (Desi) έχει εφαρμοστεί στο τηλεσκόπιο Μαγιάλ του αστεροσκοπείου Κιτ Πικ της Αριζόνας. Σε ιδανικές συνθήκες μπορεί να μελετά πέντε χιλιάδες γαλαξίες ανά εικοσάλεπτο.

Οι ειδικοί προσπαθούν να εξηγήσουν τι προκαλεί επιτάχυνση της διαστολής του σύμπαντος.

παλιότερα, το Desi θα καλύψει πολύ μεγαλύτερο όγκο του Διαστέματος και θα μετρήσει την ταχύτητα διαστολής του σύμπαντος με πολύ μεγαλύτερη ακρίβεια. Ηδη η επιστημονική ομάδα έχει δημιουργήσει ένα χάρτη του σύμπαντος, από τον οποίο επιλέχθηκαν 35 εκατομμύρια γαλαξίες για να μελετηθούν.

Πώς, όμως, η σκοτεινή ενέργεια συμβάλλει στη διαστολή του σύμπαντος; Το κλειδί φαίνεται να είναι μία δύναμη, η «πίεση κενού», η οποία προκαλεί διακυμάνσεις στο υφάδι του χωροχρόνου, σε υποα-

τομικό επίπεδο. Υπολογισμοί που πραγματοποιήθηκαν υποδεικνύουν ότι η «πίεση κενού» είναι εντυπωσιακά μεγαλύτερη (1 με 120 μπεδικά) συγκριτικά με τη δύναμη που καταγράφουν οι αστρονόμοι να απωθεί τους γαλαξίες. Μία πιθανότητα είναι αυτή η «πίεση κενού» να ήταν πολύ πιο ενισχυμένη στην αρχή του σύμπαντος και να μειώθηκε στα σημερινά της επίπεδα. Αν, ωστόσο, οι αστρονόμοι διαπιστώσουν ότι η «πίεση κενού» παρέμεινε σταθερή, τότε θα πρέπει να διατυπωθούν κάποιες πιο τολμηρές θεωρίες.

Μία από αυτές υποθέτει ότι το σύμπαν μας είναι κομμάτι ενός πελώριου «πολυσύμπαντος», που διαθέτει μια απειροελάχιστη «πίεση κενού», ενώ αυτή των άλλων είναι πολύ μεγαλύτερη. Ωστόσο η ύλη, και κατά συνέπεια η ζωή, μπορεί

να υπάρξει μόνο σε ένα σύμπαν σαν το δικό μας, με ισχνή «πίεση κενού». Μια άλλη πιθανότητα είναι ότι η θεωρία της βαρύτητας δεν είναι ολοκληρωμένη. Σε αντίθεση με τις άλλες θεμελιώδεις δυνάμεις η βαρύτητα δεν διαθέτει αντίθετη δύναμη, όπως είναι τα θετικά και αρνητικά φορτία του ηλεκτρισμού. Το Desi θα μπορεί να επιτρέψει στους κοσμολόγους να διαπιστώσουν κατά πόσον η θεωρία βαρύτητας και χωροχρόνου (Γενικής Σχετικότητας) του Αϊνστάιν είναι σωστή. Αν αυτό δεν ισχύει, τότε η έννοια της σκοτεινής ενέργειας πιθανώς να μην είναι αναγκαία. Αντίθετα, απολύτως αναγκαία θα είναι μια ολοκληρωμένη θεωρία βαρύτητας, η οποία θα μπορεί να ερμηνεύσει την επιτάχυνση της διαστολής του σύμπαντος.

REUTERS, A.P.

Ο «Ευκλείδης»

Αναμφίβολα η κατασκευή του υπερτληεσκοπίου της Αριζόνας είναι ένα σημαντικό επίτευγμα. Όμως, στον αγώνα της διαστημικής παρατήρησης δεν ήθελε να μείνει ουραγός η Ευρώπη και η δική της προσπάθεια έρευνας του «σκοτεινού Σύμπαντος» έφτασε πριν από μερικές εβδομάδες σε ένα σημείο-ορόσημο: το διαστημικό τηλεσκόπιο «Ευκλείδης» εξήλθε «νικητής» από τον θάλαμο όπου υποβλήθηκε στις συνθήκες που θα συναντήσει όταν θα τεθεί σε τροχιά. Ο «Ευκλείδης», ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος, θα εκτοξευθεί το 2022 με την πρόθεση να χαρτογραφήσει το Σύμπαντος και την αναζήτηση ιχνών για τη φύση της σκοτεινής ύλης και της σκοτεινής ενέργειας. Το πρόγραμμα, κόστους 800 εκατομμυρίων ευρώ, είναι μόνον ένα από τα πολλά νέα πειράματα που θα εκπονηθούν τα επόμενα χρόνια και οι επιστήμονες φιλοδοξούν ότι οι τεχνολογίες επόμενης γενιάς που θα χρησιμοποιηθούν θα τους παρέχουν γνώσεις που μέχρι σήμερα δεν κατάφεραν να αποκτήσουν. Τώρα οι μηχανικοί του προγράμματος θα ελέγξουν κατά πόσον ο «Ευκλείδης» μπορεί να αντέξει στις αντίξοες συνθήκες της εκτόξευσης σε τροχιά. Η ολοκλήρωση του διαστημικού τηλεσκοπίου έχει καθυστέρήσει ήδη ένα χρόνο, αλλά πλέον οι επιστήμονες είναι αισιόδοξοι.

NOEMBΡΙΟΣ 2019

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

- ✓ Η **Μαριλένα Ιωαννίδου** μάς προτείνει ασυνήθιστες συνταγές που θα προσθέσουν γεύση στο χορτοφαγικό μενού της νηστείας των Χριστουγέννων.
- ✓ Η **Αθηνά Λοϊζίδου** μάς στρώνει τραπέζι για μακαρονάδες και αποκαλύπτει τα μυστικά ενός τέλειου ριζότο.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο κόσμος θέλει ιδιόκτητο γήπεδο

Ο ΑΠΟΕΛ διεξάγει λεπτομερή έρευνα σε σχέση με τη δημιουργία δικού του γηπέδου

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧ

Το όραμα των φίλων και οπαδών του ΑΠΟΕΛ για δημιουργία ιδιόκτητου γηπέδου, ίσως σύντομα ν' αρχίσει να υλοποιείται. Η εταιρεία «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο», σε συνεργασία με διεθνή συμβουλευτικό οίκο, διεξάγει λεπτομερή έρευνα και εκπόνηση πλάνου εργασίας σε σχέση με το ενδεχόμενο δημιουργίας ιδιόκτητου γηπέδου.

Για τον σκοπό αυτό στάλθηκε στα μέσα αυτής της εβδομάδας ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο στους κατόχους διαρκείας του ΑΠΟΕΛ, μέσω του οποίου τους ζητείται να καταθέσουν τις απόψεις

Η χωρητικότητα του γηπέδου θα είναι 13 - 15 χιλιάδες. Ο χώρος που θα κτιστεί δεν ανακοινώθηκε, όμως υπάρχει η μεγάλη έκταση στην Κοκκινότριμηιά, ενώ στα υπόψη είναι και περιοχή στην Λακατάμια.

τους για μια σειρά από θέματα που αφορούν την ανέγερση του γηπέδου.

Η έρευνα για την βιωσιμότητα ενός τέτοιου μεγαλεπήβολου έργου, άρχισε πριν από τρία χρόνια. Η ανταπόκριση - συμμετοχή του κόσμου είναι πραγματικά τεράστια, αφού μέχρι την Παρασκευή το βράδυ, απέστειλαν απαντημένο το ερωτηματολόγιο, πέραν των 3.000. Στάλθηκαν συνολικά πέραν των 10.000 ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

Αυτό που είναι απόλυτα ξεκάθαρο από τις απαντήσεις και τη μαζική συμμετοχή, είναι η τεράστια θέληση

Στάλθηκε ερωτηματολόγιο στους κατόχους διαρκείας, μέσω του οποίου τους ζητείται να καταθέσουν τις απόψεις τους για μια σειρά από θέματα που αφορούν την ανέγερση γηπέδου. Από ό,τι φάνηκε από τις απαντήσεις, οι ΑΠΟΕΛίστες θα προτιμούσαν το ιδιόκτητο γήπεδο της ομάδας να ανεγερθεί στην περιοχή της Μακεδονίτισσας εκεί που βρίσκεται σήμερα το Μακάρειο στάδιο.

του κόσμου και η δίψα του για ιδιόκτητο γήπεδο. Αυτός ο στόχος – όραμα, είναι και ο επόμενος σημαντικός στόχος της διοίκησης Πρόδρομου Πετρίδη, ο οποίος βλέπει το συγκεκριμένο θέμα πιο θερμά από ποτέ. Πριν από ενάμιση χρόνο ο ΑΠΟΕΛ μπήκε σε εντελώς νέο προπονητικό κέντρο στον «Αρχάγγελο». Η μεγάλη φιλοδοξία των «γαλαζοκιτρίνων» πλέον είναι να κτίσουν και να μπουν στο δικό τους «σπίτι».

Ο κόσμος το θέλει όσο τίποτα άλλο και η διοίκηση Πετρίδη θέλει να κάνει

όλα τα σωστά βήματα που πρέπει να γίνουν πριν εξαγγελθεί ότι προχωρεί στην δημιουργία ιδιόκτητου γηπέδου. Το όλο πρότζεκτ θα δημιουργηθεί με όλες τις προδιαγραφές για να φέρει τον κόσμο του ΑΠΟΕΛ ξανά κοντά στην ομάδα.

Μίλησαν και με την UEFA

Η Διοίκηση των πρωταθλητών έχει επικοινωνήσει με την UEFA ζητώντας συμβουλές από άποψης κτισίματος και κόστους. Η χωρητικότητα του ιδιόκτητου γηπέδου του ΑΠΟΕΛ θα είναι από

13 – 15 χιλιάδες. Ο χώρος που θα κτιστεί δεν ανακοινώθηκε ακόμα από τον ΑΠΟΕΛ. Πάντως οι γαλαζοκιτρίνοι έχουν στην διάθεσή τους μεγάλη έκταση στην Κοκκινότριμηιά, ενώ στα υπόψη τους είναι και περιοχή στην Λακατάμια.

Δεν ξεχνούν το... Μακάρειο

Από ό,τι φάνηκε και από τις απαντήσεις του κόσμου, οι ΑΠΟΕΛίστες θα προτιμούσαν το ιδιόκτητο γήπεδο της ομάδας να ανεγερθεί στην περιοχή της Μακεδονίτισσας εκεί που βρίσκεται σήμερα το Μακάρειο στάδιο.

Τέλος από την περίοδο 2020-21 οι αναβολές για τους «Ευρωπαίους»

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ στην τελευταία του Συνεδρία (31/10/2019) αποφάσισε να προχωρήσει σε αλλαγές στην Προκήρυξη του Πρωταθλήματος Cyta περιόδου 2020-2021 αναφορικά με τις αναβολές αγώνων των ομάδων μας που συμμετέχουν στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που ομάδα που αγωνίζεται στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις, δικαιούται να αγωνιστεί Δευτέρα στην επόμενη αγωνιστική του Πρωταθλήματος Cyta και η Δευτέρα είναι ημερομηνία Εθνικών Ομάδων, τότε, δεν θα δικαιούται να ζη-

τήσει αναβολή του αγώνα της και αγώνας θα διεξάγεται Κυριακή.

Παραμένει ο κανονισμός που αφορά τους αγώνες του Πρωταθλήματος Cyta, που είναι στο μέσο των δύο αγώνων των Play-Off των Ευρωπαϊκών διοργανώσεων.

Ο κανονισμός αυτός αναφέρει: «Σε περίπτωση που ομάδα του Πρωταθλήματος Cyta θα αγωνιστεί στα Play-off των Πρωταθλημάτων της UEFA, ο αγώνας του Πρωταθλήματος Cyta που είναι στο μέσο των δύο αγώνων των Play-off θα μπορεί με κοινό αίτημα των δύο διαγωνιζομένων σωματείων να αναβληθεί και να διεξαχθεί σε με-

ταγενέστερο στάδιο, σε ημερομηνία που θα αποφασίσει η Εκτελεστική Επιτροπή. Το ίδιο δικαίωμα (για αναβολή του αγώνα) θα έχει και το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας».

Super Cup και κυπροποιημένοι

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ αποφάσισε όπως ο αγώνας Super Cup μεταξύ του Πρωταθλητή και του Κυπελλούχου διεξάγεται αρχές Ιουλίου, πριν την έναρξη των Ευρωπαϊκών υποχρεώσεων των ομάδων μας. Η ακριβής ημερομηνία διεξαγωγής του αγώνα το 2020 θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Το Δ. Σ. της ΚΟΠ αποφάσισε επίσης όπως, από την ποδοσφαιρική περίοδο 2020-2021, ποδοσφαιριστές οι οποίοι απέκτησαν κυπριακή υπηκοότητα και έχουν δικαίωμα να αγωνίζονται στις Εθνικές μας ομάδες, δεν θα καταλαμβάνουν θέση κοινοτικού στο ρόστερ των ομάδων που αγωνίζονται.

Η πιο πάνω αλλαγή δεν ισχύει για τον κανονισμό που αφορά την χρησιμοποίηση δύο ποδοσφαιριστών στην αρχική ενδεκάδα που ήταν εγγεγραμμένοι στο μητρώο της ΚΟΠ πριν την συμπλήρωση του 18ου έτους ηλικίας τους.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Κίρξης και αντιδράσεις

Η φυγή του Πέτρου Κονναφί, σε μεγάλο βαθμό, μετρίασε τις αντιδράσεις μερίδας του κόσμου του Απόλλωνα, φωνές, ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν με αποδέκτη της έντονης κριτικής τον πρόεδρο Νίκο Κίρξη. Φυσιολογικό, θα μπορούσε να πει κάποιος και σίγουρα μειοψηφία αποτελούν αυτοί που υποστηρίζουν πως ο διοικητικός ηγέτης θα πρέπει με τη σειρά του να αποχωρήσει. Αδιαμφισβήτητα λάθη και σοβαρά μάλιστα, έγιναν αυτό το καλοκαίρι στον Απόλλωνα και η ευθύνη δεν βαρύνει αποκλειστικά τον Πέτρο Κονναφί. Καλό είναι, ωστόσο, όσοι ζητούν παραιτήσεις να προτείνουν και λύσεις για την επόμενη μέρα.

* * * * *

MME vs Social Media

Λάθη ασφαλώς και γίνονται και από την πλευρά των δημοσιογράφων. Υπερβολές, επίσης, έχουν σε αρκετές περιπτώσεις εντοπιστεί, όπως και λανθασμένη εκτίμηση κάποιων πληροφοριών ή αδυναμία επιβεβαίωσης τους. Παρόλ' αυτά όμως, άλλο MME και άλλο social media. Απαραιτήτος ο διαχωρισμός και κυρίως αναγκαίος ο μη καταλογισμός ευθύνης στα MME, για τα όσα γράφονται σε Facebook, Twitter και In-

stagram από απλούς φιλάθλους, οπαδούς, προπονητές της κερκίδας και κυρίως ξερόλες για όλα όσα συμβαίνουν στο προσκήνιο ή στο παρασκήνιο του κυπριακού ποδοσφαίρου.

* * * * *

Λαγιέκ

Ο Γάλλος ήρθε και καλά στην Κύπρο προκειμένου να βάλει τάξη στον διαχρονικά άτακτο ομολογουμένως χώρο της διατιπσίας. Εξ όσων φαίνεται προς το παρόν το όλο επιχείρημα μοιάζει εξαιρετικά δύσκολο αφού οι ιθαγενείς του νησιού δεν καλοβλέπουν με καλό μάτι την εξουσία του πρώην Γάλλου διατιπτή. Και όπως γνωρίζουμε πολύ καλά, άμα σε βάλουν στο στόχαστρο, τότε ή που θα σε φαν ή απλά θα πάρεις ένα διακοσμητικό ρόλο...

* * * * *

Λαγιέκ 2

Μεταφορικά μιλάμε αλλά κάθε φορά που θα οριστεί διατιπτής για ντέρμπι, πέφτει το ξύλο της αρκούδας. Η πίεση προς τον αρχι- διατιπτή είναι τέτοια που και ο ίδιος μάλλον ξαφνιασθηκε. Τον έχουν όμως από κοντά γνωστά ονόματα της διατιπσίας που πλέον έχουν αναλάβει πόστα στο χώρο και

για χρόνια κάνουν κουμάντο. Έχουν μάλιστα να λένε, ότι οι πρώην διατιπτές είναι που κάνουν κουμάντο και όχι απαραίτητα ο προϊστάμενός τους.

* * * * *

Τα του οίκου τους

Έχει φουντώσει για τα καλά η συζήτηση για τη διατιπσία μας και οι «μεγάλοι» ξεσπαθώνουν. Όχι πως οι «μικροί» δεν έχουν παράπονα, έχουν και παραέχουν, αλλά δεν ακούγονται και τόσο δυνατά όταν φωνάζουν. Όμως η αρχή των όσων φέτος βλέπουμε έγινε στις εκλογές του συνδέσμου διατιπτών και του τρόπου που αυτές κρίθηκαν. Όσο και αν υποστηρίζουν κάποιος το αντίθετο δεν υπάρχει ενότητα και για αυτό βλέπουμε διατιπτές πολύ εύκολα να εξαφανίζονται και άλλοι που κάνουν όλη την Κύπρο να βγαίνει από τα ρούχα της, πέφτουν στα μαλακά. Είναι και η ανοχή που επιδεικνύουν οι αρμόδιοι στις επιθυμίες των ομάδων για επιθυμητούς ορισμούς, ειδικά στα ντέρμπι, και το σκηνικό της απαξίωσης διαμορφώνεται στο απόλυτο.

* * * * *

Η κατάλληλη στιγμή

Εξαγγέλθηκε η γενική συνέλευση της εταιρείας της Ανόρθωσης για το κεφά-

λαιο της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου που θα συνοδευτεί με άνοιγμα στον κόσμο για στηρίξη. Είναι μια απόφαση της διοίκησης προκειμένου να αντλήσουν κεφάλαια, όμως κακά τα ψέματα η διάθεση του κόσμου επηρεάζεται πολύ από την πορεία της ομάδας. Όπως εξελίσσονται τα πράγματα, δύσκολα θα μπορούσε να βρεθεί καλύτερη στιγμή. Με την ομάδα πρώτη, τον Κετοπάγια να είναι παράγοντας συσπείρωσης και γενικότερα όλους να είναι ικανοποιημένοι με την εικόνα της ομάδας. Θα φανεί πως θα πάει με τον κόσμο, ενώ όπως η στήλη πληροφορείται η πρόθεση του Χρήστου Πουλλαΐδη να βρει επενδυτή που να ανεβάσει την εταιρεία σε όλα τα επίπεδα δεν έχει ατονήσει.

* * * * *

Μετά έχουν και παράπονο

Έχουμε ξεφύγει σε βαθμό που πλέον το επάγγελμα μπορείς να το χαρακτηρίσεις και τοξικό. Κανείς δημοσιογράφος δεν κάθεται να ασχοληθεί με ένα θέμα από μόνος του, χωρίς να πάρει από κάπου ερέθισμα. Οι ίδιες οι ομάδες κάποια πράγματα είτε τα βγάζουν προς τα έξω με άταλο τρόπο είτε δεν το αντιλαμβάνονται όταν τα βγάζουν πως θα δημιουργήσουν θέματα και καταλήγουν να τα ρίχνουν στον τύπο.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Cheznous...

Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Επί τούτου, όχι πως πρόκειται για κανένα αριστούργημα αλλά η ομώνυμη με τον τίτλο, ταινία, αξίζει κανείς να την παρακολουθήσει. Το φιλμ του σκηνοθέτη Λουκά Μπελβό, ξεσκεπάζει κατά κάποιο τρόπο τις μεθόδους που χρησιμοποιούσε η γαλλική ακρό-δεξιά για να ωραιοποιήσει τη μορφή της και να γίνει έτσι αρεστή στο ευρύ κοινό.

Την ίδια ώρα που οι επικεφαλής της παράταξης παρυσιαζόντουσαν με σοβαροφάνεια και μια πλασματική ευπρέπεια ενώπιον του εκλογικού σώματος, στις τάξεις τους διατηρούνταν παραβατικά στοιχεία που εκτελούσαν διαταγές για να πλήξουν αντιπάλους, πρόσφυγες και όσους τέλος πάντων θεωρούνταν εχθροί για τους σκοπούς του κόμματος.

Συγκεκριμένη πίσω από ένα ευγενικό προσωπείο, η ηγέτιδα του κόμματος (εύκολα διαπιστώνεις ότι αναφέρεται στη Μαρί Λεπέν), χειριζόταν πράγματα και καταστάσεις στο παρασκήνιο που καμία σχέση δεν είχαν με τη δημόσια εμφάνισή της.

Μέσα από αυτή την ακτιβιστική ταινία, εύκολα κανείς συμπεραίνει την κατανομή καθηκόντων που υπήρχε στην οργάνωση. Από τη μια δηλαδή μεριά, οι θεωρητικοί της ιδεολογίας με το σοβαροφανές ύφος-προσωπείο και από την άλλη οι τραμπούκοι που ενεργούσαν είτε μετά από διαταγές, είτε παρασυρόμενοι από τα λόγια της ηγεσίας.

Μέχρι και που έφτασαν στο σημείο, η ηγέτιδα να πετάξει σαν στυμμένη λεμονόκουπα κάποιους απ' αυτούς που χρησιμοποιούσε για να κάνουν τις βρώμικες δουλειές.

Δεν είχε κιόλας άλλη επιλογή αφού όπως γνωρίζουμε από την ιστορία, έφτασε πολύ κοντά στον προεδρικό θώκο της Γαλλίας και τυχόν αποκαλύψεις για το βρώμικο παρελθόν της θα απέβαιναν μοιραίες.

Έτσι συνήθως ολοκληρώνονται τέτοιου είδους συνεργασίες που μοιάζουν κυρίως με λυκοφιλίες και σίγουρα δεν στηρίζονται σε κάποια υγιή βάση.

Και αυτό είναι το μεγαλείο της τέχνης στην τελική. Ότι δηλαδή αποτυπώνει την ίδια τη ζωή, έτσι όπως την βιώνουμε και εμείς στο πετόι μας.

Ωραία ταινία, την προτείνω για όσους ακόμη διατηρούν τις ανησυχίες τους.

Αναμένοντας το VAR

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ

Γενικότερο είναι το θέμα περί της εφαρμογής του VAR στο ποδόσφαιρο, στην Κύπρο, ωστόσο, η προβληματική, μέχρι τώρα, εικόνα των διατιπτών μας, με σοβαρά λάθη κάθε αγωνιστική, σου δημιουργεί την (υπερβολική) εντύπωση πως σκόπημα γίνονται μαζεμένα σοβαρά λάθη, προκειμένου οι αρμόδιοι να κάνουν τ' αδύνατα δυνατά και μια ώρα νωρίτερα να εισαχθεί η τεχνολογία και στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Με το καλό λοιπόν, όσο πιο γρήγορα τόσο καλύτερα, αν και προετοιμασμένοι πρέπει να είμαστε, γιατί όλα τα προβλήματα δεν θα λυθούν...

Προβλήματα θα υπάρχουν, λανθασμένες αποφάσεις θα παρθούν και με τη χρήση του VAR και μας προετοιμάζει γι' αυτό το σκηνικό, σχεδόν κάθε εβδομάδα, με τα παραδείγματα που προκύπτουν σε μεγάλα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα. Η τελευταία περίπτωση, τον καταλογισμό πέναλτι υπέρ της Γιουβέντους, σε θεατρνίστικη πτώση του Κριστιάνο Ρονάλντο, δικαιολογημένα σήκωσε συζήτηση και ξεσήκωσε τους πολέμιους της τεχνολογίας στο ποδόσφαιρο. Και δεν είναι, βέβαια, η μόνη φάση που... φωνάζει για τη λανθασμένη απόφαση διατιπτή και χειριστών του VAR, παρά τη δυνατότητά τους να δουν και να ξαναδούν μια φάση, επιβεβαιώνοντας ή αλλάζοντας μια απόφαση.

Το θέμα, ωστόσο, δεν έχει να κάνει με το VAR και τη δυνατότητα του να συμβάλει στη δίκαιη εξέλιξη ενός αγώνα, πολύ περισσότερο στην τελική έκβαση του αποτελέσματος. Το θέμα και το πρόβλημα, έχει να κάνει με την αξιοποίηση του VAR από τον ανθρώπινο παράγοντα, τους διατιπτές δηλαδή, στο γήπεδο ή στο μικρό απομονωμένο δωμάτιο... Πιο απλά, η τεχνολογία, αδιαμφισβήτητα σου παρέχει ένα εργαλείο, ένα «όπλο» κατά των σοβαρών λαθών από τα οποία αλλοιώνονται αποτελέσματα, καθορίζονται νικητές και κάποιες φορές γράφεται λάθος η ιστορία. Μένει η σωστή εκμετάλλευσή των δυνατοτήτων της τεχνολογίας. Αν για παράδειγμα, το... θέατρο του Ρονάλντο, ανεξήγητα κρίθηκε πέναλτι, εκτεθειμένο δεν μένει το VAR αλλά αυτοί που το... προσπέρασαν, είτε λόγω αδυναμίας σωστής αντίληψης, είτε σκοπιμότητας.

As το έχουμε λοιπόν κατά νου, αναμένοντας το VAR στη χώρα μας και αν μη τι άλλο, as κάνουμε την καλύτερη δυνατή προετοιμασία και κυρίως επιλογή στα άτομα που θα εμπλακούν από οποιοδήποτε πόστο. Γιατί σε διαφορετική περίπτωση, η προσδοκία για την επίλυση σημαντικών προβλημάτων, εύκολα μπορεί να αποδειχθεί μπουμερανγκ και με απρόβλεπτες τις συνέπειες...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,50%Χ.Α.
0,92%

Dow Jones

1,26%

Nasdaq

1,54%

Nikkei

0,22%

Dax

-0,04%

FTSE 100

-1,09%

ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ
Σχεδιάζουν
Κεντρική Αρχή
για το ξέπλυμα
χρήματος
Σελ. 10

Πετρέλαιο

-4,13%

€/ \$

0,74%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΟJO SUN & GLASSES

Βάζει γυαλιά στην Κίνα
και στη Σαουδική Αραβία

Τον επόμενο μήνα η κυπριακή εταιρεία OJO Sun & Glasses θα λειτουργήσει άλλα τρία καταστήματα στη Σαουδική Αραβία, ενώ ήδη έχει δημιουργήσει το πρώτο της στο Γιοχάνεσμπουργκ. Το 2020 η εταιρεία θα επεκταθεί διαδικτυακά στην Κίνα. Συνέντευξη Νίκου Μεσολογγίτη. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Σε ακίνητα το 25%
των ξένων επενδύσεων

Ενα στα τέσσερα ευρώ των ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα καταλήγει στην αγορά ακινήτων. Το πρώτο εξάμηνο στην κτηματαγορά έχουν εισρεύσει ξένα κεφάλαια 736 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 94,6%. Πέραν των εξοικιών, δυναμική εμφανίζει και το κέντρο της Αθήνας. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών
ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,45%	-0,02%
Γερμανία	-0,41%	0,00%
Γαλλία	-0,10%	0,01%
Ιταλία	0,92%	0,02%
Ισπανία	0,23%	0,00%
Ιρλανδία	0,00%	0,00%
Ελλάδα	1,14%	-0,08%
Ην. Βασίλειο	0,63%	0,01%

Βαθμολογία
από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Θετικές προοπτικές, αλλά και σκιές

Εκτιμήσεις Fitch για την οικονομία - Συνέντευξη του επικεφαλής του οίκου για τη Δυτική Ευρώπη

Θετικές προοπτικές για την κυπριακή οικονομία βλέπει ο οίκος πιστοληπτικής ικανότητας Fitch. Σε συνέντευξη στην «Κ» ο επικεφαλής του Οίκου για τη δυτική Ευρώπη, Michele Napolitano, ο οποίος βρίσκεται στην Κύπρο στο

πλαίσιο του συνεδρίου Economist, σχολιάζει τις οικονομικές εξελίξεις και διατυπώνει την εκτίμηση ότι η απόφαση του Δικαστηρίου για τους μισθούς του δημοσίου δεν θα λειτουργήσει αρνητικά για τις μελλοντικές αξιολογήσεις εάν η

Κύπρος κρατήσει ισχυρά πλεονάσματα και για τα επόμενα χρόνια. Επισημαίνει ωστόσο ότι μια κακή αξιολόγηση από την Moody's θα μπορούσε να επηρεάσει την εμπιστοσύνη και να παρεμποδίσει τις ξένες επενδύσεις. Χα-

ρακτηρίζει πολύ γενναιόδωρο το σχέδιο ΕΣΤΙΑ και εκφράζει έκπληξη από την απογοητευτική συμμετοχή των δανειοληπτών. Επισημαίνει επίσης ότι εάν αλλάξει ο νόμος των εκποιήσεων, θα καταστεί δυσκολότερη η ανάκτηση

των ΜΕΔ. Αναφέρει ακόμα ότι οι καθυστερήσεις στην επίλυση των ΜΕΔ θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην κεφαλαιακή θέση των τραπεζών και να παρεμποδίσουν τη διαθεσιμότητα πιστώσεων. **Σελ. 5**

Στο τελικό στάδιο ο αγωγός Nord Stream 2

Ενα αμφιλεγόμενο έργο που έχει διχάσει την Ε.Ε. και έχει οξύνει την ένταση ανάμεσα στη Μόσχα και την Ουάσινγκτον, ο αγωγός φυσικού αερίου Nord Stream 2, οδεύει προς την πλήρη ολοκλήρωσή του και αναμένεται να είναι σύντομα ενεργός, καθώς έχει εκλείψει το τελευταίο ουσιαστικό εμπόδιο. Για το έργο, που είναι κατά περίπου 90% έτοιμο, εκκρεμούσε πάνω από δύο χρόνια η έγκριση της Δανίας, η οποία τελικά συναίνεσε συντασσόμενη με τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Γερμανία. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της επιτροπής Εξωτερικών της Ρωσίας Κονσταντίν Κοσάτσεν, ο επίμαχος αγωγός μήκους 1.230 χιλιομέτρων μπορεί να είναι έτοιμος μέσα στους επόμενους μήνες. **Σελ.11**

ΑΝΑΛΥΣΗ / BLOOMBERG

Το μεγάλο στοίχημα της Κριστίν Λαγκάρντ

Τώρα που η Κριστίν Λαγκάρντ αναλαμβάνει πρόεδρος της ΕΚΤ φαίνεται να αντιμετωπίζει λιγότερες δυσκολίες από εκείνες που συνάντησε ο προκάτοχός της το 2011. Η Ευρωζώνη δείχνει να έχει διαφύγει τον κίνδυνο της διάλυσης. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, πως όλα είναι καλά. Αργά ή γρήγορα θα επανεμφανισθούν τα προβλήματα που απέφυγε ο Ντράγκι και, όταν θα συμβεί αυτό, τα όπλα της ΕΚΤ δεν θα είναι τόσο ισχυρά όσο άλλοτε. Κύριο καθήκον της κ. Λαγκάρντ είναι να δείξει στους πολιτικούς αρχηγούς της Ευρώπης ποιος είναι ο κίνδυνος και να τους πείσει πως την επόμενη φορά θα χρειαστεί να επωμισθούν μεγα-

λύτερο μερίδιο από το βάρος της οικονομικής πολιτικής.

Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη είναι πολύ κάτω από τον στόχο και οι ευρωπαϊκές οικονομίες εμφανίζουν σημάδια στασιμότητας. Και όμως, τα επιτόκια δεν μπορούν να μειωθούν περαιτέρω, καθώς ήδη το βασικό επιτόκιο βρίσκεται στο -0,5%. Αρχίζει νέο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων (QE) της ΕΚΤ, αλλά έχει αποδειχθεί λιγότερο αποτελεσματικό από όσο ήλπιζε η Τράπεζα, που δέχεται επικρίσεις τόσο με πολιτικά όσο και με νομικά επιχειρήματα. Στις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει η Λαγκάρντ προστίθεται και ο δικασμός στο Δ.Σ. της ΕΚΤ. Τον Σεπτέμβριο,

επτά μέλη του εναντιώθηκαν στη νέα χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής και ένας Γερμανός δήλωσε παραίτηση. Ορισμένοι εξ αυτών διαφωνούν με τα αρνητικά επιτόκια, αλλά όλοι απορρίπτουν το QE.

Η Λαγκάρντ αποκλείεται να ελπίζει πως θα φιμώσει τους διαφωνούντες, γι' αυτό και θα πρέπει να κατισχύσει με τα επιχειρήματά της. Επιπλέον, πρέπει να δώσει την εντύπωση ότι νικάει, διαφορετικά οι επενδυτές θα κλονιστούν και η νομισματική πολιτική θα χάσει ακόμη και τον περιορισμένο αντίκτυπο που εξακολουθεί να έχει.

Θα είναι δύσκολο. Ακόμη πιο

δύσκολο θα είναι, όμως, να πείσει τους πολιτικούς ηγέτες της Ευρωζώνης ότι η νομισματική πολιτική δεν αποδίδει πλέον χωρίς τη στήριξη της δημοσιονομικής πολιτικής. Τόσο ο Ντράγκι όσο και ο προκάτοχός του, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, προσπάθησαν να τους πείσουν και απέτυχαν. Εν ολίγοις, παρά το γεγονός ότι ο πληθωρισμός είναι χαμηλός και η ζήτηση παραμένει στάσιμη, όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης μαζί δεν παρέχουν στην οικονομία παρά αμελητέα στήριξη με τη δημοσιονομική πολιτική τους.

Η Λαγκάρντ πρέπει να παρουσιάσει επιχειρήματα υπέρ ενός στενότερου συντονισμού της δη-

μοσιονομικής πολιτικής και ακόμη καλύτερο θα ήταν να πείσει τους Ευρωπαίους ηγέτες να θεσπίσουν κοινό προϋπολογισμό για την Ευρωζώνη. Όλες οι νομισματικές ενώσεις έχουν κοινό προϋπολογισμό. Η Ευρωζώνη δεν μπορεί να αποτελεί εξαίρεση και να περιμένει πως θα παραμείνει αλώβητη. Το να πείσει κανείς τους τεχνοκράτες των κεντρικών τραπεζών και τους πολιτικούς των χωρών-μελών να ενδιαφερθούν κυρίως για τις ανάγκες της Ευρωζώνης στο σύνολό της και όχι μόνον για τις ανάγκες των εθνικών οικονομιών τους, θα αποτελέσει ένα είδος πολιτισμικής επανάστασης.

pwc

Θα θέλατε να μάθετε περισσότερα για τα Funds?

Εγγραφείτε εδώ για περισσότερες πληροφορίες

www.pwc.com.cy/funds

ΑΠΟΨΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Αποκαλυπτική συνέντευξη με την αρετή του παραλόγου

Ολοι γνωρίζουμε τι έγινε μετά το 2015 αλλά μερικοί προτιμούν να το αγνοούν επειδή η λογική δεν αφήνει να δράσουμε, ενώ η ηθική είναι κάπου μακριά για να καθοδηγήσει. Τι μένει; Η αρετή του παραλόγου. Όπως έγραφε ο Δανός Σόρεν Κίρκεγκαρντ «να δρας εξαιτίας του παραλόγου σημαίνει να δρας από πίστη» («Ημερολόγια», 1849). Με σιγουριά, ορίζουν αυθαίρετα το σωστό και το λάθος και δρουν ανάλογα με ό,τι πιστεύουν. Εύκολο.

Εφόσον, λοιπόν, το παράλογο βολεύει ενώ η εμμονή στη λογική όπως προκύπτει από στοιχεία της Στατι-

Με σιγουριά, ορίζουν αυθαίρετα το σωστό και το λάθος και δρουν ανάλογα με ό,τι πιστεύουν. Εύκολο.

στικής Αρχής, φαίνεται αναιερή, η στήλη δίνει τον λόγο στο Παράλογο και απαντά στις ερωτήσεις του:

Ταλαιπωρηθήκαμε την προηγούμενη τετραετία επειδή ήμασταν αναγκασμένοι να μειώσουμε το δημόσιο χρέος. Έτσι δεν είναι;

Οχι. Το χρέος της χώρας το 2015 ήταν 311,7 δισ. ευρώ και τον Ιούνιο 2019 παραδόθηκε στη νέα κυβέρνηση 335,5 δισ. ευρώ, αυξήθηκε 7,6% παρά την υποτιθέμενη πρόοδο. Στην πραγματικότητα η διαφορά ήταν ακόμα σημαντικότερη αφού το δημόσιο χρέος από 175% του ΑΕΠ έφθασε το 182% το 2018.

Εντάξει, μπορεί να μη μειώθηκε το χρέος αλλά επικράτησε η φορολογική δικαιοσύνη. Σωστά;

Λάθος. Οι φόροι στην παραγωγή και στις εισαγωγές ανήλθαν από 5,7 δισ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο 2017, σε 7,2 δισ. τον Ιούνιο 2019, αυξήθηκαν κατά 26,3%. Την ίδια περίοδο της «πρώτης φοράς Αριστερά» οι φόροι στο μειούμενο εισόδημα και στην περιουσία αυξήθηκαν από 3,3 δισ. σε 5 δισ. ευρώ κατά 51,5%. Οι φόροι από 50,3% έφθασαν σε 54,5% του ΑΕΠ.

Μας ανάγκασαν να πάρουμε φορολογικά μέτρα που δεν θέλαμε. Ωστόσο, προστατεύσαμε τους εργαζομένους του Δημοσίου, ενισχύσαμε την κοινωνική δικαιοσύνη. Το αμφισβητείται;

Είναι αλήθεια ότι οι δαπάνες

του κράτους για αμοιβές υπαλλήλων (εξηρτημένης εργασίας) αυξήθηκαν από 5,1 δισ. σε 5,6 δισ. ευρώ. Η αύξηση αυτή (9,8%) δείχνει αυξήσεις μισθών και νέες προσλήψεις. Ωστόσο, την ίδια περίοδο οι κοινωνικές παροχές περιορίζονται από 47,7% του ΑΕΠ σε 46,4%. Η μείωση της ανεργίας οφείλεται κυρίως στη μεταναστευση. Η γενναιοδωρία στους φτωχούς είναι μύθος.

Γι' αυτό ο αγωνιστικός συνδικαλισμός έδινε μάχη ενάντια στην κυβέρνηση, που φαλκίδευε τα δικαιώματα των εργαζομένων, που κατήργησε τις συλλογικές συμβάσεις, που...

Αυτά λέτε, αλλά γνωρίζουμε ότι την περίοδο εκείνη, οι απεργίες ήταν συμβολικές με ελάχιστες αγωνιστικές κινητοποιήσεις. Μελέτη του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ αποκαλύπτει ότι την περίοδο 2011-14 ο αριθμός των απεργιών ήταν κατά μέσον όρο 184 ετησίως, ενώ την περίοδο 2015-2017 ο αριθμός απεργιών μειώθηκε στις 104 ετησίως σημειώνοντας κάμψη 44%.

Η προηγούμενη κυβέρνηση απαξίωσε πλήρως τη ΓΣΕΕ και την ΑΔΕ-ΔΥ, επειδή δεν ήλεγχε τις διοικήσεις τους, κατάφερε να απενεργοποιήσει τα συνδικάτα του ευρύτερου δημόσιου τομέα που περιορίστηκαν σε φραστικές αντιπαραθέσεις. Οι απεργίες άρχισαν λίγες εβδομάδες μετά την έναρξη της θητείας της σημερινής κυβέρνησης.

Η οποία μόλις εξελέγη φέρνει στη Βουλή αντεργατικά μέτρα κάτω από τον παραπλανητικό τίτλο του «αναπτυξιακού νομοσχεδίου». Το ξεκάστατε; Το νομοσχέδιο έχει πολλές διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα που έπρεπε να είχαν λυθεί παλαιότερα. Συχνά δυσκολεύουν την αντιμετώπιση προβλημάτων της καθημερινότητας. Ναι, όπως η ολέθρια ρύθμιση που επιτρέπει σε δήμους να αναθέτουν τη συλλογή σκουπιδιών σε ιδιωτικές εταιρείες.

Παράδοξες αντιδράσεις επειδή προσφέρεται στους δήμους η δυνατότητα να επιλέξουν τον τρόπο λειτουργίας που επιθυμούν. Ήδη υπάρχουν δήμοι που χρησιμοποιούν ιδιωτικές εταιρείες για τη συλλογή σκουπιδιών και αυτό προβλεπόταν στον ενονομαζόμενο «νόμο Ραγκούση» που είχε εισηγηθεί και ψηφίσει ο αντιπολιτευόμενος σήμερα τέως υπουργός.

Ο «διάλογος» με το παράλογο είναι δύσκολος, διαρκής και δεν τελειώνει ποτέ.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ανέλαβε τα νήια της ΕΚΤ η Κριστίν Λαγκάρντ μέσα σε περίοδο τεχνολογικής μεταστροφής των τραπεζών. Ας ελπίσουμε να λάβει σωστές αποφάσεις, διότι τα νερά είναι «ακατογράφητα».

Τα Χριστούγεννα τα καλά

Το Ανώτατο Δικαστήριο επικύλαξε την Παρασκευή τις αποφάσεις του επί των εφέσεων κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Δικαστηρίου, αναφορικά με τις αποκοπές των μισθών και συντάξεων στο δημόσιο τομέα. Όπως φημιολογείται, τα Χριστούγεννα θα έρθει η λυπητερή ή η χαρούμενη απόφαση για τα δημόσια οικονομικά. Να δούμε στην πρώτη περίπτωση άμα έχει άσσο στο μανίκι του ο Υπουργός για τον επόμενο Υπουργό Οικονομικών, ή θα ξεκινήσει ο νέος από τα δύσκολα.

• • • •

Σπασμένη ραχοκοκαλιά

Απανωτά τα κτηρήματα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Από τη μια οι κλειστοί δρόμοι για τα αναπτυξιακά έργα, από την άλλη οι πρόσφατες κακοκαιρίες και οι πλημμυρισμένοι δρόμοι έδιωξαν τον κόσμο από τις περιοχές τους. Όπως πληροφορείται η ο Δήκτης, στην Μακαρίου, και την Στασικράτους η κατάσταση είναι απελπιστική και τα λουκέτα έρχονται το ένα μετά το άλλο. Ούτε λόγος για μέτρα στήριξης, ή κάποιας αποζημίωσης από το κράτος. Αυτά φαίνεται είναι προνόμιο μόνο για τους αγρότες. Κατά τα άλλα οι μικρομεσαίοι είναι η ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας.

• • • •

Θέμα συνήθειας

Για να εξηγουμαστε. Δεν έχουμε καμία αντίρρηση στο να αποζημιώνονται οι αγρότες, οι οποίοι έχουν κτηνηθεί από κακοκαιρία, χαλάζι,

βροχές, κεραυνούς κ.ο.κ. Δεν είναι και λίγο να καταστρέφεται ό,τι έκτισες μέσα σε διάρκεια μερικών λεπτών. Το ερώτημα είναι πώς δεν μάθαμε τόσα χρόνια από το πάθημά μας και συνεχίζουμε να επιτρέπουμε σε μια μπόρα να καταστρέψει τις σοδειές. Συνήθισε το κράτος, συνήθισαν και οι αγρότες και όλοι να βλέπουμε το

ίδιο σκηνικό. Χαλαζόπτωση ή παγετός- καταστροφή- επίσκεψη στους πληγέντες, καταγραφή των ζημιών, καταβολή των αποζημιώσεων. Από πρόληψη είμαστε ακόμα σε νηπιακό στάδιο. Αλλά αφού το κράτος μπορεί να πληρώνει κάθε χρόνο τα εκατομμύρια των αποζημιώσεων, ποιος νοιάζεται;

• • • •

Λίγο πριν το τέλος

Λίγο πριν το φινάλε είναι το σήριαλ για τα ΑιρΒηΒ, μετά από δύο ολόκληρες σεζόν. Στο προτελευταίο επεισόδιο αυτή την Τρίτη στην επιτροπή εμπορίου θα δούμε τις τελευταίες τοποθετήσεις των βουλευτών, το one man show του Αβέρωφ και τον Μυριάνθους με ιώβεια υπομονή να ελπίζει ότι αυτή την φορά η πρόταση νόμου του θα καταφέρει να δει την αίσουσα της ολομέλειας.

• • • •

Η μοναξιά κοστίζει ακριβά

Όταν η τιμή του ενοικίου για ένα μονάρι πλησιάζει επικίνδυνα με τις τιμές στις οποίες βρίσκεται κανείς ένα δωάρι, είναι άλλη μια απόδειξη του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης και ότι οι περισσότεροι προτιμούν πλέον την μοναξιά τους. Ελάχιστα είναι τα μονάρια στην αγορά, και όσοι θέλουν την ψυχία τους, θα πρέπει να είναι και έτοιμοι να την χρυσοληρώσουν. Πάντως αν ρυθμιστεί το κεφάλαιο των Αιρβηβ, τότε ίσως αυτό να επηρεάσει θετικά την αγορά και η ενοίκιαση διαμερισμάτων να γίνει επιτέλους πιο απλή υπόθεση και λιγότερο οδυνηρή για την τσέπη.

Η Καλιφόρνια όπως την ξέραμε τελείωσε

Σήμα κινδύνου για τη «Γη της Επαγγελίας», ενόψει κλιματικής αλλαγής

Του **FARHAD MANJOO**
THE NEW YORK TIMES

Η Καλιφόρνια όπως την ξέραμε έχει τελειώσει – και δεν νιώθουμε καθόλου καλά. Δεν είναι μόνο οι φωτιές, αν και, Θεέ μου, τι φωτιές! Κάθε χρόνο, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, εκατομμύρια μένουν χωρίς ρεύμα, εκατοντάδες χάνουν περιουσίες, εκατοντάδες πέφτουν νεκροί.

Με τις περυσινές πυρκαγιές, ο αέρας στη βόρεια Καλιφόρνια, κοντά στα κεντρικά γραφεία των ισχυρότερων εταιρειών τεχνολογίας στον κόσμο, ήταν πιο βρώμικος από τον αέρα στο Πεκίνο και στο Νέο Δελχί. Το ίδιο, πιθανότατα, θα συμβεί και φέτος και κάθε χρόνο από εδώ και στο εξής. Τα πράγματα θα χειροτερεύουν. Οι πυρκαγιές και τα μπλακ άουτ είναι ανθρωπογενείς καταστροφές, που συνδέονται με τη βαθύτερη αποτυχία μας να ζούμε με βιώσιμο τρόπο. Έχουμε σχεδιάσει τις υποδομές μας λάθος, έχουμε στοιχηματίσει στις λάθος τεχνολογίες, έχουμε δώσει τα λάθος κίνητρα και είμαστε φορτωμένοι με τη λάθος κουλτούρα. Η ιδεολογία της Καλιφόρνιας είναι η απεραντοσύνη. Ατέλειωτες σειρές όμορφων οπτιών που συνδέονται με αυτοκινητόδρομους και καλώδια ρεύματος στους ατέλειωτους πράσινους λόφους. Ο τρόπος ζωής μας βασίζεται στον μύθο ότι υπάρχει ατέλειωτος χώρος,

Κάθε χρόνο, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, εκατοντάδες πέφτουν νεκροί.

ατέλειωτα καύσιμα, ατέλειωτο νερό, ατέλειωτη αισιοδοξία και ατέλειωτες θέσεις στάθμευσης.

Ένας ένας, οι μύθοι αυτοί καταρρέουν, αλλά η συστηματική αλλαγή που χρειαζόμαστε δεν έρχεται. Η λύση που έχουμε δώσει για την έλλειψη στέγης είναι να υποχρεώνουμε τον κόσμο να μετακομίζει όλο και πιο μακριά από τις πόλεις και έτσι να διανύει περισσότερα χιλιόμετρα για τις καθημερινές μετακινήσεις, χειροτερεύοντας την κίνηση και αυξάνοντας τον πληθυσμό των περιοχών που κινδυνεύουν από πυρκαγιές. Το πρόβλημα της κακής συγκοινωνίας στις πόλεις «λύθηκε» καλώντας την Uber και την Lyft να πάρουν τον έλεγχο των δρόμων μας. Και για να περιορίσουμε τις πυρκαγιές, χρησιμοποιούμε το παλαιότερο τέχνασμα της επιστήμης των υπολογιστών: κόβουμε το ρεύμα και μετά το ξανασυνδέουμε. Εν τω μεταξύ, οι πλούσιοι τα καταφέρνουν, γιατί όταν έρχονται οι πυρκαγιές, προσλαμ-

Όσο περισσότερες είναι οι γραμμές υψηλής τάσης που περνούν μέσα από τα δάση της Καλιφόρνιας, τόσο αυξημένος είναι ο κίνδυνος πυρκαγιάς.

βάνουν τους δικούς τους πυροσβέστες.

Για να μειώσουμε τον κίνδυνο πυρκαγιάς, για να αντιμετωπίσουμε τη στεγαστική κρίση και πολλές άλλες κρίσεις, θα πρέπει οι πόλεις μας να γίνουν πιο πυκνοκατοικημένες, να μην έχουμε τόσο μεγάλη εξάρτηση από το αυτοκίνητο και

να σχεδιάσουμε τις συγκοινωνίες, το ηλεκτρικό δίκτυο και τον οικιστικό ιστό για τους πολλούς, όχι για τους λίγους. Όπως είναι σχεδιασμένη, η Καλιφόρνια δεν θα επιβιώσει στο κλίμα που έρχεται. Είτε θα αλλάξουμε τον τρόπο που ζούμε εδώ, είτε πολλοί από εμάς δεν θα ζούμε πια εδώ.

Οικολογική καταστροφή λόγω των μοβ ακινών

Δεκάδες εκατομμύρια μοβ ακινοί έχουν, με την ακόρεστη όρεξή τους, καταστρέψει τα δάση φαioφυκών στην Καλιφόρνια και πλέον εξαπλώνονται προς το Ορεγκον, διαταράσσοντας τα ευαίσθητα παράκτια οικοσυστήματα και απειλώντας με θάνατο από αστία άλλα θαλάσσια είδη. Πρόσφατη καταμέτρηση αποκάλυψε την ύπαρξη 350 εκατομμυρίων μοβ ακινών σε ένα μόνο ύφαλο, ανοικτά του Ορεγκον, καταγράφοντας αύξηση 10.000% σε σύγκριση με το 2014. Την ίδια στιγμή, στη βόρεια Καλιφόρνια έχουν αφανιστεί τα δάση των γιγανθικών φαioφυκών, καθώς τα καταβρόχθισαν οι μοβ ακινοί, και πιθανώς να μην αναγεννηθούν ποτέ. Ήδη, στις παράκτιες περιοχές του Ορεγκον συναντώνται τεράστιες απογυμνωμένες περιοχές του βυθού, όπου δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από αυτές τις ακανθωτές μπάλες. Παλαιότερα, τα δάση κέλπας ήταν τόσο πυκνά, ώστε ούτε βάρκες δεν μπορούσαν να πλεύσουν.

Η ολοκληρωτική καταστροφή που προκαλούν οι μοβ ακινοί οδηγεί σε αφανισμό είδη όπως τα κόκκινα «αφτιά της θάλασσας» (αλιώτιδες) και οι κόκκινοι ακινοί και διαταράσσει τόσο τα οικοσυστήματα, ώστε επιστήμονες στην Καλιφόρνια συνεργάζονται με ιδιωτικές εταιρείες προκειμένου να συλλέγουν μοβ ακινούς και να τους τοποθετούν σε ελεγχόμενο περιβάλλον, ώστε στην συνέχεια να τους πωλήσουν σε ιχθυοαγορές. Οι επιστήμονες, επί του παρόντος, δεν είναι βέβαιοι κατά

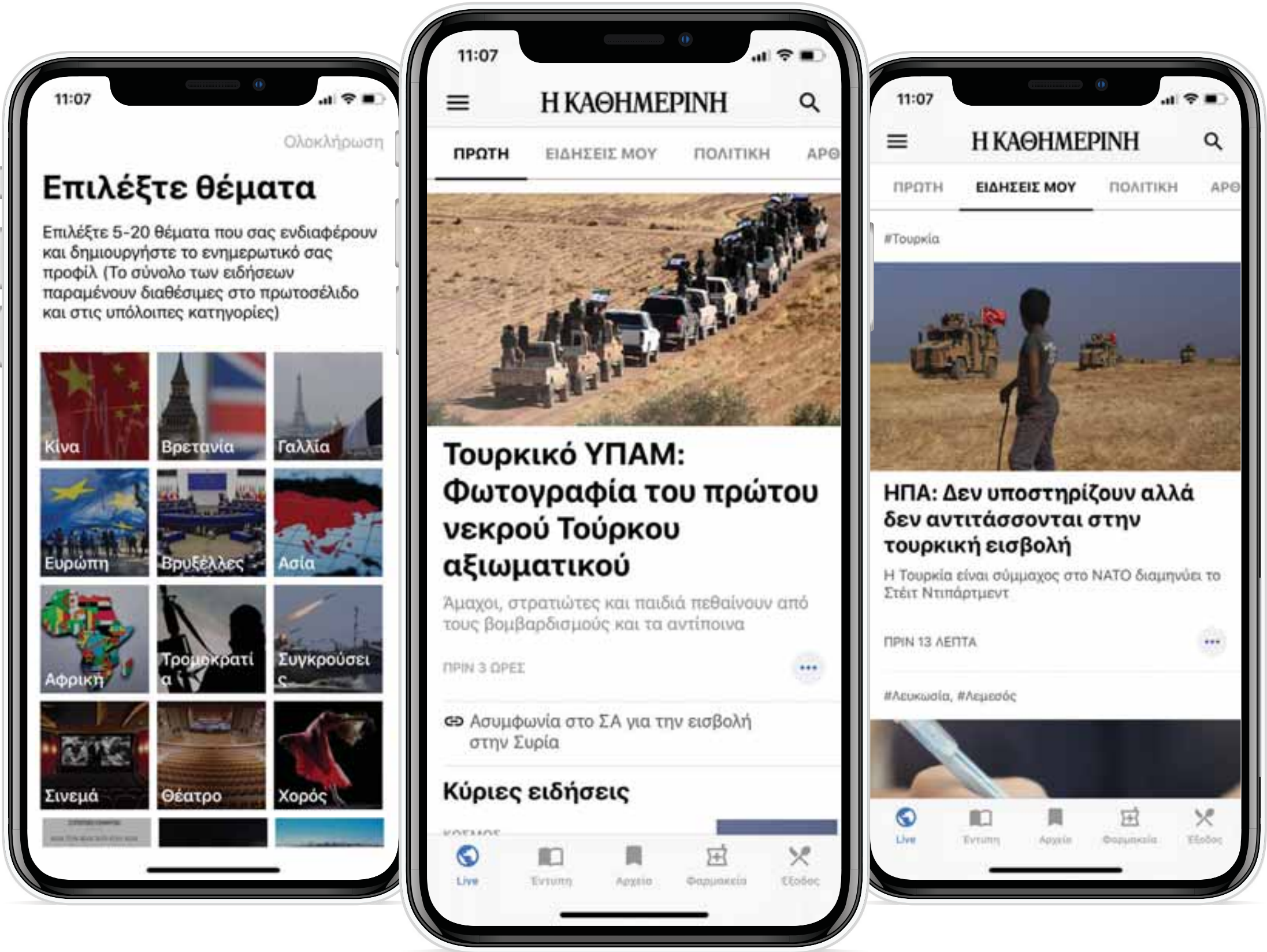
Πρόσφατη καταμέτρηση αποκάλυψε την ύπαρξη 350 εκατομμυρίων μοβ ακινών σε έναν μόνο ύφαλο, ανοικτά του Ορεγκον.

Διαταράσσουν τα ευαίσθητα παράκτια οικοσυστήματα και απειλούν με θάνατο από αστία άλλα θαλάσσια είδη.

πόσον η πληθυσμιακή έκρηξη των μοβ ακινών οφείλεται στην κλιματική κρίση, αλλά υποψιάζονται ότι μια αλυσίδα γεγονότων που συνέβησαν, κατέληξε στη δραματική αύξηση του πληθυσμού τους. Τα φαioφύκη, που ούτως ή άλλως απειλούνταν από την αύξηση της θερμοκρασίας των θαλάσσιων υδάτων, πλέον φαίνεται ότι δεν είναι τόσο ανθεκτικά, όπως επισημαίνει η Νόρα Εντι, επικεφαλής του προγράμματος ωκεανών στην Υπηρεσία Περιβαλλοντικής Προστασίας της Καλιφόρνιας.

Ο κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός

Φτιάξε το δικό σου timeline ειδήσεων
στη **NEA** εφαρμογή της Κ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

kathimerini.com.cy

Αρχές του 2020 οι χρεώσεις μεγάλων καταθετών

Ασκήσεις επί χάρτου έχουν γίνει στις τράπεζες σε συγκεκριμένες κατηγορίες πελατών - Αναμένονται αντιδράσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την μετακύληση του κόστους των αρνητικών επιτοκίων που καταβάλλουν οι τράπεζες για να κρατούν τα κεφάλαιά τους στα ταμεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας θα επωμιστούν οι καταθέτες. Το «χορό» αυτών των χρεώσεων άρχισε η Ελληνική Τράπεζα στην Κύπρο και ένα μήνα αργότερα η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε πως κινείται αναπόφευκτα προς αυτή την κατεύθυνση. Δηλαδή επιβολή χρεώσεων στις καταθέσεις μόνο των μεγάλων καταθετών. Πότε όμως θα εφαρμοστεί αυτό το μέτρο; Οι ασκήσεις επί χάρτου έχουν γίνει στις τράπεζες, επάνω σε συγκεκριμένες κατηγορίες καταθετών και σύμφωνα με τις μέχρι τώρα πληροφορίες οι χρεώσεις αναμένεται να αρχίσουν μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2020. Στις ίδιες ασκήσεις επί χάρτου όμως έχουν προχωρήσει και οι μεγάλοι καταθέτες, οι οποίοι

Οι αναλυτές υπογράμμισαν πως η επιβολή των αρνητικών επιτοκίων είναι ακόμα σε χαρτογράφηση νερά.

έχουν εξετάσει τις επόμενες τους κινήσεις. Μία από αυτές τις κινήσεις θα είναι να μεταφέρουν τις καταθέσεις τους σε τράπεζες που δεν θα χρεώνουν, τουλάχιστον προς το παρόν. Τραπεζικοί σημειώνουν πως οι πρώτες αντιδράσεις θα είναι να μεταφέρουν τα χρήματά τους σε μικρότερα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, ωστόσο, κατά τους ίδιους, υπάρχει ένα σχήμα οξύμωρο. Εξηγούν πως ένα ίδρυμα που χρεώνει για τις καταθέσεις τους μεγάλους πελάτες έχει να προσφέρει μεγαλύτερη ασφάλεια για τις καταθέσεις τους.

Ωστόσο υπάρχει το ενδεχόμενο να επιλέξουν να μεταφέρουν τις καταθέσεις σε κάποια τράπεζα που

Οι τεχνολογικές εξελίξεις φέρνουν νέα δεδομένα στον τραπεζικό κλάδο, με τις τράπεζες να πρέπει να επαναπροσδιορίσουν την αποστολή τους σε ένα οικονομικό περιβάλλον που αναπόφευκτα μεταβάλλεται συνεχώς.

δεν θα τους χρεώνει. Οι ίδιοι κύκλοι εκτιμούν πως με την επιβολή χρεώσεων στις καταθέσεις θα προχωρήσει με επιτυχία η αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Το ερώτημα είναι πάντως αν αυτό το μέτρο θα λειτουργήσει θετικά για τράπεζες ενός μικρού νησιού όπως η Κύπρος, ή αν είναι μέτρο που θα φέρει αντίθετα αποτελέσματα. Επί της ουσίας, Ελληνική και Τράπεζα Κύπρου ακολουθούν τράπεζες όπως η UBS και η Credit Suisse. Η πρώτη έχει ανακοινώσει χρεώσεις σε πελάτες που έχουν καταθέσεις μισού εκατομμυρίου, ενώ η δεύτερη σε πελάτες με καταθέσεις πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ. Φινλανδικές τρά-

πεζες, όπως έχει καταγράψει και το Bloomberg, έχουν προχωρήσει ήδη στην επιβολή χρεώσεων. Στη Γερμανία, όπως καταγράφουν διεθνή ΜΜΕ, έχουν αρχίσει ήδη, οι Deutsche Bank και Commerzbank. Έτσι λοιπόν και οι κυπριακές τράπεζες, αναζητούν τρόπους για να ανταγωνιστούν τις ξένες.

Ποιο το όριο;

Όλες οι κινήσεις επιβολής χρεώσεων σε μεγάλους καταθέτες κινούνται σε «χαρτογράφηση νερά». Ποιος ορίζεται ως μεγάλος καταθέτης είναι η κάθε τράπεζα που θα το καθορίσει, είτε είναι 0,5 εκατ., είτε 1 εκατ., είτε 2 εκατ. ευρώ το όριο. Μόλις καθοριστεί όμως το

όριο και εδραιωθεί μία χρέωση, τότε –όπως τονίζουν γνώστες των χρηματοοικονομικών– θα αρχίσει αυτό το όριο να μειώνεται με τα χρόνια. Όπως δηλαδή άλλαξε αυτό που ήταν κατοχυρωμένο μέχρι σήμερα πως το κόστος της κατάθεσης στην ΕΚΤ θα το επωμίζεται μόνο το τραπεζικό ίδρυμα, δεν αποκλείεται να αλλάξει και το όριο των καταθέσεων που θα δικαιούται ένας πελάτης να διατηρεί στην τράπεζα χωρίς χρέωση. Φτάνοντας σε ένα σημείο μελλοντικά να θεωρείται μεγάλος καταθέτης ένας πελάτης που έχει άνω των 100 χιλιάδων ευρώ κατάθεση. Δηλαδή, την ελάχιστη εγγυημένη από το Ευρωσύστημα. Η έκδοση της Ελληνικής

«Κ» αναφέρει σε σχετικό ρεπορτάζ πως «η δεύτερη συνεργατική τράπεζα της Γερμανίας, Berliner Volksbank, χρεώνει με επιτόκιο -0,5% όσους λογαριασμούς έχουν καταθέσεις άνω των 100 χιλιάδων ευρώ». «Έχει προηγηθεί», συνεχίζει, «η Deutsche Skatbank που επέβαλε την ίδια χρέωση σε λογαριασμούς άνω των 100 χιλιάδων ευρώ, αφού κατά τους υπευθύνους της, δεν είναι πλέον οικονομικά συμφέρον να επωμίζεται πλήρως η τράπεζα την επιβάρυνση των αρνητικών επιτοκίων».

Τι λένε οι ειδικοί

Οι τεχνολογικές εξελίξεις φέρνουν νέα δεδομένα στον τραπεζικό

κλάδο, με τις τράπεζες να πρέπει να επαναπροσδιορίσουν την αποστολή τους σε ένα οικονομικό περιβάλλον που αναπόφευκτα μεταβάλλεται συνεχώς.

Πόσω μάλλον οι κυπριακές, που έχουν να ανταγωνιστούν «μεγαθήρια» που είναι πλήρως τεχνολογικά καταρτισμένα και που μπορούν να ανταγωνιστούν μεγάλους τεχνολογικούς κολοσσούς όπως Amazon, Apple, Google που «φλερτάρουν» με την τραπεζική. Το ζήτημα των αρνητικών επιτοκίων απασχολεί και την περιφερειακή επενδυτική τράπεζα AXIA Ventures Group, όπου και προχώρησε σε σχετική ημερίδα.

Όπως ειπώθηκε κατά την παρουσίαση, η Κύπρος μπορεί να επωφεληθεί από τα χαμηλά επιτόκια και στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, ωστόσο, σε βάρος των αποταμιευτών, υπάρχει έλλειψη εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών για να μην κρατούν «κλειδωμένα» τα χρήματά τους σε μία τράπεζα.

Οι αναλυτές της AXIA τόνισαν πως οι τράπεζες θα αγωνιστούν για τη διατήρηση της κερδοφορίας τους σε ένα ομολογουμένως δύσκολο περιβάλλον, ενώ την ίδια ώρα θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το μεγάλο πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Οι αναλυτές υπογράμμισαν πως η επιβολή των αρνητικών επιτοκίων είναι ακόμα σε χαρτογράφηση νερά, με τα χαμηλά επιτόκια να αντικατοπτρίζουν όχι μόνο κυκλικούς αλλά και διαρθρωτικούς παράγοντες. Η περιφερειακή επενδυτική τράπεζα AXIA, κατέληξε με το ότι χρήζει περαιτέρω έρευνας η κατανόηση των επιπτώσεων, αλλά και να αναπτυχθούν κατάλληλα εργαλεία αντιμετώπισης.

Κατέληξαν δε, πως η πολιτική των αρνητικών επιτοκίων αποσκοπεί στο να ωθήσει τα τραπεζικά ιδρύματα να διαθέτουν τα ρευστά τους για επενδύσεις, όπως για παράδειγμα στην αγορά κρατικών ομολόγων, παρά των ήδη χαμηλών αποδόσεων.

Στενεύουν τα περιθώρια για κακοπληρωτές στην Ελλάδα

Αρχισε το μεγάλο ξεσκαρτάρισμα των αιτήσεων δανειοληπτών που εκκρεμούν για υπαγωγή στον νόμο Κατσέλη. Από την Παρασκευή λειτουργεί η ηλεκτρονική πλατφόρμα μέσω της οποίας οι πιστωτές μπο-

Ξεκίνησε η λειτουργία της πλατφόρμας μέσω της οποίας οι τράπεζες βλέπουν το εισόδημα και την περιουσία που έχουν οι οφειλέτες τους.

ρουν να λαμβάνουν τα φορολογικά στοιχεία εισοδήματος και περιουσίας των οφειλετών τους και έτσι να διαπιστώνουν αν πληρούν τα κριτήρια για να υπαχθούν στις προστατευτικές διατάξεις του νόμου για την προστασία της περιουσίας τους.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης αποτελεί στρατηγικό κακοπληρωτή, δηλαδή ότι διαθέτει επαρκή εισοδήματα και περιουσία αλλά δεν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του, τότε η τράπεζα θα έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε νομικές ενέργειες για τη διακοπή της προστασίας. Με τον τρόπο αυτό οι οφειλέτες με υψηλή ικανότητα αποπληρωμής θα κληθούν να πληρώσουν.

Η ανάπτυξη και λειτουργία της πλατφόρμας κρίθηκε αναγκαία, καθώς διαπιστώθηκε ότι πολλοί δανειολήπτες έχουν υποβάλει αίτηση υπαγωγής στον νόμο, αν και γνωρίζουν πως δεν πληρούν τα κριτήρια. Ωστόσο, με αυτό τον τρόπο «αγοράζουν» χρόνο, καθώς οι τράπεζες δεν μπορούν να προχωρήσουν σε αναγκαστικά μέτρα (πλειστηριασμό κ.λπ.) μέχρι να εκδικαστεί η υπόθεσή. Δεδομένου ότι για να εκδικαστεί μια υπόθεση περνούν έως και 5 έτη, ο χρόνος που αγοράζουν οι συγκεκριμένοι δανειολήπτες είναι μεγάλος. Λίγο

Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης διαθέτει επαρκή εισοδήματα και περιουσία αλλά δεν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του, τότε η τράπεζα θα μπορεί να προβαίνει σε νομικές ενέργειες.

πριν φτάσει η ημερομηνία εκδίκασης, κάποιοι αποσύρουν την αίτηση και κάποιοι άλλοι εξαντλούν τα περιθώρια, αφήνοντας το δικαστήριο να την απορρίψει. Σύμφωνα με στοιχεία της «Κ» μέχρι σήμερα:

- Έχουν εκδοθεί 126.000 οριστικές αποφάσεις εκ των οποίων 55.000 αρνητικές για τους οφειλέτες και 71.000 υπέρ τους.
- Εκκρεμούν προς εκδίκαση 65.000-70.000 υποθέσεις.
- Έχουν προσφύγει προς ρύθμιση 200.000 οφειλέτες με δάνεια αξίας 17 δισ. ευρώ.
- Έχουν ρυθμιστεί υπέρ του δανειολήπτη οφειλές αξίας 5 δισ. ευρώ.
- Έχει απορριφθεί η ρύθμιση οφειλών ύψους 5 δισ. ευρώ.
- Το 60% των αποφάσεων που εκδίδονται σήμερα είναι απορριπτικές, ποσοστό που αυξάνεται πάνω από το 70% όταν πρόκειται για οφειλέτες με εμπορική ιδιότητα.

Τραπεζικά στελέχη σημειώνουν ότι οι δικαστές έχουν αποκτήσει

πλέον εμπειρία στην εκδίκαση υποθέσεων που έχουν να κάνουν με την πτώχευση ιδιωτών ή μικροεμπόρων.

Η εμπειρία αυτή τους επιτρέπει να διακρίνουν όχι μόνο τις περιπτώσεις των στρατηγικών κακοπληρωτών, αλλά και εκείνες τις περιπτώσεις των νοικοκυριών ή των μικροεπαγγελματιών που επιχειρούν να κάνουν κατάχρηση των ευνοϊκών διατάξεων του νόμου απλώς και μόνο για να κερδίσουν χρόνο. Δεν είναι τυχαίο ότι η βασική αιτία των απορριπτικών αποφάσεων από τα αρνητικά είναι πλέον ο δόλος, ενώ δεύτερη βασική αιτία απόρριψης είναι ότι ο αιτών την προστασία δεν εμπίπτει στον νόμο.

Ενδεικτικό της αυστηρότητας με βάση την οποία οι δικαστές προσγγίζουν πλέον τις υποθέσεις του νόμου Κατσέλη, είναι ότι ως δόλο καταλογίζουν το γεγονός ότι ο δανειολήπτης γνώριζε τη στιγμή που έπαιρνε το δάνειο ότι ήταν πάνω από τις δυνατότητές του.

In the Transformative Age, do you compete or collaborate?

ey.com #BetterQuestions

EY
Building a better working world

The better the question. The better the answer. The better the world works.

© 2019 EY Global Limited. All rights reserved.

Θετικές προοπτικές βλέπει ο Οίκος Fitch

Αξιωματούχος σχολιάζει την δικαστική διαμάχη για τους μισθούς δημοσίου, την Εστία και το νόμο των εκποιήσεων

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στα μέσα Οκτωβρίου, ο οίκος πιστο-
ληπτικής ικανότητας Fitch προχώ-
ρησε σε αναβάθμιση των προοπτι-
κών της Κύπρου από σταθερές σε
θετικές, επιβεβαιώνοντας παράλληλα
την αξιολόγηση για το αξιόχρεο της
Κύπρου στο «BBB-». Ο Οίκος εκτιμά
πως η ανάκαμψη της οικονομίας με-
τά την κρίση ήταν ισχυρή, αντανα-
κλώντας το μέσο ετήσιο ρυθμό αύ-
ξησης του ΑΕΠ που φτάνει το μέσο
όρο του 3,6% το 2019. Στο πλαίσιο
του συνεδρίου Economist, ο επικε-
φαλής του Οίκου για τη δυτική Ευ-
ρώπη, Michele Napolitano, σχολιάζει
τις οικονομικές εξελίξεις που λαμ-
βάνουν χώρα στην Κύπρο. Διερω-
τάται για την απογοητευτική συμ-
μετοχή των δανειοληπτών στο Σché-

Η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου για τους μισθούς είναι απίθανο να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην αξιολόγησή μας, αναφέρει ο επικεφαλής του Οίκου για τη δυτική Ευρώπη, Michele Napolitano.

**Μια αρνητική αξιολόγη-
ση από τη Moneyval θα
μπορούσε να επηρεάσει
την εμπιστοσύνη και να
παρεμποδίσει τις ξένες
επενδύσεις.**

διο ΕΣΤΙΑ, καθώς, όπως αναφέρει,
είναι πολύ γενναιόδωρο. Εκτιμά πως
η απόφαση του Δικαστηρίου για
τους μισθούς του δημοσίου δεν θα
λειτουργήσει αρνητικά για τις μελ-
λοντικές τους αξιολογήσεις εάν η
Κύπρος κρατήσει ισχυρά πλεονά-
σματα και για τα επόμενα χρόνια,
αλλά και ότι μια κακή αξιολόγηση
από την Moneyval θα μπορούσε να
επηρεάσει την εμπιστοσύνη και να
παρεμποδίσει τις ξένες επενδύσεις.
**- Στην πρόσφατη αξιολόγηση του
Fitch για την Κύπρο, το «outlook»
πήγε από σταθερό σε θετικό. Να
περιμένουμε δηλαδή στην επό-
μενή σας αξιολόγηση, μία ανα-
βάθμιση της Κύπρου;**

- Οι προοπτικές, δηλαδή το «out-
look», υποδεικνύουν την κατεύθυν-
ση στην οποία μπορεί να κινηθεί η
αξιολόγηση κατά τα επόμενα ένα ή
δύο χρόνια.
Η αναθεώρηση των προοπτικών
σε θετικό επίπεδο αντικατοπτρίζει
τη συνετή δημοσιονομική πολιτική,
την ισχυρή μετά την κρίση ανάκαμ-
ψη και την σταθερή καθοδική πορεία
του ακαθάριστου χρέους της γενικής
κυβέρνησης.

Η τελευταία υποδηλώνει ότι υπάρ-
χει αυξανόμενη ικανότητα απορρό-
φησης του δυνητικού κόστους πε-

ραιτέρω παρεμβάσεων στον τραπε-
ζικό τομέα. Οι εξελίξεις που ενδέχεται
να οδηγήσουν σε αναβάθμιση είναι
μία ουσιαστική μείωση των ενδε-
χόμενων υποχρεώσεων του τραπε-
ζικού τομέα (για παράδειγμα από
τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων
δανείων), η σημαντική μείωση του
δημοσίου χρέους της γενικής κυ-
βέρνησης προς το ΑΕΠ, αλλά και το
να είναι λιγότερο ευπαθής η Κύπρος
στις εξωτερικές διαταραχές (π.χ.
που προέρχονται από τη μείωση
του ελλείμματος του ισοζυγίου τρε-
χουσών συναλλαγών).

**- Εάν το δικαστήριο δικαιώσει
τους δημοσίου υπαλλήλους και
τελικά δοθεί εντολή να αποζη-
μιωθούν, αυτό θα ανεβάσει κατά
πολύ τις δημοσιονομικές απαι-
τήσεις, άρα και το δημόσιο χρέος.
Μία τέτοια εξέλιξη θα αρκεί για
να υποβαθμίσετε την Κύπρο;**

- Η απόφαση του Ανώτατου Δι-
καστηρίου για τους μισθούς είναι
απίθανο να έχει αρνητικό αντίκτυπο
στην αξιολόγησή μας. Η δημοσιο-
νομική κατάσταση της Κύπρου ενι-
σχύθηκε σημαντικά τα τελευταία
χρόνια και η Κύπρος έχει πλεόνασμα

άνω του 3% του ΑΕΠ, το οποίο είναι
και ένα από τα μεγαλύτερα πλεο-
νάσματα μεταξύ των μελών της Ευ-
ρωζώνης για το 2019.

Αναμένουμε ότι το πλεόνασμα
θα παραμείνει κοντά στο 2% του
ΑΕΠ για το 2020-21 και αυτό θα έχει
ως αποτέλεσμα το δημόσιο χρέος
να έχει μια καθοδική πορεία. Η εκ-
κρεμούσα απόφαση του Ανώτατου
Δικαστηρίου σχετικά με την αντι-
στροφή των περικόπων των μισθών
του δημόσιου τομέα, θα έλεγα πως
αντιπροσωπεύει μέτριο δημοσιο-
νομικό κίνδυνο κατά την άποψή

μας και θα συνεπαγόταν ετήσιο κό-
στος 0,8% του ΑΕΠ έως το 2022.
Αυτό είναι σημαντικό ποσοστό, αλλά
η ισχυρή δημοσιονομική θέση της
Κυβέρνησης συνεπάγεται ότι θα
εξακολουθεί να έχει ένα σημαντικό
πλεόνασμα, αλλά και το δημόσιο
χρέος θα παραμείνει σε καθοδική
πορεία.

**- Τι άλλους κινδύνους βλέπετε
για την κυπριακή οικονομία;**

- Ο τραπεζικός τομέας παραμένει
σε μια σημαντική αδυναμία σε σχέση
με την Ευρωζώνη και τους ομολόγους
της αξιολόγησης του «BBB-», κυρίως

Πολύ γενναιόδωρο το σχέδιο ΕΣΤΙΑ

**- Το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ αντιλαμβάνε-
στε και εσείς πως δεν έχει την
επιτυχία που θα έπρεπε να έχει.
Πώς θα μεταφραστεί όμως για
την κυπριακή οικονομία μία με-
ρικώς αποτυχία του;**

- Είμαστε εκπληκτικοί για την ελά-
τιστη μέχρι στιγμής συμμετοχή
των προβληματικών δανειοληπτών
στο Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, δεδομένου του
πόσο γενναιόδωρο είναι. Κατά την
άποψή μας, η ελάχιστη συμμετοχή
των πολιτών δείχνει πόσο δύσκολο

είναι για τις κυπριακές τράπεζες να
αντιμετωπίσουν τη μείωση των μη
εξυπηρετούμενων δανείων, ακόμα
και όταν το κράτος εφαρμόζει μέ-
τρα για τη στήριξη του τομέα.

Θα είναι σημαντικό να επιση-
μάνω ότι οι αξιολογήσεις μας για
τις τράπεζες δεν περιλαμβάνουν
τυχόν οφέλη που θα φέρει στους
ισολογισμούς τους η ΕΣΤΙΑ.
Έτσι, ακόμα και αν το Σχέδιο απο-
τύχει, δεν πρόκειται να
εμπηρεάσει τις εκτιμήσεις μας, εφό-

σον ο λόγος των ΜΕΔ συνεχίζει
να μειώνεται βάσει των προσπα-
θειών των τραπεζών.

**- Τέλος, θα ήθελα ένα σχόλιο για
τις κυπριακές τράπεζες.**

- Καθώς βελτιώνεται σταδιακά,
τα συνολικά οικονομικά μεγέθη
και βαθμολογίες των κυπριακών
τραπεζών, δυστυχώς παραμένουν
περιορισμένες λόγω των μεγάλων
αποθεμάτων μη εξυπηρετούμενων
δανείων, τα οποία εξακολουθούν
να βαραίνουν τους ισολογισμούς

τους. Οι δείκτες ΜΕΔ των κυπρια-
κών τραπεζών παραμένουν μεταξύ
των υψηλότερων στην ΕΕ (περίπου
30% για τον τομέα στα τέλη Μαΐου
2019). Σύμφωνα με τον Οίκο Fitch,
η αντιμετώπιση των θεμάτων της
ποιότητας των περιουσιακών στοι-
χείων παραμένει βασική και ευαί-
σθητη στο κυπριακό λειτουργικό
περιβάλλον και προσφάτως, από
τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις
του υφιστάμενου νόμου των εκ-
ποιήσεων.

λόγω της χαμηλής ποιότητας των
περιουσιακών στοιχείων και των
υψηλών μη εξυπηρετούμενων δα-
νείων που εξακολουθούν να βαραί-
νουν το κεφάλαιο των τραπεζών,
αλλά και την κερδοφορία.

Η αντιμετώπιση των υπολοίπων
σημαντικών ζητημάτων που κλη-
ρονόμησε ο τραπεζικός τομέας έχει
γίνει πιο αβέβαιος κατά τους τελευ-
ταίους μήνες. Η Βουλή, με τις προ-
σπάθειες για αλλαγή του νόμου των
εκποιήσεων, θα επιβαρύνει το κε-
φάλαιο των τραπεζών από τα μη
εξυπηρετούμενα δάνεια που δεν
έχουν επαρκείς εξασφαλίσεις. Εάν
αλλάξει ο νόμος των εκποιήσεων,
θα γίνουν πιο δύσκολες οι κατασχέ-
σεις και θα καταστήσουν δυσκολό-
τερη την ανάκτηση των ΜΕΔ. Η ορι-
στική απόφαση είναι ενώπιον του
Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο
όμως δεν έχει ακόμα καταλήξει σε
συμπέρασμα. Αυτό με τη σειρά του,
αντιπροσωπεύει έναν κίνδυνο για
τη διαδικασία μείωσης των ΜΕΔ. Θα
ήθελα να πω πως οι καθυστερήσεις
στην επίλυση των ΜΕΔ θα μπορού-
σαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο
στην κεφαλαιακή θέση των τραπε-
ζών και να παρεμποδίσουν τη δια-
θεσιμότητα πιστώσεων.

Η Κύπρος είναι μια μικρή ανοικτή
οικονομία και ως εκ τούτου είναι
ευάλωτη σε εξωτερικούς κινδύ-
νους. Ο αυξανόμενος προστατευτι-
σμός, η σοβαρότερη από την ανα-
μενόμενη επιβράδυνση στην ευρω-
ζώνη ή ένα σκληρό Brexit θα μπο-
ρούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο
στα έσοδα που προέρχονται από
τον τουρισμό και τη ναυτιλία ή στις
ροές άμεσων ξένων επενδύσεων.
Τέλος, περιμένουμε την έκθεση
της Moneyval σχετικά με την απο-
τελεσματικότητα της νομοθεσίας
Κύπρου κατά των νομιμοποιήσεων
εσόδων από παράνομες δραστηριό-
τητες. Μια αρνητική αξιολόγηση
θα μπορούσε να επηρεάσει την εμ-
πιστοσύνη και να παρεμποδίσει τις
ξένες επενδύσεις που θα έρθουν.

Τέλος, αντιλαμβάνομαι πως η
ερώτησή σας αφορά τους κινδύνους,
ωστόσο, εγώ θέλω να επισημάνω
επίσης και ένα σημείο που μπορεί
να φέρει ανάπτυξη μακροπρόθε-
σμα. Η οικονομική ανάπτυξη και τα
δημόσια οικονομικά θα μπορούσαν
να ωφεληθούν σημαντικά από την
εκμετάλλευση των μελλοντικών
αποθεμάτων φυσικού αερίου και
των επενδύσεων στον ενεργειακό
τομέα. Δεδομένου ότι τα οφέλη τους
ενδέχεται να είναι μελλοντικά, δεν
τα συμπεριλαμβάνουμε στις προ-
βλέψεις μας για τα οικονομικά και
τα δημόσια οικονομικά.

Προκήρυξη Θέσης Εργασίας ΑΝΩΤΑΤΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Η Εταιρεία

Η Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (ΚΕΔΙΠΕΣ), η οποία εξειδικεύεται στην ανάκτηση και διαχείριση μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, επιθυμεί να προσλάβει έμπειρο άτομο για τη θέση του/της Ανώτατου/ης Εκτελεστικού/ης Διευθυντή/τριας με βάση τη Λευκωσία.

Η Θέση

Η θέση απευθύνεται σε διευθυντικό στέλεχος με δυναμική προσωπικότητα, γνώσεις και εμπειρία, το οποίο θα ηγηθεί της στρατηγικής κατεύθυνσης της Εταιρείας, παρέχοντας καθοδήγηση προς τη διευθυντική ομάδα για τη διασφάλιση της επίτευξης των στρατηγικών της στόχων.

Βασικές Αρμοδιότητες

- Καθορισμός, επικοινωνία, εφαρμογή και παρακολούθηση της στρατηγικής κατεύθυνσης και του επιχειρησιακού πλάνου της Εταιρείας
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων της Εταιρείας, με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας τους το συντομότερο, την απομόχλυνσή τους και τη μεγιστοποίηση της πληρωμής της κρατικής βοήθειας
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής διεξαγωγής των εποπτικών και λειτουργικών δραστηριοτήτων της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων μέσω της εύρυθμης και αποτελεσματικής παρακολούθησης της σχέσης με την εταιρεία εξυπηρέτησης χορηγήσεων ή/και περιουσιακών στοιχείων
- Επιβλέψη και καθοδήγηση της διευθυντικής ομάδας με σκοπό την επίτευξη σωστής οργάνωσης, διοίκησης και εύρυθμης λειτουργίας της Εταιρείας
- Διαμόρφωση και εφαρμογή των σχετικών πολιτικών και συστημάτων με σκοπό την αποτελεσματική υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής και άλλων αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου
- Παρακολούθηση και επίβλεψη της προόδου και ανάπτυξης των διαφόρων επιχειρησιακών τμημάτων της Εταιρείας, σχετικά με την υλοποίηση των στρατηγικών αποφάσεων, και ανάλυση βελτιωτικών ενεργειών όπου κρίνεται αναγκαίο
- Διασφάλιση της συμμόρφωσης της Εταιρείας με τους εν ισχύει νόμους, κανονισμούς, οδηγίες και εγκυκλίους των αρμοδίων εποπτικών και άλλων τοπικών και διεθνών αρχών
- Παρακολούθηση του προϋπολογισμού και των οικονομικών αποτελεσμάτων της Εταιρείας και υποβολή εισηγήσεων για λήψη των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων
- Αναφορά προς το ανεξάρτητο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας
- Ανάπτυξη, διαχείριση και διατήρηση ισχυρών σχέσεων με εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης

Απαιτούμενα Προσόντα

- Πτυχίο πανεπιστημίου (BA / BSc) και μεταπτυχιακό (MA / MSc / MBA) στα Οικονομικά / Διοίκηση Επιχειρήσεων / Χρηματοοικονομική Διαχείριση ή σε άλλο συναφή κλάδο, ή/και Επαγγελματικό Τίτλο (CFA, ACA, ACCA, CPA, ACIB / AIB)
- Τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια εμπειρίας σε ανάλογες Διευθυντικές θέσεις σε σχετικό τομέα
- Τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια εμπειρίας στη διαχείριση μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων ή στην ανάκτηση ή εξυπηρέτηση χρεών σε τράπεζα, εταιρεία διαχείρισης / εξυπηρέτησης περιουσιακών στοιχείων ή σε εταιρεία διαχείρισης / εξυπηρέτησης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων
- Εις βάθος κατανόηση των αρχών και δραστηριοτήτων εταιρικής χρηματοδότησης στον τομέα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων
- Πολύ καλή γνώση των νομοθεσιών και σχετικών οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
- Άριστες ηγετικές και διοικητικές ικανότητες, με έμφαση στην επίτευξη αποτελεσμάτων
- Επιχειρηματική οξυδέρκεια και ευθυκρισία
- Πολύ καλές επικοινωνιακές και διαπροσωπικές δεξιότητες
- Ακεραιότητα χαρακτήρα και επαγγελματικό ήθος
- Γνώση ηλεκτρονικών υπολογιστών (MS Office)
- Άριστη γνώση της ελληνικής και αγγλικής γλώσσας σε γραπτό και προφορικό λόγο

Διάρκεια Σύμβασης και Απολαβές

- Η διάρκεια της σύμβασης θα είναι για περίοδο τεσσάρων (4) ετών και δύναται να ανανεωθεί για ακόμα τέσσερα (4) έτη
- Θα προσφερθεί ανταγωνιστικό πακέτο σταθερών και μεταβλητών απολαβών αναλόγως προσόντων και πείρας
- Η εργοδότηση τελεί υπό προϋπόθεση έγκρισης της ικανότητας και ακαταλληλότητάς του ατόμου (fit and proper test) από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Αιτήσεις

Η συμβουλευτική ομάδα της **Deloitte Ltd** έχει αναλάβει το συντονισμό και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής υποψηφίων για την εν λόγω θέση. Οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι δύνανται να υποβάλουν αίτηση διαδικτυακά μέσω της ιστοσελίδας της **Deloitte www.cydeloittecareers.com**, επιλέγοντας τη θέση “ΚΕΔΙΠΕΣ - ΑΝΩΤΑΤΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ” το αργότερο μέχρι την **Κυριακή, 17 Νοεμβρίου 2019**.

Όλες οι αιτήσεις θα τύχουν αυστηρής εμπιστευτικότητας.

Σημειώνεται πως για την πιο πάνω θέση, θα ειδοποιηθούν μόνο οι επιτυχόντες υποψήφιοι.

Πιο πράσινη θέλει να κάνει η Syndeseas την ναυτιλία

Μείωση των εκπομπών ρύπων από τα πλοία επιχειρεί η κυπριακή start-up

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το γεγονός ότι η Κύπρος διαδραματίζει τα τελευταία χρόνια πρωταγωνιστικό ρόλο στην παγκόσμια ναυτιλία είναι γνωστό. Πλέον, προσδοκεί να πρωταγωνιστήσει και στην προσπάθεια που γίνεται στον τομέα της ναυτιλίας για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η ιδέα και η πρωτοβουλία ανήκει στη νεοφυή εταιρεία Syndeseas Integrated Solution, η οποία δραστηριοποιείται τα τελευταία δύο χρόνια και ήδη εξυπηρετεί 350 πλοία και έχει τέσσερις συνεργασίες με νηογνώμονες. Αυτή την στιγμή η εταιρεία είναι στο δεύτερο στάδιο αναζήτησης χρηματοδότησης (Seed Round Funding), κάτι που θα επιδιώσει στο πλαίσιο του Web Summit που αρχίζει αύριο στο Λισαβόνα. Σε συνέντευξη της στην «Κ» η Γενική Διευθύντρια της εταιρείας, Ευαγγελία Φωτοπούλου, αναφέρει ότι οι κυπριακές start-ups είναι σε μειονεκτική θέση έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού, αφού δεν υπάρχει επαρκής προώθηση και δυνατότητες προσέλκυσης ενδιαφέροντος ισχυρών επενδυτών.

- Η ιδέα σας μετρά δύο χρόνια δημιουργίας, και είστε πλέον μια ώριμη startup εταιρεία. Πώς γεννήθηκε και πόσο έχει εξελιχθεί μέχρι σήμερα;

Ως επαγγελματίες του χώρου της ναυτιλίας και των τεχνολογιών πληροφορικής, θεωρήσαμε υποχρέωσή μας να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Για το λόγο αυτό δημιουργήσαμε το Syndeseas Integrated Solution, ένα λογισμικό ικανό να ενισχύσει και να βελτιστοποιήσει τη συμβολή της ναυτιλίας προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προσφέροντας αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών κανονισμών και παράλληλη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των πλοίων. Στα πρώτα δύο χρόνια δραστηριοποίησής μας, κατορθώσαμε να καταστήσουμε μια αυτόνομη εταιρεία, μέσα από τις υπηρεσίες που προσφέρουμε στο χώρο της ναυτιλίας. Η εταιρεία πλέον διαθέτει ένα σταθερό και σημαντικό πελατολόγιο, έχει ήδη αναπτύξει ένα ευρύ διεθνές δίκτυο συνεργατών,

έχει δημιουργήσει σημαντικές στρατηγικές συνεργασίες και έτσι έχει θέσει τις βάσεις για ένα πολλά υποσχόμενο μέλλον.

-Σε ποιο στάδιο της διαδικασίας χρηματοδότησης είναι η εταιρεία σας;

Η Syndeseas έχει χρησιμοποιήσει ίδιους πόρους (χρήματα και εργασία από τους ιδρυτές της), ποσά που κέρδισε από τη συμμετοχή και διάκριση σε διαγωνισμούς (1ο βραβείο στο Digital Championship 2017) και από επενδύσεις (pre-seed - από το IDEA CY και angel investor). Με τους πιο πάνω πόρους δημιουργήσαμε άμεσα την αναγκαία υποδομή και προβήκαμε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προβολής και προώθησης ώστε να τεθεί το σύστημα στην αγορά και να ξεκινήσει να φέρνει έσοδα και να καταστεί η εταιρεία αυτόνομη. Αυτό το πετύχαμε ήδη, ωστόσο επιπλέον πόροι απαιτούνται για να επιτευχθεί ραγδαία ανάπτυξη. Απαιτείται εμπλοκή της ομάδας, περαιτέρω ανάπτυξη της τεχνολογίας για νέες υπηρεσίες και εντονότερη προβολή και προώθηση. Για τον λόγο αυτό αξιοποιούμε τη συμμετοχή μας στο Web Summit, για να προωθήσουμε και τις προσπάθειες εξεύρεσης επενδυτή για το Seed Round Funding της εταιρείας.

- Τι προσφέρει ακριβώς το λογισμικό σας; Ποια είναι η καινοτομία που εισηγάτε και πώς μπορεί να βοηθήσει την ναυτιλία;

Η δημιουργία του Syndeseas Integrated Solution στηρίχθηκε στην εισαγωγή νέων διεθνών κανονισμών στην ναυτιλία, που αφορούν την παρακολούθηση, αναφορά και επαλήθευση της κατανάλωσης καυσίμων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από πλοία.

Ο σκοπός των κανονισμών αυτών, είναι η αξιολόγηση της πραγματικής έκτασης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από πλοία, έτσι ώστε να υπάρξει η δυνατότητα λήψης ουσίων μέτρων για τη μείωσή τους. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν επίσης παρακολούθηση και ανάλυση απόδοσης (επιχειρησιακής και περιβαλ-

Στην εικόνα από την παραλαβή πιστοποιητικού συμμετοχής της Γενικής Διευθύντριας της εταιρείας, Ευαγγελίας Φωτοπούλου, στο πρώτο συνέδριο του Latin America MTCC (στον Παναμά) εκ μέρους της Syndeseas.

Το Syndeseas σήμερα εξυπηρετεί 350 πλοία, με πελάτες απ' όλο τον κόσμο. Έχετε κατορθώσει να συνάψουμε στρατηγικές συνεργασίες με 4 νηογνώμονες και 2 ανεξάρτητους επαληθευτές.

λοντικής) πλοίων σε σχεδόν πραγματικό χρόνο, στοχεύοντας στην βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης και μείωση του λειτουργικού τους κόστους. Το Syndeseas καινοτομεί με την παρουσία του στην αγορά της ναυτιλίας, καθώς η εφαρμογή του δεν συμβάλλει απλώς στη συμμόρφωση του πλοιοδιαχειριστή με τις απαιτήσεις των διεθνών κανονισμών. Αποτελεί επίσης ένα ολοκληρωμένο λογισμικό το οποίο συνδέει όλες τις απαιτούμενες διεργασίες και όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (ανεξάρτητους επαληθευτές, λιμενικές αρχές, κράτη σημαίας, διεθνείς οργανισμούς), βελτιστοποιώντας την ίδια την εφαρμογή των κανονισμών. Η δυνατότητα αυτή έχει να προσφέρει πολλά στη ναυτιλία, καθώς έτσι ξεφεύγουμε από την απλή ανάγνωση πρωτογενών δεδομένων, και αποκτούμε δυνατότητες ανάλυσης και αξιοποίησής τους για υποστήριξη των κέντρων λήψης αποφάσεων. Ταυτόχρονα, μέσω της δυνατότητας ενσωμάτωσής και αξιοποίησης οποιουδήποτε συστήματος και τεχνολογίας, το Syndeseas μπορεί να αποτελέσει ένα technology enabler, και ως εκ

τούτου να εκδημοκρατίσει την ψηφιοποίηση στην ναυτιλία, καθιστώντας την προσιτή για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

- Υπάρχει συνεργασία με τους ναυτιλιακούς φορείς της Κύπρου και με το Υφυπουργείο Ναυτιλίας για αξιοποίησή του; Γνωρίζουμε ότι πρόσφατα έχουν γίνει κάποιες εισηγήσεις από τον σύνδεσμο πλοιοκτητών για το θέμα της μείωσης των εκπομπών ρύπων στον τομέα της ναυτιλίας.

Έχουμε ήδη έρθει σε επαφή με διάφορους ναυτιλιακούς φορείς στην Κύπρο (συμπεριλαμβανομένου και του Υφυπουργείου Ναυτιλίας), και έχουμε λάβει θετικά μηνύματα και ενδιαφέρον για αξιοποίηση του Syndeseas. Η μείωση των εκπομπών ρύπων στον τομέα της ναυτιλίας είναι ένα φλέγον ζήτημα, εξ ου και η αξιόπαινη προσπάθεια της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτητών, η οποία προβάλλει κυρίως τις δυνατότητες μείωσης ρύπων μέσω της μείωσης ταχύτητας των πλοίων, ένα προσωπικό μέτρο μάλιστα, που ωστόσο μπορεί άμεσα να υλοποιηθεί και να αποδώσει με την υφιστάμενη τεχνολογία. Ως Syndeseas χαιρετίζουμε κάθε πρωτοβουλία για προστασία του περιβάλλοντος και παραμένουμε πάντα στη διάθεση κυπριακών και διεθνών φορέων, έτοιμοι να συμβάλουμε ενεργά για τη μείωση των εκπομπών αερίων στη ναυσιπλοΐα.

- Έχει χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμά σας στην προσπάθεια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και στην προσπάθεια μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από τα πλοία;

Τόσο το λογισμικό όσο και τα στελέχη μας, αξιοποιούνται ήδη για αυτό τον σκοπό, μέσα από μια σειρά ενεργειών, στην Κύπρο και στο εξω-

τερικό. Κατ' αρχάς με την υποστήριξη των πελατών μας για συμμόρφωση με τους σχετικούς κανονισμούς, με την διοργάνωση σεμιναρίων και διαλέξεων σε Κύπρο, Λίβανο, Παναμά, Πορτογαλία, Κίνα και με την εμπλοκή μας σε διεθνείς δραστηριότητες έρευνας σχετικά με τις επιπτώσεις των εκπομπών αερίων από πλοία και την βέλτιστη εφαρμογή των κανονισμών.

- Υπάρχουν μετρήσιμα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματός σας;

Το Syndeseas σήμερα εξυπηρετεί 350 πλοία, με πελάτες από την Κύπρο και όλο τον κόσμο. Έχουμε κατορθώσει να συνάψουμε στρατηγικές συνεργασίες με 4 νηογνώμονες και 2 ανεξάρτητους επαληθευτές αλλά και να δημιουργήσουμε ένα ισχυρό διεθνές δίκτυο συνεργατών. Επιπρόσθετα, έχουμε διοργανώσει σειρά σεμιναρίων σε Κύπρο και εξωτερικό, με συνολικά 150 συμμετέχοντες από 85 διαφορετικούς οργανισμούς.

Ανάγκη για επενδυτές

- Υπάρχουν ευκαιρίες και μέσα για κυπριακές start-up εταιρείες να αναδειχθούν στην Κύπρο; Θα λέγατε ότι υστερούμε κάπου;

Είναι γεγονός ότι καταβάλλονται προσπάθειες από πολλούς φορείς (ιδιωτικούς – με σημαντικότερο το IDEA-CY- και κρατικούς) ώστε να ενισχυθεί το κυπριακό start-up οικοσύστημα και σαφώς υπάρχουν οι ευκαιρίες και τα μέσα για αρχική ανάπτυξη start-ups στην Κύπρο. Ωστόσο, εξακολουθούμε να υστερούμε, κυρίως ως προς την δυνατότητα προσέλκυσης ενδιαφερόντων ισχυρών επενδυτών και κατά συνέπεια ως προς το μέγεθος των επί μέρους επενδύσεων. Το γεγονός αυτό

φέρνει τις κυπριακές start-ups σε μειονεκτική θέση έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού, τερπίζοντας τις προσπάθειές τους για έγκαιρη και αποτελεσματική διείσδυση στην διεθνή αγορά και μετατρέποντας τις τελικά σε απλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις με κύρια δραστηριότητα στην Κύπρο.

- Πώς προέκυψε η συμμετοχή σας στο Web Summit στη Λισαβόνα;

Το Web Summit, ίσως το πλέον δημοφιλές φόρουμ τεχνολογίας, συνιστά μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία για να αλληλεπιδράσουν start-ups με πιθανούς επενδυτές, στρατηγικούς συνεργάτες, ίσως ακόμα και πιθανούς πελάτες. Για το λόγο αυτό υποβάλαμε αίτηση στην σχετική πρόσκληση του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας, και κατόπιν παρουσιάσαμε τις εταιρείες μας επιλεγόμενες για συμμετοχή με δικό μας εκθεσιακό χώρο. Ευχαριστούμε ειλικρινά όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που δίνουν αυτή την ευκαιρία σε Κυπριακές start-ups, καθώς είναι μια σημαντική βοήθεια για την αποτελεσματική προβολή και προώθησή τους.

- Ποια τα επόμενα πλάνα της εταιρείας σας;

Στα άμεσα πλάνα μας, είναι η διασφάλιση των αναγκών πόρων (μέσω των παρεχόμενων υπηρεσιών μας ή ιδανικά μέσω στρατηγικού επενδυτή) που θα επιτρέψουν την περαιτέρω ανάπτυξη του λογισμικού, τον εμπλουτισμό της ομάδας μας και την αναγκαία στοχευμένη προβολή και προώθηση, ώστε να διεκδικήσουμε υπό τις καλύτερες συνθήκες μια σημαντική θέση στην ραγδαίως αναπτυσσόμενη παγκόσμια αγορά των maritime big data.

Μια στις δύο αλλοδαπές επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχει την έδρα της στην Κύπρο

Στην Κύπρο βρίσκεται η έδρα σχεδόν του 40% των αλλοδαπών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και όχι σε κάποια οικονομικά υπερδύναμη, όπως ίσως θα ανέμενε κανείς.

Τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελλάδα και έχουν ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό τους κεφάλαιο από μετόχους που εδρεύουν στην αλλοδαπή άνω του 50% επιβεβαιώνουν αυτό που αποτελεί κοινό μυστικό, τη μεταφορά έδρας στην Κύπρο πολλών ελλ-

νικών επιχειρήσεων για φορολογικούς λόγους, φαινόμενο που έλαβε μεγάλες διαστάσεις στα χρόνια της κρίσης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες η ΕΛΣΤΑΤ, το 2017 δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα 2.618 αλλοδαπές συνδεδεμένες επιχειρήσεις στους τομείς της βιομηχανίας, των κατασκευών, του εμπορίου και των υπηρεσιών (εκτός των προσωπικών). Αν και οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν μόλις το 0,4% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ο συνολικός κύκλος εργασιών

Αν και αποτελούν μόλις το 0,4% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ο συνολικός τζίρος τους ανήλθε στα 37,5 δισ.

τους ανήλθε στα 37,5 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 15,1% του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.

Η αξία παραγωγής και η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις ανήλθαν στα 21,9 (14,5% του συνόλου) και 8,2 δισ. ευρώ (16,5% του συνόλου) αντιστοίχως.

Οι πέντε κυριότερες χώρες, στις οποίες εδρεύουν οι λεγόμενες τελικές ελέγχουσες θεσμικές μονάδες, είναι η Κύπρος με ποσοστό 38,7% (1.012 επιχειρήσεις), το Ηνωμένο Βασίλειο με ποσοστό 7,6% (200 επιχειρήσεις), η Γερμανία και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής με ίδιο ποσοστό 6,2% (162 επιχειρήσεις στην κάθε μία) και η Ολλανδία

με ποσοστό 6,1% (160 επιχειρήσεις).

Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι ο τζίρος που πραγματοποιούν αυτές οι 1.012 επιχειρήσεις με έδρα την Κύπρο είναι μικρότερος από αυτόν των 160 επιχειρήσεων που έχουν έδρα στην Ολλανδία και πρόκειται στην ουσία για θυγατρικές στην Ελλάδα μεγάλων πολυεθνικών ομίλων. Ο τζίρος στην πρώτη περίπτωση είναι 4,2 δισ. ευρώ και στη δεύτερη 6,1 δισ. ευρώ.

Ο τομέας που παρουσίασε το μεγαλύτερο πλήθος εταιρειών ήταν το εμπόριο με 930 επιχειρήσεις,

ήτοι 35,5% του συνόλου των αλλοδαπών συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Στον κλάδο των επαγγελματικών επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων δραστηριοποιήθηκαν 297 επιχειρήσεις (δηλαδή 11,3%) και στον κλάδο διαχειρίσις ακίνητης περιουσίας δραστηριοποιήθηκαν 276 (ή 10,5% του συνόλου).

Στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο εμπόριο το 2017 απασχολήθηκαν 58.853 άτομα (39,3% του συνόλου) και στη μεταποίηση 28.684 άτομα (19,1% του συνόλου).

Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ), το Γραφείο Επιτρόπου Περιβάλλοντος και το Κυπριακό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (CSR CYPRUS) σας **προσκαλούν στις ημερίδες** με θέμα:

Υπεύθυνη Επιχειρηματικότητα

6 Νοεμβρίου 2019, ώρα 17.30 – Ξενοδοχείο Aliathon Resort, Πάφος
7 Νοεμβρίου 2019, ώρα 17.30 – Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Λάρνακα
 Πληροφορίες: 22400190
www.dgepcd.gov.cy

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εθνική Επιτροπή Διασύνδεσης Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης

Εθνικό Ταμείο Περιβάλλοντος

CSR

Βλέπει Κίνα και Σαουδική Αραβία η OJO Sun & Glasses

Τα επόμενα βήματα της εταιρείας και τις νέες ισορροπίες της αγοράς περιγράφει ο Νίκος Μεσολογγίτης

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τον επόμενο μήνα η κυπριακή εταιρεία OJO Sun & Glasses θα είναι έτοιμη να λειτουργήσει άλλα τρία καταστήματα στη Σαουδική Αραβία, ενώ ήδη έχει δημιουργήσει το πρώτο της κατάστημα στο εμπορικό κέντρο Eastgate στο Γιοχάνεσμπουργκ. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο ιδρυτής της εταιρείας Νίκος Μεσολογγίτης αναφέρεται στις προοπτικές για νέα ανοίγματα σε αγορές μέσα από το ηλεκτρονικό εμπόριο. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και το πλάνο της εταιρείας να δραστηριοποιηθεί διαδικτυακά στην αγορά της Κίνας μέσω εξειδικευμένης πλατφόρμας παγκόσμιας εμβέλειας. Ο κ. Μεσολογγίτης αναφέρει επίσης ότι πέραν των ανοιγμάτων, η εταιρεία OJO επιδιώκει την ανάπτυξη του προσφερόμενου προϊόντος προς τους καταναλωτές ώστε να καλύψει περισσότερες από τις ανάγκες τους στον τομέα των οπτικών ειδών.

-Το προηγούμενο διάστημα είχατε ανακοινώσει το άνοιγμα της εταιρείας σας στη Σαουδική Αραβία αλλά και στο Γιοχάνεσμπουργκ. Πώς προχωρούν αυτοί οι σχεδιασμοί;

«Τον Οκτώβριο του 2019 η εταιρεία μας επέκτεινε τις εργασίες της στη Νότιο Αφρική μέσω του συστήματος δικαιιοχρησίας δημιουργώντας το πρώτο της κατάστημα

στο εμπορικό κέντρο Eastgate στο Γιοχάνεσμπουργκ με θετικότατα μηνύματα ως προς την αποδοχή του προϊόντος μας. Τον επόμενο μήνα θα λειτουργήσουν άλλα τρία καταστήματα στη Σαουδική Αραβία, όπου τα δυο από αυτά θα είναι σε εμπορικά κέντρα και το τρίτο στο στρατιωτικό νοσοκομείο της Σαουδικής Αραβίας στην πτέρυγα των οφθαλμιάτρων, παρέχοντας υπηρεσίες οπτικών σκελετών, οπτικών φακών αλλά και φακών επαφής.

Το 2020 η εταιρεία θα επεκταθεί διαδικτυακά στην Κίνα μέσω εξειδικευμένης πλατφόρμας παγκόσμιας εμβέλειας.

- Σε ποιες νέες αγορές θα δούμε την εταιρεία να δραστηριοποιείται το επόμενο διάστημα;

«Πρώτιστος σκοπός της εταιρείας αυτή την στιγμή είναι να εδραιωθεί στις υπάρχουσες αγορές όπου δραστηριοποιείται προσφέροντας ποιότητα, ποικιλία αλλά και προσιτές τιμές στους καταναλωτές. Πέραν αυτού, σημαντικό κομμάτι της όλης επιτυχίας μας οφείλεται και στην ελληνική αγορά στην οποία επενδύουμε σε μόνιμη βάση. Η χρονιά

που διανύουμε είναι ίσως η καλύτερη χρονιά σε πωλήσεις στην ελληνική αγορά.

- Υπάρχει η πεποίθηση ότι τα ανοίγματα εντός Ευρώπης είναι πιο ασφαλή. Συμφωνείτε με αυτό;

«Η επέκταση εργασιών εντός της Ευρωπαϊκής κοινότητας είναι πιο εύκολη και ασφαλής σε θέματα διαδικασιών μεταφοράς και διανομής, εκπαίδευσης, διαφήμισης αλλά και νοοτροπίας σε σχέση με χώρες εκτός Ευρώπης. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε για αγορές εκτός Ευρώπης πέραν των πιο πάνω είναι η διαφορά κουλτούρας και γούστου ως προς τα σχέδια των γυαλιών ηλίου και οπτικών. Αρκεί να αναφέρουμε ότι για να μπορέσουμε να ικανοποιήσουμε την παραγωγή και σχεδιασμό των γυαλιών ηλίου και οπτικών OJO για αυτές τις αγορές πρόσφατα προσλάβαμε εξειδικευμένο σχεδιαστή (fashion designer) από το Λίβανο. Η ομάδα σχεδιασμού γυαλιών ηλίου OJO σήμερα απαρτίζεται από τέσσερα άτομα με καταγωγή την Κύπρο, την Ιταλία και το Λίβανο.

- Τι πρέπει να προσέχει ένα brand όταν ανοίγεται σε νέες αγορές στο εξωτερικό; Υπάρχει φόρμουλα για την επιτυχία;

«Η δημιουργία ενός προϊόντος εντός και εκτός της χώρας μας δεν είναι και το πιο εύκολο πράγμα,

Το ηλεκτρονικό εμπόριο βλέπει ως τον μεγαλύτερο ανταγωνιστή της εταιρείας ο ιδρυτής της κ. Νίκος Μεσολογγίτης και αναφέρει ότι στόχος της εταιρείας είναι να διεισδύσει περισσότερο σε αγορές στις οποίες δεν έχει φυσική παρουσία.

αλλά σίγουρα για να μπορέσεις να το πετύχεις θα πρέπει πρώτα από όλα να πιστεύεις σε αυτό που δημιουργείς, αλλά κυρίως να αγαπήσεις τον καταναλωτή περισσότερο από το ίδιο σου το προϊόν.

- Πόσο επηρεάζει τις πωλήσεις σας η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου; Λειτουργεί ανταγωνιστικά; Θα θέλατε να επεκταθείτε και σε αυτό το κομμάτι;

«Ο μεγαλύτερος ανταγωνιστής μας σίγουρα είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο όπου η εταιρεία μας με πρόσφατη επέκτασή της θα μπορέσει να διεισδύσει ακόμη περισσότερο σε αγορές όπου δεν έχουμε φυσική παρουσία. Το 2020 η εταιρεία μας θα επιχειρήσει το μεγάλο άλμα να επεκταθεί διαδικτυακά στην Κίνα μέσω εξειδικευμένης πλατφόρμας παγκόσμιας εμβέλειας.

- Πέραν του ανοίγματος καταστημάτων στο εξωτερικό, ποια τα επόμενα βήματά σας; Τι και-

νούργιο να αναμένουμε από την εταιρεία OJO;

«Έχοντας ως γνώμονα ότι μια εταιρεία που δεν αναπτύσσεται πεθαίνει, έτσι και η OJO Sun & Glasses σε μόνιμη βάση επιδιώκει συνεχώς την ανάπτυξη της σε διάφορους τομείς. Πρωταρχικός μας στόχος για το 2020-2022 είναι όλα τα υφιστάμενα και νέα καταστήματα της OJO Sun & Glasses να διαθέτουν δωμάτιο διαθλαστικής εξέτασης, εργαστήριο κοπής και επεξεργασίας φακών, και σίγουρα να εμπλουτιστούν με οπτικούς σκελετούς και οπτικούς φακούς ανώτερης ποιότητας (Silk optical lenses). Επίσης, σε αυτό το διάστημα η εταιρεία ευελπιστεί να ενσωματώσει στην γκάμα της τους OJO φακούς επαφής, ημερήσιους και μηνιαίους, αλλά και υγρά καθαρισμού φακών επαφής OJO από την Ιταλία.

- Ποιο το μερίδιο αγοράς της εταιρείας στην Κύπρο;

«Στην Κύπρο διαθέτουμε 13 κα-

ταστήματα όπου τα οκτώ από αυτά παρέχουν και υπηρεσίες διαθλαστικής εξέτασης. Σύμφωνα και με τις τελευταίες μετρήσεις που έχουμε διενεργήσει τα OJO Sun & Glasses κατέχουν το 71% της κυπριακής αγοράς σε γυαλιά ηλίου.

- Ποια είναι η φιλοσοφία της εταιρείας σας έναντι του ανταγωνισμού;

«Η OJO Sun & Glasses ανατρέποντας τους κανόνες της παγκόσμιας αγοράς δημιούργησε και σχεδίασε γυαλιά ηλίου και οπτικά με την δική της επωνυμία, έχοντας σαν όραμα το δικαίωμα στην όραση για όλους. Τα κυριότερα πλεονεκτήματά μας είναι η ποιότητα που προσφέρουμε στα προϊόντα μας, η μεγάλη ποικιλία γυαλιών ηλίου και οπτικών εναλλασσοντάς την γκάμα σε μηνιαία βάση αλλά και η φιλοσοφία της εταιρείας εντός και εκτός καταστημάτων έχοντας σαν χρυσό κανόνα να «συμπεριφερόμαστε όπως θέλουμε να μας συμπεριφέρονται».

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 07.11.2019 στις 9.00 π.μ. θα γίνει στη Αποθήκη Δημοσίου του Τελωνείου Λεμεσού Δημόσιος Πλειστηριασμός.

Όλα τα εμπορεύματα που θα πωληθούν περιλαμβάνονται σε γνωστοποίηση του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 6208 ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου 2019. Αντίγραφο μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να βρουν και στην ιστοσελίδα www.mof.gov.cy/ce.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιθεωρήσουν τα εμπορεύματα στην Αποθήκη του Τελωνείου Λεμεσού που βρίσκεται στο Λιμάνι Λεμεσού αποθήκη αρ.2 στις 04, 05 και 06 Νοεμβρίου 2019 μεταξύ των ωρών 9.00 – 13.00 π.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποτεινόνται στον αρμόδιο Κλάδο του Τελωνείου Λεμεσού (τηλ. 25802415, 25802526, 25802522).

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΑ**

Σταταλός άσκοπος ενέργεια;
Σε αγχώσουν οι λογαριασμοί στο τέλος του μήνα;

Με απλές και πρακτικές κινήσεις μπορείς
να μειώσεις την ενεργειακή σπατάλη,
να εξοικονομήσεις χρήματα και να προστατέψεις
το περιβάλλον.

Επισκέψου τον ιστότοπο της Υπηρεσίας Ενέργειας,
του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και
Βιομηχανίας, www.energy.gov.cy και βρες
έξυπνες λύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας
στο σπίτι ή στην επιχείρησή σου.

Η βοήθεια είναι ένα κλικ μακριά.
**Εξοικονόμηση Ενέργειας.
Εξοικονόμηση χρήματα.**

Λύσεις εξοικονόμησης ενέργειας
για το σπίτι ή την επιχείρησή σου.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Powerful IT for evolving businesses

Trusted devices. Trusted infrastructure. Trusted data.

Dell Technologies and Intel®

Contact Details:
ASBIS KYPROS LTD
Tel: 25257350, www.asbis.com.cy
26, Spyrou Kyprianou Street, 4040, Limassol- Cyprus

Το κόστος παράδοσης σε 24 ώρες μείωσε τα κέρδη της Amazon

Οι επενδύσεις που απαιτήθηκαν έπληξαν την κερδοφορία, αν και ο τζίρος αυξήθηκε

Μείωση κερδών εμφάνισε το τρίτο τρίμηνο ο κολοσσός της Amazon. Πρόκειται για την πρώτη τριμηνιαία πτώση της τελευταίας διετίας σε ετήσια βάση και αποδίδεται εν μέρει στην απόφαση του ιδρυτή και επικεφαλής της Τζεφ Μπέζος να παραδίδει τις παραγγελίες εντός 24 ωρών, καθώς η απόφαση αυτή προϋποθέτει και τεράστιες επενδύσεις. Όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, ο γενικός οικονομικός διευθυντής της Amazon, Μπράιαν Ολσάβσκι, δήλωσε ότι το κόστος της διαδικασίας για παράδοση σε μία ημέρα θα φθάσει την περίοδο των εορτών το 1,5 δισ. δολ. Πάντως, οι προβλέψεις του ομίλου για λειτουργικά έσοδα και πωλήσεις του τετάρτου τριμήνου (Οκτώβριος - Δεκέμβριος) είναι χαμηλότερες από τις εκτιμήσεις των αναλυτών. Η τιμή της μετοχής είχε δραστική πτώση χθες έως και κατά 9,1%. Συνέπεια αυτής της εξέλιξης είναι ότι ο Τζεφ Μπέζος κάνει αυτή τη στιγμή την πρωτοκαθεδρία μεταξύ των πλουσιότερων του πλανήτη με απώλειες 5 δισ. δολαρίων, παραχωρώντας τη θέση του στον Μπιλ Γκέιτς.

Αποτελέσματα

Το τρίτο τρίμηνο η Amazon είχε αύξηση εσόδων της τάξεως του 24% στα 70 δισ. δολάρια, ενώ οι αναλυτές είχαν προβλέψει κατά τι λιγότερα, στα 68,7 δισ. δολάρια. Τα καθαρά κέρδη ελαττώθηκαν στα 2,13 δισ. δολάρια από τα 2,88 δισ. δολάρια το ίδιο διάστημα πριν από ένα χρόνο. Επρόκειτο για την πρώτη σε ετήσια βάση πτώση από το δεύτερο τρίμηνο του 2017, ενώ οι αναλυτές προέβλεψαν κέρδη 4,59

Το γ' τρίμηνο του έτους η Amazon εμφάνισε την πρώτη σε ετήσια βάση μείωση κερδών από το β' τρίμηνο του 2017.

δολαρίων ανά μετοχή και τελικώς ανήλθαν σε 4,23 δολάρια ανά μετοχή. Το δε τρέχον (τέταρτο) τρίμηνο η Amazon αναμένει πως θα έχει λειτουργικά κέρδη από 1,2 έως 2,9 δισ. δολάρια, όταν οι αναλυτές εκτιμούν πως θα διαμορφωθούν στα 4,32 δισ. δολάρια.

Στην περίοδο Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς οι πωλήσεις προβλέπεται να κυμανθούν από 80 έως και 86,5 δισ. δολάρια, ενώ οι αναλυτές αναμένουν 87,2 δισ. δολάρια. Αφ' ης στιγμής ο Τζεφ Μπέζος εισήγαγε στο χρηματιστήριο την Amazon, είχε υποσχεθεί να κάνει μακρόπνοες επενδύσεις. Σήμερα αποδεικνύει ότι σε αυτήν την οδό εξακολουθεί να πορεύεται και μπορεί να αντεπεξέλθει σε προσωρινές συνέπειες –όπως η μείωση κερδών–, ώστε να επεκτείνει τις δραστηριότητές του σε

βάθος χρόνου. Δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται πιο αργή αύξηση πωλήσεων στο δίκτυο φραντσάιζ που διατηρεί, τον Απρίλιο ανακοίνωσε κατάργηση της παραλαβής σε 48 ώρες για τα μέλη του συνδρομητικού προγράμματος Prime, τα οποία πλέον παραλαμβάνουν τα προϊόντα εντός 24 ωρών. Οι πωλήσεις τελικά ενισχύθηκαν, αλλά με υψηλό τίμημα. Η Amazon πληρώνει περισσότερα για πιο γρήγορη μεταφορά ειδών και κάνει όσα επιπλέον χρήματα κατέβαλαν στο πρόσφατο παρελθόν οι πελάτες της για να εξασφαλίσουν ταχύτερη μεταφορά, όπως επισημαίνουν οι New York Times. «Τώρα με τα νέα δεδομένα», όπως προσθέτει ο Μπράιαν Ολσάβσκι, «οι πελάτες μας αγοράζουν και συχνότερα και πιο πολλά πράγματα». Πέραν του χρόνου παράδοσης,

ο Τζεφ Μπέζος επενδύει και στην ανάπτυξη λογισμικού, καθώς και στις πωλήσεις, τις ομάδες μάρκετινγκ για τις διαδικτυακές υπηρεσίες Amazon στη μονάδα λογισμικού νέφους, ενώ κάνει και προσλήψεις στα τμήματα που χειρίζονται θέματα δραστηριοτήτων σε ψηφιακές συσκευές, τη διοχέτευση βίντεο σε χρήστες και τις διεθνείς δραστηριότητες. Το συνολικό εργατικό δυναμικό του ομίλου ψηφιακού λιανεμπορίου φθάνει τα 750.000 άτομα και έχει παρουσιάσει αύξηση της τάξεως του 22%. Οι δαπάνες της εταιρείας, τέλος, για υψηλή τεχνολογία και παραγωγή περιεχομένου –δηλαδή για μισθούς όσων εργάζονται στην έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και στις υποδομές για κέντρα διαχείρισης δεδομένων– ενισχύθηκαν 28% στα 9,2 δισ. δολάρια.

Ελκυστικές για επενδυτές οι γαλλικές startups

Ολοένα και περισσότερο ενδιαφέρον για τους επενδυτές αποκτούν οι νεοφυείς εταιρείες της Γαλλίας, οι οποίες το πρώτο εξάμηνο του 2019 κατόρθωσαν να εξασφαλίσουν κεφάλαια-ρεκόρ σχεδόν 3 δισ. ευρώ (και συγκεκριμένα 2,79 δισ. ευρώ). Είναι κεφάλαια αυξημένα κατά 43% εν συγκρίσει με τα αντίστοιχα το 2018 και υψηλότερα από εκείνα τα οποία δόθηκαν για τις νεοφυείς της Γερμανίας στα 2,47 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 4%. Τα σχετικά αναφέρονται σε δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας Financial Times. Εν τω μεταξύ, επιχειρηματίες όπως ο Αντουάν Μαρτέν και ο Αλέξης Μπονιλό, που πούλησαν την εφαρμογή εξατομικευμένων καρτών Zenly στη Snap αντί 300 εκατ. ευρώ, τώρα πλέον με τα κεφάλαια που εισέπραξαν μπορούν να γίνουν επενδυτές σε νέους «συναδέλφους» τους. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 13 εταιρείες «μονόκεροι» στη Γαλλία, δηλαδή 13 νεοφυείς εταιρείες οι οποίες σε αξία αποτιμώνται από 250 εκατ. δολάρια έως 1 δισ. δολάρια, σύμφωνα με την Dealroom.com. Οι χρηματοδοτικοί γύροι ενίσχυσαν τις αποτιμήσεις της Doctolib (ραντεβού ιατρικά), της Meero (πλατφόρμα σύνδεσps

φωτογράφων - πελατών) και Invalua (λογισμικό). Στην Ευρώπη, η πρώτη χώρα με το μεγαλύτερο δέλεαρ για την επενδυτική κοινότητα είναι η Βρετανία, η οποία παραμένει αρκετά χρόνια σε αυτήν τη θέση και θεωρείται πως φιλοξενεί τις περισσότερες νεοφυείς επιχειρήσεις. Η εταιρεία επενδύσεων Balderton Capital στο Λονδίνο παρακολουθεί με ενδιαφέρον τη γαλλική σκηνή νεοφυών επιχειρήσεων και τοποθετεί κεφάλαια σε αυτές. «Αυτό το οποίο άλλαξε με τις πρωτοβουλίες του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν είναι ότι έχει προωθήσει την κοινή λογική περισσότερο ως προσέγγιση, αν και το θέμα της γλώσσας δεν έχει ξεπεραστεί. Η Γαλλία είναι υπέροχος τόπος, αλλά πολύ... γαλλική», προσθέτει ο συνεταιίρος της Balderton, Σουράνγκα Τσαντρατίλακε. Και προσθέτουν οι FT, πως σε άλλα ανταγωνιστικά κέντρα όπως το Βερολίνο και η Στοκχόλμη, η κοινή γλώσσα επικοινωνίας είναι η αγγλική, ενώ στο Παρίσι τα πράγματα είναι διαφορετικά. Ο 36χρονος υπουργός Ψηφιακής Οικονομίας Σεντρίκ Ο, πάντως, θέλει να αναδείξει τη γαλλική πρωτεύουσα σε κόμβο και να φιλοξενεί έως το 2025 περί τις 25 εταιρείες «μονόκερους».

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 13 εταιρείες-μονόκεροι στη Γαλλία, δηλαδή 13 νεοφυείς εταιρείες, οι οποίες σε αξία αποτιμώνται από 250 εκατ. δολ. έως 1 δισ. δολ.

PIK1

ΡΑΔΙΟΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ 2019

Τη Δευτέρα 4 Νοεμβρίου ενώνουμε δυνάμεις για την αγάπη.

Μία ειδική δίωρη εκπομπή στήριξης του Ιδρύματος του Ραδιομαραθωνίου με παρουσιαστή τον Ανδρέα Γιώρτσιο και καλεσμένους στο στούντιο δημοφιλείς παρουσιαστές, αγαπημένους ηθοποιούς και καταξιωμένους αθλητές και ολυμπιονίκες.

Όλοι μαζί στέλνουν το μήνυμα ότι ενωμένοι μπορούμε να στείλουμε μήνυμα αγάπης στα παιδιά!

Δευτέρα
10.00 μ.μ.
PIK 1

PIK1

Ο ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΣ ΚΡΙΚΟΣ

Special επεισόδιο για τον Ραδιομαραθώνιο που θα προβληθεί εκτάκτως τη Δευτέρα, 4 Νοεμβρίου, στις 9.00 το βράδυ στο PIK 1.

Στηρίζουμε τον Ραδιομαραθώνιο 2019

Παρουσίαση:
Τάσος Τριφώνας

Διαγωνίζονται οι:
Ρούλα Γεωργιάδου, Κατερίνα Αγαππού,
Πώτα Δαμιανού, Χάρης Κκολλός,
Ιωάννα Λαμπροπούλου, Αντρέας Φυλακτού,
Ηρόδοτος Μιητιάδους και Ξένια Κωνσταντινίδου

Ενιαία Αρχή για το ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος σχεδιάζει η Ε.Ε.

Γαλλία και Ολλανδία προωθούν τη σύσταση ενός νέου κεντρικού φορέα επιβολής του νόμου με άμεσες αρμοδιότητες

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** εξετάζει το ενδεχόμενο θεσμοθέτησης μιας κεντρικής Αρχής για την πάταξη του ξέπλυματος χρήματος, αφότου μια σειρά από μεγάλα σκάνδαλα έκαναν ακόμη πιο χτυπητή την αδυναμία της να προλάβει το «μαύρο» χρήμα, προτού βρει τον δρόμο του διαμέσου του τραπεζικού συστήματος, όπως αναφέρει η βρετανική εφημερίδα Financial Times. Η Γαλλία και η Ολλανδία έχουν επιστημονήσει πως οι κρίσεις αυτές φανερώσουν την ανάγκη της Ευρώπης να αποκτήσει τον δικό της θεσμικό φορέα επιβολής του νόμου με άμεσες αρμοδιότητες. Εξ ου και οι υπουργοί Οικονομικών των χωρών-μελών της Ε.Ε. θα δώσουν επισήμως εντολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε συστάσεις επί του θέματος στην επικείμενη σύνοδο τους τον Δεκέμβριο. Το ερώτημα που ανακύπτει αφορά τον ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίζει αυτό το όργανο. Έργο του, όπως προτείνεται, θα είναι να συντονίζει τις επιμέρους εθνικές αρχές, να εποπτεύει και να ελέγχει το πώς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμμορφώνονται με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη διαφάνεια των συναλλαγών και την πιστοποίηση της πηγής, από όπου προέρχονται αμφιλεγόμενα κεφάλαια, καθώς και άλλες δικλίδες ασφαλείας.

Κατόπιν τούτων, φαίνεται πως η Ε.Ε. αναλαμβάνει πολύ πιο ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση των αλληπάλλων κρουσμάτων ξέπλυματος. Την περυσινή χρονιά, λόγω χάριν, αμερικανικές αρχές είχαν αποκαλύψει ότι γινόταν ξέπλυμα χρημάτων μέσω της χρεοκοπημένης πλέον λετονικής τράπεζας ABLV, εκ των οποίων μεγάλη ποσότητα ρευστού

Θα ελέγχει την πιστοποίηση πηγών, από όπου προέρχονται αμφιλεγόμενα κεφάλαια.

συνδεόταν με τη Ρωσία. Επίσης, όπως υπενθυμίζει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, οι ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές κατέληφθησαν εξαπίνης και όταν αποκάλυφθηκε ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα με ύποπτες συναλλαγές 200 δισ. ευρώ την περίοδο 2007-2015 μέσω του μικρού υποκαταστήματος της δανικής Danske Bank στην Εσθονία. Αυτό συνέβη πέρυσι τον Σεπτέμβριο, ακριβώς όταν η Ε.Ε. είχε υιοθετήσει την πέμπτη αναθεώρηση της νομοθεσίας κατά του «μαύρου» χρήματος. Εντούτοις, την απο-

δυνάμωσαν τα αντικρουόμενα συμφέροντα των κρατών-μελών και αποδείχθηκε εκ των πραγμάτων ανεπαρκής. Και τα σκάνδαλα συνεχίζονται.

Η ING κλήθηκε να καταβάλει πρόστιμο 775 εκατ. ευρώ, επειδή δεν συμμορφώθηκε με τους κανονισμούς κατά του ξέπλυματος, ενώ η Deutsche Bank είχε παγιδευθεί σε παράνομη μεταφορά κεφαλαίων από τη Ρωσία στη Λύση.

Νομοθετικά κενά

Κατά τον Γάλλο υπουργό Οικονομικών, Μπρινό Λε Μερ, ο οποίος μίλησε στους Financial Times, «οι εγκληματίες και οι τρομοκράτες εκμεταλλεύονται τα κενά και τα “παραθυράκια”, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό μας σύστημα και την εντολή, που μας έχει ανατεθεί να προστατεύσουμε τις οικονομίες και τους πολίτες μας». Εξ ου και «χρειάζεται να αποφασίσουμε πώς θα εναρμονίσουμε όλη τη νομοθεσία σε πανευρωπαϊκό εύρος και να θεσπίσουμε αυστηρότερη εποπτεία».

Η Γαλλία και η Ολλανδία από μέρους τους τάσσονται υπέρ ενός νέου ενιαίου θεσμικού οργάνου, αν και φοβούνται πως θα καθυστερήσει ιδιαιτέρως η έναρξη της λειτουργίας του και προτείνουν εναλλακτική λύση.

Ο **Γάλλος** υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ υποστηρίζει πως «οι εγκληματίες και οι τρομοκράτες εκμεταλλεύονται τα κενά και τα “παραθυράκια”, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό μας σύστημα και την εντολή που μας έχει ανατεθεί να προστατεύσουμε τις οικονομίες και τους πολίτες μας».

Αυτό θα ήταν να ενισχυθεί η ήδη υφιστάμενη Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, αλλά όπως επισημαίνουν οι FT, έχει ήδη δεχθεί επικρίσεις από το Ευρωκοινοβούλιο. Το σκεπτικό του ήταν ότι δεν κατόρθωσε να χρησιμοποιήσει τις εξουσίες που είχε για να αναλάβει την απαιτούμενη δράση στα προαναφερθέντα σκάνδαλα. Μία

άλλη επιλογή, όπως παρατηρεί ο κεντροαριστερός Ολλανδός ευρωβουλευτής Πάουλ Τανγκ, θα ήταν η Γιουροπόλ, η ευρωπαϊκή αστυνομία, δεδομένου ότι η εφαρμογή των κανόνων κατά του ξέπλυματος εμπίπτει στο πεδίο του ποινικού δικαίου.

Τέλος, Ευρωπαίοι αξιωματούχοι εκτιμούν πως η νέα προσέγγι-

ση της Ε.Ε. για το θέμα θα πρέπει να μη λάβει τη μορφή οδηγιών και μετέπειτα εθνικής νομοθεσίας, αλλά να εισαχθεί υπό τη μορφή κανονισμών με άμεση εφαρμογή από τα επιμέρους εθνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα – οι κανόνες θα είναι ενιαίοι σε όλη την Ε.Ε. και πολύ πιο εύκολα εφαρμόσιμοι.

Αποδίδουν οι μεταρρυθμίσεις Μακρόν στα εργασιακά

Ανεξαρτήτως της γενικευμένης δυσπραγίας η γαλλική οικονομία δείχνει πιο ανθεκτική από ό,τι χώρες με μεγαλύτερη εξάρτηση από τις εξαγωγές, όπως η Γερμανία. Και αυτή η βελτιωμένη κατάσταση αποτυπώνεται στην αγορά εργασίας, φανερώνοντας ότι οι μεταρρυθμίσεις του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν αρχίζουν να αποδίδουν καρπούς, όπως επισημαίνουν σχετικά οι Financial Times. Βέβαια, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα με τη Γαλλία να ακολουθεί την Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα. Εντούτοις, το δεύτερο τρίμηνο τρέχοντος υποχώρησε στα χαμηλότερα δεκαετίας στο 8,5%. Η εκτεταμένη χρήση βραχείας διάρκειας συμβάσεων εργασίας μειώνεται από τις αρχές του 2018 και μετά. Κατά τον οικονομολόγο της επενδυτικής τράπεζας Berenberg, Φλόριαν Χενς, «υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η Γαλλία να βρίσκεται σε καλύτερη θέση το 2022 από ό,τι σήμερα χάρις στις πολιτικές Μα-

Παρά τις πιέσεις σε όλη την Ευρωζώνη, η γαλλική οικονομία δείχνει ιδιαίτερα ανθεκτική.

κρόν για την απασχόληση». Εξ ου και φαίνεται αρκετά εφικτός ο στόχος του 7% για την ανεργία.

Αλλαγές

Ο Γάλλος πρόεδρος, όπως επισημαίνουν οι Financial Times, κατέστησε λιγότερο επαχθείς για την εργοδοσία τις μακράς διάρκειας συμβάσεις εργασίας, θέτοντας ανώτατο όριο στο κόστος μιας άδικης απόλυσης. Επίσης, έκανε αλλαγές στη φορολογία και στα επιδόματα, ώστε να καταστήσει ελκυστικότερες τις δουλειές με τις χαμηλές αμοιβές, ενώ οι βραχυπρόθεσμες συμβάσεις έγιναν ακριβότερες για κάποιους ερ-

Ο **Εμανουέλ Μακρόν** κατέστησε λιγότερο επαχθείς για την εργοδοσία τις μακράς διάρκειας συμβάσεις εργασίας.

γοδότες. Επιτάχυνε τα προγράμματα επιμόρφωσης, μεταξύ των οποίων και ένα πενταετούς διπλώματος ύψους 15 δισ. ευρώ για κατάρτιση μακροχρόνια και νέων ανέργων, ενώ συνέδεσε ορισμένα

επιδόματα με τα χρόνια προϋπηρεσίας. Ο ΟΟΣΑ εκτιμά πως είναι πολύ νωρίς να αποφανθεί εάν οι μεταρρυθμίσεις Μακρόν συνέβαλαν στον περιορισμό της ανεργίας, αν και προκάλεσαν αλλαγές στην αγορά εργασίας.

Η αγορά για τους εποχικά εργαζόμενους είναι πιο ευέλικτη από ό,τι σε Γερμανία, Ιταλία και Σουηδία. Επίσης, η Γαλλία έχει θεσπίσει τον χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή στον ΟΟΣΑ στον κατώτατο μισθό μετά την Ιαπωνία. Η Γαλλίδα υπουργός Εργασίας Μιριέλ Πενικό λέει ότι ειδικά οι θέσεις προσωρινής απασχόλησης δημιουργούνται ευκολότερα, διότι οι μικρές επιχειρήσεις, αν μη τι άλλο, δεν φοβούνται να προσλάβουν. Τέλος, υπάρχει ένα θέμα που προβληματίζει τον Μακρόν: σχεδόν 400.000 θέσεις εργασίας δεν πληρούνται ακόμα, επειδή δεν υπάρχουν εργαζόμενοι με τα ανάλογα προσόντα ή επειδή τα επιδόματα είναι πιο συμφέροντα από έναν μισθό.

Η πολιτική αστάθεια πλήττει την ισπανική οικονομία

Οι **διαδηλώσεις** στην Καταλωνία και η πολιτική αβεβαιότητα δημιουργούν δυσμενές επενδυτικό περιβάλλον στην Ισπανία και ενδέχεται να επιβαρύνουν την οικονομία της. «Όσον αφορά την ισπανική οικονομία, τα τελευταία στοιχεία οδηγούν σε σταδιακή υποχώρηση της δραστηριότητας», προειδοποίησε ο Πάμπλο Χερνάντες ντε Κος, διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Ισπανίας. Η Ισπανία προετοιμάζεται να διεξαγάγει στις 10 Νοεμβρίου τις τέταρτες εθνικές εκλογές σε περίοδο τεσσάρων ετών, ενώ προς το παρόν οι δημοσκοπήσεις δεν δείχνουν αυτοδυναμία. Ο Πάμπλο Χερνάντες ντε Κος δήλωσε ότι το πολιτικό αδιέξοδο ενδέχεται να επιβαρύνει την οικονομία. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα μπορούσε να αποτραπεί από την ανάδειξη ισχυρής κυβέρνησης, όπως προσέθεσε ο ίδιος. «Η κυβέρνηση που θα αναδειχθεί από τις εκλογές πρέπει να έχει δυναμισμό και αρκετή υποστήριξη, ώστε να επιβάλει μεταρρυθμίσεις

που θα αντιμετωπίσουν τις ευαισθησίες της ισπανικής οικονομίας και μέτρα που θα αυξήσουν τις δυνατότητες ανάπτυξης», δήλωσε χθες ο Χερνάντες ντε Κος. Το ήδη αναστατωμένο πολιτικό περιβάλλον επιβαρύνεται περαιτέρω από τις έντονες και σε ορισμένες φάσεις βίαιες διαδηλώσεις στην Καταλωνία. Χιλιάδες Καταλανοί κατέκλυσαν τους δρόμους τις τελευταίες δύο εβδομάδες, διαμαρτυρόμενοι κατά της καταδίκης εννέα αυτονομιστών ηγετών για την αποτυχημένη προσπάθεια απόδοσης της περιφέρειας από την Ισπανία το 2017. Οι διαδηλώσεις προκαλούν ανησυχία σχετικά με την προσέλκυση τουριστών και τον αντίκτυπο στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Η αβεβαιότητα και τα πρόσφατα γεγονότα στην Καταλωνία θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τους επενδυτές, ιδίως εάν εξακολουθήσουν να υφίστανται σε βάθος χρόνου, δήλωσε χθες ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας.

Με την αποστολή μιας λέξης «γεννήθηκε» πριν από 50 χρόνια το Ιντερνετ

Ηλεκτρονικά μηνύματα, αναγνώριση προσώπου, τεχνητή νοημοσύνη και αμέτρητες άλλες τεχνολογικές εφαρμογές πολύ πιθανό να ανήκαν ακόμη στη σφαίρα της φαντασίας, εάν δύο νεαροί ακαδημαϊκοί δεν επιχειρούσαν να μεταφέρουν δεδομένα μεταξύ υπολογιστών το 1969. Χθες, το Διαδίκτυο γιόρτασε την επέτειο πενήντα χρόνων από τη γέννησή του, όταν οι Αμερικανοί Τσάρλεις Κλάιν και Μπιλ Ντουβάλ κατάφεραν να ανταλλάξουν στις οθόνες τους δύο μόλις γράμματα, προτού καταρρεύσει το σύστημα.

Η προσπάθεια μεταφοράς δεδομένων σηματοδότησε την ίδρυση της ARPANET, ενός μικρού δικτύου που θα συνέδεε υπολογιστές πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, ώστε να διευκολυνθεί το ακαδημαϊκό έργο. Η ARPANET ήταν κατά κάποιον τρόπο απόγονος του Ψυχρού Πολέμου, όπως σχολίασε

Το 1969 δύο νεαροί ακαδημαϊκοί στις ΗΠΑ κατάφεραν να μεταφέρουν δεδομένα μεταξύ υπολογιστών.

στο περιοδικό Fast Company ο Λέοναρντ Κλάινροκ, καθηγητής στο πανεπιστήμιο UCLA, ο οποίος ανέπτυξε το θεωρητικό κομμάτι της επιχειρήσεως. Ο Κλάινροκ εννοούσε ότι ως απάντηση στον σοβιετικό δορυφόρο Sputnik-1, που βρήκε τους Αμερικανούς εντελώς απροετοίμαστους, το υπουργείο Αμυνας των ΗΠΑ χρειαζόταν επειγόντως ένα δίκτυο, μέσω του οποίου τα ερευνητικά κέντρα θα μπορούσαν να ανταλλάσσουν δεδομένα από απόσταση. Ο Κλάινροκ δημιούργη-

Η **προσπάθεια** μεταφοράς δεδομένων σηματοδότησε την ίδρυση της ARPANET, ενός μικρού δικτύου που θα συνέδεε υπολογιστές πανεπιστημίων.

σε ένα νέο σύστημα επικοινωνίας, αποδοτικότερο σε σχέση με προηγούμενα εγχειρήματα.

Για την ανάπτυξη του δικτύου χρειάστηκαν μερικά εκατομμύρια δολάρια, τα οποία προήλθαν από το υπουργείο Αμυνας. Στόχος ήταν η σύνδεση των υπολογιστών σε εκλεκτά ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας. Εξαρχής το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν ότι οι υπολογιστές δεν μπορούσαν να επικοινωνήσουν, διότι κατά κάποιον τρόπο μιλούσαν διαφορετική γλώσσα. Δεν υπήρχε ούτε κοινή διαδικτυακή γλώσσα ούτε κάποιο πρωτόκολλο, με το οποίο οι υπολογιστές θα μπορούσαν να ανταλλάξουν δεδομένα.

Λίγα χρόνια έπειτα, έχοντας αξιοποιήσει τη γενναιόδωρη χρηματοδότηση και ελπίζοντας στη δημιουργία ενός διευρυμένου επαγγελματικού δικτύου, οι Κλάιν και

Ντουβάλ προετοίμαστηκαν για την πρώτη δοκιμή ανταλλαγής δεδομένων. Στη μία οθόνη, ο Τσάρλεις Κλάιν, απόφοιτος του UCLA και μέλος της υπηρεσίας για ερευνητικά προγράμματα ARPA του υπουργείου Αμύνης. Στην άλλη οθόνη ο Μπιλ Ντουβάλ, επιστήμονας στο ερευνητικό ινστιτούτο SRI. Μία αποτυχημένη προσπάθεια, η οποία έληξε με την κατάρρευση του δικτύου, και έπειτα επιτυχία, δηλαδή η αποστολή πέντε γραμμάτων, μιας λέξης από τον έναν υπολογιστή στον άλλον. Τότε, οι Κλάιν και Ντουβάλ ούτε είχαν αντιληφθεί το μέγεθος της εφεύρεσης ούτε εκτίμησαν τη σημασία της. «Δεν θυμάμαι τίποτα αξιοσημείωτο από εκείνη τη νύχτα και σε καμία περίπτωση δεν καταλάβαινα ότι είχαμε επιτύχει κάτι ξεχωριστό», δήλωσε χαρακτηριστικά ο Κλάιν στο περιοδικό Fast Company.

Τους επόμενους μήνες έτοιμος ο αγωγός αερίου Nord Stream 2

Από την υφαλοκρηπίδα της Δανίας θα περάσουν τα τελευταία χιλιόμετρα

Ένα αμφιλεγόμενο έργο που έχει χάσει την Ε.Ε. και έχει οξύνει την ένταση ανάμεσα στη Μόσχα και στην Ουάσινγκτον, ο αγωγός φυσικού αερίου Nord Stream 2, οδεύει προς την πλήρη ολοκλήρωσή του και αναμένεται να είναι σύντομα ενεργός, καθώς έχει εκλείψει το τελευταίο ουσιαστικό εμπόδιο. Για το έργο, που είναι κατά περίπου 90% έτοιμο, εκκρεμούσε πάνω από δύο χρόνια η έγκριση της Δανίας, η οποία τελικά συναινέσε συντασσόμενη με τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Γερμανία. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της επιτροπής Εξωτερικών της Ρωσίας Κονσταντίν Κοσάτσεφ, ο επίμαχος αγωγός μήκους 1.230 χιλιομέτρων μπορεί να είναι έτοιμος μέσα στους επόμενους μήνες.

Όπως ανακοίνωσε η υπηρεσία Ενέργειας της Δανίας, η Κοπεγχάγη συναινεί στο να διανύσει ο αγωγός την υφαλοκρηπίδα της σε μήκος 147 χιλιομέτρων, όπως ήταν μία από τις τρεις εκδοχές που είχε προτείνει η κοινοπραξία κατασκευής του. Η κυβέρνηση της Δανίας επέλεξε μάλιστα να περάσει ο αγωγός νότια της νήσου Μπορχνλμ και η κοινοπραξία που τον κατασκευάζει ανακοίνωσε πως μέσα στις επόμενες εβδομάδες θα αρχίσουν οι

εργασίες στα ύδατα της Δανίας. Όπως σχολιάζει σχετικό δημοσίευμα της ιταλικής εφημερίδας Il sole 24 Ore, η συναινέση της Κοπεγχάγης αποτελεί κατά κάποιον τρόπο την «εκδίκησή» της για την προσβλητική πρόταση που της έκανε το καλοκαίρι ο Ντόναλντ Τραμπ να του πουλήσει τη Γροιλανδία. Με την ολοκλήρωσή του, ο αγωγός θα μεταφέρει φυσικό αέριο της ρωσικής Gazprom κατευθείαν στη Γερμανία περνώντας κάτω από τη Βαλτική Θάλασσα. Θα παρακάμπτει, εν ολίγοις, την Ουκρανία μέσω της οποίας διέρχεται τώρα το ρωσικό φυσικό αέριο που προορίζεται για την Ευρώπη.

Αυτό σημαίνει ότι, όταν τεθεί σε λειτουργία ο Nord Stream 2, το Κίεβο θα χάσει τα έσοδα που εισπράττει για τη μεταφορά του φυσικού αερίου μέσω του εδάφους της Ουκρανίας. Αυτός είναι και ο λόγος που ο επίμαχος αγωγός έχει προκαλέσει την αντίδραση τόσο της Ουκρανίας όσο και των χωρών της Βαλτικής που συντάσσονται με το Κίεβο. Μόλις έγινε γνωστή η συναινέση της Κοπεγχάγης, ο Αντρέι Κομπόλιεφ, διευθύνων σύμβουλος της Naftogaz, κρατικής εταιρείας φυσικού αερίου της Ουκρανίας,

Με την ολοκλήρωσή του, ο αγωγός θα μεταφέρει φυσικό αέριο της ρωσικής Gazprom κατευθείαν στη Γερμανία περνώντας κάτω από τη Βαλτική Θάλασσα, και έτσι θα παρακάμπτει την Ουκρανία μέσω της οποίας διέρχεται τώρα το ρωσικό φυσικό αέριο που προορίζεται για την Ευρώπη.

Το έργο είναι κατά 90% ολοκληρωμένο και δύο χρόνια εκκρεμούσε η έγκριση της Κοπεγχάγης.

Ζήτησε από «τις ισχυρότερες χώρες της Δύσης να επιβάλουν κυρώσεις» στο σχέδιο, προκειμένου να εμποδίσουν την ολοκλήρωσή του. Πολλές χώρες-μέλη της Ε.Ε. έχουν εναντιωθεί στον νέο αγωγό με το επιχείρημα ότι αυξάνει υπερβολικά την ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Ρωσία.

Σε ό,τι αφορά την Ουάσινγκτον, έχει απειλήσει να επιβάλει κυρώσεις κατά του αγωγού και όσων εταιρειών συμμετέχουν στην κοινοπραξία κατασκευής του. Ανά-

μεσα τους, οι γερμανικές εταιρείες Wintershall και Uniper, η γαλλική Engie, η αυστριακή Omv και η βρετανοολλανδική Royal Dutch Shell. Οι εν λόγω εταιρείες συνδράμουν στο ήμισυ του κόστους κατασκευής του αγωγού μολονότι ο NordStream 2 ανήκει εξ ολοκλήρου στον ρωσικό ενεργειακό κολοσσό της Gazprom. Ο Αμερικανός πρόεδρος υποστηρίζει μάλιστα πως ο Nord Stream 2 θα καταστήσει τη Γερμανία ενεργειακό όμηρο της Ρωσίας. Σύμφωνα, πάντως, με την Il Sole, η αιτία των αντιδράσεων της Ουάσινγκτον δεν είναι κυρίως γεωπολιτικής φύσης αλλά οικονομικής, καθώς ο επίμαχος αγωγός αποτελεί εμπόδιο στα σχέδια της Ουάσινγκτον να διασφαλίσει πως η Ευρώπη θα αγοράζει το αμερικανικό υδρογονάνθρακα φυσικό αέριο (LNG).

Ο ρόλος της Γερμανίας

Η Γερμανία αντικρούει επίμονα την κατηγορία ότι στόχος του αγωγού είναι να παρακάμψει την Ουκρανία και να της στερήσει, έτσι, τα περίπου 2,69 δισ. ευρώ που αμείβεται ετησίως για τη μεταφορά του ρωσικού αερίου μέσα από το έδαφός της. Σε κάθε επαφή της με τον Ρώσο πρόεδρο, η Γερμανίδα καγκελάριος επαναλαμβάνει πως πρέπει να παραμείνει ενεργός και ο αγωγός που διέρχεται μέσα από το έδαφος της Ουκρανίας. Το έχει μάλιστα θέσει επανειλημμένως ως όρο για να μην εγκαταλείψει το Βερολίνο το σχέδιο του Nord Stream 2. Σχολιάζοντας, άλλωστε, την απόφαση της Κοπεγχάγης να συναινέσει στο επίμαχο σχέδιο, ο Στέφεν Ζάιμπερτ, εκ-

πρόσωπος της Αγκελα Μέρκελ, τόνισε πως «πρέπει να συνεχιστεί η μεταφορά φυσικού αερίου μέσω Ουκρανίας» και πρόσθεσε πως η κ. Μέρκελ συζήτησε το θέμα με τον Ρώσο πρόεδρο σε τηλεφωνική συνομιλία τους. Εξάλλου, προ ημερών έληξε χωρίς αποτέλεσμα ο ένατος γύρος συνομιλιών ανάμεσα στη Ρωσία και στην Ουκρανία με θέμα την ανανέωση του συμβολαίου που έχουν συνάψει οι δύο χώρες για τη μεταφορά του ρωσικού φυσικού αερίου μέσα από το ουκρανικό έδαφος. Μερίδα αναλυτών εκτιμά πως στον επόμενο γύρο συνομιλιών για τις χρεώσεις που θα καταβάλει στο Κίεβο, η Gazprom ενδέχεται τώρα να επιδείξει μεγαλύτερη αδιαλλαξία.

Διατηρήθηκε η χαμηλή, 0,2%, ανάπτυξη στην Ευρωζώνη το γ' τρίμηνο

Η οικονομία της Ευρωζώνης διέψευσε τις προβλέψεις των οικονομολόγων περί επιβράδυνσής της το τρίτο τρίμηνο και αναπτύχθηκε με ρυθμό 0,2% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Ενώ η γερμανική κεντρική τράπεζα έχει προειδοποιήσει ότι το ΑΕΠ της χώρας πιθανώς θα συρρικνωθεί το τρίτο τρίμηνο, η ιταλική και η γαλλική οικονομία κατέγραψαν επιδόσεις υψηλότερες από το αναμενόμενο. Παράλληλα, η ισπανική οικονομία εξακολουθεί να αναπτύσσεται με ρυθμό υψηλότερο από αυτόν της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός ανάπτυξης, 0,2%, το διάστημα Ιουλίου - Σεπτεμβρίου σίγουρα δεν είναι λαμπρός, ωστόσο το γεγονός ότι η Ευρωζώνη αναπτύχθηκε με τον ίδιο ρυθμό που είχε αναπτυχθεί και το δεύτερο

τρίμηνο δείχνει πως είναι περισσότερο ανθεκτική απ' όση νόμιζαν οι οικονομολόγοι που είχαν πάρει μέρος σε δημοσκοπήσεις του Reuters και είχαν προβλέψει επιβράδυνσή της στο 0,1%. Το πρώτο τρίμηνο του 2019 η Ευρωζώνη αναπτύχθηκε με ρυθμό 0,4%. «Ο ρυθμός ανάπτυξης αποδείχθηκε λίγο υψηλότερος από το αναμενόμενο, ωστόσο εξακολουθεί να απέχει σημαντικά από τη μεσοπρόθεσμη τάση της Ευρωζώνης. Εφόσον συνεχιστεί αυτό, ο πληθωρισμός θα αλλάξει κατεύθυνση και η ΕΚΤ θα δει τον στόχο της να απομακρύνεται ακόμη περισσότερο. Οι οικονομικοί δείκτες υποδηλώνουν πως είναι απίθανη μια ανάκαμψη της ανάπτυξης το τέταρτο τρίμηνο, αν και θα μπορούσε να υπάρξει κάποια επιστροφή

Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε στο 0,7% τον Οκτώβριο, απομακρυνόμενος ακόμη περισσότερο από τον στόχο 2% της ΕΚΤ.

της σταθερότητας το 2020 καθώς περιορίζεται η αβεβαιότητα γύρω από το Brexit και το εμπόριο», λέει ο Τζέιμι Πας, οικονομολόγος του Bloomberg Intelligence. Ο οικονομολόγος Αντριου Κάνιγχαμ της Capital Economics είναι πιο απαισιόδοξος, λέγοντας ότι οι πρόδρομοι οικονομικοί δείκτες και η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας υποδηλώνουν πως η οικονομία της Ευρωζώνης θα βρεθεί «επικίνδυνη κοντά στην ύφεση τα επόμενα τρίμηνα».

Η ιταλική οικονομία αναπτύχθηκε με ρυθμό μόλις 0,1% το τρίτο τρίμηνο, δηλαδή όσο και το προηγούμενο, ωστόσο τουλάχιστον απέφυγε τη συρρίκνωση. Η δε ισπανική οικονομία μπορεί να αναπτύχθηκε με ρυθμό 0,4% το

τρίτο τρίμηνο, δηλαδή όσο και το δεύτερο, ωστόσο δεν βασίστηκε μόνο στην ιδιωτική κατανάλωση αλλά και στις επενδύσεις. Την Τετάρτη, η γαλλική στατιστική υπηρεσία ανακοίνωσε πως η οικονομία της χώρας αναπτύχθηκε με ρυθμό 0,3% το τρίτο τρίμηνο.

Τέλος, ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε στο 0,7% τον Οκτώβριο, από 0,8% τον Σεπτέμβριο, απομακρυνόμενος ακόμη περισσότερο από τον στόχο 2% της ΕΚΤ. Ο λεγόμενος δομικός πληθωρισμός (δεν περιλαμβάνονται οι ευμετάβλητες τιμές της ενέργειας και των επεξεργασμένων τροφίμων) αυξήθηκε ανέλπιστα στο 1,1% τον Οκτώβριο, αλλά δεν ξέφυγε από το εύρος διακύμανσής που έχει καταγράψει από την αρχή του έτους.

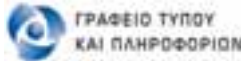
Είσαι δικαιούχος στεγαστικής βοήθειας για εκτοπισθέντες;

Κάνε αίτηση τώρα για να επωφεληθείς από τα νέα αναθεωρημένα κριτήρια.

- ✓ υψηλότερα εισοδηματικά όρια
- ✓ μεγαλύτερη χρηματική ενίσχυση για απόκτηση κατοικίας
- ✓ πιο απλές διαδικασίες

Αν έχεις ήδη κάνει αίτηση και θέλεις να εξεταστεί με βάση τα νέα κριτήρια, επικοινωνήσε με την Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων στο 22456197.

Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.pio.gov.cy/ymape.html>

ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ Η ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΕΣΧΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΝΟΜΟ

Λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η προθεσμία για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και άλλα Συναφή Θέματα Νόμου του 2017 (Ν.104(Ι)/2017, 76(Ι) του 2018).

Σωματεία, Ιδρύματα ή Λέσχες που δεν θα έχουν προχωρήσει σε τροποποίηση του καταστατικού τους ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια απαιτείται το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019 θα διαγράφονται από το αντίστοιχο Μητρώο και θα χάνουν τη νομική τους προσωπικότητα και ενδεχόμενη οικονομική στήριξη.

Σημειώνεται ότι όσον αφορά στις Λέσχες, η πιο πάνω αναφορά καλύπτει εκείνες που είχαν ανανεωμένη την εγγραφή τους ως Λέσχη μέχρι 30/6/2018.

Για εγγραφές ή άλλα ζητήματα οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να αποστέινονται στην οικεία Επαρχιακή Διοίκηση, με βάση την έδρα τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές που επιφέρει ο νέος Νόμος και πρότυπο καταστατικό έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο του Γραφείου του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (www.volunteercommissioner.gov.cy/).

Σε ακίνητα 1 στα 4 ευρώ που επενδύουν οι ξένοι στην Ελλάδα

Από κράτη-μέλη της Ε.Ε. το 70%-80% των κεφαλαίων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε επενδυτικό «Ελ Ντοράντο» εξελίσσεται η αγορά κατοικίας της Αθήνας για όσους διαθέτουν την απαιτούμενη ρευστότητα και κατορθώσουν να αποκτήσουν ακίνητα σε σχετικά χαμηλή τιμή. Μόνο κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου εξαμήνου, έχουν εισρεύσει στη χώρα ξένα κεφάλαια ύψους 736 εκατ. ευρώ για την αγορά ακινήτων, αύξηση της τάξεως του 94,6% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018. Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2018 αποτέλεσε έτος-ορόσημο για τις ξένες επενδύσεις στην αγορά ακινήτων,

Μόνον το πρώτο εξάμηνο έχουν εισρεύσει ξένα κεφάλαια ύψους 736 εκατ. για την αγορά ακινήτων.

καθώς το σχετικό ποσό εκτινάχθηκε κατά 172%, σε 1,12 δισ. ευρώ, από 414,7 εκατ. ευρώ το 2017, όταν και πάλι είχε καταγραφεί σχεδόν διπλασιασμός από τα 222,4 εκατ. ευρώ του 2016.

Ενδεικτικό της έντονης στροφής των ξένων προς τα ελληνικά ακίνητα είναι ότι ακόμα και τα χρόνια πριν από την οικονομική κρίση, η Ελλάδα δεν βρισκόταν στον «κάρτη», με δεδομένο ότι κατά το καλύτερο έτος (2007) το ύψος των κεφαλαίων που τοποθετήθηκαν στη χώρα δεν είχε ξεπεράσει τα 308,5 εκατ. ευρώ. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνον κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2018 εισέρρευσαν στη χώρα 464,1 εκατ. ευρώ, ποσό υψηλότερο από τις ετήσιες επιδόσεις όλων των προηγούμενων ετών.

Βάσει των στοιχείων του ΟΟΣΑ, το συνολικό ύψος των άμεσων ξέ-

νων επενδύσεων στην ελληνική οικονομία το 2018 ανήλθε σε 4,25 δισ. ευρώ, από 3,6 δισ. ευρώ το 2017. Εξ αυτών, το 1,12 δισ. ευρώ, δηλαδή σχεδόν το 1/4, αφορούσε την αγορά ακινήτων. Ως εκ τούτου, τα ακίνητα αποδεικνύονται πλέον καθοριστικός τομέας της οικονομίας, ιδίως όσον αφορά την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, γεγονός που εξηγεί και την προσπάθεια της κυβέρνησης να τονώσει ακόμα περισσότερο τον συγκεκριμένο κλάδο, ώστε να εκμεταλλευθεί και την ανοδική τάση που ήδη έχει καταγραφεί. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται ότι η αναστολή του ΦΠΑ 24% για την επόμενη τριετία θα αποτελέσει βασικό πυλώνα της προσπάθειας ενίσχυσης των ξένων επενδύσεων στη χώρα, καθώς με τον τρόπο αυτό οι ξένοι αγοραστές δεν θα περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο σε αγορές μεταχειρισμένων ακινήτων, αλλά επιπλέον θα μπορούν να αναζητήσουν και νεόδμητες κατασκευές, που δεν θα επιβαρύνονται πλέον από τον παραπάνω φόρο, παρά μόνο με τον φόρο μεταβίβασης 3%. Υπενθυμίζεται ότι σήμερα, με εξαίρεση την πρώτη κατοικία, οι αγορές ακινήτων που έχουν κατασκευαστεί με οικοδομική άδεια μεταγενέστερη του 2006 επιβαρύνονται με ΦΠΑ 24%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Nordex, το 70%-80% των ετήσιων ξένων επενδύσεων στην ελληνική αγορά ακινήτων προέρχεται από χώρες της Ευρωζώνης.

Επενδυτές από την Ολλανδία, τη Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ιταλία, τη Μεγάλη Βρετανία και την Ισπανία συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον κινητικών. Το υπόλοιπο ποσοστό των επενδυτών αφορά πολίτες εκτός Ε.Ε., κυρίως Κινέζους, Ρώσους και Αραβες, οι οποίοι σπεύδουν να αξιοποιήσουν το πρόγραμμα χορήγησης άδειας παραμονής, προκειμένου να εξασφαλίσουν

απρόσκοπτη πρόσβαση στις χώρες εντός της Συνθήκης Σένγκεν.

Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, το 2018 οι χορηγήσεις αδειών παραμονής σε πολίτες εκτός Ε.Ε., στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος, ανήλθαν σε 1.399, καταγράφοντας αύξηση της τάξεως του 46%, από τις 961 άδειες που εκδόθηκαν το 2017. Αντιστοίχως, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, και συγκεκριμένα από τις αρχές του 2019 μέχρι και τις 4 Ιουνίου (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), έχουν χορηγηθεί επιπλέον 645 νέες άδειες παραμονής σε επενδυτές εκτός Ε.Ε. Με τον σημερινό ρυθμό, εκτιμάται ότι μέχρι το τέλος του έτους θα έχουν εκδοθεί περί τις 1.550 νέες άδειες, αριθμός ελαφρώς αυξημένος σε σχέση με το 2018. Συνολικά, από τις αρχές του προγράμματος στα μέσα του 2013 και μέχρι τις αρχές του φετινού Ιουνίου έχουν εκδοθεί 4.537 άδειες σε επενδυτές εκτός Ε.Ε.

«Μαγνήτης» η Αθήνα παρά τη μεγάλη άνοδο των τιμών

Η εκτόξευση της ζήτησης αποτυπώνεται πλέον και στις τιμές, οι οποίες κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του έτους αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 11% στην Αθήνα. Ωστόσο, αυτό δεν αποτελεί εμπόδιο για τους ξένους αγοραστές, οι οποίοι βλέπουν ότι παραμένουν σε επίπεδο 36% χαμηλότερα συγκριτικά με το προηγούμενο υψηλό της αγοράς το 2008 και εκτιμούν ότι ακόμα κι έτσι, η προοπτική μελλοντικών υπεραξιών είναι πολύ σημαντική.

Επί του παρόντος, πάντως, δεν φαίνεται να υπάρχει ανησυχία για τη δημιουργία «φούσκας» στην αγορά κατοικίας, στοιχείο καθοριστικό για να διατηρηθεί το υφιστάμενο «κύμα» ξένων επενδυτών. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία

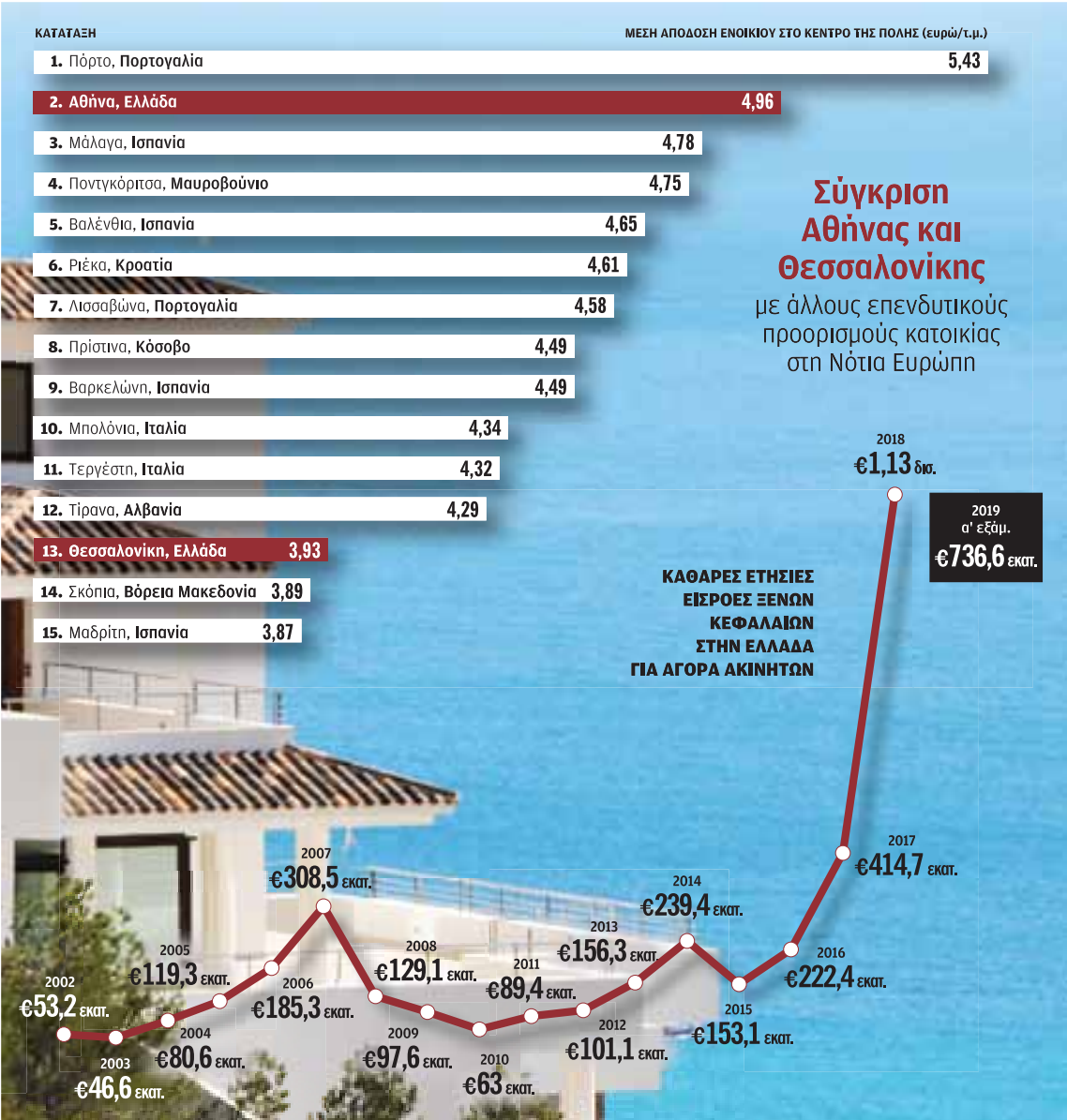
της εξειδικευμένης πλατφόρμας Numbeo, στην Αθήνα, η αναλογία τιμής προς εισόδημα διαμορφώνεται σήμερα σε 10,4. Αυτό σημαίνει ότι ένα μέσο νοικοκυριό θα χρειαστεί να δαπανήσει το ετήσιο εισόδημα 10,5 ετών για να αποκτήσει ένα διαμέρισμα 90 τ.μ. Σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, το σχετικό μέγεθος είναι ιδιαίτερα χαμηλό, καθώς στο Λονδίνο ανέρχεται σε 22, στο Παρίσι σε 21, στη Μόσχα σε 19 και στο Βερολίνο σε 11,5. Ως εκ τούτου, οι επενδυτές που αγοράζουν σήμερα έχουν την πεποίθηση ότι θα μπορέσουν να μεταπωλήσουν εύκολα το ακίνητό τους έπειτα από μερικά χρόνια και με κάποια σχετική υπεραξία.

Ωστόσο, ενώ για τους ξένους

αγοραστές οι τιμές δεν αποτελούν ζήτημα, δεν ισχύει το ίδιο και για τους Έλληνες υποψήφιους αγοραστές, οι οποίοι διαπιστώνουν ότι σύντομα, περιοχές ακόμα και του κέντρου της Αθήνας, που ανέκαθεν ήταν προσίτες, δύσκολα θα αποτελούν πλέον βιώσιμη επιλογή, τουλάχιστον για αρκετούς από τους ενδιαφερόμενους. Όπως προκύπτει από τον δείκτη τιμών κατοικιών, που παρουσίασε πριν από λίγες ημέρες, το δίκτυο ηλεκτρονικών αγγελιών ακινήτων Spitogatos (www.spitogatos.gr), στο κέντρο της Αθήνας, με το πέρασ του δεύτερου τριμήνου στο κέντρο της Αθήνας, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης διαμερισμάτων εμφανίζει ετήσια αύξηση ύψους 31% σε 1.522 ευρώ/τ.μ. Μεγάλη αύξηση,

κατά 18,2%, εμφανίζουν και οι ζητούμενες τιμές στον Πειραιά, που ανέρχονται πλέον σε 1.346 ευρώ/τ.μ., ενώ στα νότια προάστια η άνοδος αγγίζει το 13,3% σε 2.530 ευρώ/τ.μ.

Ενδεικτικό των υπερβολικών απαιτήσεων και προσδοκιών των ιδιοκτητών στο κέντρο της Αθήνας είναι ότι η μέση τιμή πώλησης διαμορφώνεται σε επίπεδο υψηλότερο των ανατολικών προαστίων της Αθήνας (Γέρακας, Παλλήνη, Παιανία, Γλυκά Νερά, Ν. Μάκρη, Μαραθώνας κ.λπ.). Στο σύνολο της χώρας, η μέση ζητούμενη τιμή διαμορφώνεται πλέον σε 1.474 ευρώ/τ.μ., σημειώνοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 7,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Ενοικιαστές: Καθρέφτες της Κτηματαγοράς

Θυμάμαι πίσω στο πανεπιστήμιο πριν από 25 χρόνια να μας τονίζουν πως ενώ η γνωστή ατάκα της αγοράς πως οι τρεις πιο σημαντικές παράμετροι της επένδυσης σε ακίνητα είναι «η τοποθεσία, η τοποθεσία και η τοποθεσία», θα συνεχίσει ενδεχομένως να υφίσταται για πάντα, εντούτοις το νέο δεδομένο που φαίνεται να κερδίζει έδαφος και να γίνεται εξίσου σημαντικό, είναι η σημασία της δύναμης του συμβολαίου (strong covenant). Σε βαθμό μάλιστα που να μετατρέπεται την κλασική ατάκα σε «covenant, covenant and covenant...».

Και σκεφτείτε το λίγο. Η αξία ενός επενδυτικού ακινήτου είναι συνάρτηση της ικανότητάς του να παράγει το μέγιστο δυνατό εισόδημα που εξυπακούεται βάσει των ειδικών χαρακτηριστικών του εντός των πλαισίων των εκάστοτε δεδομένων της αγοράς. Άρα, όσο πιο εξασφαλισμένη είναι η ροή αυτού του εισοδήματος, τότε τόσο πιο εξασφαλισμένη είναι και η αξία του.

Αν η ροή του εισοδήματος δεν είναι καλά εξασφαλισμένη, τότε και η αξία του σαν η κεφαλαιοποίηση της μελλοντικής ροής των εισοδημάτων του παρουσιάζει αστάθειες και προβλήματα.

Ενόψει των πιο πάνω, οι κυριότερες παράμετροι που έχουν (θα

έλεγα) αυξανόμενο βαθμό σημασίας είναι οι ακόλουθες:

- Το ύψος ενοικίου και κατά πόσο ανταποκρίνεται στα δεδομένα της αγοράς.
- Η περίοδος ενοικίασης.
- Οι αναθεωρήσεις του ενοικίου

σε κάποια τακτά χρονικά διαστήματα και η μεθοδολογία αναθεώρησης.

- Στο ποιος έχει την ευθύνη επιδιορθώσεων και συντηρήσεων και σε ποιο βαθμό.
- Το ποιόν του ενοικιαστή, πόσο φερέγγυος είναι και τι εγγυήσεις μπορεί να παρέχει έναντι της τήρησης του συμβολαίου μέχρι τη λήξη του.

- Ο βαθμός δυσκολίας (ή ευκολίας) που μπορεί να αποδεσμευτεί ο ενοικιαστής από το συμβόλαιο.
- Ο βαθμός δυσκολίας (ή ευκολίας) που μπορεί να αποδεσμευτεί ο ιδιοκτήτης από τον ενοικιαστή και να ανακτήσει κατοχή.

Είναι αντιληπτό πως οι τέσσερις πρώτες παράμετροι είναι εντελώς ανούσιες αν οι άλλες τρεις λειτουργούν με τέτοιο τρόπο που να οδηγούν σε συχνό σπάσιμο συμβολαίων, σε μη πληρωμή ενοικίων, σε αδυναμία ανάκτησης κατοχής, σε κλείδωμα χαμηλών ενοικίων κλπ. Είναι συνεπώς αντιληπτό πως αν τα συμβόλαια είναι αδύναμα, τότε η ροή σωστών ενοικίων τίθεται σε

Αν θέλουμε μια κτηματαγορά που να είναι ελκυστική σε σωστές επενδύσεις, τότε οι στρεβλώσεις που επιβάλλει ο νόμος του ενοικιοστασίου θα πρέπει να αρθούν πλήρως.

Οι ενοικιαστές είναι το άλφα και το ωμέγα της υγείας της επενδυτικής εικόνας των ακινήτων.

κίνδυνο και κατά συνέπεια η αξία του ακινήτου επίσης επηρεάζεται.

Η δική μας κτηματαγορά χαρακτηρίζεται από πολλά προβλήματα σε αυτό το – κατά τ' άλλα – επεν-

δυτικό κομμάτι. Τα προβλήματα όμως συνοψίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες. Η μια είναι η φερεγγυότητα των ενοικιαστών και η δεύτερη η προστασία που προσφέρει ο νόμος του ενοικιοστασίου. Μάλιστα όταν τα δύο συνυπάρχουν τότε γίνεται το έλα να δεις. Και δυστυχώς η συνύπαρξη συμβαίνει σπανιά.

Είναι θετικό το ότι επίκειται αλλαγή στη νομοθεσία έτσι ώστε ο ιδιοκτήτης να μπορεί να ανακτήσει κατοχή με συνοπτικές διαδικασίες,

όταν ο ενοικιαστής δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του στην πληρωμή του ενοικίου. Είναι ένα μέτρο που θα βοηθήσει την αγορά να λειτουργήσει πιο σωστά.

Όμως, κανονικά το πράγμα δεν πρέπει να σταματήσει εδώ. Το έχω πει πάρα πολλές φορές. Αν θέλουμε μια κτηματαγορά που να είναι ελκυστική σε σωστές επενδύσεις, τότε οι στρεβλώσεις που επιβάλλει ο νόμος του ενοικιοστασίου θα πρέπει να αρθούν πλήρως. Δεν γίνεται για μια τάκα μου προστασία ευάλωτων ομάδων ενοικιαστών, να γίνεται καταστρατήγηση των δικαιωμάτων των ιδιοκτητών και να δημιουργούμε ακίνητα διαφόρων ταχυτήτων.

Θέλουμε πραγματική ανάπτυξη; Σκεφτείτε μόνο πόσα κτήρια σε παγκύπρια κλίμακα θα μπορέσουν να μπουν σε διαδικασία ανακαίνισης αν οι ιδιοκτήτες ξέρουν πως η επιπλέον επένδυση θα έχει απόδοση.

Ενδών αυτά τα κτήρια είναι κλειδωμένα σε πενιχρά έως χαμηλά ενοίκια τα οποία μάλιστα με δυσκολία εισπράττονται επειδή ένας νόμος και κάποιες χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες δίνουν αυτό το αίσθημα ασφάλειας σε ενοικιαστές, τότε τα κτήρια μένουν ασυντήρητα, φθάνουν σε όρια επικινδυνότητας και οι εικόνες των πό-

λεων δίνουν το αίσθημα της εγκατάλειψης, της ερήμωσης και της γκετοποίησης.

Επίσης, στερείται από τα ακίνητα να μπουν στη βέλτιστη δυνατή τους χρήση επειδή δεν υπάρχει η δυνατότητα εύκολης αναπροσαρμογής στα εκάστοτε δεδομένα και τάσεις της αγοράς.

Αντίθετα, για να γίνει αυτή η αλλαγή σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς, θα πρέπει πολλές φορές να καταβάλλονται ψηλά ποσά «αέρα» προς τους κατά τ' άλλα ευάλωτους ενοικιαστές για να παραδώσουν κατοχή για να μπει ο νέος ενοικιαστής μέσα. Αυτός ο «αέρας» λειτουργεί εναντίον της βιωσιμότητας του νέου ενοικιαστή εξαναγκάζοντας τον σε ένα δυσοίονο νέο ξεκίνημα.

Αυτός ο φαύλος κύκλος των στρεβλώσεων θα πρέπει να τελειώσει. Η αγορά θα πρέπει να αφεθεί να κάνει αυτόματη ρύθμιση ενοικίων και θα δείτε πως στην τελική η αυξημένη προσφορά θα λειτουργήσει προς όφελος των ενοικιαστών αντί αυτού που έχουμε τώρα, δηλαδή ένα βασίλειο μιας τάξης ενοικιαστών που εκμεταλλεύεται δεδομένα που τον προστατεύουν.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η περιπέτεια της ελευθερίας

Το συναρπαστικό 1989 και τα μεγάλα προβλήματα που κλήθηκαν να διαχειριστούν οι μετακομμουνιστικές χώρες

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ*

Το 1989 το θυμάμαι καλά. Τέλειωνα το διδακτορικό μου στο Μάντσεστερ κι έκανα, με αισιοδοξία, σχέδια για το μέλλον. Κόλλημένος στο BBC παρακολουθούσα με συγκίνηση το ραγδαίο ξήλωμα των κομμουνιστικών καθεστώτων. Θυμάμαι τις ημιελεύθερες εκλογές στην Πολωνία και την εμβληματική μορφή του Λεχ Βαλέσα· τις παθιασμένες αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις στη Λειψία και στη Δρέσδη· το γιγάντιο πλήθος να αποδοκιμάζει τον Τσαουσέσκου στο Βουκουρέστι· τον υπέροχο Βάτσλαβ Χάβελ να μιλάει στη λαοθάλασσα της πλατείας Βένσεσλας στην Πράγα· και, φυσικά, την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την ασυγκράτητη χαρά του πλήθους. Οι δήθεν «λαϊκές δημοκρατίες» κατέρρευσαν σαν χάρτινος πύργος με ένα δυνατό φύσημα του λαού. Η Ευρώπη γυρνούσε σελίδα. Για έναν πολιτικοποιημένο νεαρό της εποχής ήταν σαν να σε ακουμπά η Ιστορία. Για τις κόρες μου σήμερα είναι προίχτη. Καλύτερα έτσι.

Κανείς δεν το είχε προβλέψει. Όπως όλα τα κοσμοϊστορικά γεγονότα, το «1989» ήταν αναπάντεχο. Οι οξυδερκείς αναλυτές, όμως, όπως ο Κορνήλιος Καστοριάδης και ο Κλοντ Λεφόρ, προειδοποιούσαν ότι τα κομμουνιστικά καθεστώτα ήταν σε νεκροφάνεια, τουλάχιστον από την εποχή του Μπρέζνιεφ και μετά. Απλώς δεν γνώριζαν πώς θα επερχόταν ο θάνατος. Καθεστώτα θεμελιωμένα στο ψέμα, στην ανελευθερία και στην καταπίεση είχαν ημερομηνία λήξης. Μόνο αφελείς διανοούμενοι και ιδιοτελείς κομματικοί γραφειοκράτες πίστευαν το αντίθετο.

Τον Σεπτέμβριο 1991, σε συνέντευξη του στην ιταλική εφημερίδα l'Unità, ο Καστοριάδης παρατήρησε: «Ο κομμουνισμός είναι καταδικασμένος να λείει ένα πράγμα και να κάνει το αντίθετο. Μιλάει για δημοκρατία και εγκαθιστά τυραννία· διακηρύσσει την ισότητα και επιφέρει ανισότητα· επικαλείται την επιστήμη και την αλήθεια και

Η **ανέγερση** του Τείχους του Βερολίνου (πάνω) ξεκίνησε τη νύχτα της 12ης προς 13η Αυγούστου του 1961. Τα γεγονότα της 9ης Νοεμβρίου 1989 οδήγησαν στην κατεδάφισή του (κάτω) και στη γερμανική επανένωση, στις 3 Οκτωβρίου του 1990.

ασκείται στο ψέμα και στο παράλογο». Ενα τέτοιο βαθιά υποκριτικό καθεστώς μοιραία παγιδεύεται στα ψέματά του. Χάνει την επαφή με την πραγματικότητα, εντείνεται την προπαγάνδα και προσφεύγει

στη βία. Μέχρι να γίνει θρύψαλα. Στην εξαιρετική σειρά «Τσερνόμπιλ» του HBO, τα χαράματα της ημέρας που έγινε η πυρηνική έκρηξη (26/4/1986), γίνεται ενθαρρυντική σύσκεψη στο εργοστάσιο.

Συμμετέχουν διευθυντικά στελέχη, κομματικοί ιθύνοντες κ.ά. Λέγονται οι συνήθεις συσκοτιστικές αποσιώσεις (μικρό ατύχημα, η κατάσταση ελέγχεται κ.λπ.), ενώ διατυπώνονται από μερικούς ανησυχίες

για την ασφάλεια του τοπικού πληθυσμού. Στην άκρη της αίθουσας κάθεται μόνος, με το μπαστούνι του, ένας ρυτιδωμένος γέροντας με βαρύ ύφος, πιθανότατα ανώτερο κομματικό στέλεχος, μάλλον βε-

τεράνος του πολέμου. Τους ακούει όλους σκεπτικός. Κάποια στιγμή σπκώνεται όρθιος και λέει: «Η πίστη μας στον σοβιετικό σοσιαλισμό πάντα θα ανταμείβεται. Το κράτος μας λέει ότι η κατάσταση εδώ είναι ασφαλής. Έχετε πίστη, σύντροφοι!». Πόσο ασφαλής ήταν η κατάσταση φάνηκε αργότερα: 300.000 εκτοπίστηκαν από τις εστίες τους.

Το ψέμα και η προσποίηση ήταν ο πυρήνας των κομμουνιστικών καθεστώτων. Το τόνιζαν με βιωματική γνώση όλοι οι διαφωνούντες – με αναλυτική διεισδυτικότητα Βάτσλαβ Χάβελ. Η ολοκληρωτική ιδεολογία είναι άκρως απαραίτητη για τη θεμελίωση και αναπαραγωγή της κομμουνιστικής ισχύος. Δεν πρόκειται απλώς για ένα πλαίσιο ιδεών, αλλά για μεταφυσικό «λυτρωτικό» σύστημα που αγγίζει όλες τις πτυχές της ζωής. Όλες οι πράξεις, ακόμη και οι πιο αποκρουστικές, προκύπτουν απαγωγικά από τις ιδεολογικές προκείμενες. «Η σημασία των φαινομένων», παρατηρεί ο Χάβελ, «δεν προκύπτει

Το ψέμα και η προσποίηση ήταν ο πυρήνας των κομμουνιστικών καθεστώτων. Η ολοκληρωτική ιδεολογία είναι άκρως απαραίτητη για τη θεμελίωση και αναπαραγωγή της κομμουνιστικής ισχύος.

από τα ίδια τα φαινόμενα αλλά από τη θέση τους ως εννοιών σε ένα ιδεολογικό πλαίσιο». Ακόμη και οι συνέπειες μιας πυρηνικής έκρηξης δεν πρέπει να διερευνηθούν ως τέτοιες, αλλά υπό την οπτική γωνία της πίστης στον σοβιετικό σοσιαλισμό! Δεν είναι τυχαίο που ο καφιεδρισμός στις πρώην κομμουνιστικές χώρες κατέστη τρόπος ζωής: και η παραμικρή ιδεολογική απόκλιση έπρεπε να εντοπίζεται και να διορθώνεται. Αν έστω κι ένας φώναζε δημοσίως «ο βασιλιάς είναι γυμνός», η κρούστα ψεμάτων θα έσπαζε. Τα ψέματα έπρεπε να αποκριθούν με –τι άλλο;– περισσότερα ψέματα. Η αλήθεια ως έννοια εκποτίστηκε από τον γνωστικό ορίζοντα του δημόσιου βίου. Ολα έπρεπε να υπαρύνονται την εικόνα του «λαοκρατικού» καθεστώτος.

Από τις κοσμοϊστορικές αλλαγές στην άνοδο του αυταρχικού λαϊκισμού

Όταν η διάκριση ψέματος και αλήθειας αδυνατίζει, τα άτομα χάνουν την αίσθηση προσανατολισμού στον κόσμο. Η Χάνα Αρεντ παρατηρεί πόσο δύσκολο είναι να ψευδεται κανείς συστηματικά χωρίς να πιστεύει τα ψέματά του. «Όσο πιο πετυχημένος είναι ο ψεύτης, τόσο πιο πιθανό είναι να πέσει θύμα των δικών του κατασκευών». Ο ψεύτης, ιδιαίτερα αν κατέχει ανεξέλεγκτη εξουσία, πασχίζει να αλλάξει την πραγματικότητα ώστε αυτή να συμμορφωθεί με τα ψέματά του. Αν ο μετρητής ραδιενέργειας δεν μας λέει την τιμή που επιθυμούμε, φτάνει ο μετρητής!

Ενα τέτοιο σύστημα δεν μπορεί να διαρκέσει πολύ στον ιστορικό χρόνο – είναι εύθραυστο. Ο Αμερικανολιβανέζος συγγραφέας Νασίμ Νίκολας Τάλεμπ ορίζει την «ευθραυστότητα» ως «ευαισθησία

Οι Ανατολικοευρωπαίοι έπρεπε να εμπεδώσουν νέες δεξιότητες: να ζουν με την αβεβαιότητα της αγοράς, να διαχειρίζονται ενάρετα την ελευθερία. Δεν είναι εύκολο.

στην αταξία». Ενα ανθρώπινο δημιουργήμα (αντικείμενο, θεσμός, κ.λπ.) είναι εύθραυστο στο μέτρο που αδυνατεί να ενσωματώσει την αβεβαιότητα, τη διακύμανση και την τυχαιότητα. Ο λόγος που το ψέμα είναι, σε τελική ανάλυση, πιο εύθραυστο από την αλήθεια είναι ότι, σε αντίθεση με το ψέμα, αυτό που αποδεχόμαστε ως αληθές έχει επιβιώσει μέσα από μια απαιτητική

διαδικασία ορθολογικού ελέγχου – δοκιμασίες εμπειρικής επάρκειας, εσωτερικής συνοχής, και ανεξάρτητης επιβεβαίωσης. Στον κομμουνιστικό ολοκληρωτισμό, αντιθέτως, η ιδεολογία μετατρέπεται σε ζύλινο τελετουργικό, αδρανοποιώντας τη σκέψη. Όταν, όμως, αποκοπείς από την πραγματικότητα με ένα πέπλο ψεμάτων, δεν σημαίνει ότι η πραγματικότητα παύει να υφίσταται. Εσύ απλώς έπαψες να διαλέγεις μαζί της – ζεις σε μια αυτοαναφορική φούσκα που κάποτε θα σπάσει.

Με μπερζονικό λεξιλόγιο, ο Χάβελ αντιπαράθετε τους «σκοπούς της ζωής» στους «σκοπούς του συστήματος». Η ζωή διαφοροποιείται διαρκώς, τείνοντας προς την πληθυντικότητα και αυτο-οργάνωση, ενώ το σύστημα απαιτεί «συμμόρφωση, ομοιομορφία και πειθαρχία». Τα κομμουνιστικά καλούπια ήταν

πολύ άκαμπτα για να χωρέσουν τη σφύζουσα ζωή. Να ζεις στην αλήθεια, γράφει ο Χάβελ, σημαίνει να υπερβαίνεις, σε ατομικό επίπεδο, τον φανακισμό, ενώ, σε συλλογικό επίπεδο, να μετέχεις στη δημιουργία μιας σφαίρας με τρόπο που, μέσα από τον ελεύθερο διάλογο, θα διαμορφώνεις τις πεποιθήσεις σου. Η εμπειρία του ολοκληρωτισμού μας διδάξε, εξ αντιδιαστολής, πόσο σημαντική είναι η ανεξάρτητη κοινωνία πολιτών σε μια σύγχρονη χώρα – στο εσωτερικό της ζυμώνονται διαλογικά αξίες και αντιλήψεις, μερικές από τις οποίες, αργότερα, θα μετασχηματιστούν, μέσα από τη δημοκρατική διαδικασία, σε κυβερνητικές πολιτικές.

Όσο συναρπαστικό ήταν το 1989, τόσο μεγάλα ήταν τα προβλήματα που οι μετακομμουνιστικές χώρες κλήθηκαν να διαχειριστούν.

Η γιγαντιαία κλίμακας κοινωνική μηχανική ανέτρεψε άρδην τα δεδομένα της ζωής. Αν και σε σχέση με την πριν από το 1989 εποχή, οι Ανατολικοευρωπαίοι ζουν σήμερα περισσότερο (προσδόκιμο ζωής περίπου 80 έτη έναντι 70), καλύτερα (διπλάσιο εισόδημα) και ελεύθερα, έπρεπε να εμπεδώσουν νέες δεξιότητες: να ζουν με την αβεβαιότητα της αγοράς, να αποδέχονται τη βραδύτητα των δημοκρατικών διαδικασιών και την αξιακή πληθυντικότητα, να αλληλοεμπιστεύονται, να διαχειρίζονται ενάρετα την ελευθερία. Δεν είναι εύκολο.

Το 1989 είχαν την τόλμη να ξεγερθούν κατά της κομμουνιστικής τυραννίας. Επί τριάντα χρόνια τώρα ψπλαφούν την αρετή: πασχίζουν να οικοδομήσουν «αντι-εύθραυστους» θεσμούς που θα εμπνέουν εμπιστοσύνη, θα στηρίζονται στην εντιμό-

τητα και στον διάλογο, και θα επιλύουν προβλήματα με δικαιοσύνη. Η άνοδος του αυταρχικού λαϊκισμού δείχνει πόσο σύνθετη είναι αυτή η διαδικασία. Η ανοιχτή κοινωνία, να ζεις με αξιοπρέπεια, και να θέλεις την «υπευθυνότητα πάνω από τις επιθυμίες», όπως έλεγε ο Χάβελ, παραμένουν αβέβαια ηθικοπολιτικά επιτεύγματα σε κάθε δημοκρατία. Η πορεία προς την ελευθερία, που ξεκίνησε το φθινόπωρο του 1989, έχει σκαμπανεβάσματα. (Εμβληματικό παράδειγμα: η χώρα του Χάβελ κυβερνάται σήμερα από έναν ολιγάριθμο, πρώην πληροφοριοδότη της μυστικής αστυνομίας). Πάντα, όμως, έτσι δεν ήταν στην ανθρώπινη Ιστορία;

* Ο κ. Χαρίδημος Κ. Τσούκας (www.htsoukas.com) είναι καθηγητής στα Πανεπιστήμια Κύπρου και Warwick.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

3.11.19 – 9.11.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

Παρουσίαση έκδοσης

Οι εκδόσεις Βακχικών και το βιβλιοπωλείο Rivergate παρουσιάζουν τη συλλογή μελετημάτων της Ελένης Αντωνιάδου «Κείμενα για τον Τίτο Πατρίκιο. Ως πού μπορεί να φτάσει ένας 'Χωματόδρομος'». Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι: Γιώργος Γεωργής, κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, Τεχνών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Νεάπολης, Πάφος και πρώην πρέσβης της Κύπρου στην Αθήνα και ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος, ποιητής, βιβλιογράφος. Τετάρτη 6 Νοεμβρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Πολυχώρος του Βιβλιοπωλείου Rivergate, Πάφου 4, Λατοιά, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22572722.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Το Κουκλόσπιτο» του Ερρίκου Ίψεν

Κάνει πρεμιέρα στη Δεύτερη Σκηνή της ΕΘΑΑ το εμβληματικό έργο του Ερρίκου Ίψεν, «Το Κουκλόσπιτο», σε σκηνοθεσία Αύρας Σιδηροπούλου. Η κοινωνική ματιά του συγγραφέα φαντάζει περισσότερο από ποτέ σημαντική στην εποχή μας, όπου η γυναίκα εξακολουθεί να υφίσταται τον εξευτελισμό της ταυτότητάς της με ποικίλες μορφές, ανάμεσα στις οποίες και η εμπορευματοποίηση της σεξουαλικής υπόστασης. Πέρα από τα πιο πάνω, η αναπεπτική, πρωτοποριακή για την εποχή της χειραφέτηση της Νόρας δεν παύει να συγκλονίζει τον σύγχρονο θεατή με μια ευρύτερα ανθρωπιστική έννοια. Η παράσταση αυτή, σε μία νέα, αιχμηρά σύγχρονη, ελεύθερη απόδοση, καθιστά τα πρόσωπα του έργου ταυτόχρονα θύματα και θύτες κοινωνικών συμβάσεων που τα τραυματίζουν και τα κρατούν εγκλωβισμένα, μέχρι έως ότου μπορέσουν να κατακτήσουν έναν βαθμό αυτογνωσίας. Παίζουν οι ηθοποιοί Βασιλική Κυπριού, Νεοκλής Νεοκλέους, Θανάσης Δρακόπουλος, Φώτης Αποστολίδης, Μυρτώ Κουγιάλη, Μαρία

Πόπη, Λεωνίδα Έλληνας. Πρεμιέρα: 6 Νοεμβρίου, ώρα 8:30μ.μ. Τεχνολώρος της ΕΘΑΑ, Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76. Λεμεσός. Παραστάσεις: 8, 9, 12, 15, 16, Νο-

εμβρίου, στις 8:30μ.μ. και 10 & 17 Νοεμβρίου στις 6:30 μ.μ. Λευκωσία: 20, 21, 22 Νοεμβρίου, στις 8.30μ.μ. στο Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ. **Πληροφορίες 25877827**

ΘΕΑΤΡΟ

«Μισά - Μισά», από τη Minimis

Η μούρη κωμωδία «Μισά - Μισά» των Τζόρντι Σάντσεθ και Πεπ Άντον Γκόμεθ, μετά από μια πολύ επιτυχημένη πορεία στην Ευρώπη, θα παρουσιαστεί για πρώτη φορά στην Κύπρο σε σκηνοθεσία του Παναγιώτη Λάρκου και με πρωταγωνιστές τους Χάρη Αττίων και Στέλιο Καλλιστράτη, από τη θεατρική σκηνή Minimis. Οι τρεις καλλιτέχνες ενώνουν ξανά τις δυνάμεις και το κέφι τους, μετά από την καλοκαιρινή επιτυχία, φιλοδοξώντας να μας παρασύρουν σε έναν κόσμο για όλους όσοι τολμούν να παραμερίσουν τις κοινωνικές συμβάσεις και να παραδειχτούν τις αμαρτωλές κρυφές τους επιθυμίες. Παραστάσεις: Κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή. Από 1 Νοεμβρίου μέχρι 8 Δεκεμβρίου 2019. Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού, Αδαμάντιου Κοραή 1, Λευκωσία, ώρα 8:30 μ.μ.. Πληροφορίες στο τηλεφώνω 99035132. **Εισιτήρια στο www.soldoutticketbox.com**

ρού σήμερα. Τα έργα που φιλοξενούνται φέτος στο φεστιβάλ είναι βραβευμένα σε διεθνείς διοργανώσεις. Μέγας χορηγός του φεστιβάλ είναι οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου παιδείας και πολιτισμού και στηρίζουν το Ινστιτούτο Γκαίτε και το Γαλλικό Ινστιτούτο. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, 9 και 10 Νοεμβρίου, ώρα έναρξης 8:00 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ

«Η τριλογία του παραθερισμού» του Γκολντόνι

Ο Τάκης Τζαμαργιάς μετά τις επιτυχίες «Το τρίτο στεφάνι» και τον «Μεγάλο περπάτο του Πέτρου» επιστρέφει στην κεντρική σκηνή του ΘΟΚ, ανεβάζοντας την κλασική διαχρονική κωμωδία του μεγάλου Ιταλού συγγραφέα Κάρλο Γκολντόνι «Η τριλογία του παραθερισμού». Μαζί του συνεργάζεται μια ξεχωριστή ομάδα συντελεστών και ηθοποιών. Στην αριστουργηματική «Τριλογία του παραθερισμού», ο Ιταλός συγγραφέας σατιρίζει, με πικρό χιούμορ και περιπαικτική διάθεση, τα πάθη της ανθρώπινης φύσης, τη σπατάλη, την επιδειξιμανία, την υπερβολή, την αλαζονεία και τον εγωκεντρισμό. Καυτηριάζει παράλληλα την επιπόλαιη τάση των ανθρώπων να δανείζονται και να ξοδεύουν δίχως μέτρο, που τους οδηγεί μοιραία στην ηθική κρίση και την οικονομική καταστροφή. Παίζουν οι ηθοποιοί: Πρόκοπης Αγαθοκλέους, Γιώργος Αναγνωστός, Νίκη Δραγούμη, Αντώνης Κατσαρής, Ανα-

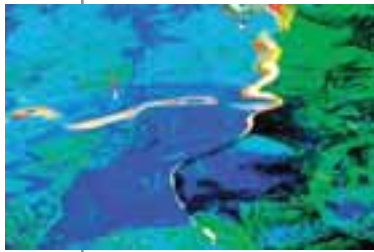
στασία-Ραφαέλλα Κονίδη, Καίτη Κωνσταντίνου, Μάριος Κωνσταντίνου, Αντωνία Χαράλαμπους. Παραστάσεις: Λευκωσία: Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή, Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης. Πρώτη παράστα-

ση: 8 Νοεμβρίου 2019. Επίσημη πρώτη παράσταση: 16 Νοεμβρίου 2019 και κάθε Παρασκευή & Σάββατο, 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. **Εισιτήρια: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ 77772717, www.thoc.org.cy**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Emmanuelle Prosper: Secret Worlds

Η Γκαλερί Opus 39 παρουσιάζει τη νέα εικαστική πρόταση «Secret Worlds» της Γαλλίδας φωτογράφου Emmanuelle Prosper. Γεννημένη στο Παρίσι, η Emmanuelle Prosper ξεκίνησε τις σπουδές της στη Γαλλία, έπειτα στις ΗΠΑ και επιστρέφοντας στο Παρίσι συνέχισε με Ιστορία της Τέχνης στην Ecole des Antiquaires. Ως έφηβη, ανακάλυψε το πάθος της για τη φωτογραφία χάρη σε ένα ταξίδι στην Αφρική με τους γονείς της όπου έλαβε την πρώτη της κάμερα. Το 2013 αποφασίζει να κάνει το πρώτο βήμα στην μελλοντική της καριέρα ως «Καλλιτέχνης Φωτογράφος», προσφέροντας το έργο της στο κοινό μέσω μιας σειράς εκθέσεων σε φημισμένες γκαλερί στο Παρίσι, τη Βαλένθια, την Αθήνα και τώρα στη Λευκωσία.

Πληροφορίες: Εγκαίνια Δευτέρα 4 Νοεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Δευτέρα - Σάββατο από 4 Νοεμβρίου 2019 μέχρι 16 Νοεμβρίου 2019. Opus 39, Κίμωνος 21, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22424983.**

ΧΟΡΟΣ

Φεστιβάλ Dance Waves

Στο πρόγραμμα του 11ου ετήσιου διεθνούς φεστιβάλ σύγχρονου χορού Dance Waves που ξεκινά τη δεύτερη δεκαετία δράσης του περιλαμβάνονται 9 έργα - 5 έργα κύριων νέων χορογράφων και 4 έργα προσκεκλημένων χορογράφων από το εξωτερικό και συγκεκριμένα από το φεστιβάλ Lucky Trimmer (Βερολίνο). Νέοι δημιουργοί παρουσιάζουν το έργο τους και την ιδιαίτερη κινητική τους γλώσσα αναζητώντας επαφή με ένα ευρύ κοινό. Χορογράφοι που μέσα από τα έργα τους διεκδικούν, δημιουργούν τοπία, προσκαλούν το κοινό να χορεύει εσωτερικά και να ακολουθήσει τους ρυθμούς, τις εντάσεις και να αντιληφθεί τις διαστάσεις του σύγχρονου χο-

ρού σήμερα. Τα έργα που φιλοξενούνται φέτος στο φεστιβάλ είναι βραβευμένα σε διεθνείς διοργανώσεις. Μέγας χορηγός του φεστιβάλ είναι οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου παιδείας και πολιτισμού και στηρίζουν το Ινστιτούτο Γκαίτε και το Γαλλικό Ινστιτούτο. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, 9 και 10 Νοεμβρίου, ώρα έναρξης 8:00 μ.μ.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Αυγεριναι του πλίου ακτίνες

Τιθα γίνει αν δεν βρέξει κι άμα βρέξει πού θα πάμε; Πάνω απ' όλα η εθνική μας περπατάνια, όλα κι όλα. Δεν μας σκιάζει φοβέρα καμιά. Πώς το είπε ο Κάλβος «βλέπει ο θεός και αστράπτει διά τους πανούργους». Αυτό φαίνεται σκέφτηκαν όσοι την προηγούμενη εβδομάδα αποφάσισαν να παρελάσουν, μόνο οι πανούργοι έχουν να φοβούνται... Η ακύρωση των παρελάσεων είναι ξέρετε συνηθισμένο φαινόμενο, και στην Ελλάδα, που γίνονται. Δεν είσαι λιγότερο πατριωτικό έθνος αν δεν παρελάσεις και μια φορά. Μπορούμε μια φορά να ξεκινήσουμε ποτέ μας μια συζήτηση και να έχουμε αποτέλεσμα; Τέλος πάντων, και παρελάσεις έγιναν και παρελάσεις δεν έγιναν και πάλι όλοι μέινανε ευχαριστημένοι. Στα σοβαρά τώρα, χρειάζεται οι μαθητικές παρελάσεις στην εποχή μας;

Σε τι εξυπηρετούν αυτές οι εκδηλώσεις το 2019; Κατά την άποψή μου σε τίποτα. Το εθνικό φρόνημα θα πρέπει να εκφράζεται με άλλους τρόπους, δεν θα πρέπει να επιβάλλεται. Δεν είμαι κατά των εκδηλώσεων μνήμης στα σχολεία, κάθε άλλο,

αλλά θα πρέπει να δούμε σοβαρά πώς καλλιεργούμε την αγάπη για την πατρίδα μας. Πώς ενδυναμώνουμε το αίσθημα της φιλοπατρίας στα νέα παιδιά. Κατ' αρχάς μέσα από τη συστηματική διδασκαλία της ιστορίας αυτού του τόπου. Συγγνώμη έχετε την εντύπωση ότι οι σχολικές εορτές είναι ελεύθερες βαρών; Ε, δεν είναι. Είναι πεδίο δόξης λαμπρόν για διάφορους να πουν ό,τι θέλουν. Να βγάλουν τις πολιτικές πεποιθήσεις τους και να τις ενσταλάξουν σε 12χρονα και 15χρονα μαθητούδια. Πόσοι από τους υπεύθυνους καθηγητές και δασκάλους νομίζετε ότι παίρνουν στα σοβαρά τις γιορτές; Ε, λοιπόν, δεν είναι πολλοί, διότι αν ήταν πολλοί δεν θα είχαμε τα χάλια που έχουμε στην παιδεία μας. Πολλοί από αυτούς δεν μπορούν και δεν θέλουν να ακολουθήσουν τις οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας, που έχουν μείνει κάπου στο 1960, που οι ανάγκες ήταν άλλες. Θεατέλεσμα, να γίνονται γιορτές για να αποθνήναι. Σε όλον τον κόσμο γίνονται εθνικές εορτές, δεν ξέρω αν μπορούμε να πρωτοτυπήσουμε και να τις καταργήσουμε, αλλά θα

πρέπει οπωσδήποτε να τις προσαρμόσουμε στις ανάγκες του 2019, θα πρέπει να εγκύψουν οι έχοντες λόγο στο να βρουν τους τρόπους εκείνους που θα κάνουν τους μαθητές και τις μαθήτριες να ξέρουν τι είναι τα Φυλακισμένα Μνήματα και τι πρόσβευαν όσοι ετάφησαν εκεί και νεκροί ακόμη ήταν φόβητρο. Μα μάθουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τι σημαίνει το «Ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιοίμεθα, αλλά περί αρετής» του Κυριάκου Μάτση. Γιατί η δολοφονία του Δώρου Λοΐζου, τον Αύγουστο του 1974 είναι έγκλημα φοβερό. Γιατί το 1941 Κύπριοι πολεμούσαν στο πλευρό της Ελλάδας ή της Βρετανίας, γιατί ο απαγχονισμός του αρχιεπισκόπου Κυπριανού και των άλλων επισκόπων είναι σημαντικός για τον κυπριακό ελληνισμό. Δεν είναι μονοδιάστατα τα πράγματα, η ιστορία είναι εκεί, και αντί να μας διδάσκει μάς δημιουργεί κόμπλεξ.

Από το 1960 η Κύπρος έγινε ανεξάρτητη, δεν κατάφερε να ζήσει ελεύθερη παρά μονάχα για λίγα χρόνια. Δικονομικές, πραξικόπημα, εισβολή, δικασμός, όραμα μηδέν. Μας φάγανε οι πατριωτικές

κορώνες και σήμερα μερικοί 65χρονοι και ελάχιστοι 80χρονοι κλαίνε επί ερειπίων και σκέφτονται πώς θα γίνει να γυρίσουν στα χωριά τους. Να θαφτούν στη γη τους. Και εμείς οι νεότεροι να φαντασιωνόμαστε λύσεις και αποζημιώσεις και επιστροφή στα πατρογονικά μας, χωρίς όμως να ξέρουμε καλά-καλά τι σήμαιναν για τον παππού μας οι κουέλλες του. Πολλά, αγαπτοί μου, σήμαιναν, πολλά.

Κάθε χρόνο η συζήτηση για τις παρελάσεις και κάθε χρόνο τα ίδια, οι υπέρ και οι κατά, οι εθνικόφρονες και οι εθνομηδενιστές. Φέτος, προστέθηκε και η ακύρωση... μα δεν μίλησε κανείς για τις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν, κανείς, άλλωστε τα του σχολείου μένουν στο σχολείο, δεν αφορούν τους απ' έξω. Και θέλετε και ένα αιρετικό σχόλιο; Γιατί η Κύπρος να εορτάζει την 28η Οκτωβρίου; Την εορτάζει φαντάζομαι ως ελληνική κοινότητα, όχι ως Δημοκρατία, διότι στο ενδεχόμενο λύσης θα παραλεύνοον τον Οκτώβριο και οι μαθητές της άλλης κοινότητας. Μαθήματα να δω πότε θα κάνουν, αν έρθει ποτέ λύση.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Οι κραυγές της Γκόθαμ Σίτι

Ας το πούμε χωρίς περιστροφές: τα «Παράσιτα» του Μπονγκ Τζουν-χο χειρίζονται, σε γενικές γραμμές, το ίδιο θέμα με τον «Τζόκερ» του Τοντ Φίλιπς και δίνουν στον μονόχορδο ήρωα του την καλύτερη απάντηση. Ο Νοτιοκορεάτης δημιουργός είναι αιχμηρός με έναν τρόπο ήσυχο και διεισδυτικό ακόμη και σε σκηνές «σφαγής», το σχόλιο του είναι απολαυστικό στην ευρηματικότητά του, σκοτεινό αλλά και καυστικό, την ίδια στιγμή που ο «Τζόκερ» βουλιάζει στα κλισέ και στην «αντισυστημική» αφέλεια.

Η κοινωνική ανισότητα, οι πλούσιοι που γίνονται, ανά την υφήλιο, πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι, οι άνθρωποι του περιθωρίου που ζουν στο όριο της εξαθλίωσης, η βία που γεννούν ο παραγκωνισμός και η συντριβή κάθε ελπίδας έστω και αναμονής για το καλύτερο είναι κοινά θέματα και στις δύο παραγωγές. Ο «Τζόκερ», η πιο εμπορική –με χαρακτηρισμό «ακατάλληλη»– ταινία όλων των εποχών, εστιάζει σε έναν ήρωα διαταραγμένο, απολύτως εξαρτημένο από μια, επίσης ψυχοπαθή, μητέρα, η οποία τον κακοποιούσε όταν ήταν μικρός. Ο Τζόκερ μεταμορφώνεται από μοναχικό και άκακο κλόουν σε δολοφονική μηχανή. Η κοινωνία, το διαρκές μπουλινγκ που υφίσταται, η απόρριψη χωρίς τέλος, ο πατέρας που ποτέ δεν είχε, όλα συγκλίνουν στη λύση των αναστολών του. Σκοτώνει «πλούσιους» και «κακούς», εκπροσώπους της οικονομικής και μιντιακής εξουσίας, ο όχλος ταυτίζεται μαζί του και τον αποθεώνει. Ο Τζόκερ γίνεται η αρχή της ανατροπής, του χάους στην Γκόθαμ Σίτι. Από την άλλη, ο Μπονγκ Τζουν-χο λειτουργεί χειρουργικά. Η τετραμελής οικογένεια, πατέρας, μητέρα και δύο μεγάλα παιδιά, αγόρι και κορίτσι, ζουν σε ένα βρωμερό και άθλιο υπόγειο. Είναι όλοι άνεργοι, το μόνο που τους απασχολεί, στην έναρξη κιόλας της ταινίας, είναι το σήμα στο κινητό τους, το οποίο έχει χαθεί και το αναζητούν σε κάθε γωνία του –as πούμε– σπιτιού τους. Εξω από το παράθυρό τους ένας τύπος ουρεί, συνήθεια απ' ό,τι φαίνεται σχεδόν καθημερινή. Στα επόμενα πλάνα ο φακός αποθεώνει ένα υπέροχο σπίτι με αρχιτεκτονική υπογραφή, σε πλούσια περιοχή, όπου ζει μια άλλη τετραμελής οικογένεια: πατέρας, μητέρα, ένα μικρό αγόρι και ένα κορίτσι στην εφηβεία που κάνει ιδιαίτερα αγγλικών. Στον ρόλο του δασκάλου εμφανίζεται, κατόπιν συστάσεως, ο γιος της οικογένειας του υπογείου.

Από εκεί και πέρα η ιστορία εξελίσσεται σε θρίλερ και σάτιρα την ίδια στιγμή. Οι κοινωνικές ανισότητες για τον σκηνοθέτη είναι αφορμή για μια καλειδοσκοπική προσέγγιση χαρακτήρων και συμβάντων. Η «σπίθα» που οδηγεί σιγά σιγά σε μια ιδιότυπη εξέγερση είναι η «μυρωδιά». Το μικρό παιδί της οικογένειας έχει παρατηρήσει κάτι που δεν έχει απασχολήσει τους ενήλικες: «γιατί αυτοί οι άνθρωποι μυρίζουν το ίδιο»; «Αυτοί οι άνθρωποι» είναι οι γονείς, η κόρη και ο γιος του υπογείου, που εν τα μεταξύ, με τεχνάσματα, διαβάλλοντας και συκοφαντώντας, παίρνουν τη θέση του μόνιμου προσωπικού του πλουσιοπότη, προφασιζόμενοι ότι δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Ο μικρός επισημαίνει την ταξική ανισότητα στη «μυρωδιά». Είναι η οσμή του κοινού, φθηνού, απορρυπαντικού του υπογείου, ποιος ξέρει; Η πλούσια κυρία μεταφέρει την εντύπωσή της ότι κάπως έτσι (νομίζει ή της έχουν πει) μυρίζουν όσοι χρησιμοποιούν το μετρό... Η μυρωδιά ξεκινάει ως μια μάλλον άχρωμη διαπίστωση στην αρχή για να εξελιχθεί σε δυσβάσταχτο χαρακτηριστικό. Βρωμάνε. Οι αντιδράσεις του πλούσιου ζευγαριού παύουν να είναι πολύ διακριτικές. Η σκοτεινή αλήθεια του καπιταλισμού στα «Παράσιτα» αναδύεται ελικοειδώς. Μας κυκλώνει, μας διαποτίζει. Ενα κύμα, παφλασμός στην αρχή, που εξελίσσεται σε τσουνάμι. Όμως τίποτα δεν είναι άσπρο - μαύρο σε αυτήν την ψυφιακή κορεατική κοινωνία, του τεχνολογικού παραδείσου και των υπαρκτών υπονόμων, όπως στην Γκόθαμ Σίτι του «Τζόκερ».

Το περιθώριο είναι ρεαλιστικό και στις δύο ταινίες, η προσέγγιση, όμως, εντελώς διαφορετική. Τα «Παράσιτα» δεν έχουν κανέναν εμφανή καταγγελτικό τόνο, δεν «κραυγάζουν» για τους αθέατους αυτού του κόσμου. Δεν χρειάζεται να πουν «είμαι τόσο άορατος που αναρωτιέμαι αν υπήρξα», όπως ο Τζόκερ. Οι ήρωες του Μπονγκ Τζουν-χο φλερτάρουν με το ανέφικτο, κάποια στιγμή το κατατούν κιόλας, όμως τα «υπόγεια» καιροφυλακτούν. Τους καταπιίνουν, κι εκείνοι αποδεκνίζονται αδύναμοι. Κατρακυλούν εκεί όπου ανήκουν, όμως στην κίνηση αυτή συμπαράσφουρουν την –επιπλοση– ευτυχία των άλλων. Εκείνων που κατοικούν στους επάνω ορόφους ενός οικοδομήματος το οποίο, ούτως ή άλλως, στηρίζεται σε σαθρό έδαφος.

Οι απέναντι κόσμοι τριάντα χρόνια μετά

Το απατηλό «Τέλος της Ιστορίας» του Φουκουγιάμα

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Στο μυστήριο ερώτημα πότε το παρελθόν μετατρέπεται σε Ιστορία δεν υπάρχει ξεκάθαρη απάντηση, ωστόσο οι πολιτικοί επιστήμονες συχνά προτάσσουν το διάστημα των 30 χρόνων ως απαραίτητη ανάσα. Φυσικά, το όριο είναι αρκετά αυθαίρετο, παρ' όλα αυτά η λογική της γαλούχησης μιας νέας γενιάς, προτού η καταγραφή των γεγονότων γίνει με νηφαλιότητα και καθαρότητα σκέψης, έχει μια γερή βάση. Το αποδεικνύει περίτρανα η γλυκόπικρη κληρονομιά της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου.

Τριάντα χρόνια πριν, ενώ ο θριμβευτικός κρότος της πτώσης του σιδηρού παραπετάσματος σήκωνε αλλεπάλληλα κύματα αισιοδοξίας και εισήγαγε σταδιακά την ανθρωπότητα στη μεθυστική ευφορία των '90s, ο πολιτικός φιλόσοφος Φράνσις Φουκουγιάμα δημοσίευσε το ανάρπαστο σύγγραμμά του «Το τέλος της Ιστορίας». «Βρεθήκαμε πλέον στο τελικό σημείο της ιδεολογικής εξέλιξης της ανθρωπότητας και στην παγκοσμιοποίηση της δυτικής φι-

λελεύθερης δημοκρατίας ως τελική μορφή της ανθρώπινης κυβέρνησης» έγραφε με βεβαιότητα ο Φουκουγιάμα, εικάζοντας πως, ένα προς ένα, τα ιδεολογικά τείχη του κόσμου θα καταρρεύσουν. Το βιβλίο του επηρέασε μια σημαντική γενιά αναλυτών, που θεώρησαν πως οι ψυχροπολεμικές διαιρέσεις είχαν περάσει ανεπισημειωτά και πως τα τείχη ανήκαν πλέον στο ιστορικό παρελθόν. Τα διδάγματα του φιλοσόφου έγιναν απαραίτητο κομμάτι του προγράμματος σπουδών των μεγάλων διπλωματικών σχολών. Η Ιστορία πλησίαζε προς το τέλος της.

Νέα τείχη

Μεταβολή στο σήμερα και δεν χωράει αμφιβολία πως ο Φουκουγιάμα παρασύρθηκε, πως η ασυγκράτητη αισιοδοξία της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου μάς παραπλάνησε και πως η Ιστορία δεν εξελίσσεται γραμμικά. Οι αποδείξεις είναι αμέτρητες: από τα 66 φυσικά εμπόδια που βρίσκονται σήμερα μεταξύ χωρών, τα 50 κατασκευάστηκαν μετά το 2000. Οι μεταναστευτικές ροές από τη Συρία και την Αφρική αντιμετωπίζονται με εδραίωση συνοριακών υποδομών και άρνηση του προσφυγικού δικαίου, ενώ η πόλωση και ο λαϊκισμός γονατίζουν μέχρι και τις πιο εδραιωμένες δημοκρατίες του κόσμου.

Ωστόσο, όλα αυτά είναι περιττά μπροστά σε ένα ιστορικό δίπτυχο, που τέμνεται πάλι από τη μυστηρια μαθηματική ομορφιά των 30

χρόνων, και που αρκεί για να μεταφέρει επιτυχώς την αποτυχία της σκέψης του Φουκουγιάμα. Το 1987, ο Αμερικανός πρόεδρος Ρόναλντ Ρέιγκαν βροντοφώναζε με πάθος από την Πύλη του Βραδεμβούργου το ιστορικό «Κύριε Γκορμπατόφ, ανοίξτε την πύλη, ρίξτε το Τείχος», εξυμνώντας την ελευθερία ως προπύργιο της παγκόσμιας ειρήνης. Το 2017, ένας φανατισμένος νεοεκλεγείς Τραμπ και μια θάλασσα υποστηρικτών ούρλιαζαν συγχρονισμένα, από τον κήπο του Λευκού Οίκου, το σλόγκαν που στιγμάτισε τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές: «Χτίστε το τείχος!».

Το αμφιλεγόμενο τείχος του Τραμπ αποτελεί ίσως το πιο απτό σύμβολο της έννοιας των σύγχρονων διαιρέσεων διότι, στην πραγματικότητα, δεν αποτελεί κάτι παραπάνω από ένα σαθρό ιδεολογικό αφήγημα. Τα αχανή σύνορα των ΗΠΑ με το Μεξικό εκτείνονται για περίπου 3.200 χιλιόμετρα, ενώ ακόμη και με την απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου της χώρας να χρηματοδοτήσει την κατασκευή του φράχτη με 2,5 δισ. δολάρια, υπολείπονται αλλά 20. Οι παράνομες μεταναστευτικές ροές, δε, βρίσκονται σε επίπεδα κάτω από το μισό εκείνων κατά τη διάρκεια της θητείας Μπους. Το πιθανότερο είναι το τείχος να μην ολοκληρωθεί ποτέ, ωστόσο δεν υπάρχει ομιλία του Αμερικανού προέδρου που να μην πλαισιώνεται από μια αναφορά σε αυτό λόγω της υποτιθέμενης κρίσης στα σύνορα – πάντοτε μαζί με σειρά

Έργο του Δημήτρη Χαντζόπουλου ύστερα από αποστολή των «Νέων» στο Βερολίνο το 1991.

επιθέτων όπως «αδιαπέραστο, φυσικό, ψηλό, ισχυρό, όμορφο». Τα σημερινά τείχη φαίνεται πως δεν είναι απαραίτητα κτισμένα από τσιμέντο: οι ιδέες πολλές φορές είναι πιο γερό οικοδομικό υλικό.

Πίσω από το εμβληματικό αφήγημα του τείχους του Τραμπ βρίσκονται, όμως, και δεκάδες άλλες προσπάθειες έγερσης οχυρωμένων συνόρων και διαχωριστικών γραμμών. Το 2015, το καθεστώς Ορμπαν οικοδόμησε ένα συνοριακό φράχτη τυλιγμένο με συρματοπλέγμα, ο οποίος εκτείνεται σε 177 χιλιόμετρα κατά μήκος των συνόρων της Ουγγαρίας, με στόχο να διατηρήσει την «εθνοτική ομοιογένειά» της. Ένα χρόνο μετά, η Βρετανία ξόδεψε 2,3 εκατ. στερλίνες –δηλαδή ένα ποσό αρκετό για την οικοδόμηση προσφυγικής μονάδας χωρητικότητας 2.500 ατόμων– για να υψώσει το «Μεγάλο Τείχος του Καλαί» στο πέρασμα της θάλασσας της Μάγχης. Στον ερημώδη Νότο του Μαρόκου, η αποκαλού-

μενη «τελευταία αποικία της Αφρικής», Δυτική Σαχάρα, βρίσκεται εδώ και μερικά χρόνια τεμαχισμένη από τον υπόλοιπο κόσμο μέσω ενός γιγαντιαίου αμμόδους τείχους. Μέχρι και δημοσιογράφοι ή παρατηρητές ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν μπορούν να εισέλθουν στον χώρο δίχως επίσημη συνοδεία της μαροκινής κυβέρνησης.

Γραπτή ευχή

Η παραπλανητική φύση της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου δεν περιορίζεται μονάχα στην έγερση νέων εμποδίων· επεκτείνεται και στα προϋπάρχοντα τείχη, που κάποτε θεωρούνταν παρωχημένα. Στο ιρλανδικό Μπέλφαστ, οι λεγόμενοι «τοίχοι της ειρήνης» που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια των ταραχών για να χωρίσουν εθνικιστικές και συνδικαλιστικές κοινότητες βρίσκονται διάσπαρτοι ανάμεσα σε δρόμους, σπίτια και αυλές. Για χρόνια υπήρξαν τουριστικά αξιοθέατα,

όμως η πρόσφατη απειλή του άτακτου Brexit υπενθυμίζει πόσο γρήγορα μπορεί να επιστρέψουν στον παλιό τους ρόλο.

Στο καταπράσινο ξέφωτο όπου βρίσκονται τα σύνορα για τις δύο Κορέες, το γιγάντιο διαχωριστικό συρματοπλέγμα μετράει πλέον 66 χρόνια και εξακολουθεί να βρίσκεται στολισμένο με χιλιάδες χρωματιστές κορδέλες από χιλιάδες οικογένειες που διασπαστήκαν από τον πόλεμο. Η καθεμία περιέχει μια γραπτή ευχή για ένα μέλλον ενοποίησης και ειρήνης, η οποία ξεθωιάζει αγέρωχα με το πέρασμα του χρόνου.

Τριάντα χρόνια πέρασαν πλέον από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, και η Ιστορία δεν σταμάτησε. Το κύμα ευφορίας, αισιοδοξίας και ενωτικής μαγείας που έφερε το 1989 ήταν μεν αναμενόμενο, αλλά ταυτόχρονα και ολίγον τι κοντόφθαλμο. Η ελπίδα έδωσε τη θέση της στον εφησυχασμό. Τα τείχη επιμένουν.

Γιάλμαρ Σέντερμπεργκ

ΔΟΚΤΩΡ ΓΚΛΑΣ

Σκηνοθεσία: Στρατής Πανούριος

Παίζουν:
Παναγιώτης Μπουγιούρης
Αγγέλα Σιδηροπούλου

ΜΟΝΟ ΓΙΑ 6 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Πρεμιέρα: Παρασκευή, 15 Νοεμβρίου 2019
Παρασκευή - Σάββατο: 20:30 | Κυριακή: 18:30

Προπώληση: Tickethour 1777 7548
Πληροφορίες-κράτησης: 97 906 990

Χορηγοί Επικοινωνίας:
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ LOVE 100%

ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ

KANALI 6 106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy
www.facebook.com/kanali6
twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Τα 50 ταραγμένα χρόνια του Βερολίνου

1948
Έπειτα από διαφωνίες ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην ΕΣΣΔ ως προς την ανοικοδόμηση και το νέο γερμανικό νόμισμα, ξεσπά η κρίση του Βερολίνου, με τον αποκλεισμό ολόκληρης της πόλης από τις σοβιετικές δυνάμεις. Το Δυτικό Βερολίνο εφοδιάζεται με τρόφιμα από αέρος.

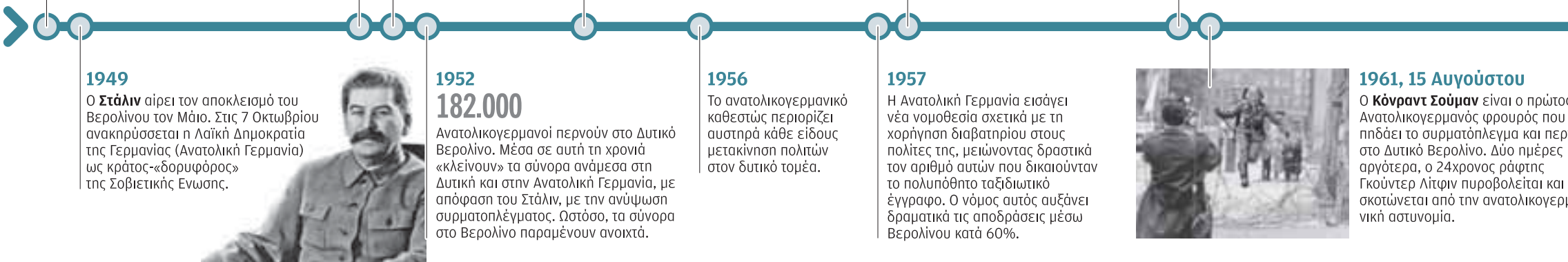
1950
187.000
Ανατολικογερμανοί περνούν στο Δυτικό Βερολίνο.
1951
165.000
Ανατολικογερμανοί περνούν στο Δυτικό Βερολίνο.

1953
331.000
Ανατολικογερμανοί περνούν στο Δυτικό Βερολίνο. Στις 17 Ιουνίου ξεσπούν μεγάλες ταραχές στο Ανατολικό Βερολίνο κατά του καθεστώτος έπειτα από μαζική απεργία που ξεκίνησε την προηγούμενη. Η ανταρσία καταπνίγεται από σοβιετικά στρατεύματα. Υπολογίζεται ότι περίπου 500 άτομα έχασαν τη ζωή τους.

1958
Ο αριθμός όσων διαφεύγουν παράνομα στη Δύση εκτινάσσεται στο 90%. Εως το 1961 θα έχουν διαφύγει περί τα 3,5 εκατ. άνθρωποι.

1961
Έπειτα από παραδοχή του Αμερικανού προέδρου Κένεντι στη διεθνή διάσκεψη της Βιέννης ότι οι ΗΠΑ δεν θα αντιδρούσαν στην πιθανή ανέγερση κάποιου εμποδίου ανάμεσα στο Ανατολικό και στο Δυτικό Βερολίνο, με τηλεφώνημά του στις 3 Αυγούστου ο Χρουστσόφ δίνει το πράσινο φως στον Ανατολικογερμανό ηγέτη Βάλτερ Ούλμπριχτ να ανεγερθεί τείχος. Στις 13 Αυγούστου, με εντολή του Ούλμπριχτ, ξεκινά λίγο μετά τα μεσάνυχτα το κλείσιμο των συνόρων με την ανύψωση συρματοπλεγμάτων.

«Χτίζοντας» στην άμμο όνειρα διαφυγής

Τα περίφημα τούνελ κάτω από το Βερολίνο

Του ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ

Η γη κάτω από το Βερολίνο είναι άμμος, σκάβεται εύκολα. Ο μεγάλος Βρετανός ιστορικός Φρέντερικ Τέιλορ έχει χωρίσει το βιβλίο του «The Berlin Wall: A World Divided, 1961-1989» σε πέντε κεφάλαια: Άμμος, Αίμα, Συρματοπλέγμα, Τσιμέντο, Χρῆμα. Το πρώτο κεφάλαιο, «Άμμος», ξεκινάει με μια ενότητα με τίτλο «Πόλη στον βάλτο». Berlin, μας λέει ο Τέιλορ, είναι ο παλιός σλαβικός όρος για τη Βαλτούπολη, την πόλη στον βάλτο.

Ο Χάσο Χέρσελ ήταν παιδί αυτής της Βαλτούπολης. Τον γνώρισα το 2009, όταν μαζί με την Αρετή Μαγκοπούλου και τον Στέφανο Μπεράκη γυρίσαμε ένα ωριαίο φιλμ για τη «Νύχτα που άλλαξε τον κόσμο» στο Βερολίνο και τη Σαξονία. Ο Χέρσελ είχε γεννηθεί το 1935 στη Δρέσδη και συνελήφθη στις ταραχές του 1953 εναντίον των Σοβιετικών στο Ανατολικό Βερολίνο.

Επειδή δεν μπορούσε να σπουδάσει στην ανατολική πλευρά, άρχισε να σπουδάζει στο Δυτικό Βερολίνο μένοντας στο ανατολικό, αλλά γρήγορα συνελήφθη επειδή επικερίρησε να πουλήσει είδη από την Ανατολική Γερμανία στο Δυτικό Βερολίνο. Καταδικάστηκε σε 6 χρόνια φυλάκιση. Ο Χέρσελ που γνώρισα ήταν ένας τύπος τυχοδιώκτη που δεν φοβόταν κανέναν και τίποτα, αλλά η τύχη που κυνηγούσε δεν ήταν μόνο τα χρήματα (εξάλλου είναι πάμπρωτος).

Το 1960, ένα χρόνο πριν από την οικοδόμηση του Τείχους, αφέθηκε ελεύθερος και άρχισε μια μαθητεία στους ανατολικογερμανικούς σιδηροδρόμους, αλλά τον Οκτώβριο του 1961 το έσκασε στο Δυτικό Βερολίνο χρησιμοποιώντας πλαστό ελβετικό διαβατήριο. Ο Χέρσελ ήθελε να «βγάλει» από το Ανατολικό Βερολίνο την αδελφή του και άλλους συγγενείς του. Αρ-

χισε λοιπόν, όταν πια η φυγάδευση με τα πλαστά διαβατήρια είχε «φάει τα ψωμιά της», να οργανώνει την κατασκευή τούνελ. Αυτή γινόταν σε διάφορες περιοχές της πόλης, ειδικά στην οδό Μπερνάου, στο κέντρο, αλλά και στην οδό Χαϊδελβέργης, στις νοτιοδυτικές συνοικίες της πόλης. Το 1962, ο Χέρσελ γνωρίστηκε με δύο Ιταλούς, τον Ντομένικο Σέστα και τον Γκίγκι. Ο Ντομένικο (Μίμο) είχε μια Γερμανίδα φίλη, οι συγγενείς της οποίας είχαν παγιδευθεί στο Ανατολικό Βερολίνο.

Τον Μάιο του 1962, οι τρεις τους, και περίπου σαράντα βοηθοί κυρίως από το Πανεπιστήμιο του Δυτικού Βερολίνου, άρχισαν να σκάβουν το λεγόμενο τούνελ 29 κάτω από την οδό Μπερνάου, σε ένα σημείο όπου Ανατολικό και Δυτικό Βερολίνο δεν απείχαν περισσότερα από 150 μέτρα. Τον Ιούνιο, το τρίο βρήκε και χρήματα, εισπράττοντας από το αμερικανικό δίκτυο NBC 50.000 δολάρια προκαταβολή για να πουλήσει τα αποκλειστικά δικαιώματα στο υλικό που επρόκειτο να γυρισθεί κατά τη διάρκεια του εγχειρήματος.

Τα... εισιτήρια

Ο Χέρσελ είπε στον γράφοντα στο Βερολίνο ότι το σύστημα ειδοποιήσις όσων επρόκειτο να ταξιδέψουν ήταν μια κωδική πρόταση απλή αλλά και ταυτόχρονα

Από τις 71 σήραγγες που άνοιξαν πολίτες στα έγκατα της γης προκειμένου να περάσουν στη Δυτική Γερμανία, μόλις σε 14 περιπτώσεις η απόπειρα στέφθηκε με επιτυχία.

ασφαλής: «Έχω εισιτήρια για την παράσταση της Παρασκευής». Αυτό σήμαινε, θυμάται ο Χέρσελ, ότι ο ενδιαφερόμενος θα έπρεπε να προσθῆσει στην ημερομηνία της Παρασκευής τρεις ημέρες και τρεις ώρες για να βρίσκεται στο προκαθορισμένο σημείο συνάντησης που είχε συμφωνηθεί.

Η Ελεν, η φίλη του Ντομένικο, ήταν ο ταχυδρόμος. Αφού φρόντι-

Τα τούνελ του Βερολίνου

Χάρτης του Βερολίνου όπου διακρίνεται το Τείχος και με τα βελάκια τα τούνελ που κατασκευάστηκαν. Στον μικρό χάρτη μια περιοχή της πόλης με το Τείχος και σειρά από οικήματα και στις δύο πλευρές. Με τις διακεκομμένες γραμμές ξεχωρίζει μια λοξή γραμμή που ενώνει τις δύο πλευρές - ένα τούνελ.

Ενα ποίημα

Η Βέρα Ανατόλιεβνα Πάβλοβα γεννήθηκε στη Μόσχα το 1963. Σπούδασε ιστορία της μουσικής. Έχει γράψει ποίηση, λιμπρέτα και καντάτες. Σήμερα ζει μεταξύ Μόσχας και Νέας Υόρκης.

Ηταν ένα παράξενο τείχος

Ηταν ένα παράξενο τείχος σαν τη λωρίδα του Μόδιους είχε μια πλευρά μονάχα η άλλη δεν φαινόταν: η αόρατη πλευρά του φεγγαριού. Μερικοί όμως έτρεχαν κόντρα στις σφαίρες, να κόψουν το αγκαθωτό νήμα του τερματισμού με το στήθος τους, να δώσουν μια σπρωξιά στη μπάλα κατεδάφισης: το εκκρεμές του αόρατου ρολογιού. Στις 9/11/89, στο ημερολόγιό μου έχω γράψει: «Η Νατάσα άλλαξε ένα δόντι μπροστινό κι η Λίζα για πρώτη φορά στάθηκε στην κούνια όρθια μόνη της».

Μετάφραση: Γιώργος Τσακνιάς

ζε να φέρει τη συμφωνημένη ώρα και μέρα τους φυγάδες στην είσοδο του τούνελ, σιγουρευόταν από ένα άσπρο πανί σε ένα παράθυρο από την πλευρά της Δύσης με ορατότητα στα δύο σημεία του τούνελ, ότι ο δρόμος στα έγκατα της πόλης ήταν ελεύθερος. Οι φυγάδες έμπαιναν όλοι κάτω από τη γη και η Ελεν γύριζε στο Δυτικό Βερολίνο μέσω του συνοριακού σταθμού Φριντριχ-

Λειτουργικοί και μέλη της Στάζι ανακαλύπτουν τούνελ στην οδό Χάιντελμπεργκ στις 13 Σεπτεμβρίου 1962.

στράσε ως απλή τουρίστρια. Οι δύο Ιταλοί και ο Χέρσελ ξόδεψαν 20.000 δολάρια στην κατασκευή του τούνελ, τα υπόλοιπα 30.000 τα μοιράστηκαν. Αλλά ο Χέρσελ, με διαβεβαίωσαν όλοι όσοι είχαν δουλέψει μαζί του, δεν ήταν «μοναχοφάns». Για να βοηθήσει, αγόραζε διαβατήρια από δυτικές πρεσβείες και προξενεία (σ.σ. και από το ελληνικό προξενείο στο Δυτικό Βερολίνο, όπου ορισμένοι υπάλληλοι έγιναν πλούσιοι), ενώ δαπάνησε σημαντικό μέρος των χρημάτων του όταν οι Ανατολικογερμανοί πήραν κάθε δυνατό μέτρο προκειμένου να εμποδίσουν την κατασκευή των τούνελ, και για να χρηματοδοτήσει την κατασκευή αυτοκινήτων με χωριστά διαμερίσματα όπου θα κρύβονταν φυγάδες. Συνολικά μέχρι το 1971 κατασκευάστηκαν 71 τούνελ στα έγκατα της αμμόδους γης του Βερολίνου αλλά μόλις 14 υπήρξαν επιτυχημένα.

Το 1964, στην ίδια περιοχή που δημιουργήθηκε το τούνελ 29, κατα-

σκευάστηκε με χρήματα γερμανικών και διεθνών μέσων ενημέρωσης, αλλά και της δυτικογερμανικής κυβέρνησης, το τούνελ 57. Επειδή πλέον οι Ανατολικογερμανοί έκαναν χρήση όπλων μέσα και πάνω από τα τούνελ, οι οργανωτές των εκσκαφών και των φυγαδεύσεων ήταν οπλισμένοι και αυτοί. Στις 3 Οκτωβρίου του 1964, σε ανταλλαγή πυροβολισμών στο τούνελ 57 (σ.σ. προφανώς είχε προδοθεί) σκοτώθηκε ένας Ανατολικογερμανός στρατιώτης. Μέχρι το άνοιγμα των αρχείων της Στάζι το 1990, ήταν γνωστό από την ανατολικογερμανική προπαγάνδα ότι τον είχε σκοτώσει ο Κρίστιαν Τσόμπελ, ένας από τους οργανωτές του τούνελ, το 1990 όμως αποκαλύφθηκε από τα αρχεία της Στάζι ότι ο Τσόμπελ απλά τον τραυμάτισε και ότι ο στρατιώτης Έγκον Σουλτς σκοτώθηκε από ανατολικογερμανικά, φίλια πυρά, προφανώς κατά λάθος.

Η πιο εντυπωσιακή φυγή πάντως μέσω του υπόγειου δρόμου

—να σκεφτεί κανείς ότι οι Ανατολικογερμανοί είχαν τοποθετήσει πλέγματα στους υπονόμους με συστήματα συναγερμού ώστε να μη χρησιμοποιούνται— ήταν η «απόδραση των γερόντων»: η νεότερη στη συγκεκριμένη ομάδα των φυγάδων ήταν 55 ετών και ο πιο ηλικιωμένος 81. Οι συνταξιούχοι έσκαβαν 16 μέρες από 10 έως 14 ώρες την ημέρα, απομακρύνοντας 4.000 κουβάδες χώμα. Ένας 70χρονος είπε αργότερα στον σταθμό Rias του Δυτικού Βερολίνου: «Ηθελα εγώ να επιλέξω τον τρόπο που θα πεθάνω. Ουδείς πεινούσε στην Ανατολική Γερμανία αλλά τα μπαχαρικά και τα κρεμμύδια ήταν δυσεύρετα».

Η τελευταία επιτυχημένη προσπάθεια φυγής μέσω τούνελ σημειώθηκε το 1971-72. Ο Πίτερ Χιντς είχε τοποθετήσει ως θερμιστής σε ένα σπίτι κοντά στο Τείχος και λίγους μήνες αργότερα, τον Αύγουστο του 1970, έβαλε μέσο για να προσληφθεί και ο αδελφός του στο ίδιο κτίριο. Τα κλειδιά για το κελάρι του κτηρίου έπρεπε να παραδίδονται στις μονάδες φύλαξης των συνόρων αλλά κρέμονταν σε κοινή θέα.

Τα Χριστούγεννα του 1971, οι αδελφοί Χιντς και ένας φίλος τους άρχισαν να σκάβουν τη μαλακή άμμο που περιέβαλλε το κελάρι του κτηρίου. Το ίδιο έκαναν και την επομένη και στη συνέχεια σφράγισαν και κλείδωσαν την πόρτα. Αέρας αρκετός να αναπνεύσουν δεν υπήρχε και έσκαβαν με ένα μικρό φτυάρι και ένα μαχαίρι. Εως το Σαββατοκύριακο στις 7-9 Ιανουαρίου του 1972 είχαν σκάψει 18 μέτρα. Βγήκαν στην επιφάνεια αλλά εκπληκτοί διαπίστωσαν ότι βρίσκονταν στη νεκρή ζώνη Ανατολικού και Δυτικού Βερολίνου. Ξαναχώθηκαν στη γη και συνέχισαν να σκάβουν επί τρία μέτρα με τα χέρια μέχρι να ματώσουν. Όταν ξαναβγήκαν ήταν στη δυτική πλευρά της πόλης.

1987
Στις 12 Ιουνίου, ο Αμερικανός πρόεδρος **Ρέιγκαν** (αριστερά) στην Πύλη του Βραδεμβούργου καλεί τον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ να «ρίξει το Τείχος». Μεγάλη συναυλία του **Ντέιβιντ Μπόουι** (δεξιά) πλάι στο Τείχος, από τη μεριά του Δυτικού Βερολίνου. Η συναυλία προκαλεί στο Ανατολικό Βερολίνο μεγάλες συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας κατά της ύπαρξης του Τείχους. Για ορισμένους σχολιαστές, κάπου εδώ γεννήθηκε το πνεύμα διαμαρτυρίας που οδήγησε στην πτώση δύο χρόνια αργότερα.

1989
Η πτώση των κομμουνιστικών κυβερνήσεων στην Πολωνία και στην Ουγγαρία προκαλεί αλυσιδωτές αντιδράσεις στην Ανατολική Γερμανία: Δεκατρείς χιλιάδες Ανατολικογερμανοί περνούν τα σύνορα με την Ουγγαρία. Μαζικές διαδηλώσεις ακολουθούν σε όλη την Ανατολική Γερμανία. Στις 18 Οκτωβρίου παραιτείται η κυβέρνηση του Εριχ Χόνεκερ. Στις 9 Νοεμβρίου επέρχεται η πτώση του Τείχους. Κατά τη διάρκεια της «ζωής» του υπολογίζεται ότι περισσότεροι από 100.000 άνθρωποι αποπειράθηκαν να διαφύγουν στη δυτική πλευρά. Οι 5.000 τα κατάφεραν. Περίπου 140-200 άτομα υπολογίζεται ότι σκοτώθηκαν.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

1963
Δραματική απόδραση του 19χρονου **Βόλφγκανγκ Ενγκελς**, ο οποίος κλέβει σοβιετικό θωρακισμένο αυτοκίνητο και αποπειράται να περάσει στη Δύση μέσα από το συρματοπλέγμα. Τραυματίζεται σοβαρά από πυρά, αλλά ένας Δυτικογερμανός αστυνομικός ανταποδίδει και σώζει τον Ενγκελς. Στις 26 Ιουνίου, ο πρόεδρος **Κένεντι** (δεξιά) δίνει την ιστορική του ομιλία στο Δυτικό Βερολίνο.

1988
Στις 19 Ιουλίου, δεκαέξι μήνες πριν από την πτώση, ο Μπρους Σπρίνγκστιν δίνει μεγάλη συναυλία στο Ανατολικό Βερολίνο. Τριακόσιες χιλιάδες άνθρωποι συγκεντρώνονται.

9 Νοεμβρίου, μια σημαδιακή ημέρα

Γιατί οι Γερμανοί αποφάσισαν να εορτάζουν επισήμως την επανένωση της χώρας τους στις 3 Οκτωβρίου

Της **ΣΙΣΣΥΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ**

Με ξύπνησε ο αδελφός μου για να το δούμε στην τηλεόραση. Εκλαψα, έκλαιγα. Οχι από χαρά αλλά με μια ενστικτώδη, ανεξήγητη στενοχώρια. Τίποτα δεν θα ήταν όπως πριν. Ποιος θα γινόταν το Αβαταρ του απόλυτου καλού και ποιος θα ενσάρκωνε το απόλυτο κακό; Στον βωμό ποιου θρησκευτικού υποκατάστατου θα θυσιαζόταν η επαχθής ατομική ελευθερία και πόση κριτική θα άντεχαν οι δυτικές αξίες τώ-

ρα που όλα θα ήταν «Δύση»; Ποιος θα καταδίκαζε τώρα ως θανάσιμο αμάρτημα την πνευματική ελευθερία, απαλλάσσοντας την ψυχή και τον νου από τη βάσανο της αναζητήσης του νοήματος καθημερινά; Στις 9 Νοεμβρίου του 1989, αυτές οι σκέψεις δεν αποτελούσαν –δικαιώς– προτεραιότητα για το πλήθος των Ανατολικογερμανών που συνέρρεαν για να διαβούν, ελεύθερα πια, το μιστό Τείχος. Ισως αργότερα, αντιμετωπίζοντας τις δυσκολίες επανένταξης σε μια δυτική κοινωνία

Η «Νύχτα των Κρυστάλλων», με τις απάνθρωπες επιθέσεις εναντίον Εβραίων, έλαβε χώρα στις 9/11 του 1938.

έμπλεη συναγωνισμού ικανοτήτων και ελεύθερου ανταγωνισμού, αυτές οι σκέψεις να πήραν τη μορφή βαθιάς δυσαρέσκειας, δύσκολης και, για πολλούς, ακατανόητης εμπειρίας. Θα τα κατάφερναν όμως. Στο κάτω κάτω ήταν Γερμανοί. Και ως Γερμανοί είχαν ξεπεράσει, απορρίψει, πολεμήσει αρκετές εμπειρίες «9 Νοεμβρίου»: Στις 9 Νοεμβρίου του 1918, ο Σοσιαλδημοκράτης Φίλιπ Σάιντεμαν είχε αναγγείλει από το μπαλκόνι του Ράιχσταγκ στο Βερολίνο τη γέννηση αυτού που σε λί-

γο θα ονομάζαμε Δημοκρατία της Βαϊμάρης και δύο ημέρες αργότερα η Γερμανία θα υπέγραφε την επίσημη ήττα της στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Στις 9 Νοεμβρίου του 1923, ο Χίτλερ ανεβαίνοντας στην καρέκλα μιας μπιραρίας θα ανακοίνωνε πραξικόπημα εναντίον της «κυβέρνησης των εγκληματιών του Νοεμβρίου». Προς τιμήν αυτού του πραξικοπήματος θα ακολουθούσε, στις 9 Νοεμβρίου του 1938, η απεχθής «Νύχτα των Κρυστάλλων» με τις γνωστές χυδαίες και απάνθρω-

πες επιθέσεις εναντίον Εβραίων και των περιουσιών τους. Ύστερα από όλα αυτά, η Γερμανία αποφάσισε επισήμως ότι η χαρά για την 9η Νοεμβρίου του 1989 θα εορτάζεται στις 3 Οκτωβρίου. Πολύ σωστά, σκέφτηκαν να αποφύγουν τα μπερδέματα. Οχι μόνο για το τι θα μπορούσαν αυτές οι συμπτώσεις να πυροδοτήσουν στα εσωτερικά τους αλλά και στις αναφορές των media που στη διάρκεια του 20ού αιώνα «έχυσαν πολύ μελάνι» για τη Γερμανία.

Ο καθοριστικός ρόλος του Τύπου

Ο ρόλος των ΜΜΕ, στη συγκεκριμένη περίπτωση της αισιόδοξης 9ης Νοεμβρίου του 1989, ήταν κυριολεκτικά καθοριστικός, αφού... καθόρισε την ημερομηνία. Στις 6.50 μ.μ., ο Γκίντερ Σαμπόφσκι, εκπρόσωπος Τύπου του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ανατολικής Γερμανίας ανακοινώνει σε συνέντευξη Τύπου, μεταδιδόμενη ζωντανά από την κρατική τηλεόραση, ότι οι ταξιδιωτικοί κανόνες για τους κατοίκους της Ανατ. Γερμανίας αλλάζουν και θα τους επιτρέπεται να ταξιδεύουν ελεύθερα με μια βίζα. Δημοσιογράφος εκ των παρόντων ρωτάει «από πότε θα ισχύσει αυτό το μέτρο;», ο Σαμπόφσκι, τελών εν συγχύσει, ρωτάει με τη σειρά του «τι;», οι δημοσιογράφοι αρχίζουν να μιλάνε μεταξύ τους αναρωτώμενοι αν είναι αλήθεια ή άλλο ένα κόλλπο τακτικής καθυστερήσεων αφού είχαν κληθεί για να ακούσουν απλώς μία σειρά μέτρων απλής βελτίωσης της επικοινωνίας μεταξύ των δύο Γερμανιών, ο Σαμπόφσκι ξύνει το κεφάλι του, βάζει-βγάζει τη γυαλιά του και για να τελειώσει κι αυτός κι εμείς, απαντά: «Ab sofort» (αμέσως).

Καμιά σημασία δεν είχε από δω και στο εξής η αντίδραση των φρουρών στα σημεία ελέγχου του Τείχους, οι οποίοι, αναζητώντας μια επίσημη εντολή από τους υπεύθυνους του κόμματος, έπαιρναν τη διευκρίνιση ότι «το Τείχος παραμένει κλειστό μέχρι νεωτέρας». Οι δημοσιογράφοι είχαν εκπληρώσει το καθήκον τους στέλνοντας παντού την είδηση «Το Τείχος είναι ανοικτό» και η ροή των ανθρώπων που κατέληξε σε χιλιάδες υποχρέωσε τους φρουρούς να ανοίξουν αρχικά το πέρασμα της Bornholmer Street, και οι υπόλοιπες πύλες προς τη Δύση ακολουθήσαν η μία μετά την άλλη.

Η τηλεόραση, το βασίλειον ΜΜΕ της εποχής, μετέδιδε τις ειδήσεις του παραληρούντος από χαρά πλήθους των Γερμανών σε όλον τον κόσμο. Την επόμενη μέρα της 10ης Νοεμβρίου, σχεδόν κανείς στη Δυτική Γερμανία δεν μπορούσε να ξεχωρίσει ποια εφημερίδα αγόραζε: στα πρωτοσέλιδα, η ίδια φωτογραφία ενός χαρούμενου πλθ-

θους με το Τείχος να παίρνει πλέον τη θέση του μεταξύ των συμβόλων ενός άθλιου παρελθόντος.

«Είναι καλύτερη μια Γερμανία αντί για δύο;». Αυτός ήταν ο τίτλος (Is One Germany Better Than Two?) σε ένα από τα άρθρα που αφιέρωσε το περιοδικό TIME στη διάρκεια του ιστορικού Νοεμβρίου και μάλλον απετέλεσε την έμπνευση για το σύντομο ανέκδοτο «Αγανάω τόσο τη Γερμανία που θέλω να 'ναι δύο».

Οι New York Times αναδεικνύονται μάλλον ως πρωταθλητές της κάλυψης του γεγονότος με 64 άρθρα επιπλέον των άρθρων γνώμης

Πώς οι δημοσιογράφοι... άνοιξαν το Τείχος φέρνοντας τις Αρχές προ τετελεσμένων.

και των σχετικών συνεντεύξεων που φιλοξενήθηκαν στις σελίδες τους. Η Luann Brennan, Αμερικανίδα που ζούσε στο Βερολίνο από το 1979, σε ένα κείμενο εντυπώσεων για το πώς χειρίστηκαν τα αμερικανικά ΜΜΕ το γεγονός, γράφει: «Μετά τις πρώτες δύο μέρες ελάχιστα ασκοιλήθηκαν με την πολιτική σημασία της “πτώσης του Τείχους”. Περιέγραφαν την έξοδο των ανθρώπων από το Ανατολικό στο Δυτικό Βερολίνο σαν κάποιους που ήθελαν να μπουκ στην Δύση για να εισπράξουν το “ποσόν του καλωσορίσματος” των 100 μάρκων για να ψωνίσουν στην Kufirstendamm, τον πιο γνωστό βερολινέζικο εμπορικό δρόμο. Τίτλοι όπως “Μια παράδειγμα” “Μια μέρα εορτασμού και λίγο shopping (ψώνια)” που εμφανίστηκαν στις 11 Νοεμβρίου στους NYT επαναλαμβάνονταν στη διάρκεια του μήνα [...] και τίτλοι όπως “Το παλιό Βερολίνο: Μια κουλούρα κατασκόπων και (μουσικών) Συμφωνιών” αποσπούσε την προσοχή από τη σοβαρότητα της κατάστασης. Αυτό που ήταν μια περήφανη ευρωπαϊκή πόλη για 28 χρόνια παρήκμαζε και τα 2/3 του πληθυσμού της είχαν χάσει στοιχειώδη ανθρώπινα

δικαιώματα που στη Ν. Υόρκη τα θεωρούμε δεδομένα». Δεν διάβασα όλα τα κείμενα που γράφτηκαν στους NYT, αλλά νομίζω ότι η Luann Brennan είναι τόσο αυστηρή όσο μόνον ένας άνθρωπος που δεν έχει καμιά σχέση με τα ΜΜΕ, τη φύση και την πολύπλευρη αποστολή τους, μπορεί να είναι.

Σύμφωνα με τη διεξοδική έρευνα του Lee R. Duffield στο βιβλίο του «Berlin Wall in the news: mass media and the fall of the Eastern Bloc in Europe, 1989» –Το Τείχος του Βερολίνου στις ειδήσεις: ΜΜΕ και η πτώση του Ανατολικού Μπλοκ στην Ευρώπη– που δημοσιεύθηκε το 2009, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι τα ΜΜΕ κατάφεραν να μεταδώσουν την «απίστευτη» ιστορία σωστά, εάν οι αναγνώστες είχαν τη διάθεση να παρακολουθήσουν συστηματικά τις ειδήσεις και όχι σποραδικά και, κυρίως, όχι από ένα και μοναδικό μέσον.

Τα ελληνικά πρωτοσέλιδα των εφημερίδων της 10ης Νοεμβρίου 1989 ασχολούνται με την προσπάθεια δημιουργίας κυβέρνησης, με τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη να προτείνει τα αυτονόητα (δημιουργία οικουμενικής κυβέρνησης) και τον Χαρίλαο Φλωράκη να φαίνεται λογικότερος του Ανδρέα Παπανδρέου. Οι Έλληνες δεν ενδιαφερόμαστε γενικώς, ούτε και τότε βέβαια, για το τι συμβαίνει στον υπόλοιπο κόσμο, εκτός κι αν η είδηση συνδέεται με κάποια πραγματική ή, κυρίως, παραληρηματική εθνική διεκδίκηση. Ετσι, η «Απογευματινή» προτιμά να βάλει στο πρωτοσέλιδο ως κύριο θέμα «Πού τα βρήκαν και πού όχι Μητσοτάκης-Φλωράκης» και δύο μικρότερα με τίτλους όπως «Γυναίκες αστυνομικοί δολώματα για τον “δράκο”». Το «Έθνος» βασανίζεται με θέματα όπως «Χωρίς λεφτά οι ΔΕΚΟ», «Ρημαδιό τα υπουργεία», «Ο παπάς στο κυνήγι της ηρώινης» και δεν ενδιαφέρεται καθόλου για το θέμα, όπως επίσης η «Αυριανή» και η «Ελευθεροτυπία». Η «Καθημερινή» και το «Βήμα» περιλαμβάνουν την είδηση στο πρωτοσέλιδο: ΕΠΙΞΕ ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ. Επιτέλους!

2nd Annual Symposium

Center of Excellence in Risk & Decision Sciences (CERIDES)

Nicosia Risk Forum 2019

Wednesday, 21 November 2019

Cultural Center, European University Cyprus

Organiser:

European University Cyprus

Gold Sponsors:

Prevention at Sea, FEC International, aditess, ISPIRAL

Bronze Sponsor:

cablenet

Media Sponsor:

H KATHIMERINI

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Τσερνόμπιλ: φωνή δεήσεως

Την πολυφωνική μαρτυρία της Σβετλάνας Αλεξίεβιτς «Τσερννόμπιλ» (Πατάκνς, 2015, πρώτη ελληνική έκδοση Περίπλους, 2001) τη διαβάξεις και κάνεις τη μιλιά σου. Τι να πεις! Όταν την ξαναβρεις, αντιλαμβάνεσαι ότι είναι πολλά εκείνα τα οποία σε οδηγούν να σκεφθείς και να συζητήσεις: οι εκατό φωνές του βιβλίου, η καθεμιά με τον δικό της τρόπο. Από τα πολλά διαλέγω δύο.

Α. Το «Τσερννόμπιλ» είναι ένα βιβλίο για τη φρίκη, αλλά είναι άλλο τόσο ένα βιβλίο για την αγάπη. Αποτελεί συνειδητή συγγραφική επιλογή να ανοίγει και να κλείνει το βιβλίο με μια συγκλονιστική ιστορία αγάπης. Η πρώτη τίθεται ως Πρόλογος και η άλλη ως Επilogue. Η πρώτη είναι της Λουντμίλα Ιγκνατένκο και του άνδρα της Βασίλι, πυροσβέστη, από τα πρώτα θύματα. Είναι νιόπαντροι και η Λουντμίλα έγκυος. Όλο το κείμενο είναι ο ακούρατος καθημερινός αγώνας αυτής της γυναίκας να βρίσκεται διαρκώς δίπλα του στα νοσοκομεία, σκαρφίζεται τα πάντα για να το πετύχει. Εκείνος είναι ραδιενεργός βόμβα, έχει γίνει μια ανοιχτή πληγή, και εκείνη τον αγκαλιάζει και τον φιλάει (σ. 32, 36). Αυτός τη διώχνει για να σωθεί και να σώσει και το παιδί τους, και εκείνη εκεί, δίπλα του. Στις φωνές της σύνεστος που της λένε να φύγει από κοντά του, η μόνη απάντηση που έχει να δώσει είναι «Μα τον αγαπώ! Τον αγαπώ!» (σ. 39). Η αγάπη δεν ξέρει από προφύλαξη, δεν υπάρχει υπό όρους. Η αγάπη είναι ασυμφιλίωτη με τον θάνατο του αγαπημένου, γι' αυτό και η Λουντμίλα του στέλνει παντόφλες στον άλλο κόσμο, να μην είναι ξυπόλτος (σ. 47-48)! Ο Επίλογος είναι η ιστορία αγάπης της Βαλεντίνας Πανάσεβιτς με έναν εκκαθαριστή που δεν μαθαίνουμε το όνομά του. Ο θάνατός του είναι αργόσυρτος, κράτησε ένα χρόνο. Όσο περνάει ο καιρός η όψη του αλλοιώνεται, γίνεται τερατώδης. Το διαισθάνεται και ζητάει έναν καθρέφτη. Αυτός ακριβώς είναι ο μεγάλος φόβος της Βαλεντίνας, να μη φύγει ο άντρας της από τούτη τη ζωή έχοντας δει την εικόνα του. Όταν τελικά είδε τον εαυτό του άρχισε να μουγκρίζει από τη φρίκη. Εκείνη τότε τον αγκαλιάζει και του λέει πόσο ωραία θα ζήσουν οι

Το μνημείο προς τιμήν των ανδρών που μπήκαν στον πυρηνικό σταθμό του Τσερννόμπιλ, μετά την καταστροφική έκρηξη. Ονομάστηκαν «καθαριστές» και έδωσαν τη ζωή τους για να περιορίσουν τις συνέπειες του δυστυχήματος.

Η αγάπη είναι ασυμφιλίωτη με τον θάνατο του αγαπημένου, γι' αυτό και η Λουντμίλα του στέλνει παντόφλες στον άλλο κόσμο, να μην είναι ξυπόλτος!

δύο τους σε ένα χωριό. «Δεν του έλεγα ψέματα. [...] Δε μ' ένοιαζε πώς θα ήταν – μου αρκούσε να είμαι μαζί του. Δεν του έλεγα ψέματα» (σ. 332).

Η αγάπη των δύο γυναικών δεν είναι μυθολογία. Είναι πραγματική. Δυνατή και ταυτόχρονα ανήμπορη. Τα όπλα του θανάτου είναι ισχυρότερα. Ποιος από μας μπορεί να αγαπήσει όπως αυτές οι δύο γυναίκες; Ελάχιστοι. Εμείς οι άλλοι ας νιώσουμε τη μηδαμινότητα μας μπροστά σε αυτές τις γυναίκες, να μη νομίζουμε ότι κάτι είμαστε, ας ταπεινωθούμε – που ούτε αυτό είναι εύκολο.

Β. Η Βαλεντίνα λέει για τον άνδρα της ότι «του άρεσε τόσο πολύ να ζει» (σ. 325). Μέχρι την τελευταία στιγμή χάξευε τον ουρανό από το παράθυρο. Βρίσκω θαυμά-

σια τη διατύπωση αυτή μέσα στην απλότητα της και τη χρησιμοποιώ για εγώ από τότε που την πρωτοδιάβασα εδώ: «Μου αρέσει να ζω». Την προτιμώ από άλλες ανάλογες, που χρησιμοποιούν τα ρήματα «θέλω» ή «αγαπώ» και τα παράγωγά τους ουσιαστικά. Είναι πιο απλή και πιο σεμνή. Η ζωή όμως αυτή για να μπορεί να υπάρχει και να συνεχίζεται και για να μπορεί κάποιος να λέει «μου αρέσει να ζω», πρέπει ένας άλλος, μια γυναίκα, να τον γεννήσει. Το ζήτημα της γεννητικότητας (natality), της ικανότητας του ανθρώπου να γεννάει, να κάνει παιδιά, για να αρχίζει και να ξαναρχίζει αενάως η ζωή, είναι κεντρικό και εδώ, χωρίς να χρειάστηκε, φαντάζομαι, η Αλεξίεβιτς να διαβάσει την Αρεντ. Το Τσερννόμπιλ είναι τρομερό όχι επειδή εκεί πεθαίνουν άνθρωποι –παντού και πάντα γίνεται αυτό– αλλά επειδή χτυπάει τη ζωή στο πιο κρίσιμο σημείο, στη γεννητικότητα. Η πεθερά της Κάτιας της λέει ότι είναι αμαρτία να κάνει παιδιά: «Μπορείτε να καταλάβετε πως η γέννηση ενός παιδιού είναι μια αμαρτία; Μπορείτε; Δεν έχω ξανακούσει κάτι τόσο ανατριχιαστικό...» (σ. 163). Το Τσερννόμπιλ κάνει τη γέννηση ενός παιδιού από ευλογία αμαρτία, από χαρά εφιάλτη. Το θέμα έρχεται και επα-

νέρεται στο βιβλίο, με συγκλονιστικές διηγήσεις (σ. 203, 204, 209, 214). Ας μου επιτραπεί μια μικρή παρέκβαση: παρακολουθώ πάντα με ζωηρό ενδιαφέρον τη βιοηθική συζήτηση για την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή σε διάφορες χώρες της Ευρώπης. Θεωρώ πραγματικά τα περισσότερα από τα θέματα που συζητούνται άνευ σημασίας (π.χ. αν ο δότης σπέρματος πρέπει να μένει ανώνυμος ή όχι, αν η μορφή αυτή αναπαραγωγής μπορεί να επεκτείνεται και σε μια γυναίκα που ζει μόνη ή μαζί με μια άλλη γυναίκα, κ.λπ., κ.λπ.) μπροστά στο πρώτο και κύριο: να κυοφορούν οι γυναίκες με ασφάλεια και να γεννάνε γερά παιδιά, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης.

Στάθηκαν σε δύο μόνο σημεία, την αγάπη και τη γεννητικότητα, του συγκλονιστικού αυτού βιβλίου, του οποίου ο πρωτότυπος ρωσικός τίτλος είναι «Τσερννομπίλσκαγια δούλτζα» («Προσευχή του Τσερννόμπιλ») – και που οι περισσότερες ευρωπαϊκές μεταφράσεις τον αποφεύγουν. Μάπως τελικά δεν είναι δύο αλλά ένα; Τι άλλο τάχα χρειάζεται ο κόσμος για να συνεχιστεί, εκτός από αγάπη και παιδιά; Ίσως αυτή να είναι και η προσευχή, η ικεσία, που βγαίνει μέσα από τη στάχτη του Τσερννόμπιλ.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΓΥΡΩ ΠΙΠΙΝΗ

Η Αργυρώ Πιπίνη σπούδασε πολιτικές επιστήμες και θέατρο. Γράφει, μεταφράζει, διασκευάζει παιδική, εφηβική και crossover λογοτεχνία και οργανώνει σεμινάρια δημιουργικής γραφής για ενήλικους και παιδιά. Το βιβλίο της «Μελάκ, μόνος» (Καλειδοσκόπιο) τιμήθηκε με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο Εικονογραφημένου Βιβλίου. Τους επόμενους μήνες θα κυκλοφορήσουν το τρίτο βιβλίο της σειράς «Μικρά Γατικά» (Πατάκης) και το «Όταν ο ήλιος πάει για ύπνο» (εκδ. Μάρτης).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Το «Εκεί που ζούμε» του Χρήστου Κυθρεώτη, το «Small in the city» του Σίντνεϊ Σμιθ, το «Μέρες δίχως τέλος» του Μπάρι, το «Another Brooklyn» της Τζάκλιν Γούντσον και το «Ερως γλυκόπικρος» της Αν Κάρσον.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Η Έμμα Μποβάρ. Τι έρωτες, τι ζήλια! Και η Πίπη Φακιδομήτη για την περιπετειώδη της ζωή.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και θανατώντας; Τον Τζούλιαν Μπαρνς και τον Ιαν Μακ Γιούαν σε δείπνο για τρεις. Με τον Ιαν Ράνκιν θα πήγαινα σε μια παμπ για ποτό. Για ποτά, μάλλον. Με τη Μαργκερίτ Γιουρσενάρ θα έπαιρνα πρωινό. Και με τον Ρόαλντ Νταλ θα έκανα πικνίκ.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; «Οι δίκαιοι ανάμεσά μας ένωσαν τύψεις, ντροπή, οδύνη για τα εγκλήματα που άλλοι έπραξαν και όχι οι ίδιοι, και αισθάνθηκαν πως, ό,τι είχε συμβεί δίπλα τους, παρουσία τους και εντός τους, ήταν αμετάκλητο. Δεν θα μπορούσε ποτέ να απομακρυνθεί» θα αποδείκνυε ότι ο άνθρωπος, το ανθρώπινο είδος, εμείς, ήμασταν εν δυνάμει ικανοί

να δημιουργήσουμε έναν απέραντο τόπο οδύνης», γράφει ο Πρίμο Λέβι στο βιβλίο του «Αυτοί που βούλιαξαν και αυτοί που σώθηκαν».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα πρώτη φορά; Του Πρίμο Λέβι «Αν αυτό είναι ο άνθρωπος».

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Τη «Μαντάμ Μποβάρ» του Φλομπέρ, το «Αδριανού Απομνημονεύματα» της Γιουρσενάρ, το «Τζούντ, ο αφανής» του Χάρντι και την «Πίπη Φακιδομήτη» της Λίβιγκρεν.

Στο «Καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι» (Πατάκης), ένα από τα καινούργια βιβλία σας, δεν μιλάτε, φαντάζομαι, μόνο για την εναλλαγή των εποχών... Διηγούμαι την ιστορία ενός σπιτιού. Είναι ένα βιβλίο για τον χρόνο που παρασύρει ανθρώπους και ζωές, ένα βιβλίο για τις δεύτερες ευκαιρίες.

Και μια ερώτηση με αφορμή το «Μελάκ, μόνος»: η πολιτική και κοινωνική επικαιρότητα έχουν θέση στο παιδικό βιβλίο; Τα παιδιά δεν μεγαλώνουν ξεκομμένα από την πραγματικότητα που μας περιβάλλει. Ζουν σ' έναν κόσμο που αλλάζει συνεχώς. Δεν τους λέμε κάτι για να το μάθουν, αλλά για να το επεξεργαστούν και να διατηρήσουν την πίστη τους στη ζωή.

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Η τελευταία μπλόφα» των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)

2 «Το δώρο» του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

3 «Η ευγενής τέχνη του να τα γράφεις όλα στα...» του Μαρκ Μάνσον (Εσοπτρον)

4 «Η αυτοκρατορία» του Θεόφιλου Μπρούδη (Ιανός)

5 «20 βήματα μπροστά» του Χόρχε Μπουκάι (Opera)

Λογοτεχνία

1 «Τα λύτρα» του Πάνου Αμυρά (Διόπτρα)

2 «Πικρό γάλα» του Μένιου Σακελλαρόπουλου (Ψυχογιός)

3 «Το κόκκινο ποτάμι» του Χάρν Τσικινίδη (Κυριακίδης)

4 «Όσοι αγαπιούνται» της Βικτόρια Χίσλοπ (Ψυχογιός)

5 «Το αρχέγονο και άλλοι καιροί» της Ολγκα Τοκάρτσουκ (Καστανιώτης)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ
Πύλη εισόδου
εκδ. Πατάκη, σελ. 333

Ισως συνιστά τη σπουδαιότερη μυθιστορηματική φιγούρα της Μάρως Δούκα. Η Αρχοντούλα Μπακάλογλου αποτελεί την εμβληματική μικροαστή Ελληνίδα της διπλανής πόρτας, καθώς ο ακατάσχετος μονόλογός της είναι αντιπροσωπευτικός «συλλογισμών της πλειοψηφίας».

Η εξηνταεπενιάχρονη ηρωίδα της Δούκα βρίσκεται εσωτερικά παγιδευμένη σε ένα διαρκές βουντό, σε ένα μουρμούρισμα, κάτι σαν παραλήρημα γύρω από τον εαυτό της και όσους την περιστοιχίζουν – την πατρική και τη δική της οικογένεια, τον μακαρίτη σύζυγο, τις τρεις κόρες και τις δικές τους οικογένειες, τους γείτονες και τους οικογενειακούς φίλους. Αυτό που στην αρχή θεωρείται εξομολογητική διάθεση προκειμένου να φωτιστεί ο εαυτός και οι άλλοι, γρήγορα αποδεικνύεται αδιέξοδο κλωθογύρισμα. Τα λόγια της Αρχοντούλας δεν φανερώνουν ένα υποκείμενο, μια ατομική βούληση που βλέπει, επεξεργάζεται και δρα αναλόγως. Δείχνουν αντιθέτως κάτι ρευστό που αδυνατώντας να εστιάσει και να επεξεργαστεί αποκαλύπτει μιαν

ανύπαρκτη ματιά. Αυτοαναλύομενη διαρκώς και αναλύοντας συνεχώς τους πάντες, μη διαθέτοντας καμιάν εικόνα εαυτού, η ηρωίδα καταλήγει στο μηδέν εις το πλῆκον με μόνο αποτέλεσμα μέσα από τον μακρύ μονόλογο να ξεσκεπάσει κάποιες στιγμές απ' το καθόλου αξι-

αυτό, στο πριν και στο τώρα, ανάμεσα σε γονείς και σε παιδιά, στον εαυτό και στους φίλους. Και παράλληλα, η διαλυμένη της ματιά υποδεικνύει πως και το περιβάλλον γύρω της πάσχει – καθώς διαλυμένοι εμφανίζονται και ο οικογενειακός φίλος εραστής, οι κόρες και οι σύζυγοι, κι η πιο στενή της φιλενάδα. Και από όλο αυτό τι προκύπτει; Παρότι οι ήρωες του μυθιστορηματος υφίστανται τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, η ιστορία της «Πύλης εισόδου» δεν αποτελεί προϊόν της, αναπλάθει όμως την εσωστρεφή ελληνική οικογένεια που με το τε-

ράστιο έλλειμμα αυτογνωσίας και γείωσης σε στέρεο έδαφος, έωλη κι ασυνάρτητη αποτελεί μικρογραφία του κοινωνικού συνόλου και των αλληπάλληλων κρίσεων που ανά τακτά διαστήματα αναπόδραστα το σύνολο αυτό βιώνει.

Η Μάρω Δούκα έπλασε τη χαρακτηριστική ηρωίδα της χρησιμοποιώντας ιδιαίτερος επιδεξι-

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ερνστ Λούντβιχ Κίρχνερ

Από τα κεντρικά πρόσωπα του γερμανικού εξπρεσιονισμού, ο Ερνστ Λούντβιχ Κίρχνερ (1880-1938) είναι στο επίκεντρο της νέας έκθεσης στη Neue Galerie της Νέας Υόρκης, που ειδικεύεται στην κεντροευρωπαϊκή τέχνη. Η έκθεση παρακολουθεί όλα τα στάδια του καλλιτέχνη, από τα πρώτα χρόνια στη Δρέσδη έως το απόγειο στο Βερολίνο και την αυτοεξορία στην Ελβετία. Ο Κίρχνερ ήταν πρωτεργάτης της τροπής της Νέας Τέχνης προς το Μοντέρνο Κίνημα.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Ολοκαύτωμα και φωτογραφία

Ολοένα και πιο συχνές είναι οι πληροφορίες για το Ολοκαύτωμα, με τη δημοσιοποίηση αρχείων, μαρτυριών και τεκμηρίων. Στη Γερμανία είναι κατά κάποιον τρόπο μέρος της εθνικής διαπαιδαγώγησης. Μια νέα έκθεση εγκαινιάστηκε πρόσφατα στο Βερολίνο, στο Ιστορικό Μουσείο «Τοπογραφία του Τρόμου», που έχει χτιστεί σε τοποθεσία που ήταν κομβική για το ναζιστικό καθεστώς. Η έκθεση έχει τίτλο «Η καταδίωξη των Εβραίων μέσα από τη φωτογραφία» και παρουσιάζει σειρά ιστορικών καταγραφών.

ΒΟΣΤΩΝΗ

Ο βιβλιοθηκάριος του Πάπα

Σε ένα από τα ωραιότερα μουσεία των ΗΠΑ, το Ιζαμπέλα Στιούαρτ Γκάρντνερ της Βοστώνης, τιμάται η επέτειος των 500 ετών από τον θάνατο του Ραφαήλ, με επίκεντρο ένα σπουδαίο έργο του: το πορτρέτο του λόγιου Τομάσο Ινγκιράμι (1470-1516), που το είχε αγοράσει η Ιζαμπέλα Στιούαρτ Γκάρντνερ (1840-1924). Το πορτρέτο του Ινγκιράμι, που ήταν συνδεδεμένος και με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, εκτίθεται μαζί με ένα σπουδαίο δάνειο από τα Μουσεία του Βατικανού.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ

Η λάμψη των Φλαμανδών

Μπροστά σε ένα έργο του Ρούμπενς μπορεί κανείς να σταθεί ώρα πολλή, όπως ο επισκέπτης στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Βουδαπέστης. Εκεί, φιλοξενείται έκθεση που δοξάζει την τέχνη των Μεγάλων Δασκάλων από την Ολλανδία. Με τίτλο «Ο Ρούμπενς, ο Βαν Ντάικ και η λάμψη της φλαμανδικής ζωγραφικής», το αποτέλεσμα είναι συναρπαστικό καθώς έχουν συγκεντρωθεί αριστουργήματα, που καθιστούν την έκθεση αυτή προορισμό σε κάθε επίσκεψη στη Βουδαπέστη.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Η τέχνη του ήχου

«Η τρομπέτα του Μπετόβεν», την οποία περιεργάζεται επισκέπτρια στο Ίδρυμα Ζοάν Μιρό στη Βαρκελώνη, είναι έργο του 88χρονου Αμερικανού καλλιτέχνη Τζον Μπαλντεσάρ. Είναι ένα από τα έργα που περιλαμβάνονται στην πρωτότυπη έκθεση με τίτλο «Ηχητική Τέχνη;», η οποία παρουσιάζει σχέδια, έργα ζωγραφικής και γλυπτά τα οποία αφηγούνται την απόδοση του ήχου με διάφορα μέσα στην ιστορία της τέχνης τα τελευταία 200 χρόνια.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο νέος «ναός» στο Πεκίνο είναι το νέο λαμπρό αεροδρόμιο

ΚΙΝΑ

Ο νέος κόσμος που γεννιέται έχει υπόψη του τις γενιές που μεγαλώνουν τώρα κι εκείνες που θα έρθουν αργότερα. Το δεύτερο διεθνές αεροδρόμιο του Πεκίνου, που επισήμως λέγεται Beijing Daxing International Airport, είναι αχανές και αρχιτεκτονικά φουτουριστικό με βασικό σχεδιασμό από το γραφείο της Ζάχα Χαντίντ και των Γάλλων ADPI και εκτέλεση από το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού του Πεκίνου. Είναι ένας τόπος χωρίς πολλά εθνικά χαρα-

κτηριστικά, αν εξαιρέσει κανείς τις κινεζικές σημαίες, όπως είναι τα αεροδρόμια, υπερτοπικοί σταθμοί για όλες τις εθνικότητες. Το νέο αεροδρόμιο του Πεκίνου διαθέτει το μεγαλύτερο, σε παγκόσμιο επίπεδο, τέρμιναλ σε ένα κτίριο. Καλύπτει έκταση ενός εκατομμυρίου τετραγωνικών μέτρων, αλλά η συνολική έκταση του αχανούς αεροδρομίου δεν φτάνει αυτή του νέου αεροδρομίου της Κωνσταντινούπολης, που παραμένει το μεγαλύτερο του κόσμου. Η κατασκευή αυτού του αχανούς έργου διήρκεσε

πέντε χρόνια και κόστισε περί τα 11 δισ. δολάρια. Θα διακινεί 120 με 200 εκατ. επιβάτες ετησίως. Η πρώτη πτήση για επιβάτες έγινε στις 26 Σεπτεμβρίου 2019 και από τότε το νέο αεροδρόμιο του Πεκίνου, 46 χιλιόμετρα νοτίως της πόλης, είναι στα χείλη όσων ταξιδεύουν στην Κίνα. Έχει γίνει στόχος η χρήση του για εκατομμύρια επιβάτες, καθώς τα νέας γενιάς υπεραεροδρόμια ενέχουν θέση και ρόλο αυτόνομων συγκροτημάτων που παρέχουν όλες τις υπηρεσίες και προβλέπουν κάθε ανάγκη για ένα

τεράστιο κοινό διαρκώς εν κινήσει και με διαφορετικά και ποικίλα ενδιαφέροντα και ανάγκες. Αυτές οι προδιαγραφές υποστηρίζονται από τις νέες συνθήκες ζωής στον 21ο αιώνα. Την ανάδυση των μεσαίων, οικονομικά, τάξεων στις ασιατικές χώρες, κυρίως στην Απω Ανατολή, στην Ινδία, αλλά και στις αραβικές χώρες. Αυτή η κινητικότητα, που συνθλίβει αριθμητικά τον πληθυσμό της Ευρώπης, είναι μια νέα πραγματικότητα που στέλνει ταξιδιώτες από δεκάδες αστικά κέντρα της Απω Ανατολής και της Ινδίας

στη Δύση, που μετακινεί ιδέες και εμβάζει συνεργασίες σε ένα πυκνότατο δίκτυο. Ο πληθυσμός της Γης αυξάνεται και αυτό είναι κάτι οξυμωρό αν σκεφτεί κανείς ότι στις χώρες της Δύσης υπάρχει προβληματισμός για την υπογεννητικότητα. Σε έναν νέο κόσμο, που θα έχει μεγαλύτερη σαφήνεια ως προς την κατεύθυνσή του σε 10-20 χρόνια, αχανή αεροδρόμια όπως αυτό του Πεκίνου ή της Κωνσταντινούπολης ορίζουν τη νέα ιεράρχηση των κρατών, τη νέα αξιολόγηση δύναμης και γοήτρου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ο ανήσυχος Αμερικανός που πέρασε το Τείχος

Τον γνώρισε το καλοκαίρι προτού πέσουν οι Δίδυμοι Πύργοι στο Μανχάταν. Του είπαν: «Σε ένα κέντρο αποκατάστασης στα Λιόσια νοσπλεύεται ένας Αμερικανός που είχε πολεμήσει στο Βιετνάμ».

Πήγε να τον βρει. Ήταν ένα αλλόκοτο θέαμα: ένας καλοστεκούμενος, ξανθός Αμερικανός με γαλανά μάτια σε ένα παρακμιακό ελληνικό νοσπλευτήριο χωρίς κλιματισμό μέσα στο καλοκαίρι. Δεν τον άκουσε ποτέ να παραπονιέται.

Ενα νευρολογικό πρόβλημα τον είχε καθηλώσει εκεί μέσα. Είχε έρθει από ένα ελληνικό νησί όπου ζούσε με την Ελληνίδα γυναίκα του. Αυτή ήταν η δεύτερη γυναίκα του: την πρώτη, Αμερικανίδα, την είχε χωρίσει λίγο καιρό αφότου γύρισε απ' το Βιετνάμ.

Ήταν ιπτάμενος χειριστής αεροθούμενων καταδιωκτικών. Στο Βιετνάμ επιχειρούσε με Φάντομ. Είχε εμπλακεί σε αερομαχίες, δεν κατάφερε ποτέ να καταρρίψει κά-

«Μια μέρα, μου την έδωσε. Πέρασα το Τσεκ Πόιντ Τοάρλι και οδήγησα στο Ανατολικό Βερολίνο».

ποιο εχθρικό αεροπλάνο, ο ίδιος όμως τραυματίστηκε δύο φορές, τη δεύτερη αρκετά σοβαρά. Ίσα ίσα που κατάφερε να προσγειώσει το αεροπλάνο του. «Είχα αποφύγει να ριζώ ναπάλμ», του είχε εξομολογηθεί. «Απάνθρωπο όπλο, δεν μ' έκανε να νιώθω καλά».

Αποστρατεύτηκε αργότερα και ασχολήθηκε με το εμπόριο. Χώρισε, εγκατέλειψε την Αμερική, φλέρταρε λίγο με το αλκοόλ. Προτού γνωρίσει την Ελληνίδα γυναίκα του και αποσυρθεί μαζί της σε ένα νησί του Αιγαίου, έζησε στο Βερολίνο. Στη δυτική πλευρά.

Από δω και πέρα, η αφήγηση

Ρωτούν τον Μπρέζνιεφ τι γνώμη έχει για τον Χόνεκερ. «Πολιτικά δεν τον έχω σε μεγάλη εκτίμηση», απαντάει. «Ξέρει όμως να φιλάει, ο άτιμος...» Ένα από τα πολλά «ανατολικογερμανικά» ανέκδοτα που αλίευσε ο ιστορικός Γιώργος Τσακνιάς.

ανήκει στον ανήσυχο Αμερικανό: «Μια μέρα, μου την έδωσε. Πέρασα τις διατυπώσεις στο Τσεκ Πόιντ Τοάρλι και οδήγησα στο Ανατολικό Βερολίνο. Πήγα έως μια εξοχική περιοχή στα προάστια, ήταν μια μικρή πόλη εκεί. Βγήκα απ' το αυτοκίνητο και κάθισα σε έναν χορταριασμένο λόφο. Κοίταξα τη μικρή αυτή πόλη και κυρίως τη στρατιωτική βάση που βρισκόταν εκεί.

«Μετά το Βιετνάμ, υπηρέτησα σε μοίρα βομβαρδιστικών στην Αγγλία. Η αποστολή μου, σε περίπτωση πυρηνικού πολέμου, ήταν να απογειωθώ και να ριζώ μια πυρηνική κεφαλή σε αυτή τη βάση, σε αυτή την πόλη που είχα μπροστά μου.

«Καθώς την κοιτάζα, αισθάνθηκα μια βαθιά ανακούφιση. Ανακούφιση που δεν χρειάστηκε ποτέ να το κάνω. Κοίταξα τους ανθρώπους που πήγαιναν στις δουλειές τους, με τις οικογένειές τους. Όλους αυτούς τους ανθρώπους μπορεί να τους είχα σκοτώσει εγώ κάποτε. Θα είχα ισοπεδώ-

σει τα πάντα έως και πέρα από εκεί που έφτανε το μάτι μου. Ολη αυτή την καταπράσινη φύση, τα πουλιά, τα δέντρα, τα πάντα. Πήρα μια βαθιά ανάσα που υπήρχαν τα πάντα ολόγυρά μου. Που δεν χρειάστηκε ποτέ να εκτελέσω αυτή την αποστολή».

Και μετά; «Ήρθαν και με συνέλαβαν. Είδαν έναν παράξενο, μοναχικό τύπο να κάθεται στο γρασίδι και να παρατηρεί τη βάση, οπότε ήρθε ένα αυτοκίνητο με κάτι τύπους με πολιτικά. Όταν είδαν ότι είμαι Αμερικανός, έγιναν ακόμα πιο καχύποπτοι. Πλέον ήμουν πολίτης. Δεν ήξεραν ποιον είχαν απέναντί τους. Και δεν τους εξήγησα βέβαια. Δεν είμαι σίγουρος ότι θα εκτιμούσαν μια τέτοια εξομολόγηση. Τους είπα ότι έκανα τουρισμό. Με άφησαν λίγες ώρες μετά, αφού μίλησαν με το αμερικανικό προξενείο. Εφυγα από εκεί ξαλαφρωμένος. Που ήμασταν όλοι ζωντανοί».

Ο Χάρολντ: ωραίος τύπος ο Χάρολντ.

Ανατροπή του κατεστημένου με την αλήθεια

Το έργο «Δόκτωρ Γκλας» ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Στρατή Πανούριου στο Θέατρο Δέντρο για έξι παραστάσεις

Συνεντεύξεις στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο σκηνοθέτης Στρατής Πανούριος και οι ηθοποιοί Παναγιώτης Μπουγιούρης και Αγγέλα Σιδηροπούλου, οι τρεις βασικοί δηλαδή συντελεστές της παράστασης «Δόκτωρ Γκλας» του Σουηδού συγγραφέα Γιάλμαρ Σέντερμπεργκ, το οποίο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο και την Ελλάδα, σε σκηνοθεσία Στρατή Πανούριου, μιλάνε στην «Κ» για το έργο, το οποίο γράφτηκε το 1905 και τα θέματα που θέτει μόλις σήμερα αρχίζουμε να συζητάμε. Ο Στρατής Πανούριος λέει «ο δυσδιάστατος κόσμος της σελίδας γίνεται τρισδιάστατος στη σκηνή του θεάτρου. Ο Γκλας θέλει να βγει έξω από το βιβλίο και να μιλήσει ο ίδιος για τα ερωτήματά του και τα ερωτικά του πάθη». Ο Παναγιώτης Μπουγιούρης, που υποδύεται τον δόκτορα Γκλας σημειώνει για τον ρόλο του: «Είναι μια 'επαναστατική' προσωπικότητα και ως γνωστόν, στην ιστορία όλες οι προσωπικότητες που συγκρούστηκαν ή έστω απέρριπταν τον περίγυρο τους είχαν διαταραχές». Η Αγγέλα Σιδηροπούλου, η Χέλγκα, τονίζει ότι και σήμερα υπάρχουν γυναίκες σαν τη Χέλγκα που παραμένουν φυλακισμένες στα στερεότυπα».

Στρατής Πανούριος (σκηνοθέτης)

—Πώς μπορεί να αφορά το 2019 ένα μυθιστόρημα του 1905; Γιατί το επιλέξατε;

—Ο Δόκτωρ Γκλας είναι ισάξιος με τους πιο σημαντικούς ήρωες της παγκόσμιας λογοτεχνίας, ένας άνθρωπος που για την εποχή του και για την εποχή μας είναι είτε προφύτης ή δαίμονας. Τα ερωτήματά του είναι αμείλικτα. Συνοψίζονται στη φράση: πόση αλήθεια αντέχεις; Το μυθιστόρημα του Γιάλμαρ Σέντερμπεργκ είναι ένα από τα κορυφαία μυθιστορήματα της σουηδικής λογοτεχνίας.

ίκνος. Αν κοιτάσουμε καλύτερα, όμως, αυτό το σκοτάδι θα δούμε να καθρεφτίζεται μέσα του ο εαυτός μας.

—Τι είναι αυτό που θέλει να αναδείξει η παράσταση;

—Το θέατρο είναι εμπειρία, είναι ανταλλαγή ενέργειας, συμβαίνει εδώ και τώρα. Το θέατρο είναι ένα ταξίδι σε έναν άλλο εαυτό τόσο για τους ηθοποιούς όσο και για τους θεατές. Ο δυσδιάστατος κόσμος της σελίδας γίνεται τρισδιάστατος στη σκηνή του θεάτρου. Ο Γκλας θέλει να βγει έξω από το βιβλίο και να μιλήσει ο ίδιος για τα ερωτήματά του και τα ερωτικά του πάθη. Ο Παναγιώτης Μπουγι-

Η παράσταση «Δόκτωρ Γκλας» του Σουηδού συγγραφέα Γιάλμαρ Σέντερμπεργκ παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο και την Ελλάδα, σε σκηνοθεσία Στρατή Πανούριου.

χρόνια μετά τη συγγραφή του βιβλίου, όταν ο γιατρός μιλάει για το δικαίωμα στην ευθανασία, εμείς δεν τολμάμε καν να το συζητήσουμε. Στις υψηλές θερμοκρασίες που ξεκινάει το έργο είναι ρευστό σαν την ηθική, όπως λέει ο ίδιος, στις κρίσεις που τελειώνει το έργο, είναι σκληρό και μπορεί να σπά-

ος εραστής» όχι μόνο του ωραίου φύλου, αλλά και της ζωής εν γένει. Είναι ένας αθεράπευτα ρομαντικός, ένας λόρδος Βύρωνας. Δεν σικαίνεται τον άνθρωπο, αλλά τη χυδαιότητα του ανθρώπου, είναι ένας μοιερικός μισάνθρωπος. Σίγουρα οι ιδέες με τις οποίες καταπνέεται ακροβατούν επι ξυρού

ματα, δεν ξέρω. Βέβαια, ο Γκλας λέει ρητά ότι ζηλεύει τον νεαρό εραστή της Χέλγας, τον Κλας Ρέκε: «Έτσι ακριβώς θα ήθελα να είμαι, αν μπορούσα να φτιάξω τον εαυτό μου όπως θα θελα», όπως ο ίδιος λέει.

στάση της Χέλγκα σε σχέση με τα στερεότυπα και τις συνθήκες της εποχής της. Οι εσωτερικές συγκρούσεις της ηρωίδας γοητεύουν τον γιατρό, ο οποίος αναρωτιέται πώς γίνεται ένα θηλυκό πλάσμα να σκέφτεται κάποιες φορές όπως αυτός, να είναι ουσιαστικά το alter ego του.

—Η Χέλγκα υπήρξε δέσμια της εποχής της, σήμερα υπάρχουν γυναίκες όπως τη Χέλγκα;

—Η Χέλγκα σπάει όλα τα θρησκευτικά, ηθικά, κοινωνικά ταμπού της εποχής της. Είναι μια μοιραία ηρωίδα που στα μάτια μου πολλές φορές φαντάζει ηρωίδα αρχαίας ελληνικής τραγωδίας. Είναι μια απλή γυναίκα που αναζητεί ένα αληθινό σπιτικό και αληθινή αγάπη. Εκείνη την εποχή είχε το μειονέκτημα να έχει απέναντί της τον νόμο. Ασφαλώς υπάρχουν γυναίκες σαν τη Χέλγκα που παραμένουν φυλακισμένες στα στερεότυπα. Ο Σέντερμπεργκ βλέπει πολύ μακριά στον χρόνο με τη Χέλγκα για ζητήματα που και σήμερα δοκιμάζουν τις αντοχές της κοινωνίας μας.

—Στην παράσταση συνδυάζετε και τις δύο ιδιότητές σας, αυτήν της ηθοποιού και αυτήν της τραγουδίστριας. Πόσο δύσκολο μπορεί να είναι κάτι τέτοιο όταν το έργο δεν έχει μουσικό χαρακτήρα;

—Η μουσική υπάρχει παντού, στον λόγο, στη σιωπή, στον ήχο των λέξεων, στην φαντασία, σε όλες τις στιγμές της ζωής μας. Ο Σέντερμπεργκ πραγματεύεται άπειρα θέματα της ανθρώπινης

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Παίζεται στο θέατρο είκοσι χρόνια κι έχουν γυριστεί δύο ταινίες εμπνευσμένες από αυτό. Από το 1905 έως σήμερα τα θέματα που θέτει μόλις σήμερα αρχίζουμε να τα συζητάμε.

—Ποιες ήταν οι δυσκολίες να δραματοποιήσετε ένα μυθιστόρημα αυτού του είδους;

—Η δραματοποίηση ενός λογοτεχνικού κειμένου έχει άμεση σχέση με τη σκηνοθετική ματιά. Ως τώρα το μυθιστόρημα αυτό έχει διασκευαστεί για έναν ανδρικό μονόλογο στη Σουηδία και έναν θίασο με έντεκα ηθοποιούς στη Λιθουανία. Είναι η πρώτη φορά που διασκευάζεται για δύο ηθοποιούς, τον δόκτορα Γκλας και τη Χέλγκα, τη σύζυγο του πάστορα Γκρεγκόριους. Θεώρησα τον ρόλο της Χέλγκα εξίσου συναρπαστικό και αναγκαίο όσο του Γκλας. Το βιβλίο —θα έλεγε κανείς— είναι γραμμένο για τη γυναίκα, ο Γκλας είναι ο μελετητής της γυναίκας, αυτό είναι το θέμα του, γι' αυτήν μπορεί να κάνει τα πάντα.

—Γιατί η επιλογή αυτού του σκοτεινού έργου;

—Ο Άντερσον έχει γράψει ένα εξαιρετικό παραμύθι με τίτλο: «Η σκιά που ήθελε να γίνει άνθρωπος», ο τίτλος αυτός ταιριάζει αναμφισβήτητα στον δόκτορα Γκλας, γιατί με το ταξίδι του στη ζωή έχει πλοσιάσει επικίνδυνα το φως του ήλιου, την αλήθεια της ζωής, οπότε η σκιά που αφήνει πίσω του καθορίζει για εμάς που τον παρατηρούμε ένα σκοτεινό

Το βιβλίο —θα έλεγε κανείς— είναι γραμμένο για τη γυναίκα, ο Γκλας είναι ο μελετητής της γυναίκας, αυτό είναι το θέμα του, γι' αυτήν μπορεί να κάνει τα πάντα.

ούρης και η Αγγέλα Σιδηροπούλου είναι δύο μοναδικοί ηθοποιοί που θα τους λατρεύετε επί σκηνής. Στο θέατρο Δέντρο, οι συνθέσεις της Πηνελόπης Μπεκιάρη, οι φωτοίμοι του Χρήστου Γωγάκη και η ενδυματολογία και σκηνογραφία της Εύας Τρουπιώτη δημιουργούν έναν κόσμο θεατρικής μαγείας και συγκίνησης.

Παναγιώτης Μπουγιούρης (Δόκτωρ Γκλας)

—Στην εποχή μας πιστεύετε ότι υπάρχουν Γκλας; Τι είναι αυτό που καθιστά τον Δόκτωρ Γκλας διαχρονικό;

—Εξαρτάται πώς το εκλαμβάνει κανείς. Ο δόκτωρ Ύαλος είναι ένας ρόλος, ένα γυάλινο δοχείο, ένας δοκιμαστικός σωλήνας, είναι ο αμφορέας που έπλασε ο Σεδερβέργιος και μέσα του έβαλε ιδέες κι αυτές οι ιδέες, όχι, δεν είναι διαχρονικές, είναι πολύ μπροστά από την εποχή τους. Τόσο μπροστά που ακόμη και σήμερα 115

σει ή να κόψει. Διάφανο σαν νερό αλλά σκληρό και κρύο σαν πάγος.

—Είναι όντως κοινωνικός παρίας ο Γκλας ή απλώς μια διαταραγμένη προσωπικότητα;

—Και πάλι σχετικό ειν' αυτό. Είναι μια «επαναστατική» προσωπικότητα και ως γνωστόν, στην ιστορία όλες οι προσωπικότητες που συγκρούστηκαν ή έστω απέρριπταν τον περίγυρο τους είχαν διαταραχές. Δείξτε μου μια «ιστορική» προσωπικότητα κι εγώ θα σας δείξω έναν διαταραγμένο άνθρωπο. Δείξτε μου έναν «πρωτόπορο» κι εγώ θα σας δείξω την περιθωριοποίηση που υπέστη. Άλλος μπορεί να δει ομοιότητες με τους ναζί, άλλος με τους αρχαίους Σπαρτιάτες. Άλλος να διακρίνει έναν αιρετικό, άλλος έναν ρεαλιστή. Άλλος έναν καταθλιπτικό, άλλος έναν κυνικό. Άλλος έναν Σωκράτη που εισάγει καινά δαιμόνια, άλλος έναν Διογένη που λέει άβολες αλήθειες, που καίνε σαν τον ήλιο, αν πλοσιάσεις πολύ καίγεις, αν απομακρυνθείς πολύ πεθαίνεις.

—Ο Γκλας σικαίνεται περισσότερο απ' όλα τη φτώχεια, αλλά και τον άνθρωπο, ρόλος αποστρεφής; Πώς τον αντιμετωπίζετε;

—Είμαι υποχρεωμένος να δω τον κόσμο (τον ρόλο) με τα δικά του μάτια. Είναι ένας αστός που απορρίπτει το αστικό περιβάλλον του, αλλά δεν τολμάει να έρθει σε ρήξη μαζί του, είναι ένας εν δυνάμει Τσε Γκεβάρα, αλλά θα παραμείνει για πάντα «ιδανικός κι ανάξι-

Ο δρ Γκλας δεν σικαίνεται τον άνθρωπο, αλλά τη χυδαιότητα του ανθρώπου, είναι ένας μοιερικός μισάνθρωπος. Σίγουρα οι ιδέες με τις οποίες καταπνέεται ακροβατούν επι ξυρού ακμής.

ακμής. Ποιος, όμως, ορίζει τη σωστή απόσταση από την αλήθεια;

—Έχει εμμονή με τον Γκρεγκόριους, πολεμάει αυτό που ο ίδιος δεν είναι και δεν μπορεί να γίνει;

—Ο Γκρεγκόριους είναι η νέμεσις του. Είναι ο άνθρωπος που χωρίς καμία αιδή «κατατρώει» τα πάντα γύρω του σαν «μύκητας», συμπεριλαμβανομένων και της νεαρής συζύγου του, ενώ ο Γκλας αυτοπεριορίζεται διαρκώς από την αίσθηση του καθήκοντος που έχει, όπου η καταστροφή του πάστορα φαντάζει ως λύτρωση και «πλοίο» διαφυγής απ' όλα όσα τον καταδυναστεύουν. Το να πούμε ότι ο Γκλας ζηλεύει τον πάστορα και ότι θα ήθελε να γίνει σαν κι αυτόν, με παραπέμπει σε ένα φαινόμενο που έχει αναδειχτεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αυτό του hater. Σύμφωνα με αυτόν τον όρο, οποιοσδήποτε απορρίπτει ή κάνει κριτική σε κάποιον, κατά βάθος ζηλεύει και θα ήθελε να είναι στη θέση του. Αλήθεια, ψέμ-

Αγγέλα Σιδηροπούλου (Χέλγκα)

—Η αποφυγή σεξουαλικής επαφής με τον νόμιμο σύζυγο το 1905 από τη γυναίκα ήταν σχεδόν αδιανόητη, σήμερα η Χέλγκα τι θα έκανε; —Η Χέλγκα που υποδύομαι εγώ θα έπαιρνε την πρωτοβουλία να χωρίσει τον άντρα της. Η Χέλγκα η «ευλογημένη» αλλιώς με νιάτα, φρεσκάδα, αισθήματα και επιθυμίες ξεδεύει την ψυχή της στον βωμό του κοινωνικού καθωσπρεπισμού με αντάλλαγμα την αποδοχή του περιβάλλοντός της, αρχίζοντας από την οικογένειά της, τη θρησκευτική κοινότητα και τον κοινωνικό της περίγυρο. Υπομονή και σιωπή συνοδεύουν την καθημερινότητά της που συνδέεται με τη θρησκοληψία, την τιμωρία της Αμαρτίας που ως τέτοια ορίζεται η αποστρεφής για το ωραίο, την Αγάπη, την ίδια την ουσία της ζωής. Σήμερα, δυστυχώς, υπάρχουν γυναίκες γύρω μας οι οποίες αδυνατούν να συγκρουστούν με την ενδοοικογενειακή βία και τον βιασμό στον γάμο. Φοβούμενες τον στιγματισμό και την περιθωριοποίηση σιωπούν παρότι υπάρχει νομικό πλαίσιο για τα ζητήματα αυτά.

—Η Χέλγκα «παίζει» με την αυναμία του Γκλας; Τίθενται ζητήματα ηθικής;

—Αυτό είναι κάτι το οποίο θα ανακαλύψει ο θεατής στη διάρκεια της παράστασης. Εξαρτάται από την οπτική που θα δει κανείς στη

Η Χέλγκα σπάει όλα τα θρησκευτικά, ηθικά, κοινωνικά ταμπού της εποχής της. Είναι μια μοιραία ηρωίδα που στα μάτια μου πολλές φορές φαντάζει ηρωίδα αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.

πολυπλοκότητας στο μυθιστόρημά του, άρα υπάρχει πληθώρα συναισθημάτων, κατά συνέπεια προκύπτει αρμονικά η μουσική και το τραγούδι για να εκφράσει τις ψυχικές καταστάσεις των πρώων. «Δανειστήκαμε» δύο τραγούδια που είναι κοντά στην ψυχοσύνθεση της Χέλγκα, αλλά δεν θα σας πω την προέλευσή τους. Θα σας πω μόνο πως το ένα αναφέρεται στη δύναμη της αγάπης και το άλλο σε μια γυναίκα που θέλει να ζήσει την κάθε στιγμή αποδεχόμενη τον εαυτό της διεκδικώντας τη ζωή της. Η ζωή παίρνει, η ζωή δίνει «Och livet tar och livet ger».

Πληροφορίες: «Δόκτωρ Γκλας», πρεμιέρα Παρασκευή 15 Νοεμβρίου, 8:30 μ.μ. Παραστάσεις: 15 έως 24 Νοεμβρίου, Παρασκευή και Σάββατο, 8:30 μ.μ. και Κυριακή 6:30 μ.μ. Θέατρο Δέντρο, Ενότπος 44β, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία. Κρατήσεις: 97 906 990.

«Παύση»: Κυπριακό σινεμά της διπλανής πόρτας

Η πρώτη ταινία μεγάλου μήκους της Τώνιας Μισιαλή μιλάει για όλα όσα κρύβονται μέσα σε κάποια διαμερίσματα

Παύση

Δράμα (2018)
Σκηνοθεσία: Τώνια Μισιαλή
Πρωταγωνιστούν: Στέλα Φυρογένη, Ανδρέας Βασιλείου, Πόπη Αβραάμ

Ο όρος «βία κατά των γυναικών» [...] σημαίνει όλες τις πράξεις βίας [...] οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα [...] φυσική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες [...]

Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης Άρθρο 3.β

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΓΕΤΤΟΥ**

Στο παρελθόν, εργάστηκα στην Κύπρο ως νομικός και εκπαιδευτής επί θεμάτων βίας σε βάρος ευάλωτων ομάδων, όπως παιδιών, κοριτσιών και γυναικών. Η γνώση και η εμπέδυνση στις σχετικές νομοθεσίες, εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς αποτελεί προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ για την εργασία σε αυτό το πεδίο. Πάντα με εξέπληττε ο αριθμός, η συχνότητα, αλλά και οι τοποθεσίες υπογραφής συμβάσεων, συνθηκών, πρωτοκόλλων και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου που συνήθως ανακυκλώνει στοιχειωμένες νομικές έννοιες.

Μέχρι τις αρχές του '90, οι τεχνοκράτες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων φαίνεται ότι τρόλαραν –ο όρος αυτός δεν είχε ακόμα εφευρεθεί– εγκαθιδρύοντας στοιχειώδεις κανόνες για τα δικαιώματα ευάλωτων ομάδων ακόμα και στο Πεκίνο του 1985 ή την Αβάνα ή ακόμα και το Ριάντ του 1990. Οι εκτελέσεις ανηλικών στην Κούβα, οι εξαφανίσεις απεργών κατά εκατοντάδες στην Κίνα, οι δημόσιοι λιθοβολισμοί γυναικών εν εί-

Με απλές και αρμονικές κινήσεις, η κάμερα καταγράφει την ιστορία μιας διαλυμένης συζυγού-κατοίκου της Λευκωσίας στο εδώ και τώρα.

δει σαββατιάτικου θεάματος στη Σαουδική Αραβία που μπήκαν αργότερα σε κάθε σπίτι, ανέστειλαν αυτή την τάση. Όταν διαβάσεις αυτά τα διεθνή νομικά κείμενα, νιώθεις μια αυτοβαυκαλιστική ανακούφιση που ζεις κάπου στη Δύση. Αισθάνεσαι περίπου ότι τα κείμενα αυτά περιγράφουν την κόλαση επί γης που επικρατεί σε χώρες πρωτόγονες που αρνούνται πεισματικά την πρόσδεσή τους στο απολλώνειο άρμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κι ύστερα ήρθε ο Ορέστης. Κι ύστερα ήρθε η φρίκη του περιστατικού στη Λάρνακα. Κι ύστερα ήρθε η Ελένη Φραντζί –την ξεχάσαμε κιόλας. Κι ύστερα ήρθε η ταινία «Παύση», της Τώνιας Μισιαλή.

Η κατά συρροή ψυχολογική δολοφονία της Ελπίδας (Στέλα Φυρογένη) από τον κατά 15ετία μεγαλύτερο σύζυγό της (Ανδρέας Βασιλείου) είναι ένα καθημερινό και αυτοματοποιημένο σχέδιο μιας υπερουντηρητικής κοινωνίας. Η διπλανή πόρτα ενός τέτοιου δαντικού σπιτικού ανήκει σε μία ηλικιωμένη (Πόπη Αβραάμ) που ζει στον δικό της κυπριακό φανταστικό κόσμο, που θα μπορούσε να λέγεται Botokland. Η Ελπίδα που φαντασιώνεται ότι πεθαίνει τελευταία, η Ελπίδα που εύχεται

Η Ελπίδα (Στέλα Φυρογένη) είναι μία «κανονική» Ελλαδίτισσα που της προξένησαν έναν «κανονικό» Κύπριο, τον Κωστή (Ανδρέα Βασιλείου). Είναι η Ελλαδίτισσα που έφυγε από τη σατραπεία του πατρικού της σπιτιού για να θέσει εαυτόν στις διαταγές του Κύπριου αγά.

τον θάνατο του άντρα της για να γλυτώσει και όχι τη φυγή της από την παγίδα που έχει στήσει στον εαυτό της, η Ελπίδα που ξεχνά ότι υπάρχει, η Ελπίδα δεν είναι η Ρουμάνια, η Φιλιπινέζα, η Βουλγάρη, η Σριλανκέζα, η Βιετναμέζα, η Ινδή, η Κινέζα που τελει χρέπη πάροικου στον μεσογειακό παράδεισο της Μεγαλονήσου. Είναι μία «κανονική» Ελλαδίτισσα που της προξένησαν έναν «κανονικό» Κύπριο. Είναι η Ελλαδίτισσα που έφυγε από τη σατραπεία του πατρικού της σπιτιού για να θέσει εαυτόν στις διαταγές του Κύπριου αγά. Απλά, καθημερινά πράγματα δηλαδή. Τι, όχι; Η υπόθεση ανήκει στην οθόνη. Εδώ θα σταθώ σε τρία σημεία. Στην ευφυή σκηνοθετική οπτική της Μισιαλή, στη συγκλονιστική ερμηνεία της

Φυρογένη και στην εξίσου καθηλωτική εμφάνιση του Βασιλείου.

Η σκηνοθεσία, πατώντας γερά στα μονοπάτια που περπάτησαν ο Θανάσης Καρανικόλας («Στο Σπίτι», 2014), η Ελίνα Ψύκου («Η αιώνια επιστροφή του Αντώνη Παρασκευά», 2014) και ο Αργύρης Παπαδημητρίου («Suntan» 2016), αρθρώνει μια ολοκαίνουρη για κυπριακή σκηνοθετική γλώσσα. Κόντρα στην ευκολία του Κυπριακού ως βασικού θέματος που μας προσέφερε απολιττικές εικόνες («Η ιστορία της Πράσινης Γραμμής», «Smuggling Hendrix» μεταξύ άλλων), η Μισιαλή αποδίδει την κακοδαιμονία του τόπου σε αυτό που είναι, ήταν, και αν δεν γίνει κάτι δραματικό, θα συνεχίσει να είναι: μία βασικά καταπιεστική κοινωνία που η εγγύητά

της στη μεσανατολική κουλτούρα της έχει κάτσει πολύ βολικά. Με απλές και αρμονικές κινήσεις, η κάμερα καταγράφει την ιστορία μιας διαλυμένης συζυγού-κατοίκου της Λευκωσίας στο εδώ και τώρα: από το σεμεδάκι πάνω στην τηλεόραση και το βάζο με τα ψεύτικα λουλούδια, ως τα κακοτράχαλα εξωτερικά ιατρεία και τις φρουταρίες της γειτονιάς. Όταν ως σκηνοθέτρια έχεις καταφέρει να αποτυπώσεις τη φρίκη και την αγανάκτηση στον καμβά σου, δεν χρειάζεται να πας παραπέρα από τους βασικούς κανόνες της αφήγησης. Διαφορετικά διδάσκεις και λαϊκίζεις. Σε αυτό, η Μισιαλή είχε μια παντοδύναμη σύμμαχο.

Η κάμερα αγαπάει τη Στέλα Φυρογένη. Η σιωπή και το σπασμό της, τα αδιόρατα σαρδόνια

χαμόγελα, το κενό βλέμμα που μέσα του κρύβονται όλες οι επαναστάσεις της ανθρωπότητας, η αβάσταχτη διαφάνεια αυτού του εύπλαστου προσώπου: αυτά ξεχώρισα στη Φυρογένη και αυτά χτίζουν από τα θεμέλια μέχρι και το αλεξικέραυνο την τσιμεντένια οικοδομή της ταινίας. Με την «Παύση», η πρωταγωνίστρια έσπασε τα ερμηνευτικά τείχη ενός αγαπητού στο κοινό αλλά κάπως ανακυκλούμενου know-how της, και βγήκε σε ένα καινούργιο ερμηνευτικό ξέφωτο, το οποίο –υποπτεύομαι– ότι θα της ανοίξει νέους δρόμους στην επόμενη φάση της δημιουργικής της πορείας.

Τέλος, δεν θα μπορούσε να παραλειφθεί ο παράγων Χ της εξαιρετικής ταινία: ο Ανδρέας Βασιλείου. Είναι ο άνθρωπος που μπορεί με ελάχιστη προσπάθεια να σε φτάσει στα όριά σου. Ο δυνάστης που αντί για σύζυγος θα μπορούσε να είναι δεσμοφύλακας μιας ανατολικής φυλακής. Πάνω του χτίστηκε σοφά η κλιμάκωση. Η πηγαία, αβίαστη, φυσική ερμηνεία ήταν αυτή που προκάλεσε μурμουρητά αγανάκτησης στους θεατές του κινηματογράφου όπου παρακολούθησα την ταινία. Όταν αντιλαμβάνεσαι ότι έχεις ταυτιστεί με την ευχή της Ελπίδας αυτός ο κνηφάς που απλώς κείτεται στο σπίτι να εξαφανιστεί από προσώπου γης, τρομάζει με τον εαυτό σου. Δεν διαθέτω κάποιο ευφάνταστο τρικ για το κλείσιμ. Είμαι μουδιασμένος από την «Παύση» και το μήνυμά της δεν χωράει ταχυδακτυλουργικές κατακλείδες. Το μήνυμά της απαιτεί απλώς μετάδοση. Για αυτό, να πάτε να τη δείτε.

11

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ προτείνει

20 χρόνια Τέχνες

1-3/ Πλατφόρμα Χορογραφίας Κύπρου
παρ – κυρ **20:30**
Δεκατρείς χορογράφοι παρουσιάζουν καινούριες δουλειές τους στην ανανεωμένη 19^η Πλατφόρμα, με επίκεντρο τη σύγχρονη χορογραφία και τη στήριξη νέων χορογράφων. Διοργάνωση: Πολιτιστικές Υπηρεσίες ΥΠΠΑΝ και Θέατρο Ριάλτο. **€ 8 (€15 για όλες τις παραστάσεις)**

4/ Ορχήστρα TOULA PROVINCIAL PHILHARMONIC WIND ORCHESTRA δει **19:30** (90')
Αγαπημένες μελωδίες με παραδοσιακά, κλασικά και σύγχρονα κομμάτια του ρωσικού και παγκόσμιου ρεπερτορίου. Διοργάνωση: Πρεσβεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας και Ρωσικό Πολιτιστικό Κέντρο. **€ 10 / 7**

5/ *Tango Legends
MARIELA MALDONADO / PABLO SOSA τρι **20:30** (80')
Οι Tango Legends από την Αργεντινή παρουσιάζουν σε μια συναρπαστική παράσταση, τις καλύτερες στιγμές της ιστορίας του ταγκό. Χορογραφία: Mariela Maldonado και Pablo Sosa. ***6/11 Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου. € 25 / 20**

6/ The Lehman Trilogy
SAM MENDES NT LIVE ΤΕΤ **20:00** (200')
Η ιστορία μιας οικογένειας και μιας επιχείρησης που άλλαξε τον κόσμο, σε μαγνητοσκοπημένη μετάδοση από το West End του Λονδίνου. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. **€ 10 / 8**

7/ Wit Πνεύμα ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ πεμ **20:30** (100')
Στο έργο της Margaret Edson, σε σκηνοθεσία Αιμίλιου Χαραλαμπίδη, η Βίβιαν Μπέαρινγκ αναμετρείται με τα φιλοσοφικά ερωτήματα της ζωής και του θανάτου. **€ 15 / 12**

8/ Musical Bridges THE PIANO QUARTET παρ **20:30** (90')
Η Galina Dimova, η Nína Ιωαννίδου, η Natalia Lezedova και η Velina Ruseva, ερμηνεύουν έργα των Scriabin, Saint-Saëns, Vladigerov, Khachaturian, Babajanian, Piazzolla, Οικονόμου, Χατζιδάκι κ.ά. **€ 12 / 7**

9/ Madama Butterfly
GIACOMO PUCCINI THE MET LIVE IN HD σαβ **19:55** (192')
Το κορυφαίο αριστούργημα του Giacomo Puccini ανεβαίνει στην ατμοσφαιρική σκηνοθεσία του Anthony Minghella. Σε ζωντανή μετάδοση, με υπότιτλους. **€ 18 / 14**

14/ Μουσικές Ιστορίες
ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΥΠΡΟΥ
πεμ **20:30** (90')
Παρουσιάζονται έργα των Σόλωνα Μιχαηλίδη, F. Mendelssohn, Delibes και Kodály που υποστηρίζουν μια ιστορία. Μαέστρος: Λίζα Ξανθοπούλου. **€ 12 / 7 / 5**

15/ Gadjó Dilo MAGIC ALWAYS HAPPENS παρ **20:30** (150')
Οι Gadjó Dilo παντρεύουν την τσιγγάνικη jazz παράδοση με αγαπημένα ελληνικά τραγούδια δημιουργώντας το δικό τους μουσικό στυλ. Διοργάνωση: Magic Always Happens. **€ 23 / 20**

16/ Λόγος της Τζαζ
JAZZOLOGIA CYPRUS BIG BAND
σαβ **20:30** (120')
Μια ιστορική αναδρομή στη μουσική τζαζ του 20ού αιώνα με κλασικά κομμάτια, συνθέσεις Ευρωπαίων συνθετών και τζαζ διασκευές κυπριακών παραδοσιακών τραγουδιών. Διεύθυνση: Γιώργος Κρασίδης. **€ 15 / 10**

20/ Άνθρωποι και Ποντίκια ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΤ **20:30** (120')
Στο επίκεντρο του εμβληματικού έργου του John Steinbeck, η Αμερική του μεσοπολέμου και του μεγάλου κραχ. Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Στέλιος Καυκαρίδης. **€ 15 / 12**

23/ Akhnaten THE MET LIVE IN HD σαβ **19:55** (201')
Ο βραβευμένος Phelim McDermott σκηνοθετεί μια ατμοσφαιρική παράσταση στην οποία συμμετέχει η ομάδα Gandini Juggling Company με ακροβατικά και χορογραφίες. Μαέστρος: Karen Kamensek. Με υπότιτλους. **€ 18 / 14**

24/ Αντικατοπτρίζοντας την Αφροδίτη ROSARIO GARDENAS κυρ **20:30** (60')
Η Πρεσβεία της Κύπρου στην Αβάνα και η Πρεσβεία της Κούβας στην Κύπρο παρουσιάζουν μια πολυπρόσωπη παράσταση χορού με την ομάδα Rosario Gardenas. **€ 15 / 10**

25/ Μια Ζωή Χωρίς Όρια δει **20:30** (90')
Η παράσταση του Aura CuriAtlas Physical Theatre είναι εμπνευσμένη από το έργο του αστροφυσικού Stephen Hawking σε μουσική της συνθέτριας Σοφίας Σέρρη. Συνδυάζει χορό, θέατρο και ακροβατικά. **Είσοδος ελεύθερη.**

26/ Δρόμοι Νικόλα Οικονόμου ΕΡΓΑ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ τρι **20:30** (65')
Το Πολιτιστικό Γραφείο της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ οργανώνει αφιέρωμα στη μνήμη Νικόλα Οικονόμου με έργα των Ν. Βήχα, Γ. Κάρβελου, Κ. Κωστέα, Μ. Κωστέα και Σ. Σάββα. **€ 10**

29-30/ 6th Jazz and World Music Showcase
παρ – σαβ **19:30**
Η Πλατφόρμα Jazz and World Music παρουσιάζει μια σφαιρική εικόνα της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας. Συμμετέχουν οι μπάντες: Sol Aurorae, Trio Misterioso, Ελεονώρα Ρούσου – Χαρά, Bitter Daphne, Λάρβα, Amalgamation Choir Feat & Ermis Michael, Macumba και Μάριος Γρηγορίου. **€ 10 / 6 (€ 15 για όλες τις παραστάσεις)**

Follow us:

rialto.com.cy

Visual Identity System / Design: Achim Wieland, www.looking4lely.com

Μελωδικός, λαϊκός, αυθεντικός

«Η απλότητα κρύβει δύναμη», έλεγε ο σπουδαίος Έλληνας συνθέτης Γιάννης Σπανός

Της ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Στην έγχρωμη φωτογραφία που είναι τραβηγμένη το περασμένο καλοκαίρι στην αυλή του σπιτιού του, στο Κιάτο, φαίνεται χαρούμενος. Εκείνο το πρωί ο Γιάννης Σπανός (δεξιά), ο Γιώργος Κατσαρός (αριστερά), ο επιχειρηματίας Βαγγέλης Κουρομπνάς (κέντρο), αλλά και ο Μίμης Πλέσσας, ο οποίος απουσιάζει από τη φωτογραφία, είχαν δώσει τα χέρια. Οι τρεις σπουδαίοι συνθέτες είχαν συμφωνήσει για μια σειρά εμφανίσεων στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο τον ερχόμενο Δεκέμβριο. Θα ξεκινούσαν πρόβες τις επόμενες ημέρες. Δεν πρόλαβαν. Την Πέμπτη ο Γιάννης Σπανός «έσπασε» τη συμφωνία. Έφυγε ήρεμα το βράδυ στον ύπνο του. Ήταν 85 ετών. Τι να πρωτοπεί κανείς γι' αυτόν τον δημιουργό; Ποιες επιτυχίες του να πρωτοαναφέρει; «Μαρκίζα», «Οδός Αριστοτέλους», «Ανθρω-

Έφυγε από τη ζωή, ήρεμα, στον ύπνο του, σε ηλικία 85 ετών.

ποι μονάχοι», «Σπασμένο καράβι», «Μια αγάπη για το καλοκαίρι», «Με πνίγει τούτη η σιωπή», «Γύριζαν τα τρένα», «Ήρθε ένας φίλος», «Πρώτη του Δεκέμβρη», «Είπα να φύγω», «Προσωπικά»· αμέτρητα σπουδαία τραγούδια από έναν συνθέτη που συνεργάστηκε με σπουδαίους στιχουργούς, δίδεθε σπάνια αίσθηση της μελωδίας, αλλά ταυτόχρονα ήταν και αυθεντικά λαϊκός. Ο Γιάννης Σπανός γεννήθηκε το 1934 στο Κιάτο Κορινθίας. Από μικρός αφοσιώθηκε στο πιάνο και σε νεαρή ηλικία βρέθηκε πανίστας στο Παρίσι, εγκαταλείποντας τις σπουδές Νομικής, που ούτως ή άλλως είχε ξεκινήσει μόνο για το χατίρι του πατέρα του. Έγινε ακομπανιατέρ σε τροβαδούρους της αριστερής όχθης του Σηκουάνα, όπως ο Σερζ Γκενσμπούρ, άκουσε τραγούδια του από τη Ζιλιέτ Γκρεκό, την Πίλα Κολόμπο, την Μπριζίτ Μπαρντό, έγινε φίλος με την Μπαρ-

Ήταν κορυφαίος συνθέτης, γλυκός και ζεστός άνθρωπος.

μπαρά. Σε πρόσφατη συνέντευξή του στην «Κ» είχε εξομολογηθεί: «Ούτε κατάλαβα τη διαδρομή. Δεν μου αρέσει να αναπολώ. Δεν κοιτάζω παλιές φωτογραφίες, ούτε διαβάζω τι έγραφαν για μένα. Αποφεύγω την παγίδα της νοσταλγίας γιατί θέλω να ζω ό,τι συμβαίνει γύρω μου».

Νέο Κύμα

Στο Παρίσι πήρε σπουδαία μαθήματα. «Έμαθα πόσο μεγάλο

όπλο είναι η απλότητα. Η απλότητα κρύβει δύναμη, ενώ η μεγαλομανία, αδυναμία». Επέστρεψε στην Ελλάδα με γεμάτες αποσκευές, με έναν κοσμοπολιτισμό που σπάνια συναντούσες τότε, με διάθεση να εξερευνήσει νέες μουσικές επικράτειες.

Στη Γαλλία ο Γιάννης Σπανός μελοποίησε Γάλλους ποιητές (Αραγκόν, Βερλέν, Ελιάρ κ.ά.). Ερχόμενος στην Ελλάδα στις αρ-

χές της δεκαετίας του '60, θέλησε να δοκιμάσει τις δυνάμεις του με την ελληνική ποίηση.

Είχε την τύχη να γνωρίσει τον Αλέκο Πατσιφά, σπουδαίο γνώστη της ποίησης και του καλού τραγουδιού. Έτσι ξεκίνησε το Νέο Κύμα. Ενθουσιασμένος με τις πρώτες του μελοποιήσεις, ο Πατσιφάς έβγαλε στη Lyra την «Πρώτη» και «Δεύτερη Ανθολογία».

Την «Τρίτη Ανθολογία» ο Σπα-

νός τη δούλεψε μεταξύ 1972-1975. Τη θεωρούσε την πιο ώριμη και ολοκληρωμένη δουλειά του πάνω στην ποίηση. «Έργο ψυχής και καρδιάς, δείγμα του μεγάλου σεβασμού και της αγάπης που τρέφω προς τους ποιητές και το κοινό», όπως είχε πει.

Σταθμός στην πορεία του ήταν και ο δίσκος που έκανε με τη Βίκυ Μοσχολιού, πάλι στη δισκογραφική εταιρεία Lyra και πάλι με την καθοδήγηση του Αλέκου Πατσιφά. Ο δίσκος κυκλοφόρησε το 1977 και από κει βγήκαν σπουδαίες επιτυχίες. «Ανθρωποι μονάχοι», «Σ' ένα εξπρές», «As πούμε ώρα καλή», αλλά και το «Ναύτης βγήκε στη στεριά», το οποίο αρχικά ο Πατσιφάς δεν ήθελε να συμπεριληφθεί στο άλμπουμ γιατί δεν ταιρίαζε με την αισθητική του. Όμως ο παραγωγός του δίσκου, Γιώργος Μακράκης, επέμεινε, το τραγούδι δεν αφαιρέθηκε και έγινε τεράστια επιτυχία.

Πάντα αισιόδοξος

Ο Γιάννης Σπανός ήταν ένας γλυκός, ζεστός άνθρωπος, γενναιόδωρος με τους νεότερους. Δεν σνόμπαρα καλλιτέχνες, δεν υποτίμησε άλλες «περιοχές» του τραγουδιού. «Κυκλοφορούσα όλη τη νύχτα και πήγαινα και σε κουτούκια, όπως τα λέγαμε, χώρους που δεν ήταν πρώτοι. Εκεί γνώρισα μεγάλους λαϊκούς ερμηνευτές που τότε δεν τους υπολόγιζαν, όπως ήταν η Ρίτα Σακελλαρίου. Είχαν ένα δικό τους αίσθημα οι χώροι αυτοί. Δεν μπορείς να περιφρονείς ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού τραγουδιού», έλεγε.

Δεν τοιγκουνεύονταν τα καλά λόγια για τους νέους δημιουργούς. «Υπάρχουν τραγούδια που μόλις τα ακούω ξαφνιάζομαι και αμέσως ρωτάω ποιος το έγραψε». Και πάντα ήταν αισιόδοξος. Ακόμη και στα πιο δύσκολα. «Στα χειρότερα οι Έλληνες επιστρατεύουν το χιούμορ. Ολοι ταλαιπωρούμαστε, αλλά δεν χρειάζεται να το ριζούμε και στο μοιρολόι. Μετά τον πάτο έρχεται η άνοδος».

«Οδός Αριστοτέλους»

Σε ένα αφιέρωμα της «Κ» για τους 100 καλύτερους ελληνικούς δίσκους, ο Λευτέρης Παπαδόπουλος είχε αφηγηθεί αυτή την ιστορία: «Η “Οδός Αριστοτέλους” είναι ο τέταρτος στη σειρά δίσκος που έκανα με τον Γιάννη Σπανό. Ένα συνθέτη που αγαπώ πολύ, ταιριάζουμε και έχουμε γράψει τραγούδια που, νομίζω, άφησαν εποχή. Είχαν προηγηθεί οι δίσκοι “Μια Κυριακή”, “Σαββατόβραδο” και “Μέρες αγάπης” που έβγαλαν μεγάλα σουξέ. Εκείνο τον καιρό (1973) ο Γιάννης έμενε στο πατρικό του σπίτι, στην οδό Μοσχονοσίων, ένα μικρό διαμέρισμα πολυκατοικίας στον πρώτο όροφο, γεμάτο φασαρία. Εκεί τον συναντούσα όποτε έπρεπε να δουλέψουμε. Κουβεντιάζαμε, πίναμε, ξανακουβεντιάζαμε, ξαναπίναμε και κατά τις 10 το βράδυ έφευγα σχεδόν μεθυσμένος έχοντας στις τσέπες μου μια-δυο κασέτες με μελωδίες. Γιατί, πρέπει να πω, τα περισσότερα τραγούδια που έχω γράψει με τον Σπανό είναι πάνω σε μελωδίες: μου έδινε ο συνθέτης τη μουσική κι εγώ “κάρφωνα” στις νότες τους στίχους. Στην “Οδό Αριστοτέλους”, όμως, η δουλειά έγινε αλλιώς. Εγραψα πρώτα τους στίχους και μετά ακολούθησε ο Γιάννης με τις μουσικές του».

Ο Γιάννης Σπανός (δεξιά), ο Γιώργος Κατσαρός (αριστερά) και ο επιχειρηματίας Βαγγέλης Κουρομπνάς.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

- 21.30** Sideways
- 07.30** Θεία λειπουργία
10.00 Καμύσματα τζι αρώματα
Κυριακή κωμική σειρά.
Road Trip - (Ε)
11.00 Μουσική εκπομπή.
Χωρίς αποσκευές (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.00 Χάλκινα χρόνια, II (Ε)
Κυριακή σειρά εποχής.
Αμύνεσθαι περί πάτρης
13.30 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
14.15 ArtCafe, III - (Ε)
Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Άκου να δεις - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
«Ανδρέας Γεωργίου».
Σπίτι στη φύση - (Ε)
17.30 Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)**
18.20 Πεταλούδα - (Ε)
Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλίππιδη, Πάμπο Χαραλάμπους, κ.ά.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική ιστορία - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.25 Κάποτε το '80
Κωμική σειρά
20.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
Πλαγίως (Sideways)
21.30 Κοινωνική ταινία με κωμικά στοιχεία με τους Πολ Τζαμάτι, Τόμας Χένιντεν Τσερτς, κ.ά.
23.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
23.05 Συνέχεια της ταινίας
00.45 Graham Norton Show
Chat show.
01.45 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε)**
02.45 Αθλητική Κυριακή - (Ε)
03.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)
03.45 Αμύνεσθαι περί πάτρης

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

- 22.00** The Good Wife, VII
- 07.30** Παιδική ζώνη
α. Ολίβια
β. Ντετέκτιβ Νόντι
στ. Η Μάρθα μιλά
δ. Χάνιτι
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
στ. Η Μάρθα μιλά
ζ. Ο Σούπερ Γουάι
η. Ο Ροζ Πάνθηρος
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Ολίβια
γ. Ντετέκτιβ Νόντι
δ. Χάνιτι
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
14.35 Παιδική ζώνη
Συνέχεια
16.00 National Geographic :
The Greeks - (Ε)
17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι
Οικογενειακή σειρά,
με τους Μάικλ Λάντον,
Κάρεν Γκρασλ, κ.ά.
17.50 Το πλοίο της αγάπης
(Love boat, VII).
Οικογενειακή σειρά.
18.40 Baywatch, II
Σειρά περιπέτειας.
19.30 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Αγγλική)**
19.40 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 Power of sports - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Know it - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 Graham Norton Show
Chat show.
22.00 Η καλή σύζυγος - (Ε)
The Good Wife, VII
23.30 Know it - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
00.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε)**
00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA

ΤΗΛ.: 22477777

- 21.00** Το κόκκινο ποτάμι
- 05.30** Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή,
με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή με
τους Σίσσυ Χρηστίδου,
Παύλο Σταματόπουλο,
Κωνσταντίνο Βασάλο,
Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη
Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Greece's Next Top Model
Ριάλιτι μόδας.
17.00 Ένας για όλους - (Ε)
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης
Ταξιδιωτική εκπομπή, με
τον Αλέξ. Ταρामουντά.
19.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο
Πολυχρονίδη και τη Βάλια
Χατζηθεοδώρου.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.00 Το κόκκινο ποτάμι
Σειρά εποχής, με τους
Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση, κ.ά.
22.00 Ένας για όλους -
Special Edition
Τηλεπαιχνίδι, με την
Μαρία Μπακοδήμου.
23.00 Οικογένεια βλάπτει - (Ε)
Κωμική σειρά.
23.40 AR3NA - (Ε)
Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε)
Δραματική σειρά.
02.40 UNA Fatsa - (Ε)
03.50 Ευτυχείτε!
Ψυχαγωγική εκπομπή.

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

- 21.20** The Final Four
- 06.10** Πρωινή ενημέρωση
Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Σαν τον σκύλο με τη γάτα
Κωμική σειρά.
07.30 Ιδιαίτερα για κλάματα (Ε)
Κωμική σειρά.
08.10 Φίλα τον βάρκαχ σου (Ε)
Ελληνική σειρά.
09.50 Αν ήσουν πλούσιος - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα - (Ε)
Κοινωνική εκπομπή.
12.50 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)
Κοινωνική σειρά κομεντί.
14.20 Casa De Mikel - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.30 Την πάτσα - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.20 Πέτα τη φριτζά - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά,
με τους Πάνη Μπέρζο,
Φάνη Μουρατίδη, κ.ά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
18.10 Συνέχεια της σειράς
19.30 Μην ψαρώνεις, II
Κωμική σειρά, με τους
Μαρία Λεκάκη,
Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 The Final Four
Μουσικό talent show.
00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
00.15 Football stories
Ντοκιμαντέρ που καταγράφει την ποδοσφαιρική
κουλτούρα.
01.10 Fargo
Δραματική σειρά θρίλερ.
02.00 Έγκλημα και πάθος - (Ε)
Αστυνομική σειρά.
02.50 Η σειρά και ο μπάτσος
03.40 **Τα νέα του ANT1 - (Ε)**
04.30 Όσο υπάρχει αγάπη - (Ε)
05.20 Το σόι μου μέσα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

- 21.15** The Voice of Greece
- 05.50** Οι Τάκκοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
06.20 Food n' Friends
Μαγειρικό show, με τον
Δημήτρη Σκαρμούτσο
και τον Ηλία Φουντούλη.
07.00 Μαζί σου
Ψυχαγωγική εκπομπή με
την Τατιάνα Σεφανιδίου.
09.00 Βουράτε γεπόνιο - (Ε)
Κωμική σειρά.
10.30 Για το καλό σου - (Ε)
Ιατρική εκπομπή, με την
Αφροδίτη Γεωργίου.
11.20 Guess my age - (Ε)
12.10 Μαζί σε κάθε φάση
Εκπομπή μαγειρικής με
τον Λευτέρη Λαζάρου.
12.40 Στην υγεία μας ρε παιδιά!
Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.40 Θα γίνει της πολυκατοικίας
Κωμική σειρά.
16.40 Άλλα λόγια θκειε παπά
Κωμική σειρά, με τους
Κωστάκη Κωνσταντίνου,
Κώστα Καζάκη, κ.ά.
17.30 The Voice of Greece - (Ε)
Μουσικό talent show.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 The Voice of Greece
(Συνέχεια)
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.15 The Voice of Greece, IV
Μουσικό talent show.
00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά
Κωμική σειρά.
01.30 Μαζί σου - (Ε)
Ελληνική σειρά.
03.00 Επιστροφή - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
04.00 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)
Κοινωνική σειρά.

ALPHA

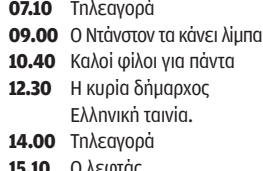
ΤΗΛ.: 22212400

- 21.15** Soundtrack of Love
- 06.00** Έρωτας με επιδότση ΟΓΑ
Κωμική σειρά.
07.00 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ με τον
Κώστα Κωνσταντίνου.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.20 Εύκολα και σπικτικά
Εκπομπή μαγειρικής
με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο
με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.20 Η φαμίλια - (Ε)
Κωμική σειρά.
15.00 Λούης Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή
με τον Λούη Πατσαλίδη.
16.50 Σπίτι είναι...
Κωμική σειρά.
17.50 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου, IV
Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη
μουρμούρα, VII
Κωμική σειρά, με τους
Αντώνη Αντωνίου,
Ελένη Κοκκίδου, κ.ά.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.15 Soundtrack of Love
Ψυχαγωγική εκπομπή
με τη Χριστίνα
Αριστοτέλους.
23.30 Μεσάνυχτα
Late night show με την
Ελεονώρα Μελέτη.
01.00 World party - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
02.00 Αλθινοί έρωτες - (Ε)
02.45 10η εντολή - (Ε)
Αστυνομική σειρά.
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577

- 07.10** Τηλεαγορά
09.00 Ο Ντάτσον τα κάνει λίμπα
10.40 Καλοί φίλοι για πάντα
12.30 Η κυρία δήμαρχος
Ελληνική ταινία.
14.00 Τηλεαγορά
15.10 Ο Λεφτάς
Ελληνική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Δεύτερη ευκαιρία (Bis)
Κωμωδία
01.20 Ξένη ταινία
- TV PLUS** ΤΗΛ.: 22259000
- 06.30** Παιδική ζώνη
09.30 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.05 Express Weekend
14.40 Travel Guide
15.05 Ταξίδι γεύσεων, II
16.00 Τηλεαγορά
18.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
18.30 «Live»
20.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
20.30 Travel Guide
21.20 Το ταξίδι της ζωής, III
22.20 Ξένη ταινία
00.05 Ξένες σειρές
03.45 Video Clips
- SMILE TV** ΤΗΛ.: 25715126
- 12.00** Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

- 21.00** Armageddon
- 08.10** Surrogates
09.45 Up Close & Personal
12.00 Picnic At Hanging Rock
18.00 Acusada
(The Accused)
20.00 Mafia Only Kills
In Summer, I
21.00 Armageddon
23.45 Sticky Notes
01.30 The Wrong Car
03.10 Big Driver
04.40 The Lunchbox
06.30 Acusada
(The Accused)
- GREEK CINEMA**
- 22.00** Γοργόνες και μάγκες
- 05.55** Το ψώνιο
07.25 Το ξύλο βγήκε
απ' τον παράδεισο
09.00 Ο επαναστάτης
ποπολάρος
10.40 Η κυρία του κυρίου
12.15 Πειραιάς, ώρα 07:30
13.55 Μαρίνα
15.15 Σήκω χόρεψε συρτάκι
16.45 Το σοφτεράκι
18.35 Όταν η πόλις πεθαίνει
20.15 Τρίτη και 13
22.00 Γοργόνες και μάγκες
23.45 Ο Σταμάτης
και ο Γρηγόρης
01.25 Ο Πατούκας
02.55 Θανάσης ο πιο
γρήγορος τρελός

Τι κληρονομήσαν δύο γιοι από τη μάνα τους

Η θεατρική ομάδα MiNIMIS κάνει ντεμπούτο με το έργο «Μισά-Μισά» και οι ηθοποιοί Χάρης Αττώνης και Στέλιος Καλλιστράτης μιλούν στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στο πρώτο της έργο η θεατρική ομάδα MiNIMIS, που ίδρυσε ο ηθοποιός Στέλιος Καλλιστράτης παρουσιάζεται το έργο των Καταλανών συγγραφέων Τζόρντι Σάντσεθ και Πιπ Άντον Γκόμεθ «Μισά-Μισά», σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου. Τους δύο ρόλους του έργου υποδύονται ο Στέλιος Καλλιστράτης και ο Χάρης Αττώνης, οι οποίοι έδωσαν θεατρικά στην καλοκαιρινή παράσταση «Ο Βαφτιστικός» του ΘΟΚ, πάλι σε σκηνοθεσία του Π. Λάρκου. Το έργο, όπως μου λέει ο Στέλιος επελέγη γιατί καταπνέεται με ζητήματα, όπως τα κληρονομικά, που είναι πολύ κοντά στα κυπριακά δεδομένα.

Στο έργο υπάρχει παρούσα ουσιαστικά, μόνο με τη χρήση ενός κουδουνιού, αλλά απουσία από τη σκηνή η μητέρα των δύο πρώων. Κάθε χτύπημα του κουδουνιού της προκαλεί μεγάλο στρες στους δύο γιους και όπως μου λέει ο Χάρης «τους φέρνει στο νου όλα τα βιώματα, με κωμικοτραγικές αποκαλύψεις που σκιαγραφούν μια μάνα-τέρας. Αυτό, όμως, πάντα ιδωμένο από τα μάτια των παιδιών. Των παιδιών εν κρίσει, της μιας στιγμής ή μιας ολόκληρης ζωής. Και πάνω σε αυτό, ο Φρόιντ τα έχει πει καλύτερα». Παρακολουθώντας στιγμές από την πρόβα, κατάλαβα πόσο μεγάλη σημασία έχει το καμπανάκι, όχι μόνο για τους ηθοποιούς, αλλά και για τον εαυτό μας, διότι μια φαινομενικά απλή ιστορία περί κληρονομιάς, μπορεί να χτυπήσει καμπανάκι για πολλά άλλα μέσα μας. Καμπανάκια πολλά, άλλα να τα ακούμε και άλλα να τα αποφεύγουμε, όμως.

–Γιατί η επιλογή του «Μισά-Μισά» για το ντεμπούτο της MiNIMIS; –**Στέλιος Καλλιστράτης:** Ήταν ένα έργο που από την πρώτη στιγμή που το διάβασα ήθελα να είναι σίγουρα μέσα στις πρώτες παραγωγές της MiNIMIS. Το μεσογει-ακό ταμπεραμέντο που φέρει, η γρηγοράδα του, το χιούμορ του και φυσικά το θέμα των κληρονομικών που καταπνέεται, θεώρησα ότι είναι πολύ κοντά στα κυπριακά δεδομένα. –**Χάρης Αττώνης:** Η πρόταση έγινε από τον Στέλιο, που είχε μόλις ιδρύσει την εταιρεία. Μου έδωσε τη χαρά να ανταμώνουμε

και πάλι στη σκηνή, αμέσως μετά τον «Βαφτιστικό» του ΘΟΚ και του Παναγιώτη Λάρκου και μάλιστα ξανά υπό τη σκηνοθετική ματιά του Λάρκου. Είναι ένα έργο που άρεσε πολύ και στους τρεις μας, θαρραλέο, σαρκαστικό, με πολύ ενδιαφέρουσα ιστορία και γλαφυρούς χαρακτήρες και με την εξίσου υπέροχη μετάφραση της Μαρίας Χατζεμμανουήλ. Και καίρομαι που καταπανάμοσμε με ένα τέτοιο κείμενο, με μια γραφή καταγιστική, με μια υπόθεση κλασικά επίκαιρη και πιστεύω πως η σύγχρονη δραματουργία πρέπει να τιμάται και να στηρίζεται με κάθε τρόπο.

–Πόσο διαφορετικοί είναι τα δύο αδέλφια που όμως θέλουν το ίδιο πράγμα;

–**Στέλιος:** Από γραφής τους είναι πολύ διαφορετικοί. Τυγχάνουν διαφορετικών καταβολών,

Στέλιος Καλλιστράτης:
«Οι συγγραφείς, στο πρόσωπο της Μαρί, να ήθελαν να υπογραμμίσουν τις πιέσεις που δεχόμαστε γενικά και καθημερινά στη ζωή με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους».

παιδείας ενδεχομένως, συναναστροφών, τρόπου προσέγγισης των καταστάσεων και το «θέλω» τους είναι ίδιο αλλά και πάλι για διαφορετικό σκοπό στον καθένα.

–**Χάρης:** Αν προέρχονται από διαφορετικούς πατερράδες, μεγάλωσαν σε ένα σπίτι που από όσο φαίνεται, τουλάχιστον για τη μάνα, το χρήμα ήταν καταλυτικής σημασίας. Είναι δύο άνθρωποι εντελώς διαφορετικοί, που όμως βρέθηκαν παγιδευμένοι στις ίδιες τους τις επιλογές, όσο κι αν τις υποστήριξαν ή απλώς έπεσαν θύματα των περιστάσεων και που τους είναι πιο εύκολο να διαπράξουν ίσως κάτι ακραίο, από το να εκφράσουν τα συναισθήματά τους ο ένας για τον άλλον. Και για μένα αυτό είναι το πιο τραγικό. Σε κάθε μορφής σχέσης, πόσο πιο εύκολο είναι να είσαι σκληρός και απόλυτος, από ό,τι συναισθηματικός και ουσιαστικός. Και η πά-

Χάρης Αττώνης:
«Πόσο πιο εύκολο είναι να είσαι σκληρός και απόλυτος, από ό,τι συναισθηματικός και ουσιαστικός. Και η πάλι με τον ίδιο σου τον εαυτό για το αν πρέπει να νιώθεις ή μόνο να πράττεις.

Οι Στέλιος Καλλιστράτης και Χάρης Αττώνης στη φωτογραφία της αφίσας της παράστασης του έργου «Μισά-Μισά» των Τζόρντι Σάντσεθ και Πιπ Άντον Γκόμεθ.

λη με τον ίδιο σου τον εαυτό για το αν πρέπει να νιώθεις ή μόνο να πράττεις.

–Είναι κωμικοί οι ρόλοι σας;

–**Στέλιος:** Η ταπεινή μου άποψη είναι ότι κωμικό κάνουν έναν ρόλο οι συνθήκες, οι άλλοι χαρακτήρες, μέσα όμως από την κανονικότητα κάθε φορά ή και την τραγικότητα τους πολλές φορές. Και βέβαια το πρακτικό κομμάτι, ο τρόπος που στήνεται κάθε φορά το έργο. Απ' εκεί και πέρα, ναι, μέσα από αυτές τις συνθήκες, ο Κάρλος και ο Χουάν είναι κωμικοί ήρωες, θεωρώ.

–**Χάρης:** Για μένα είναι βαθιά τραγικοί, άρα γελοιοδώς κωμικοί. Και για να μην παρεξηγηθώ, δεν εννοώ πως η τραγικότητα σημαίνει πάντα αυτό, ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Χουάν και ο Κάρλος είναι τόσο βυθισμένοι στο δράμα τους, που παρατη-

ρώντας απ' έξω τον φαύλο κύκλο που βιώνουν, λες δεν είναι δυνατό να μην μπορούν να ξεφύγουν. Οι καταστάσεις, όμως, που αντιμετωπίζουν και προκαλούν τα δύο αδέλφια, μπορεί να είναι επώδυνα αστείες. Κι ενοχικά γελοίες. Όσο κι αν για τους ίδιους είναι ταφό-πλάκα πάνω από τα κεφάλια τους.

–Τελικά η μητέρα είναι καθετί που μας καταπιέζει, αλλά το αγαπάμε ή μάσμε να το αγαπάμε;

–**Στέλιος:** Η προσωπική μου ανάγνωση στο έργο μου επιτρέπει να πω ότι ναι, η μητέρα είναι ένα σύμβολο, πέραν φυσικά της «στείρας» κοινωνικής συνθήκης του έργου που εξυπηρετεί την ιστορία. Μπορεί ο θεατής ή ο αναγνώστης του έργου να κάνει τις δικές του αναγωγές σε σχέση με το τι είναι η μητέρα γι' αυτόν σε κάθε περίπτωση.

–**Χάρης:** Η μάνα είναι η ίδια μας

η ζωή. Η αιτία που περπατάμε σε τούτον το πλανήτη. Οτιδήποτε μας δημιουργεί, μας δίνει σώμα και πνοή κι όλα αυτά που μας καταδιώκουν και τρέχουμε να ξεφύγουμε μια ζωή.

–Εκτός από τη μητέρα, στο έργο υπάρχει ακόμα μια γυναίκα που ούτε αυτή εμφανίζεται. Είναι ακόμα κάτι άορατο που μας πιέζει;

–**Στέλιος:** Σίγουρα, σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για σεξιστικό σχόλιο, η αναφορά μιας καταπιεστικής γυναίκας που δεν εμφανίζεται ούτε αυτή, ποτέ στο έργο, παρά μόνο σαν αναφορά. Ενδεχομένως οι συγγραφείς, στο πρόσωπο της Μαρί, να ήθελαν να υπογραμμίσουν τις πιέσεις που δεχόμαστε γενικά και καθημερινά στη ζωή με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και το πώς λειτουργούμε υπό πίεση.

–**Χάρης:** Υπάρχουν άλλες δύο γυναίκες. «Αόρατες» κι αυτές όμως εξίσου καθοριστικές. Η Μαρί, που είναι η γυναίκα του χαρακτήρα που υποδύομαι, του Χουάν, που φαίνεται να έχει καθοριστική επίδραση στις επιλογές του συζύγου της αλλά και μια Ιεχωβίτισσα που έρχεται και κάνει παρέα στη μαμά. Και οι τρεις τους κινούν τα νήματα με διαφορετικούς τρόπους και οι γιοι μοιάζουν σαν παιχνίδια σε κουκλόσπιτο, που σκορώνουν εις μάτην την απόδρασή τους.

«Μισά - Μισά» των Τζόρντι Σάντσεθ και Πιπ Άντον Γκόμεθ, σε σκηνοθεσία του Παναγιώτη Λάρκου. Παραστάσεις: Κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή. Μέχρι 8 Δεκεμβρίου 2019. Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού, Αδαμάντιου Κοράη 1, Λευκωσία, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 99035132. Εισιτήρια: www.soldoutticketbox.com

Είμαστε οι επιλογές μας και πρέπει να είμαστε διαθέσιμοι να παίρνουμε αποφάσεις

–Η φτώχεια φέρνει γκρίνια ή απλώς ξεσκεπάζει την αλήθεια; –**Στέλιος:** Η φτώχεια θέλει καλοπέραση λέει ο σοφός λαός. Νομίζω ότι λειτουργούν και τα δύο σε πολλές περιπτώσεις και είναι ίσως και τα δύο δικαιολογημένα. Περί ορέξεως...

–**Χάρης:** Θα μπορούσα να φιλοσοφώω και να σου πω ότι η φτώχεια στα συναισθήματα και στην ψυχή φέρνει γκρίνια και μιζέρια, μα ζώντας σε τούτον τον κόσμο που μας επιβάλλει την ευτυχία μέσα από κάθε μορφή ύλης και ματαιότητας και προσπαθώντας να είμαι ρεαλιστής, διακρίνω ότι η φτώχεια είναι η αιτία για πολλές μορφές θλίψης και το κυνήγι του πλούτου και της εξουσίας η αιτία για κάθε μορφή

Οι δύο ηθοποιοί έδωσαν θεατρικά στην καλοκαιρινή παράσταση «Ο Βαφτιστικός» του ΘΟΚ, πάλι σε σκηνοθεσία του Π. Λάρκου.

πολέμου και καταπίεσης. Μακάρι να γκρινιάζαμε λιγότερο και να αγαπούσαμε περισσότερο. Ακόμα και ξυπόλυτοι.

–Η ζωή τελικά είναι μεγάλες αποφάσεις;

–**Στέλιος:** Εννοείται! Μεγάλες και μικρές όμως! Είμαστε οι επιλογές μας, πάντα. Και πρέπει να είμαστε πάντα διαθέσιμοι να παίρνουμε αποφάσεις. Να τζογάρομε. Αυτό που μας μένει να αποδεχτούμε και να εφαρμόσουμε είναι το να παίρνουμε και τις ευθύνες των αποφάσεών μας. Μόνο έτσι εξελισσόμαστε.

–**Χάρης:** Η ζωή είναι τυχαίοτητα, που με απόφαση μεγάλη πρέπει να την κάνουμε κάτι. Πριν μας φύγει μέσα από τα χέρια, με δική της απόφαση. Και μόνο.

ΚΡΙΤΙΚΗ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μια υπογραφή για τη ζωή και τον θάνατο

Ο άκρως αντικομμουνισμός της μετεμφυλιακής Ελλάδας κατ'ισχυσε κάθε λογικής, και πολλές φορές κάθε ηθικού κώδικα. Άφησε το στίγμα του, που χρόνια πολλά μετά, ακόμα και σήμερα, είναι ορατές πληγές σε χιλιάδες αντιφρονούντες, κατά τους κρατούντες, σε γυναίκες και άντρες, αλλά και σε μικρά παιδιά, και αγέννητα μωρά έμειναν μια ανάμνηση πικρή.

Στην παράσταση «Μακρόννησος» από το Θέατρο Αντίλογος σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου, με κείμενο του Μιχάλη Παπαδόπουλου, στο επίκεντρο μπαίνουν οι γυναίκες κομμουνίστριες, αριστερές ή χαρακτηρίστηκαν ως τέτοιες, διότι έλαχε να είναι κόρες,

αδελφές, σύζυγοι έζησαν την κόλαση της εξορίας και της αρπαγής του μωρού τους. Ο Μιχάλης Παπαδόπουλος με το εξαιρετικό του κείμενο βοήθησε τόσο τη σκηνοθέτρια όσο και τις ηθοποιούς να νιώσουν τον πόνο της μάνας που χάνει το παιδί της, την απέχθεια της γυναίκας προς τον βασανιστή της, την απόγνωση της γυναίκας που υπογράφει. Οι τέσσερις ηθοποιοί, οι Γιάννα Λευκάτη, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Χριστίνα Χριστόφια και Ηλιάνα Κάκουρα, υποδύθηκαν τους ρόλους τους με τη σύνθεση που απαιτείται. Χωρίς κορώνες, χωρίς ακρείστες εξάρσεις η παρουσία τους στη σκηνή, χωρίς υποκριτικό συναισθηματισμό. Οι ηθοποιοί και η σκηνοθε-

τρια νιώθω ότι αντελήφθηκαν από την πρώτη κιόλας ανάγνωση του κειμένου ότι δεν υπάρχει λόγος ο ρόλος τους να διανθιστεί με υποκριτικά κόλπα, κάνοντας τη δουλειά της Αλεξίας Παπαλαζάρου

εύκολη –αν μπορεί να είναι εύκολο να τιθασεύσεις κείμενο και ηθοποιούς και να μιλάσεις για νηφάλια για το παρελθόν–, τις «περιόρισε» σε εκείνο το περιγιάλι τόσο όμορφο. Καμία ανάγκη επί

σκηνής για επίκληση στο συναισθημα του θεατή, έβγαине αβίαστα η πίκρα και η αγανάκτηση, γιατί δυστυχώς δεν έχουν τελειωμό τα πάθια του λαού.

Το σκηνικό της Μαρίας Παρτζίλη ίσως να με ξένισε λιγάκι. Συμβόλιζε άραγε το δωμάτιο ασφαλείας της κεντρικής ηρωίδας, τον συμβιβασμένο εν τέλει κόσμο και υπολοίπων, αλλά και μιας ολόκληρης γενιάς; Θα προτιμούσα κάτι περισσότερο αφαιρετικό, ένα σκηνικό λιγότερο μικροαστικό, ώστε και οι τρεις άλλες ηρωίδες να έχουν τον δικό τους κόσμο, ένα σκηνικό που να αντιδιαστέλλει το χθες με το σήμερα –φυσικά το σκηνικό, ιδωμένο υπό το πρίσμα διαμέρισμα-καταφύγιο

της Βαλεντίνης επιτελεί το σκοπό του. Οι φωτισμοί, ωστόσο, του Σταύρου Τάρταρη μου έδιναν ό,τι μου έλειπε από το σκηνικό. Ο Μιχάλης Παπαδόπουλος έγραψε την ιστορία των αδύναμων, εκκίνη τη σωτηρία ιστορία, που αν και σπμαντική, δεν λέγεται, δεν διδάσκεται, επειδή αφορά γυναίκες; Επειδή είναι καρφί που πονάει; Όπως και να 'χει ο Παπαδόπουλος έγραψε, η Παπαλαζάρου έδωσε κίνηση και οι τέσσερις ηθοποιοί ανέστησαν όλες εκείνες τις γυναίκες που έδωσαν ζωή στην ελπίδα. Η «Μακρόννησος» του Μιχάλη Παπαδόπουλου είναι μία ακόμη ηλιαχτίδα του κυπριακού θεάτρου και το Θέατρο Αντίλογος άξιος φορέας του.

The
Economist

EVENTS

#EconCyprusSummit

15TH CYPRUS SUMMIT

Cyprus: Thriving unimpeded? Europe: In need of a new narrative

November 4th-5th 2019 • Hilton Park Nicosia

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe
have confirmed for the 15th consecutive year including:

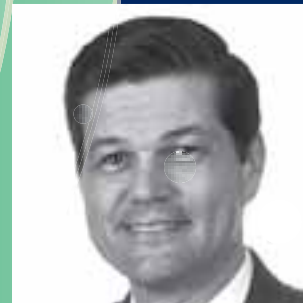
John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

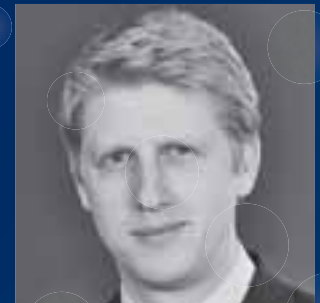
Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability
Mechanism (ESM)

Wess Mitchell
Former US assistant
secretary of state
for European
and Eurasian affairs

Jo Johnson
Former director of policy,
No10 Downing St,
& former minister
of state for universities

**Nikos
Christodoulides**
Minister of foreign affairs
Cyprus

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

**Yiorgos
Lakkotrypis**
Minister of energy,
commerce and industry
Cyprus

Savvas Angelides
Minister of defence
Cyprus

Judith G. Garber
Ambassador of the United
States of America
to Cyprus

Panicos Nicolaou
CEO
Bank of Cyprus

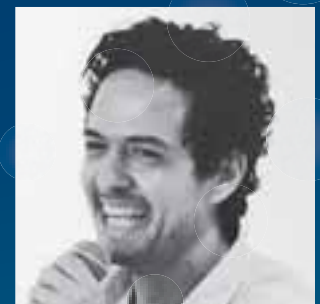
Evgenios Evgeniou
CEO
PwC Cyprus

Don Bagley
Vice-president, exploration
and new ventures, Europe,
Russia, Caspian, MENA,
ExxonMobil International

Aldo Napolitano
Executive vice-president
exploration projects
Eni S.p.A.

**Michael Christos
Charalambides**
CEO & MD
EcommBX

© Hazlis & Rivas advertising

hazlis & rivas
The Economist Events for Greece,
Cyprus, Malta and southeast Europe

www.hazliseconomist.com

www.cyprus2019.economist.com

 @The Economist SE Europe Events @Economist_SEUR in The Economist SE Europe Events The Economist SE Europe Events

In collaboration with:

Platinum sponsor:

Premium gold sponsor:

Premium energy sponsor:

Gold sponsors:

Silver sponsors:

Bronze sponsor:

Communication sponsor:

Contributors:

Contributors:

Airline carrier:

Logistics supplier:

Supported by:

